

SUCCULENTA

ORGAAN VAN DE NEDERL. VEREENIGING
VAN VETPLANTENVERZAMELAARS

13^E JAARGANG
- 1931 -

INHOUD.

Aan de leden in 't Gooi	284, 261		
Aan onze lezers	238		
Aardige rusultaten	181		
Aeonium floribundum	136		
Aloë aristata	184		
Aloë's 5, 24, 134, 193.	217		
Alwin Berger	104, 153		
Anecdote van Opuntia leugensis.	145		
Ariocarpus Kotschubeyanus	100		
Begroting 1931.	72		
Bemesten van cactussen.	167		
Bemesting van succulenten 137,162,	167, 184		
Bestuursmededeelingen 15,36,70,235,	262		
Bibliotheek	82, 239		
Bibliotheekfonds	79, 83		
Bloeiende succulenten	147		
Bloementoonstelling Rotterdam	56, 95		
Boekbespreking 13. 34, 55, 73, 74,	09, 168, 20», 232, 258		
Buitenlandsch nieuws	208		
Bijzondere bloeiwijze bij Echino-	cactus Leninghausii	109	
Cactuspot	78		
Cactustang.	34		
Cactussen in Ned. Oost-Indië.	251		
Cactussen op Bonaire	41		
Caralluma europaea	111		
Conophytum.	51, 221, 243		
Contributiebetaling	37, 132		
Correspondentie met buitenl. leden	264		
Crassula perforata	252		
Crassula tecta	249		
De Kerstcactus.	241		
Denkt u aan Hemelvaartsdag?	102		
Echinocactus cylindraceus	29		
Echinocactus villosus	31		
Ken mooi prieeltje.	231		
Een nieuwe Z. A. Euphorbia.	133		
Een zeldzame Crassula	249		
Etiketten.	187, 254		
Euphorbia Frickiana.	133, 135		
Euphorbia nerifolia	206, 256		
Excursie naar Zuid-Afrika 188,208,	257		
Expeditie van Friedrich Ritter naar	Zuid-Californië en langs de zee-	kust van Californië	85
Floralia-tentoonstelling 's-Graven-	hage.	170	
Geboortebeperving in het planten-	rijk	61, 132	
Glascum	75		
Groen.	143		
Grusonia Bradtiana cristata	120		
Het etiketten vraagstuk.	254		
Hoya carnosa	202		
Importen	121		
Importen uit Zuid-Afrika	178		
Insectenplaag.	203		
Jaarverslag 1930.	67		
Kaktusvader Rother	2, 34		
Korte toelichting bij den bouw van	een kweekkasje voor cactussen 90		
Kring Amsterdam 15, 37, 56, 57, 58,	80, 104, 125, 147, 149, 189, 212,	235, 258	
Kring Enschede.	259		
Kring 't Gooi.	261		
Kring 's-Gravenhage 16, 17, 37, 38,	58, 104, 126, 171, 212, 213, 235, 236,	259, 260	
Kring Groningen 80, 81, 82, 127, 128,	149, 150, 171, 173, 174, 189, 190,	213, 236, 260, 261	
Kring Haarlem 18, 39, 59, 82, 105, 128,	129, 151, 191, 214, 236, 237, 262		
Kring Utrecht.	129		
Kweken van succulenten uit zaad 9,	27, 63		
Kweekkasje voor Cactussen	90		
Dr. Marloth	142		
Mescalisme.	169		
Model cactuspot	78		
Moeten wij onze succulenten be-	werken?	137	
Mutaties ledenlijst 19, 40, 59, 83, 107,	130, 151, 175, 191, 214, 238, 262		
Naar Zuid-Afrika	257		
Nog eens „Kajoetangan"	256		
Ontdekking van Euphorbia Fricki-	ana	135	
Onze eerste zomervergadering te	Utrecht	112	
Op den uitkijk	76		
Opuntia Canterai.	21		
Opuntia leucotricha	248		
Opuntia leugensis.	145		
Over het gebruik van cactussen	op Bonaire	41	
Over het voorkomen van cactussen	in Ned. Oost-Indië	251	
Practische cactustang	34		
Prijscouranten	14, 33, 55, 101		
Rekening en verantwoording 1930	72		
Rhipsalis Houlettiana	242		

Rotspartij te Kaapstad	140
Ruilrubriek 20, 60, 108,131,152,176, 192,216,240,264	
Rijkbloeiende bastaard	136
September	186
Stapelia grandiflora	246
Succulenten op de primavera te Rotterdam	95
Tobben	94
Vervangen van stopverf	159
Vetplanten als versieringsmateriaal	204

Voordrachten over de Flora van Zuid-Afrika	56
Vragenbus	152
Wie brengt mijn planten op naam ?	234
Wolluis	141
Zomervergadering op Hemel- vaartsdag	77, 102, 112, 119
Zomers inpotten van succulenten in rotspartijen	198, 227
Zuid-Afrikaansche Aloë's	193, 217

AFBEELDINGEN.

Aeonium floribundum	137
Agave barbadensis	144
Aloë aristata	6, 184
.. Bainesii	25
.. bloemen	8
.. ciliaris	7
.. dichotoma	124
.. tenuior	7
Alwin Berger (portret)	153
Ariocarpus kotschubeyanus	160, 161
Brown'sche sleutel	245
Cactuspot	79
Cactussen op de Parijsche Kol. Tentoonstelling	205
Cactussen op de rotspartij bij Pfarrer Bertram	199, 227
Cactustang	34
Cactusverzameling O. Neyssel	182,183
Caralluma europaea	112
Cephalocereus lanuginosus	50
Cereus eruca	87
.. occidentalis	86
.. repandus	43, 45, 46
.. undatus	231
Conophytum circumpunctatum	54
.. coniferum	226
.. schetsen	245
.. Tischeri	244
Crassula perforata	253
.. tecta	250
Echinocacti en kreosootheesters	62

Echinocactus cylindraceus	30
.. Leninghaussii	110
.. Santa Maria	89
.. villosus	32
Etiketten maken	255, 256
Euphorbia avasmontana	180
.. Dinteri	178
.. Frickiana	134
.. trigona	207
Grusonia bradtiana cristata	121
Hoya carnosa	202
Kaktusvader Rother (portret).	3
Kweekkasje	92
Lemaireocereus griseus	42, 45
Mamillaria Bocasana	27
.. Schumannii	88
Melocactus	47
Opuntia Canterai	22
.. elatior	48
.. leucotricha	248
.. monacantha	248
.. Wentiana	49
Opuntia's Mevr. v. Beuningen	249
Phyllocactus hybr. „In Memory of Mr. Ch. Darrah"	97
Rhipsalis Houlettiana	242
Rotspartij Kaapstad	140, 141
Stapelia grandiflora	247
Tentoonstelling 's-Gravenhage	214
Zaailingcactussen	27, 66
Zomervergadering Utrecht	114,116,118

„SUCCULENTA“
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. <hr/> Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, <i>Penning- meester</i> , Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA; Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

1931.

Waarom zouden wij van de gewoonte afwijken om even terug te blikken op het afgelopen jaar en om eenige bespiegelingen te houden over het nieuwe jaar? Laten wij deze gewoonte blijven volgen. De enkele mededeelingen en verzoeken hier neergeschreven, wij weten het bij ondervinding, slaan doorgaans nogal in.

Op ons verlanglijstje stond 1000, één duizend leden. Ons verlangen is bevredigd, wij zijn tevreden, meer dan 1000 leden. Dank aan allen, die hiertoe medegewerkt hebben. Dit betreft het oude jaar, voor het nieuwe jaar blijft er nog wel iets te wenschen over.

In de eerste plaats wenschen wij — U niets dan goeds toe — en — Uwe medewerking aan de uitbreiding van het ledental. Verder is in het afgelopen jaar gebleken, dat aan alle aanvragen om boeken uit de bibliotheek niet direct voldaan kon worden, wegens gebrek aan boeken. Hebt U nog boeken op cactusgebied, die U niet meer gebruikt, verblijdt U ons er dan mede.

De contributie-inning vergt veel tijd, komt U ons hierin tegemoet door zoo spoedig mogelijk Uw contributie per giro over te maken op Girorekening 133550 aan den Penningmeester van de Nederl. Vereeniging van Vetplantenverzamelaars „Succulenta" te Heesch, bij Oss. Neemt U s.v.p. van deze wijziging goede nota. Een overmaking op deze wijze bespaart ons veel werk en U de inningkosten.

Laat U er zich eens over uit welk onderwerp U gaarne eens behandeld wenscht te zien, niet in stilte morren over den inhoud

van ons maandblad met als gevolg — bedanken. — Wij zullen zooveel mogelijk aan Uw wenschen tegemoet komen!

En nu allen op voor Uw Vereeniging. Wenscht U propaganda-materiaal, geeft U ons hiervan kennis, dan volgt onmiddellijke toezending.

Namens het Bestuur,
 CHR. DE RINGH. *Voorzitter.*
 M. C. KARSTEN, *Secretaresse.*

KAKTUSVADER ROTHER. DE GROOTMEESTER VAN DE DUITSE SUKKULENTENLIEFHEDBERIJ

door

Ds. BERTRAM, Bindersleben bij Erfurt.

Hier ziet u ze op de voor eenige jaren gemaakte foto, mijn hoogbejaarde vriend, zwak van lichaam, maar opgewekt van geest en naast hem zijn zorgzame levensgezellen, hem en zijn bloemen om 't zeerst verzorgend: Otto en Anna Rother.

De erenaam Kaktusvader heeft hij zonder twijfel gekregen in het ver buiten het gewoel der wereld gelegen flinke dorp Grosz-Rosenburg (bij Calbe a/d. Saaie. Reg. Bez. Magdeburg). waar hij al jarenlang een rustig kluzenaarsleven leidt.

Al mocht hij geen natuurlijke vadervreugde genieten, toch groeide uit de „Vader" de liefdevolle verzorger en kweker van ontelbare vetplanten, de trouwe raadsman van een groot aantal liefhebbers, die als „zoekenden" in dichte drommen naar zijn voorvaderlijk huis — vroeger het postkantoor — kwamen, vooral naar de er bij gelegen, in tropiese pracht prijkende, uitgestrekte tuin.

Maar ook voor de wijd en zijd over de beschaafde wereld verstrooide Kaktusliefhebbers, die deze idylle nooit met eigen ogen zien konden, is Otto Rother een helpende vriend en leermeester geworden, zowel door zijn nu in 8^e druk verschenen: „Praktische Leitfaden zur Anzucht und Pflege der Kakteen und andere Sukkulanten" en zijn vele vakkundige bijdragen in tuinbouwbladen, als door een nog altijd drukke briefwisseling. Welke geestelike banden de Kaktusvader weet te knopen, wordt ons klaar door de omstandigheid, dat men hem trouw blijft, tot de dood de gelegde band verbreekt.

Van de stemming, die in Rothers woning heerst, willen we

slechts één voorbeeld geven. Komt U in 't voorhuis, dan ziet U het naamplaatje van dokter Wilhelm Rother, zijn vader, en daaronder het post-loketraampje, herinnerend aan het beroep van de zoon. Vader en zoon, ook geestelik waren zij één. De vader, die de liefde voor de natuur geërfd had van zijn voorvaderen — meest geestelijken of ambtenaren, was behalve arts, met hart en ziel botanicus. Hij kweekte en zocht, wat hij voor zijn apo-

theek nodig had en schreef wetenschappelijke artikelen. Zijn voortreffelik herbarium werd door de Kon. Pruisiese Regering gekocht voor het Friedrich-Wilhelm-Gymnasium te Berlijn.

Zijn zoon Otto (geb. 2. 1. 1853 te Grosz-Rosenburg) was de enige, die in 't leven bleef. Hij moest — en wilde — het beroep van zijn vader kiezen. Diens vroege dood dwong Otto zijn studie te Halle op te geven en een andere broodwinning te zoeken. Weer thuis als hulp van zijn alleenstaande, hoogbejaarde

moeder, kreeg hij zeer voordelige verzekeringsagenturen, tot in 1876 het Rijk hem om de verdiensten van zijn oom, wijlen Post-directeur Rother te Reolin, benoemde als hoofd van de posterijen in Grosz Rosenberg. Daar werd tijdens de wereldoorlog zijn werkkraacht zo in beslag genomen, dat zijn lichaam gesloopt werd en hij in 1919 met pensioen moest gaan. 43 jaar heeft Otto Rother trouw het Rijk gediend.

In de tuin van zijn woning wordt de bezoeker geboeid door 7 dicht met kaktussen en andere sukkulenten beplante broeibakken. Phyllo's en Echinopsissen hebben de biezondere voorliefde van de oude heer. Van de laatsten getuigen nog tegenwoordig Rothers goed gelukte kruisingsproeven, in 't biezonder de prachtige Echinopsis Rotheriana, die vroeger overal verbreid was, maar nu in de verzamelingen van de liefhebbers zelden gevonden wordt. Ook met Phyllo-kruisingen, speciaal met Phyllokaktus Cooperi als moederplant, heeft Rother zeer bevredigende uitkomsten gekregen. Zelfs in de laatste jaren heeft hij de liefhebbers nog nieuwigheden gegeven.

Rother heeft nooit gestreefd naar wetenschappelijke betekenis als botanies onderzoeker. Hij deed gaarne afstand van roem als geleerde en legde zich met alle kracht toe op praktische waarneming der natuur voor kweekresultaten, waarin hij dan ook, zoals zijn wereldbekendheid bewijst, het hoogste bereikt heeft.

Van importenteelt hield hij niet, maar zooveel te meer legde hij zich toe op de schat van voor de kamer geschikte planten. Hij is nu de nestor en zeker de beduidendste van alle Duitse sukkulentenvrienden. Gekocht of verkocht heeft hij nooit, altijd slechts geruild, gegeven of gekregen.

Bij zijn Cereus-soorten had hij, tot de kolennoed in oorlogstijd hem tot opgeven dwong, reuzenzuilen gekweekt van grote bloeiwilligheid. Nu nog verzorgt hij met zijn vrouw de beide zo na aan 't hart liggende potplanten en de heesters in de grote tuin.

Bij Rother *bloeit* het *altijd*, het ganse jaar door, tot grote bewondering van alle bezoekers. *Een tuin, 's zomers* buiten, *'s winters* in het beschuttende huis!

Kort gezegd voor de liefhebbers, dankt Rother zijn schitterende uitkomsten met kaktussen en andere sukkulenten aan deze manier van kweken. De hele zomer in de geluchte en geschermdede broeibakken in de tuin, 's winters in een dubbele kelder, waar een geregelde temperatuur van gemiddeld 7° C is en de planten vol-

doende licht kunnen krijgen. Daar kan hij op zijn Phyllo's na alle planten bergen. Natuurlijk is ook de gunstige klimatologische ligging van Rothers woonplaats van grote invloed. De lucht, rijk aan waterdamp, herinnert aan het Hollandse klimaat. Ook niet te vergeten de tegen ruwe winden en tegen zonnebrand beschutte ligging van Rothers tuin.

Om te besluiten zou ik gaarne de heer Krabbendam te Drumpt bij Tiel mijn hartelijke dank betuigen voor het bereidwillig vertalen van deze regels in het Hollands. Ik voel mij ook gedrongen te zeggen, dat ik het aan hem te danken heb, dat ik bekend geworden ben met de Nederlandse Sukkulentenliefhebberij.

ALOË'S.

IV.

De plantenzieker Bowie, die naar Zuid-Afrika was gezonden om materiaal te verzamelen voor den Koninklijken tuin te Kew, heeft in de jaren 1817—1830 heel wat planten bijeengebracht en hieronder meerdere nieuwe Aloë's, welke door Haworth beschreven zijn. Het waren *A. myriacantha*, *A. micracantha*,

19. *Aloë aristata*,

20. *Aloë ciliaris*,

21. *Aloë tenuior*

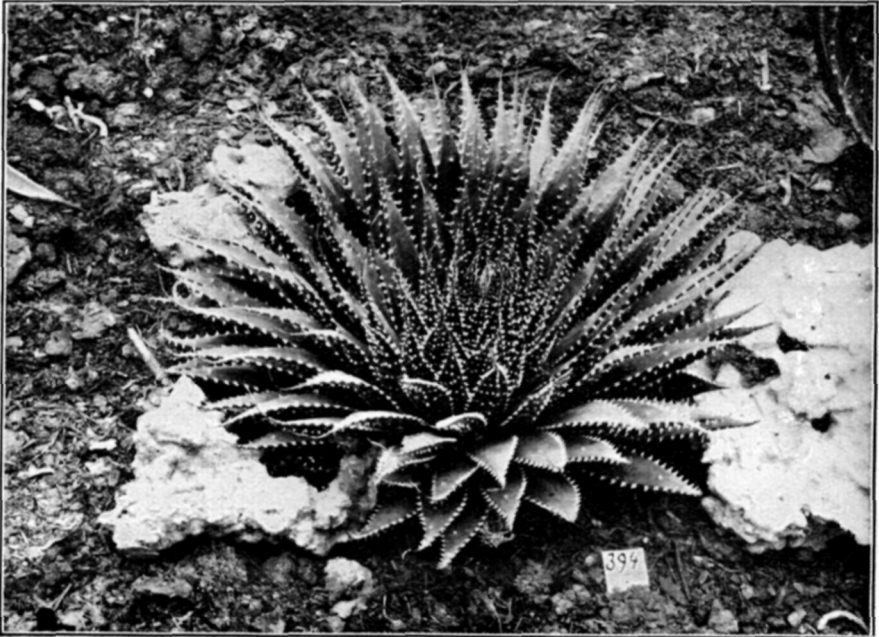
en verder nog *A. striatula*, *pluridens*, *gracilis* en *stans*.

Beide eerstgenoemden, namelijk *A. myriacantha* (met de vele stekels) en *A. micracantha* (met de kleine stekels) behooren tot de groep der Lepto-aloe met dunne op Vuurpijlen (*Kniphofia*) gelijkende bladeren en verdikte wortels. Daar we deze planten niet uit eigen ervaring kennen, zullen we ze voorloopig overslaan, evenals de vier laatstgenoemde soorten, die waarschijnlijk evenmin in eenige verzameling van ons land worden aange troffen. Mocht dit wel het geval zijn, dan houden we ons voor mededeeling aanbevolen.

19. *Aloë aristata*. Deze soort komt 'ook wel eens voor onder den naam *A. longiaristata*, wat eigenlijk hetzelfde beteekent, namelijk voorzien van een (lange) kafnaald. Daar het een synoniem is van lateren datum en de eerste naam volkomen het karakter aangeeft, dient ze te vervallen. De naam ziet op de

dunne, draadvormige punt, waarin de bladeren eindigen. Bij droogte sluiten de rozetten zich aaneen en de buitenste verdorde bladeren omsluiten dan het groengebleven binnengedeelte, vormen alzoo een goede bescherming ervan.

Toen we de eerste keer een dergelijke ingedroogde rozet uit Zuid-Afrika ontvingen, deed ze denken aan de roos van Jericho, maar na eenige weken had de plant zich volgezogen en zag ze frisch groen. *A. aristata* is een kleinblijvende soort, die als zoodanig alle aanbeveling verdient voor liefhebberverzamelingen.

Aloë aristata.

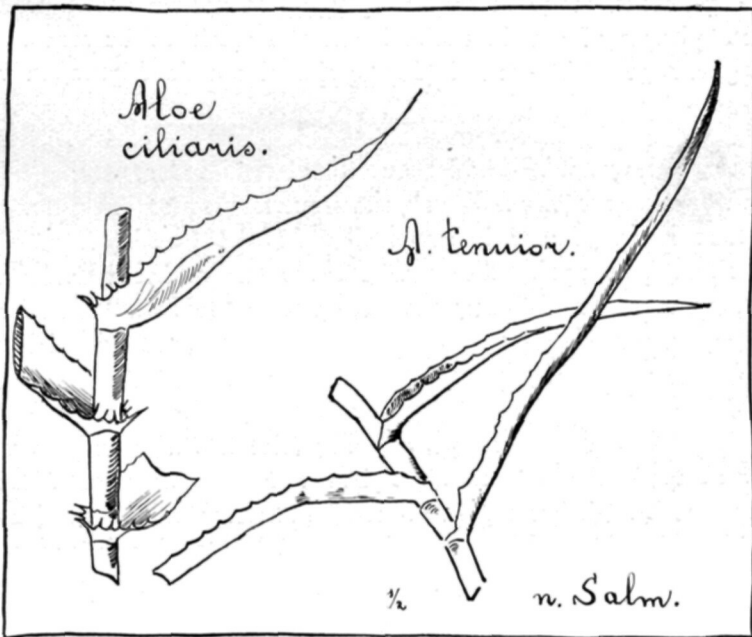
Met *Gasteria* laat ze zich gemakkelijk kruisen, wat een bewijs is voor de groote mate van verwantschap tusschen beide geslachten. Veel van dergelijke hybriden zijn indertijd verkregen door den bekenden Abt Béguin uit Brignoles (Zuid-Frankrijk). Hiervan noemen we *A. Beguini*, door de firma Haage en Schmidt in den handel gebracht. Ze laat zich van bladstekken kweken, wat bij *A. aristata* niet gemakkelijk lukt.

20. *Aloë ciliaris* Haw. (van haren of wimpers voorzien). Dit is een klimmer onder de Aloë's. In Zuid-Europa groeit ze buiten

en klimt daar tegen muren of zelfs tegen boomstammen op. Ze houdt van wat meer vocht, daar ze in de natuur wordt aangetroffen op begroeide berghellingen en in struikgewas.

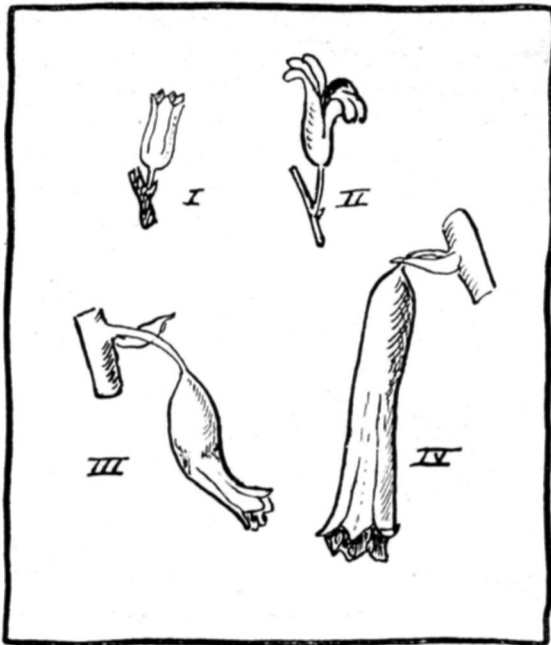
Het is een soort, die gemakkelijk te herkennen is door de stengelomvattende bladvoeten, die voorzien zijn van lange, dun-toeloopende tanden, vandaar den naam ciliaris = gewimperd. Veel hierop gelijkend is de volgende soort:

21. *Aloë tenuior* (de dunne). Een zwakke groeier en in alle opzichten teerder en slanker als de voorgaande soort. De bladeren blijven ook smaller, de bladvoeten omvatten een stengel zonder gewimperde tanden en zijn tamelijk bros. Het is eveneens een klimmende soort.

Ter vergelijking voegen we een teekening bij ontleend aan het plaatwerk van Salm-Dyck. We waren toch juist aan hem toe, want na Haworth is hij de man geweest, die onze kennis van succulenten enorm verrijkt heeft. Daartoe bezat hij een verzameling planten, als mogelijk na hem nog niet door één enkel persoon is bijebracht en van zijn botanisch werk getuigen, behalve meerdere beschrijvingen, ook een groot plaatwerk over de Aloës en de Mesembrianthemums. Dit verscheen in afleveringen

gedurende de jaren 1836—1849. Het lag in de bedoeling dit geheel met de hand te laten kleuren, doch de hooge kosten hier' aan verbonden schrikten de inteekenaren blijkbaar af en zodoende zijn alleen van elke plaat een blad en bloem gekleurd. We hebben dit schitterende standaardwerk nog eens aandachtig doorgebladerd. De latijnsche tekst, die bij elke plaat gevoegd is, laat zich soms lastig vertalen, en de plaatsaanduidingen zijn meestal erg vaag. Daar bekommerde men zich in die dagen nog niet zoo erg over en het was ook haast ondoenlijk dit te controleeren, daar de inzamelaars het er gewoonlijk ook niet bij vermeldden. In totaal heeft Salm 34 echte Aloë's afgebeeld. Hij heeft de Apicra's Gasteria's en Haworthia's weer onder den ouden geslachtsnaam Aloë gebracht, mogelijk omdat hij van hun nauwe verwantschap overtuigd was of om de eenheid van zijn werk te bewaren. In elk geval geeft hij een duidelijke sleutel om de 4 groepen van

1. Apicra	3. Gasteria
2. Haworthia	4. Aloë

elkaar te onderscheiden. En omdat onze lezers daar ook wel eens moeite mee hebben nemen we deze over:

Aloë's

1. kleinbloemig (zoowat 1 c.M.)

bloemen regelmatig	Apicra
„ tweezijdig	Haworthia
2. grootbloemig

bloembuis gekromd	Gasteria
recht	Aloë.

In bloeienden toestand zijn de vier geslachten dus wel gemakkelijk uit elkander te houden. Als men de bloemen eens gezien heeft, vergist men zich niet licht, ook al mogen de bladrozetten soms groote overeenkomst vertoonen. Daarbij zijn de beide bovenste bloempjes wit of groenachtigwit, de Gasteria-bloem is meestal vleeschkleurig met groenachtige punten en bij de Aloëbloem is geel of geelachtig rood de meest voorkomende kleur.

Of alle afbeeldingen in het Salm-Dycksche plaatwerk volkomen natuurgetrouw zijn weergegeven, moeten we betwijfelen, al zijn ze stellig met groote zorg geteekend. Dr. Pole-Evans uit Pretoria, zeker wel de meest bevoegde beoordeelaar, zegt ervan, dat uit deze platen blijkt, wat een verkeerden indruk men krijgt, als men planten afbeeldt, die groeien onder geheel veranderde omstandigheden. Hun habitus gaat geheel verloren en men heeft moeite ze te herkennen. Dit mag misschien ook wel een reden zijn, dat men meerdere soorten door hem beschreven niet in hun stamland Zuid-Afrika heeft teruggevonden.

V. D. H.

HET KWEEKEN VAN SUCCULENTEN UIT ZAAD.

I.

De beginnende liefhebber van succulenten is meestal vóór alles „verzamelaar". Zonder veel onderscheidingsvermogen is alles wat succulent is van zijn gading; een ware verzamelwoede laat hem of haar geen rust, voordat de beschikbare ruimte overal bezet is en niet meer uitgebreid kan worden.

Dat is bij velen het hoogtepunt, en dikwijls gaat de vol enthousiasme begonnen liefhebberij dan aan het kwijnen, en de planten eveneens. Want het verzamelen van planten is gemakke-

lijker dan het kweken daarvan; zal de collectie in stand blijven en verbeterd worden, dan moet de verzamelaar zich ontwikkelen tot kweeker.

De kweeker in absoluten zin, is de zaaier.

Voor den echten plantenvriend geeft de zelf gekweekte, de zelf gezaaide plant, de grootste voldoening.

De laatste jaren staan in het teeken van het importeeren.

De handel heeft in de oplevende belangstelling voor de cactussen een winstobject gezien; bij tienduizenden worden de importen aangevoerd. Wanneer wij ons indenken dat dit niet alleen in ons landje gebeurt, doch in geheel Europa, dan begrijpt iedereen dat in de vindplaatsen groote verwoestingen aangericht worden, en het niet lang meer zal duren of hetzelfde vindt plaats, wat in de vorige eeuw gebeurde met de orchideeën, n.l. dat vele soorten totaal uitgeroeid worden.

Toen Vaupel in 1902 Mexico bezocht, waren in verschillende goede vindplaatsen, die gemakkelijk te bereiken waren, vele soorten reeds geheel uitgeroeid.

Eenige jaren geleden kwam mij een brief in handen van een „Kakteeënjager“, die aan zijn lastgever schreef, dat hij enkele zeldzame soorten opnieuw gevonden had op een klein verbreidingsgebied; „waar hij geweest was zou geen concurrent meer iets vinden“. Wat blijft er van al deze importen in leven? Bij kamercultuur praktisch niets. Alleen wie goed ingericht is brengt er iets van terecht, doch ook met de beste hulpmiddelen is het dikwijls een korte vreugde en na eenige jaren valt een groot percentage uit. Zij die geen goede kas bezitten doen beter den raad op te volgen die in vele handboekjes gegeven is en — om met den ouden Rother te spreken — de handen af te houden van importen.

De cultuurplanten zijn voor de meeste verzamelaars dus het meeste aan te bevelen en dat beteekent geen verlies, want een goedgekweekte zaailing is dikwijls niet te onderscheiden van een import. Deze planten zelf te zaaien en op te kweken is wel een mooie liefhebberij, waardoor men de soorten in al hun eigenaardigheden het beste leert kennen.

Het zaad kunnen wij het beste zelf trachten te winnen, waarom men dan ook in menige verzameling de penseeltjes tusschen de planten ziet staan, om bloeiende exemplaren van *dezelfde soort* te bestuiven. De vruchten die wij daardoor op onze planten krijgen zijn dikwijls een sieraad. De roode bessen van de *Mamillaria's*

bijv., brengen een welkome kleur in den winter. Vele soorten brengen een overvloed van zaad.

De vruchten van *Mamillaria*'s bevatten 30—100 korrels, die van *Echinocactussen* dikwijls 100—200 zaden, terwijl bij sommige *Echinopsis* hybriden het aantal korrels tot 1000 per vrucht kan stijgen. Niet bij alle species vindt men deze groote hoeveelheden zaad. In het algemeen kan men aannemen, dat hoe meer de vegetatieve voortplanting der soort plaats vindt, des te minder zaad voortgebracht wordt.

Amhaus vertelt in zijn „Biologie der Succulenten" dat van 50 vruchten van *Op. Bigelowii*. 48 stuks doof waren, en 2 slechts 1 zaadkorrel bevatten. *Op. tessellata* bracht in het geheel geen zaad en evenmin *Op. pumila*.

Een meer binnen ieders bereik liggend voorbeeld is *Mam. pusilla*, die zeer gemakkelijk door stekken te vermenigvuldigen is, maar waarvan de talrijke verschijnende, mooie vruchtjes meestal slechts een paar zaden bevatten.

De zaden zijn zeer verschillend van vorm, kleur en grootte.

Bij de cactussen zijn in vele gevallen de geslachten duidelijk in het zaad te onderscheiden, dikwijls zelfs de soorten.

Heeft het geslacht *Opuntia* meest licht gekleurde, groote zaden, de *Mamillaria*-zaden zijn veelal helder bruin, *Echinocactus* glimmend zwart, *Echinopsis* dof zwart. *Echeveria*'s hebben stoffijne zaden. Aloë, *Haworthia* en *Gasteria* driekantige, terwijl die van *Stapelia*, *Kleinia* en *Ceropegia* van vliegapparaten voorzien zijn. Prachtig is vooral het zweeftoestel van de *Stapelia*zaden.

De kiemkracht van oordeelkundig gewonnen en droog bewaard zaad is meestal goed, van versch zaad het beste.

De kiemkracht van cactuszaad blijft nog eenige jaren bewaard. B. Jönsson meldt in zijn geschrift, „Die ersten Entwicklungsstadien der Keimpflanze bei den Succulenten" (Lund 1902) dat het zaad van *Cer.* en *Mam.* na 7 jaar nog opsloeg, Pfeifer schrijft zelfs van 9 jaar. Uit eigen ervaring weten wij. dat vele soorten na 3 en 4 jaar nog kiemkrachtig zijn, al is het dan een steeds geringer percentage.

De beste tijd voor het zaaien is het voorjaar, en niet, zoals in de laatste jaren nog al eens aanbevolen wordt, de herfst. De voordeelen van herfstuitzaaiing kunnen nooit opwegen tegen de groote verliezen van de uiterst kleine, weeke plantjes, in den langen winter. Alleen de ongeduldigen, die geen dag en geen

nacht kunnen wachten, zullen niet laten het te probeeren, maar de goede *zaaier is* een geduldig mensch en wacht den tijd af, dat de zon gaat rijzen.

De zaaiinrichting kan intusschen gereed gemaakt worden.

De beginner, die de eerste zaaiproef wil nemen, doet het beste de zaak zooveel mogelijk te vereenvoudigen en te wachten tot Moeder Natuur de benoodigde warmte verschaft.

In dit geval is alles wat wij nodig hebben een houten bakje of kistje met een glasplaat om het af te dekken.

Zonder kunstmatige warmte kan niet voor Mei gezaaid worden. Zij die over een verwarmde kas beschikken kunnen reeds begin Maart met succes beginnen. Voor hen die niet zoo gelukkig zijn is de aangewezen weg een speciaal zaibakje te construeeren, waarin bodemwarmte aangebracht kan worden. Zelfs in een kas is dit aan te bevelen, daar voor het zaaien veel hogere temperatuur noodig is dan voor de andere kasruimte. De grootte van zulk een bakje is afhankelijk van de hoeveelheid zaad, doch men doet goed er op te rekenen, dat ook na het verspenen de plantjes er nog in kunnen blijven. Dus neemt men de bodemoppervlakte zoo groot dat eenige zaipannen er in passen. Een eenvoudige verwarmingsmethode is wel het plaatsen van een ± 5 c.m. hoog reservoir op den bodem. Dit reservoir heeft aan de bovenzijde een opstaand pijpje van 10 c.m. lang, waardoor het met water gevuld kan worden. Midden in den bodem van het bakje is een flinke opening gelaten, die door het reservoir afgesloten wordt en waaronder men als warmtebron een aquariumlamp kan aanbrengen. Op het reservoir komt dan een laag zand vermengd met turfmolm ter dikte van 8 c.m., zoodat het pijpje er nog even boven uit steekt.

Met zulk een inrichting zijn ook in de kamer goede resultaten te bereiken, wanneer er voldoende licht en later ook zon aanwezig is.

Elke soort zaaien wij apart in een potje, en niet, zooals dikwijls aanbevolen wordt, alles bijeen in een zaipan.

Daar de tijd van ontkieming bij de diverse soorten zeer uiteenloopt is het beter ieder soort afzonderlijk te kunnen behandelen. De aarde moet in de eerste plaats niet te zwaar zijn. Elke gezonde, zandige aarde is geschikt om in te zaaien. Aan te bevelen is deze aarde tamelijk fijn te zeven, verdere kunstbewerkingen zooals uitgloeien, of koken, het bijvoegen van kalk en dergelijke

zijn overbodig. De aarde is slechts voor een korten tijd bestemd om als geboortegrond te dienen en onze zaadkorrels brengen zelf het voedsel voor een groot deel mee.

De potten worden goed gedraineerd, de aarde niet te vast aangedrukt en vooral niet glad afgestreken, de oppervlakte houden men door stooten met het potje korrelig, daar de gevreesde algen zich anders te snel ontwikkelen en ons veel last veroorzaken.

Door de potten tot de helft in het water te plaatsen laat men de aarde geheel met vocht doortrekken, waarna het *zaaien* kan beginnen.

(*Wordt vervolgd*).

C. BOMMELJÉ.

BOEKBESPREKING.

Curt Backenberg. Kakteenjagd zwischen Texas und Patagonien. Brehm-Verlag Berlin (1930). Prijs, fraai gebonden f 5.75.

De schrijver vertelt in dit boek van zijn reizen naar de onherbergzame oorden tusschen Texas en Patagonië, om nieuwe Cactussoorten te zoeken voor de firma Friedrich Adolph Haage Jr. te Erfurt.

De titel is goed gekozen: als een jager zwierf de schrijver door woestijnen en oerwouden, over berghellingen en langs ravijnen, om de wonderlijke planten te bemachtigen. Wij gaan mee op zijn zwerftochten en leeren iets kennen van de moeitevolle en gevaarlijke arbeid, onder de verzengende stralen der tropenzon, maar ook tot aan de grens der eeuwige sneeuw, zonder welke het niet mogelijk is telkens nieuwe importen in de liefhebbers collecties te doen verschijnen.

Wetenschappelijke beschrijvingen moet men in dit boek niet zoeken het is een reisverhaal, onopgesmukt, maar toch interessant, niet het minst door de 57 fraaie afbeeldingen, waaronder verschillende origineele natuuroptnamen.

G. D. D.

J. Schneider. Pflanzen und Blumen im Heim. Mit (57) Original aufnahmen des Verfassers. Verlag von Rud. Bechtold & Comp. Wiesbaden 1928. Prijs in geïll. omslag f 1.60.

Een handig boekje van 120 bladz. over de behandeling en het

kweeken van planten in de huiskamer. Bladz. 51—61 handelen over de Cactussen, bladz. 62—70 over de andere succulenten.

Wij hebben dit boekje met genoeg doorgelezen. Wie de Duitse taal machtig is, zal er zeker nog wel eenige practische en waardevolle aanwijzingen in vinden. Hoewel wij er direct aan toevoegen, dat ook in onze eigen taal even waardevolle handboekjes over de kamerplanten verkrijgbaar zijn, noemen wij slechts het fraai geïllustreerde „Kamerplanten" door J. M. van den Houten.

G. D. D.

A. P. Smits. Rotsplanten en haar toepassing in onze tuinen. Met 54 af. Uitg. W. L. & J. Brusse N.V. Rotterdam 1930. Prijs f 1.50.

Aan de serie „Een reeks voor liefhebberijen", waarin de reeds eerder aangekondigde werkjes van de heer van den Houten verschenen zijn (Cactussen, 3e druk; Vetplanten, 2e druk; Kamerplanten, Tuinplanten) werd thans een soortgelijk boek over de „Rotsplanten en haar toepassing in onze tuinen" toegevoegd.

De uitvoering is schitterend, de tekst even bevattelijk, zoodat wij deze handleiding zonder voorbehoud warm kunnen aanbevelen, ook voor onze lezers, die over het algemeen uitdenaard der zaak een voorliefde voor rotstuintjes hebben, omdat daarop verschillende winterharde succulenten zoals Sedums en Sempervivums, met succus kunnen worden gekweekt, terwijl er 's zomers nog plaats is voor een aantal cactussen en andere vetplanten, welke op een rotsgroeping juist zoo goed tot haar recht komen.

G. D. D.

PRIJSCOURANT GEHRENBECK.

Als aanvulling bij het bericht van de prijscourant der firma Gehrenbeck moet nog vermeld worden, dat de kweeker een proefzending franco bezorgt voor 2 dollar. Daarvoor ontvangt men 10 planten. *Etus mammulosus*; *Etus quehlianus*; *Etus suteri anus*; *Etus platensis*; *Etus multiflorus parisiensis*; *Etus multifl. affectionis*. *Frailea pumila*, *Epsis aurea*; *Epsis eyrisii* en *Op^a spagazzini*; alle bloeibare planten. Voor de nieuwe leden noem ik nogmaals het adres: Otto Gehrenbeck, Sierra de Cordoba, Est José de la Quintana, Republ. Argentina.

A. DULFER.

BESTUURSMEDEDEELINGEN.

Uitnoodiging tot bijwoning van de Algemeene Vergadering te houden op *Zaterdag* 17 Januari 1931 in een der zalen van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht, Mariaplaats, des namiddags 2 uur precies.

Punten fan behandeling:

1. Opening.
2. Notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Verslag van de Secretaresse.
5. Verslag van den Penningmeester.
6. Verkiezing van bestuursleden wegens periodiek aftreden van de Heeren Chr. de Ringh en J. M. van den Houten en wegens vervulling van de vacature ontstaan door het bedanken van den Hooggel. Heer Prof A. M. Sprenger.
7. Benoeming van leden der commissie voor Kasverificatie (Art. 25 van het Huish. reglement).
8. Begroting 1931.
9. Behandeling van ingekomen voorstellen.
10. Rondvraag.
11. Mededeelingen in den vorm van een causerie.
12. Sluiting.

Toelichting punt 6:

Candidaten: Chr. de Ringh (aftr.) J. M. van den Houten (aftr.). S. P. C. van Romunde.

Toelichting punt 9:

Zie bldz. 237. jaargang 1930. Verhooging van de contributie voor buitenlandsche leden van f 3.— op f 4.—.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

5de Jaarvergadering van den Kring op Vrijdag 9 Januari, 's avonds 8 uur. in Gebouw „Koningin Wilhelmina“. Prinsengracht 1015.

Agenda:

1. Opening.
2. Jaarverslag Secretaris en Penningmeester.
3. Verkiezing van Secretaris (Periodiek, doch is herkiesbaar).

4. Verkiezing van een Voorzitter, (de heer). A. L. v. Blommestein moet wegens drukke werkzaamheden tot zijn spijt bedanken.)
Het Bestuur stelt den heer Dr. R. Claeys als candidaat.

Pauze.

5. Causerie van den Heer D. J. Romeijn. Hortulanus te Utrecht. Onderwerp: Mijn Succulenten.
6. Rondvraag en sluiting.

Marco Polostraat 103.
Tel. 80422.

H. WITTE.
Secretaris.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken.

Op de bijeenkomst van 15 Nov. j.l. hebben een groot aantal leden met aandacht en veel belangstelling de lezing gevolgd, die de Heer Romeijn uit Utrecht zoo vriendelijk was voor den Kring te houden. De Heer Romeijn heeft zijn sporen op succulentengebied verdiend, eerst te Delft, waar hij werkzaam was in den cultuurtuin van de Technische Hoogeschool en daarna als hortulanus te Utrecht, waar hij zijne bijzondere zorgen aan de succulenten wijdt.

De heer Romeijn sprak met enthousiasme over het kweeken van cactussen en over zijne ondervindingen met deze somtijds zoo lastige planten. Hij behandelde het zaaien, het enten, het stekken en het verpotten. Voor hem is het zaaien eigenlijk niet aan tijd gebonden, daar hij de kas altijd op de vereischte temperatuur kan brengen: toch lijkt Februari hem de geschikste maand. Wil men in huis zaaien, dan moet men wachten tot eind April of begin Mei. den tijd, waarop geen groote temperatuurschommelingen meer te duchten zijn. Spreker gebruikt een grondmengsel van fijngevreven bladaarde, koolasch en fijne droge klei, alles zoo zuiver mogelijk en vooral zonder toevoeging van mest, waarmede hij een zaaipan tot op 2 c.M. na vult. Het geheel wordt goed natgemaakt en in de kas in een kweekbak gezet, die afgedekt wordt met een ruit. De zaaipan mag niet uitdrogen, het condenswater tegen de ruit wordt dagelijks weggewischt; bij voorkeur wordt niet gegoten. De vereischte temperatuur is $\pm 70^{\circ}$. Wanneer de plantjes zijn opgekomen wordt de dekrut weggenomen. Na H dagen worden de zaailingen in kleine potjes van 10 à 12 c.M. middellijn verspeend. De potjes worden ook in een kweekbakje ingegraven. Spreker gebruikt dan aarde, die iets rijker aan voeding is. en voegt bij voorkeur oude dommest toe, dat is mest die uit broeibakken komt, en zoover is verteerd, dat hij een substantie vormt, die aan turf doet denken. Deze mest is zéér bevorderlijk voor den groei van jonge planten.

Het meeste zaad moet men vooral kort na het rijp worden uitzaaien, liefst zóó uit de vrucht, wanneer het nog klefferig is. Het uitdrogen van het zaad is dikwijls een oorzaak van mislukking. Kan men niet dadelijk zaaien, dan moet men de vrucht zoo lang mogelijk aan de plant laten zitten.

Wat het verpotten betreft, raadde spreker aan. te breken met de gewoonte om alle planten op eenzelfde tijdstip onder handen te nemen. Den juisten tijd geeft de plant zelf aan. n.l. nadat ze gebloeid heeft en in ieder geval nooit vlak voor den bloeitijd. Het onoordeelkundig verplanten heeft dikwijls een slecht bloeien tengevolge. Vroeg in het jaar bloeit de epiphyllum, die zou men dus in Augustus of September kunnen verpotten, dan komt de phyllo, die men in October of

November nieuwe aarde moet geven. De *Cereus grandiflorus*. bloeitijd omstreeks Juli, komt in Maart aan de beurt.

Wil men zijn planten in de kas een goede standplaats geven, dan moet men rekening houden met het land van afkomst. Men mag nooit de bladcactussen en de bolcactussen naast elkander een plaatsje geven. Daar de phyllo, de epiphyllum en de rhipsalis in een boschrijke streek thuis hooren moet men ze beschutten tegen te felle zon en ze bovendien eene vochtige atmosfeer verschaffen. Een rhipsalis stond bij spreker in de waterplantenkas, waar voortdurend wordt gespoten, biocide met wel duizend bloemetjes, maar vormde bovendien ook duizend vruchten, een resultaat, dat men nooit zal bereiken, wanneer de plant te droog staat.

De bolcactussen kan men 's zomers het beste buiten plaatsen in platte bakken, overdag met de ramen gesloten, des nachts met het glas er af, zoodat de planten den gunstigen invloed van den dauw niet behoeven te missen. De sterke tegenstelling tusschen nacht en dag temperatuur op de hoogvlakten, waar vele cactussen thuis hooren, maakt dat een weinig koude des 's nachts hen niet zal deeren. Men moet echter niet denken, dat de planten bij ons in het najaar en in den winter in een onverwarmde kas kunnen staan. Spreker begint in het najaar reeds vroeg te stoken, niet uit angst voor koude, maar om het vocht uit de kas te verdrijven. Men kan dan stoken met de ramen open.

Mest hebben de meeste cactussen niet noodig, bladcactussen maken hierop eene uitzondering. Enkele andere soorten kan men in den zomer om de zes of zeven weken gieten met chilisalpeter en superfosfaat (1 gram op 1 L. water) doch alleen goed groeiende gezonde planten moet men daarvoor uitkiezen. Men mag nooit een plant mesten, die niet aan den groei is.

Als bestrijdingsmiddel tegen roode spin en wolluis noemde spreker veri cream, verkrijgbaar bij de Utrechtsche Asphaltfabriek voor f 2.50 per Liter. Men spuit met 1 a 2%, opgelost in water. Het 's zomers buiten zetten van de planten is eveneens een goed middel om allerlei ongedierte, waaronder wolluis, kwijt te raken.

Op vele punten vormde sprekers rede, wat men zou kunnen noemen „een nieuw geluid”. Duidelijk bleek, dat hier niet een liefhebber sprak, die met bescheiden hulpmiddelen zijn doel moet trachten te bereiken, maar een vakman, die zijn planten kan verschaffen, wat hij dienstig oordeelt.

De Voorzitter dankte den Heer Romeijn voor zijn onderhoudende en leerzame voordracht, waarmede alle aanwezigen hunne instemming betuigden.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Kring 's-Gravenhage.

FEESTVERGADERING.

Ter gelegenheid van het eerste lustrum van den Kring 's-Gravenhage zal op 10 Januari a.s. eene Feestvergadering plaats vinden in het gebouw Amicitia, Westeinde 15. Aanvang 8 uur. Introductie niet toegestaan.

Door de goede zorgen van Mevrouw Cruijff zal de bijeenkomst worden opgeleust door een klein orkest.

De feestrede zal worden uitgesproken door den Heer Becht.

Het aanbieden van thee en versnaperingen zal onder leiding van Mevr. Cohen geschieden.

Zij. die op deze feestvergadering het woord wenschen te voeren, worden verzocht daarvan kennis te geven aan de Secretaresse.

HET BESTUUR.

Verslag vergadering Kring Haarlem en Omstreken.

Op Vrijdag 12 December '30 werd onze maandvergadering gehouden, en op dien avond hield de heer D. J. Romeijn, Hortulanus te Utrecht, een causerie over cactussen in 't algemeen.

De lezing, welke door nagenoeg alle leden werd bijgewoond, viel zeer in de smaak: waarbij diverse verhandelingen over: zaaien, stekken etc. zich in de groote belangstelling van alle mochten verheugen.

Ook het onderwerp: „de behandeling van import-planten" was een bij uitstek dankbaar onderwerp.

Van de gelegenheid door de Heer R. geboden om verschillende vragen te beantwoorden werd een dankbaar gebruik gemaakt.

Namens bestuur en leden zij den Heer Romeijn hier nog eens openlijk dank gebracht voor zijn gewaardeerde medewerking: en hopen wij dat genoemde Heer nog dikwijls als gast in ons midden zal mogen vertoeven.

In de pauze werden twee fraaie planten verloot: en eenige pakjes Phyllozaden verkocht, welke door eenige leden beschikbaar waren gesteld: een feit dat onze penningmeester wel zal waardeeren!

De Heer v. d. Laan welke van de oprichting van den Kring af alles in het werk heeft gesteld, om tot het beoogde doel te geraken, zag zich genoodzaakt als penningmeester te bedanken in verband met zijn drukke werkzaamheden.

Voor zijne bemoeiingen is een woord van dank zeker op zijn plaats.

In de plaats van den Heer v. d. L. werd gekozen de Heer P. Dekker, die de benoeming aanvaardde.

Voor de Vereeniging meldden zich 3 nieuwe leden aan: terwijl 5 nieuwe kring-leden werden ingeschreven.

Na de rondvraag werd deze geanimeerde avond te 10.30 gesloten.

J. J. HAIJE Jr., *Secretaris.*

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdag 16 Januari 1931 des avonds 8 uur (precies) in Hotel Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem.

Agenda:

1. De Heer C. J. J. Brouwer zal een voordracht houden, en daarbij een serie lantaarnplaatjes vertoonen.
2. Besprekingen betreffende het aankopen van importplanten etc. in het voorjaar: door de Kringleden gezamenlijk.
3. Diversen.

Aan de leden wordt beleefd doch *dringend* verzocht op dezen avond hun Kring-contributie voor het jaar 1931 te voldoen.

Het Bestuur verzoekt nog eens aan alle leden om liefhebbers *niet-leden* van „Succulenta" op onze leerzame avonden attent te maken: en te trachten nieuwe leden te werven! Wij hebben thans 45 leden. Laten wij den wensch uitspreken dat in 1931 dit aantal verdubbeld mag worden! Wij rekenen op U allen!

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- J. Volkers. Enschede, v/h. Pymontstraat 21, thans „t Varvik", Diepenbrockstraat 5.
- F. Oewel, v/h. Prederikoord. p/a. Mej. Wed. Hoorn, thans Epe (Veluwe).
- Mej. S. C. Visser. Gorinchem. v h. Oude Vischmarkt 217, thans Burgstraat 49.
- G. Klinkenberg. 's-Gravenhage, v h. Escamplaan 182, thans Larenschestraat 25.
- P. H. Langendoen, v h. Rotterdam, Randweg 63, thans 's-Gravenhage., Boreelstraat 26.
- Mej. M. C. Voet. 's-Gravenhage. v,h. Haviklaan 17. thans Begoniastraat 223,
- Mej. I. Mees, vertrokken van Hilversum. Gnoelaan 1, naar winteradres: Rotterdam, Parklaan 16.
- J. Th. Orth, Tandarts, Rotterdam, v h. Nieuwe Binnenweg 164, thans Schiedamschesingel 3b.
- G. J. Munnik, v h. 's-Gravenhage, Deimanstraat 56, thans Rijswijk (Z.-H.), Koninginnelaan 72.
-) L. H. Melis. Tilburg, v/h. Philips Vingboonsstraat 13. thans Korenbloemstraat 73.
- A. Demmink, v h. Amsterdam O., 1e Atjehstraat 35, thans Utrecht, Zijldiepstraat 4.
- L. C. Korevaar, v, h. Gorinchem, Havendijk 56, thans Utrecht, Prins Hendriklaan 61 (tot 1 Maart 1931).
- A. Smit, v h. Oldenzaal. Zuivelweg 1, thans Zutphen. van Heeckerenlaan 45.

NIEUWE LEDEN.

- Joh. A. Boon, Almelo, Tjihofsiaan 3.
- S. van der Heide, Delft, Kanaalweg 8.
- Mej. M. A. Wessels. Eindhoven. Gestelschestraat 50.
- M. Bijl, Groningen. A. Kerkstraat 14a.
- D. Gerbers. Groningen, Kl. Kruisstraat 7.
- Mej. Ida Lanfers. Groningen. Eeldersingel 48.
- Mej. C. H. Smit, Groningen, 1e Spoorstraat 17.
- A. Wanders, Groningen, Koninginnelaan 84.
- H. Wezeman. Groningen, Radijsstraat 24a.
- Mevr. H. A. van Baaien, Haarlem, Zaanenlaan 13.
- P. Hasselmeijer, Haarlem, Plataanstraat 36.
- J.). Kramer, Haarlem. Iepenstraat 17,
- P. I Vismans. Hillegersberg, Langeweg 5.
- J. Donker, Hilversum, Kerklaan 37.
- G. J. Lotte, Loenen a/d. Vecht, B 143.
- Mevr. Ter Weer-Kerlen. Middelburg, Dam 2 N Z.
- Mevr. V. Gabriëls-Clercx, Roermond. Heinsbergerweg 7g.
- J. M. L. van der Woerden, Bloemenmagazijn, Rotterdam, Lange Hilleweg 36b.
- J. G. Smit, Voorburg, Laan v. Rustenburg 8.
- C. Muusse Jr., Zaandam, Ooievaarstraat 18.

Buitenland.

- Mevr. de Wed. Schelfhout. 7 Avenue St. Denis, Gent (België).
- Madame Verplancke de Diepenhede-Baronne de St. Genois des Mottes, Kasteel der Varingen. Melle bij Gent (België).

RECTIFICATIES.

N. Noorlander. Ginneken, Duyvenoordestraat 56 (in pl. van Duivenvoordestraat 61).
 A. F. U. Bruning (= A. F. H. Buining!), Ambt. Secretarie, Leusden (post Hamersveld), is per abuis voor de 2de maal als lid opgegeven. Men vindt dezen naam reeds in het September-no. gepubliceerd.

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Ondergeteekende biedt aan: *Cephalocereus senilis*, *Cereus sylvestrii*. *Cereus Pringlei*. *Etus Grusonii*. *Etus minusculus*. *Etus pilosus*, *Etus Ottonis*. *Etus robustus*. *Mam. pusilla*. *Mam. elegans*, *Mam. megacantha*. *Mam. centricirha*. *Mam. angularis*, *Mam. glauca*. *Mam. gracilis*, *Mam. Wildii*. *Mam. Zuccariana*. *Mam. elongata*. *Mam. reflectispina*. *Mam. strobiliformis*. *Mam. bicolor*, *Esis tubiflora*, *Esis Eijriesii*. *Esis multiplex*, *Esis aurea*. *Esis triumphans*. *Opuntia leucotricha*. *O. microdasys*. *O. Rafinesquei*. *Stapelia variegata*. *Euphorbia globosa*, *Euph. horrida*. *Euph. mammillaris*. *Hawortia tessellata*. *Haw. cymbiformis*. *Haw. margaritifera*, *Agave americana*. *Echeveria setosa*. *Ech. secunda*. *Ech. agavoides (crinata)*. *Faucaria tuberosum*. *Faucaria tigrinum*, *Anacampseros rufescens*. *Melocactus depressus*. *Sempervivum arachnoideum*, *S. Brauni*, *S. fimbriatum*, *S. Hookeri*. een gebruikt kamerkasje.

Adres: F. Mandenmaker. Mariënpoolstraat 13. Leiden.

„SUCCULENTA“
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPIANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, <i>Penning- meester</i> , Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

OPUNTIA CANTERAI ARECHVALETA

door

Ds. BERTRAM. Bindersleben bij Erfurt.

Geen nieuweling is het, maar toch een plant, die in de verzamelingen bijna nergens meer te vinden is. In 1905 werd zij in de „Anales del Museo Nacional de Montevideo" beschreven door wijlen Prof. Dr. J. Arechavaleta in zijn „Flora Uruguayana", daarna naar mijn prachtig exemplaar gedetermineerd door mijn vriend Wilhelm Weingart (Georgenthal Thür.), die zich voor de nomenklatuur der Kaktussen zo verdienstelijk heeft gemaakt.

Waarom ik deze nu zo zeldzaam geworden Opuntia aan U, geëerde lezers, vertoon? Wel, de heer Krabbendam, mijn vriendelijke vertaler, heeft ze in het begin van haar rijke bloei — ze draagt dit jaar van Augustus tot nu (midden Desember) meer dan 120 grote, schitterend oranjekleurige bloemen — bij mij tijdens zijn bezoek aan Thüringen gezien. Hij zal het wel bevestigen, dat deze plant het verdient, opnieuw in onze verzamelingen te komen, ook al beschikt men over weinig ruimte.

Als ik het grote aantal Kaktusvrienden, die bijna alleen in de kamer kweken kunnen, hierbij neem, dan spreek ik de algemeen verbreide, maar verkeerde opvatting tegen, dat Opuntia's zich, enige uitzonderingen natuurlijk daargelaten, voor kamerkultuur niet zouden lenen door hun grootte en hun late bloeiwilligheid. Het moge zo zijn voor vele soorten, als b.v. de bekende Opuntia ficus indica, die als bomen zo hoog kunnen worden, maar van de

meer struikvormige zijn er vele geschikt, afgezien nog van hun decoratieve waarde, door hun vroege bloei ook in de kamer. De rood bloeiende *Opuntia Bergeriana* met haar brede schijven, die om haar vele bloemen tegenwoordig zo veel in onze kamers gevonden wordt, verliest het van *Opuntia Canterai* met haar slanke schijven, die het verdient om weer onze huisgenoot te worden.

Opuntia Canterai Arechavaleta.

Photo: P. Bertram.

Ofschoon zo'n plant, die als mijn nu 9 jaar oud exemplaar 1 1/2 M. hoog en meer dan 1 M. breed is, in de winter—'s zomers staat hij buiten — een heel raam opeist, ziet men de grote sierwaarde van de kaktussen het best, als men zich beperkt tot maar één goed vol ontwikkelde plant.

De hele kamer krijgt daardoor zijn door alle bezoekers bewonderde en door de gelukkige eigenaar dagelijks genoten betoverende tropiese sfeer.

Voor 't overige is onze *Opuntia* 's winters zelfs tevreden met een onverwarmd op het Noorden gelegen vertrek, ja, geeft de voorkeur aan een koele standplaats om te rusten, in een vorstvrije kamer, een kelder. In de strenge winter van 1928/29 bleek me, dat de plant ook wel enige graden vorst verdraagt, zonder er iets van te lijden. Alleen moet zij, als alle sukkulenten, in de winter maar zo weinig gegoten worden, dat de grond niet geheel uitdroogt. Voor mijn grote koel overwinterde kuipplant is het voldoende van Oktober tot Maart 2 à 3 maal te gieten.

Een streng wetenschappelijke beschrijving, zoals die te vinden is in mijn bijdrage in het maandblad van „Das Deutsche Kakteen-Gesellschaft, Berlin" 1929, afl. 12, zal ik nu de lezers niet geven.

Behalve door haar bloemenpracht en de slanke voorname vorm der schijven krijgt *Opuntia Canterai* haar bekoorlijkheid door de fluweelachtig glanzende, donkergroene kleur, die in 't hartje van de zomer door de zonnestralen nog meer verdonkert en onder de witachtige areolen bijna violette strepen te voorschijn roept. Hier en daar komt een bronskleur. 's Winters loopt dat kleurenspeel weer tot een gelijkmatig rustig groen terug, en de plant krijgt, misschien wel om meer van de vochtigheid der lucht te profiteren, meer alleenstaande doornen, ook wel twee bij elkaar, die in 't voorjaar bij het hervatten van de groei, weer afvallen.

Het kweken en vermeerderen is zeer eenvoudig. Ze hoort thuis in het leemachtige kustzand van de La Plata Staten. Bij ons is ze dankbaar voor veel leem en zand, ook Haimhauser ijzerhoudend roodzand.

Stekken maken in houtskolen vlug wortels, ook in de winter, maar dan moeten ze warm staan. Voor de vlugge verbreiding van onze *Opuntia* helpt het, dat de in houtskolen recht op ingegraven steriele vruchten uit de bovenste areolen rondom de kelk 2 tot 4 scheuten maken, die dikwijls al in 't eerste jaar verbazend grote schijven worden. Omdat de plant zo vlug groeit, kan men zich zeker in 4 jaar over bloemen verheugen.

Mijn plant heeft door het afstaan van haar vruchten aan vrienden en bekenden het hare wel gedaan om deze heerlijke soort weer ingeburgerd te krijgen. Bepaald door de overvloedige bloei ontwikkelden de vruchten zich dit jaar slecht, de grootte der

bloemen bleef goed. De vruchten bleken niet groot, dik en stevig genoeg om als stek te dienen (Rotten).

De heer Krabbendam-Drumpt dank ik weer vriendelijk voor het vertalen van deze bijdrage.

ALOË'S.

V.

Salm-Dycks Monographie leerde ons vijf nieuwe Aloësoorten kennen, die echter van weinig belang voor ons zijn, namelijk: *A. caesia*, *A. consobrina*, *A. Ecklonis*, *A. grandidentata* en *A. microstigma*.

A. caesia, die in de Riviera algemeen wordt aangetroffen, is in Zuid-Afrika niet teruggevonden. Dr. Pole Evans houdt ze voor een natuurlijke bastaard. Hierop wijst ook het feit, dat ze in de Riviera wel rijkelijk bloeit, maar zelden of nooit rijp zaad voortbrengt.

A. consobrina is al evenmin terug te vinden, maar volgens de afbeelding, die Salm-Dyck ervan geeft, schijnt het eveneens een hybride te zijn met *A. tenuior* als een der stamouders.

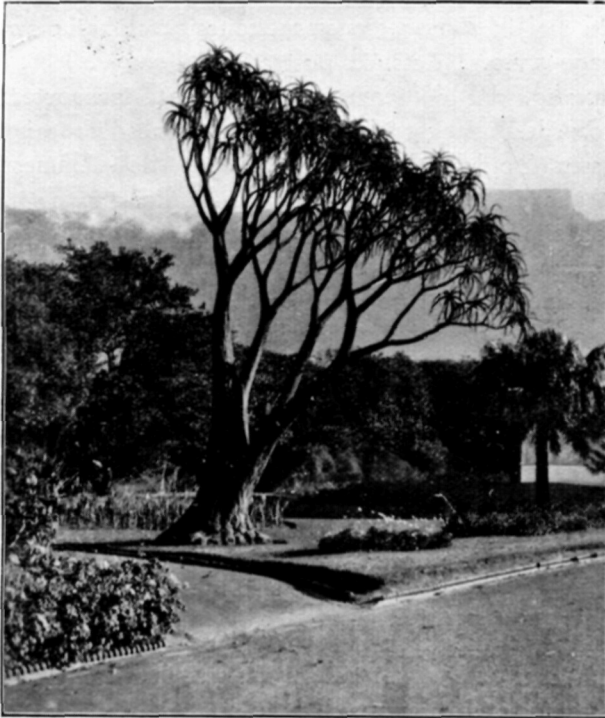
A. Ecklonis had Salm-Dyck in 1836 uit zaad gekweekt, dat hij van Ecklon ontvangen had. doch zonder plaatsaanduiding. In het oosten van Transvaal schijnt deze soort algemeen te zijn, doch bij ons hebben we ze nog bij niemand aangetroffen. Ze hoort tot de groep der Lepto-aloë, heeft smalle bladeren en verdikte wortels.

A. grandidentata komt uit de buurt van de diamantstad Kimberley, terwijl *A. microstigma* in het Addobosch, het wilde dieren-reservaat, veelvuldig voorkomt en er de troepen olifanten tot voedsel dient.

Aloë Salm-Dyckiana was al in 1829 beschreven door Schultes in zijn boek: *Systema vegetabilis*. Het is een der meest decorative Aloë's, die er zijn en ze wordt zoowel in Zuid-Europa als in Zuid-Afrika veelvuldig gekweekt. Toch bleef haar herkomst tot 1915 onbekend. In dat jaar zag Dr. Pole Evans haar in groot aantal aan de Mosselbaai. Hier op hun natuurlijke standplaats viel het den ontdekker op, dat hij te doen had met een bastaard tusschen *A. ferox* en *A. arborescens*. De bloemtrossen zijn van een opvallende roode kleur, die als brandende fakkels helder opvlammen in het landschap.

In 1858 gaat Thomas Cooper naar de Kaap om in opdracht van de firma Saunders en The Royal Horticultural Society planten te verzamelen. Hij bracht een 8-tal nieuwe soorten mee. namelijk: Aloë Cooperi, *A. drepanophylla*, *A. macracantha*, *A. leptophylla*, *A. Greenii*, *A. pratensis*, *A. Sigmoidea* en *A. Thraskii*.

Daar ik van deze soorten tot heden geen exemplaren in mijn verzameling heb. zullen we de beschrijving hiervan moeten uitstellen.

Aloë Bainesii.

Nº. 22.

Photo: A. W. van den Houten. Kaapstad.

Omstreeks 1870 komen voor het eerst planten van de Reuzen Boomaloe. *Aloë Bainesii* naar Europa en verwekten daar groot opzien. De plant zelf is beschreven door Sir William Thiselton Dyer in het Engelsche tuinbouwblad. *The Gardeners Chronicle* van 1874. Hij heeft haar naar den ontdekker Baines benoemd, die haar te Natal vond, in de nabijheid van Greytown langs de bergheggingen van een zijriviertje der Tugela. die we ons uit de Boerenoorlogen nog wel zullen herinneren.

Op het oogenblik wordt *Aloë Bainesii* in Afrika veel gekweekt. Toch schijnt ze in Kaapstad al veel langer bekend te zijn geweest, want in den reeds meermalen genoemden Plantentuin te Kaapstad heeft men er een exemplaar van 50 voet hoogte van, dat zeker op een respectabelen leeftijd mag bogen. (Zie foto.) Deze boom bloeit slechts nu en dan en het vorig jaar ontving ik een partijtje zaad ervan, dat zijn weg reeds heeft gevonden naar heel wat liefhebbers in onze vereeniging. Zoolang de voorraad strekt, stel ik alsnog eenige zaden ter beschikking onzer leden. (Bij aanvraag s.v.p. 10 cts. in postzegels bijvoegen.)

Merkwaardig, dat de twee boomvormige Aloësoorten niet gezamenlijk worden aangetroffen, maar dat *Aloë dichotoma* aan de westkust van Zuid-Afrika voorkomt, en *Aloë Bainesii* in het oosten tot aan de kust van Port. Oost-Afrika.

De zaden zijn voorzien van een breeden vliezigen rand, waardoor ze gemakkelijk wegwaaien. Vielen alle zaden onder den boom neer, dan zou het gedrang er te groot worden en hadden ze geen van allen een behoorlijke kans. Nu strooit de wind ze her- en derwaarts heen. Mijn zaailingen van een vorig jaar zijn al aardige plantjes geworden. Ze komen op met cylindervormige blaadjes en pas in het tweede jaar krijgen de nieuwgevormde bladeren aan hun uiteinde tanden. Zoolang ze klein zijn, nemen ze nog niet veel ruimte in en zelfs al worden ze wat grooter, dan weet de ware liefhebber nog wel een plaatsje voor hen te vinden. Hoe langer men ze zelf heeft opgekweekt, hoe moeilijker men er afstand van kan doen. Trouwens de moeilijkheid der plaatsing geldt alleen voor de wintermaanden, want des zomers kan men ze gerust buiten zetten. En of het bij ons nu ook zulke reuzen zullen worden, valt nog te bezien.

V. D. H.

Zelf bezit ik thans:

Aloë aristata, *aculeata*, *Bainesii*, *brevifolia*, *candelabra*, *ciliata*, *delaetii*, *Dyeri*, *Davyana*, *Eru*, *ferox*, *globuliferum*, *hereroensis*, *Krapohlana*, *myriostigma*, *Marlothi*, *mitaeformis*, *nobilis*, *humilis*, *Peglerae*, *Pienari*, *petricola*, *praetoriensis*, *saponaria*, *striata*, *sessilifolia*, *succotrina*, *variegata*, *wickensii* en *tenuior*.

Wie kan ons helpen aan andere soorten, in ruil voor een of meer duplicaten van bovengenoemde? J. M. van den Houten, Mathenesserlaan 364, Rotterdam.

HET KWEEKEN VAN SUCCULENTEN UIT ZAAD.

II.

Over het eigenlijke zaaien valt niet veel te vertellen. De zaden worden zoo gelijkmatig mogelijk verdeeld, doch wanneer er enkele bij elkaar blijven liggen is dat ook niet zoo erg.

Het is goed niet te wijd uiteen te zaaien, een potje van vijf c.m. middellijn bijv. is groot genoeg voor een vijftig Echinocactuszaden. Het zaad wordt, naar den ouden tuinbouwregel, bedekt met een laagje fijn zand even dik als de zaadkorrel. Daaruit volgt, dat zeer fijn zaad, bijv. dat van Echeveria's, praktisch geen bedekking noodig heeft: even in den grond vastdrukken is voldoende. Nauwkeurig worden de soorten genummerd, iets dat eigenlijk van zelf spreekt, maar toch al te dikwijls op zoo slordige wijze gebeurt, dat later verwarring ontstaat. Na het ingraven van de potjes in den zaaibak wordt het geheel nog even met een verstuiver bespoten, waarna het bakje geheel gesloten wordt.

*Twee-jarige zaailingen van Mam. bocasana.
Het witte strookje rechts is. voor maatstaf, in centimeters verdeeld.
Rechts bovenaan een tweekoppig exemplaar.*

Nu is de warmte voorloopig onze voornaamste zorg.
Wanneer het bakje niet kunstmatig verwarmd kan worden

moeten wij het maar nemen, zooals de hemel het geeft en dat kan in het voorjaar dikwijls tegenvallen, doch bij kunstverwarming houden wij de bodemtemperatuur tusschen de 25 en 30° Celsius.

Een aquariumthermometer, een paar c.m. in den grond gestoken, geeft de warmte aan. Wie eenmaal begint te verwarmen moet dit de eerste weken regelmatig volhouden, daar de warmte zooveel mogelijk constant moet zijn.

Zoolang het zaad droog is kan het zonder schade groote temperatuurschommelingen doormaken, doch door de bevochtiging ontstaat groote gevoeligheid. Om de ontkieming te bevorderen komt het nu aan op vocht, warmte en gespannen lucht. Bij zonneschijn is het goed te schermen, al schijnen velen daar principieele bezwaren tegen te hebben. Deze „zonaanbidders" zeggen: „laat de zon maar branden, het is nog geen Mexico, nog lang geen Karroo".

Het ergste maken zij het nog, die bovendien voorstanders zijn van de „droogcultuur". Deze menschen zijn nog altijd van meening dat de ideale groeiplaats van succulenten de heete, kale bodem is. Wanneer wij zaaien willen we van de tien zaadjes, die wij van een soort zaaien, zoo mogelijk tien plantjes kweeken. In de natuur komt het niet op een paar zaadjes aan. Wij zagen reeds dat tal van soorten zeer veel zaad voortbrengen, doch wat komt er van die kwistige hoeveelheden terecht?

Bussier vond in Mexico 20 Etus. Corniger van bijna een meter hoog, iedere plant droeg circa 20 vruchten van 200 korrels, dat is dus een jaarlijksche productie van 4000 zaden.

Hij zocht in den omtrek naar jonge planten, doch kon er geen enkele vinden. Van de groote massa zaad komt in de natuur slechts een betrekkelijk klein deel tot ontkieming, en vooral van de Cactaceae en Liliaceae groeien alleen die plantjes door, die gekiemd zijn onder de natuurlijke beschutting van grassen en grootere planten.

Volgens Vaupel stond *Mam. rodantha Pfeifferii* in Mexico zoo tusschen het dorre, gele gras, dat de plant bijna niet te vinden was. Vele foto's van den laatsten tijd doen ons zien, dat de planten niet op den naakten bodem groeien.

Echinopsis bijv. is een bepaalde weideplant; *Melocactus* komt hier aan met het gras tusschen de dorens.

Zoo ziet men, dat wij nog niet zoo ver van de natuurlijke groeivoorwaarden af zijn, wanneer wij onze kiemplantjes beschutten tegen felle zonnestralen.

Wij zorgen dus dat ons zaibakje voortdurend warm en vochtig is en houden het den eersten tijd geheel gesloten, waardoor gespannen lucht ontstaat; wij gaan dus „broeien". In het zaadje begint nu al spoedig het slapende leven te ontwaken, binnen de schaal ontwikkelt zich de kiem en deze breekt al spoedig uit het beschuttende omhulsel.

Door uitdrijving van den wortel barst de schaal vaneen en komt het plantje te voorschijn.

Laten wij nu deze kiemplant eens wat nader bezien.

De wortel wordt genoemd: de primaire wortel; de kiemstengel hypocotyl; de kiembladen of zaadlobben cotyledonen. De kiemplant is direct succulent. Hoe grooter en dikker de kiembladen zijn, des te dunner is de kiemstengel, bijv. bij de Mesems en de Opuntia's. Is de kiemstengel zeer dik, dan zijn de kiembladen soms zóó klein dat zij nauwelijks zichtbaar zijn, o.a. bij vele Mamillaria's.

Verder onderscheiden wij twee groepen, n.l. de één-zaadlobbigen of monocotyledonen en de meerzaadlobbigen of dicotyledonen.

Tot de monocotyledonen behooren o.a. alle Aloinae zoals Aloë, Gasteria, Haworthia. en verder ook de Agaven.

De cactussen zijn allen dicotyledonen, eveneens de Mesems en komen meestal op met twee kiembladen, soms met drie, een eigenaardigheid, die nog al eens voorkomt bij Opuntia's, een enkele keer bij hoogsucculente Mesems.

(Slot volgt).

C. BOMMELJÉ.

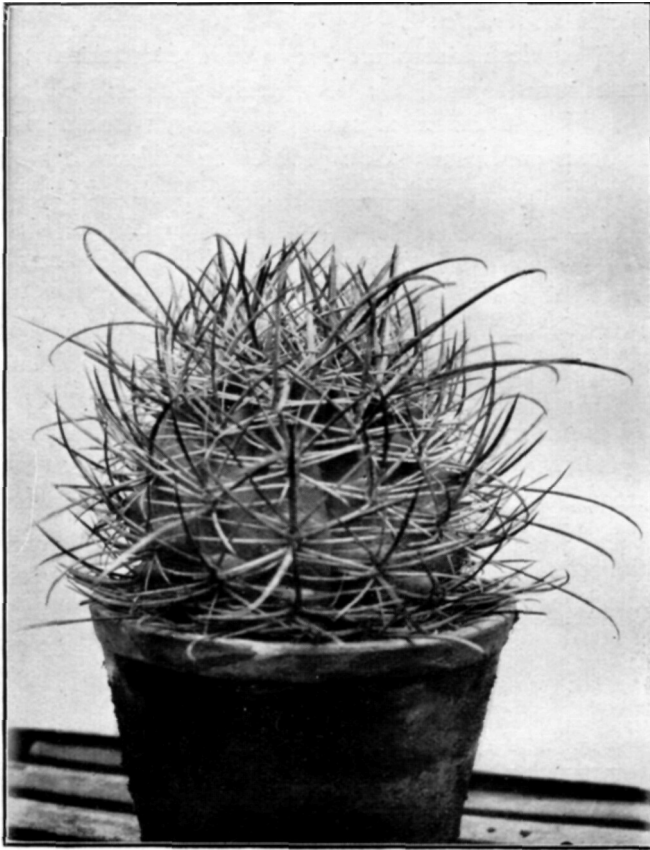
ECHINOCACTUS CYLINDRACEUS ENG.

Herinneringen aan een tentoonstelling blijven in den regel korter of langer bewaard, al naar gelang het tentoongestelde de mindere of meerdere belangstelling van den bezoeker heeft. De aanschouwing van een voorwerp, dat men op een tentoonstelling ten geschenke ontvangt, houdt de herinneringen levendig.

Ik ben ervan overtuigd, dat de edele gever van de hierbij afgebeelde plant, geen lid onzer Vereeniging zijnde, ons blad toch onder de oogen krijgt en ik zeg Z.Ed. nogmaals vriendelijk dank voor de goede gave.

Zij, die de Utrechtsche tentoonstelling bezocht hebben, zullen

de plant zeker gezien hebben bij de expositie van de Firma Haage Jr. De Heer Haage had er slag van de aandacht van de bezoekers te trekken. De plant prijkte nu eens met witachtige doorns en een oogenblik later waren de doorns vuurrood. Een bestuiving met water en in minder dan geen tijd werden de doorns al rooder en rooder.

Echinocactus cylindraceus.

Photo De Ringh.

Echinocactus cylindraceus Eng. (*Ferocactus acanthodes* Lem.) is afkomstig uit Zuid-Californië. De plant houdt van volle zon en 's winters een temperatuur van ongeveer 15° C.

De vorm is in jeugdtoestand kogelvormig, later groeit de plant eivormig en tenslotte zuilvormig uit. Van boven afgerond zijnde

is ze in het midden een weinig ingedeukt. In de holte, die hierdoor ontstaat, bevindt zich tamelijk veel geelachtige wol, terwijl de vele doorns, die over deze holte gebogen zijn, haar bijna aan het oog onttrekken.

De kleur der plant is zeegroen. Het aantal ribben varieert tusschen de 13 en 20, soms nog meer. Zij zijn door scherpe insnijdingen van elkaar gescheiden.

De areolen zijn met geelachtige wol bedekt, die later vergrauwt om op 't laatst geheel te verdwijnen.

De doorns, de grootste attractie van deze plant, zijn roodachtig of wit, voorzien van hoornkleurige punten. De ongeveer 12 gebogen randoorns, waarvan de grootste 4 1/2 c.M. zijn, vertoonen, gelijk de hoorns van een bok, ringen en zijn afgeplat. Soms zijn nog eenige bijdoorns waar te nemen, die rolrond zijn. De midden-doorns, 4 in getal, zijn forscher dan de randoorns. meten wel 7 c.M., zijn ook eenigszins gebogen terwijl de punten haakvormig zijn.

De plant bloeit op lateren leeftijd uit de areolen achter de bundels doorns. De bloem is ongeveer 5 c.M. lang en geel van kleur.

R.

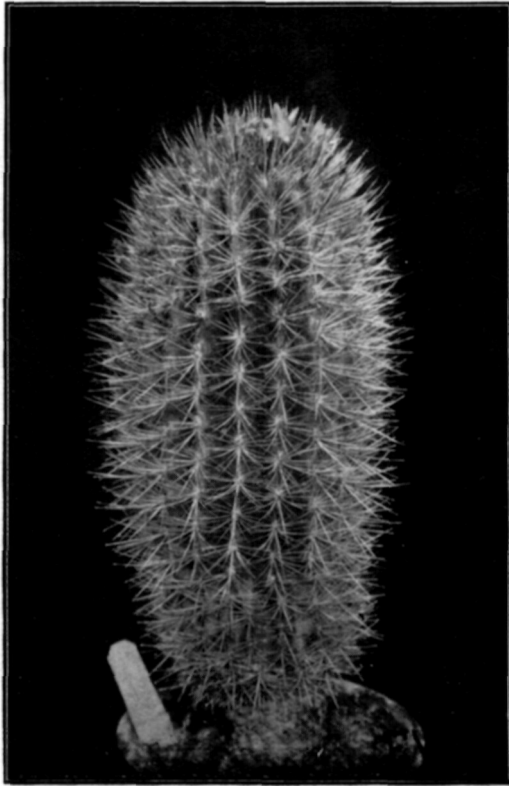
ECHINOCACTUS VILLOSUS.

Het was in Mei 1921 dat ik, nadat het plaatwerk „Bloeiende Cacteën", er nog eens op nagezien was, besloot mij bij meerdere cactussen ook een tweetal aan te schaffen afkomstig uit Chili, nl. de *Echinocactus accutissimus* (Plaat 133) en *Echinocactus chilensis* (Plaat 108).

Toen de planten in mijn bezit kwamen viel het niet erg mede en vooral de *chilensis* was een zeer minne plant. Bovendien waren alle doornen van de plant verwijderd, slechts op den top was nog eenig spoor van bedoorning aanwezig. Aan het stompje, ± 5 c.M. lang en 2 c.M. dik, was absoluut niet op te maken wat het voorstelde, als niet het bijgevoegde papiertje vermeld had „*Echinocactus chilensis*" had niemand dat geweten.

Hoewel ik er weinig hoop op had, werd het met de noodige zorg behandeld en scheen zij dat direct te waardeeren, want zij groeide flink op in tegenstelling met de *accutissimus* welke na een jaar het leven liet. De afgesneden bedoorning is nu echter nog, na zoovele jaren zeer goed te zien! Zij bleef voorspoedig

groeien en werd een zeer schoone plant, waar ik gaarne mijn aandacht aan gaf om haar door doornen geheel omhulde lichaam. Herhaaldelijk kwam bij mij echter de gedachte op; is dat nu chilensis? Vergeleek ik haar met de plaat, dan was daar geen gedachte van; zocht ik ze te vergelijken met de beschrijving, zoowel van de plaat als in Schelles handboek, dan klopte het

Echinocactus villosus.

evenmin! Dan maar gewacht tot zij bloemen vertoont en dan weer kijken. Tot zoolang blijft zij chilensis; maar wat zal het dan worden? Het heeft lang geduurd, maar dit voorjaar voldeed zij aan mijne wensch. Het werd zoo zoetjes aan tijd ook, de plant had een lengte van 27 c.M. bereikt. Nu kwamen de knoppen echter in groot getal te voorschijn. De bloemen waren niet groot, zij kwamen niet eens uit de doornen te voorschijn. Hun aangenaam roode kleur en hun groot aantal maakte echter

dat de plant voor mij nog in waarde toenam, doch zij deden mij tevens zien dat de naam chilensis in geen geval juist was.

Volgens de beschrijving moeten de bloemen dezer plant 4 c.M. lang en 4 c.M. groot zijn, terwijl hier de bloemen niet meer dan 2 1/2 c.M. lang waren en nog niet zoo groot. Van 4 Juni tot 24 Juni verschenen er ongeveer 30 bloemen, doch geen enkele kreeg grooter afmetingen. Men zal wel begrijpen, dat in deze tijd nog eens extra naar den naam dezer plant gezocht werd en tenslotte waren het twee namen die in aanmerking kwamen n.l. *Echinocactus castaneoides* en *Echinocactus villosus*. Eerstgenoemde staat aangegeven met 13 en meer ribben, laatstgenoemde 15 en meer, terwijl mijn plant 16 ribben telt. De villosus moet 12—16 randstekels hebben; de castanoides 16—20, terwijl ik aan verschillende stekelbundels 14—18 randstekels telde, terwijl de aangegeven getallen der middenstekels evenmin overeenkwam. Half September bespeurde ik dat de plant wederom ging bloeien en wel in nog grootere mate. Overal waar maar een plaatsje was, boven elke doornbundel kwamen de roode knopjes te voorschijn, bij sommige doornbundels zelfs twee. Van 4 October tot nu toe, 13 November, terwijl zij reeds ruim een week in de kamer staat, geeft zij geregeld hare bloemen en is voorloopig nog niet uitgeput. Ik heb ze weder aan een vergelijking onderworpen nu door het afsnijden eener bloem en ben dan eindelijk tot het resultaat gekomen dat mijn negen jaar gekweekte *Echinocactus chilensis* een *Echinocactus villosus* is. 't Is een mijner schoonste planten en nu zij nog de eigenschap bezit om langdurig en druk te bloeien is zij er mij niet te minder lief om.

Zwollerkerspel. 13 Nov. '30.

T. V.

PRIJSCOURANT GEHRENBECK.

In het December- en Januarinumner werd een mededeeling gedaan over een prijscourant der firma Otto Gehrenbeck in Argentïë.

Van verschillende zijden ontvingen wij evenwel bericht, dat de handelingen dezer firma niet tot tevredenheid stemmen; gelden moeten vooraf worden ingezonden, doch de planten blijven achterwege. Wij geven daarom onzen lezers in overweging geen bestellingen bij deze firma te doen, doch bij voorkeur alleen zaden en planten te betrekken van de kweekers die geregeld in „Succulenta” adverteeren.

G. D. D.

KAKTUSVADER ROTHER.

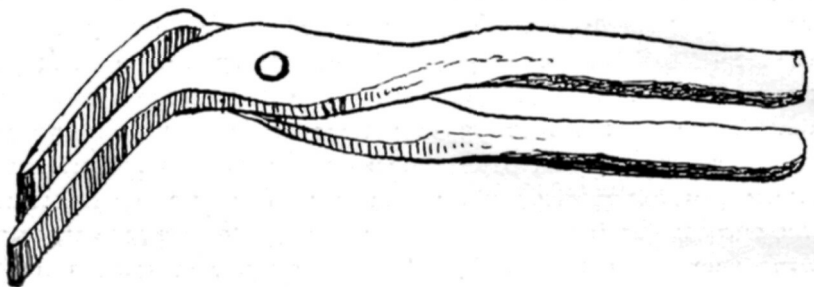
Wij verzuimden onder de afbeelding op blz. 4 van het Januari-nummer te vermelden, dat het cliché hiervan ons welwillend door de firma Friedrich Adolph Haage Junior te Erfurt ter beschikking werd gesteld.

Gaarne maken wij hiervan alsnog melding.

G. D. D.

EEN PRACTISCHE CACTUSTANG.

Wanneer men de potten verzetten moet, steekt men zich dikwijls aan de Cactusdoorns. Nu kreeg ik eens bezoek van den smid, die zeide: „wil ik een tang voor je maken, dat kost me geen half uur werk. Ik neem een ronde weekijzeren staaf; 't is zoo klaar". Toen ben ik meegegaan en 't was zooals hij zeide.

Hij maakte de onderste lip langer dan de bovenste, want dat was veel steviger in de behandeling. Wat heb ik daar een gemak mee ondervonden!

Probeer het ook! Ge kunt de handgrepen zoo lang laten maken als U wilt. En 't kostte mij dertig cent.

A. DULFER.

BOEKBESPREKING.

G. D. Duursma. Succulenten in Beeld en Woord. Prijs gebonden f 9.50, „Kosmos" Amsterdam—„Floralia" Haarlem.

Plaatjes en nog eens plaatjes, dat is, wat we noodig hebben

om in den ongelooflijken soortenrijkdom der succulenten thuis te geraken. Eene beschrijving, hoe volledig ze ook moge zijn, maar zonder afbeelding erbij, wat zegt ze ons eigenlijk en welke voorstelling maken we ons daarbij van de betreffende soort. Maar is er een natuurgetrouwe afbeelding bij, dan vult deze de onvermijdelijke tekortkomingen der beschrijving op de meest gelukkige wijze aan. En nu ligt daar voor ons een buitengewoon fraai plaatwerk met 450 afbeeldingen, de meeste naar foto's, van cactussen en andere vetplanten, waaronder 5 in de natuurlijke kleuren en dit alles bijeengebracht en van korte bijschriften voorzien door den heer G. D. Duursma.

Goede wijn behoeft geen krans en we zouden kunnen volstaan met de simpele vermelding van het feit, dat de vruchtbare en welversneden pen van onzen volijverigen redacteur de succulentenliteratuur wederom met een nieuw werk verrijkt heeft.

Want al zijn vele foto's al eens eerder in *Floralia* of *Succulenta* gepubliceerd, we hebben hier inderdaad met een zeer geslaagde poging te doen om het waardevolle clichémateriaal, nog meer dan dit in het betreffelijke korte leven van een week- of maandblad het geval is, nader tot zijne bestemming te brengen. En we hebben bewondering voor de wijze, waarop het den schrijver gelukt is in de korte bijschriften, soms zelfs in enkele regels, het meest merkwaardige van de afgebeelde plant mede te deelen. Ieder die met zulk werk vertrouwd is, weet uit ervaring, hoe moeilijk het is in zoo gecomprimeerden vorm het meest esentieele bijeen te brengen. En daarin is de heer Duursma buitengewoon goed geslaagd, waarvoor we hem hier gaarne hulde brengen. Want we zijn ervan overtuigd, dat hij hiermede onze succulentenliefhebberij een dienst heeft bewezen. Bij het doorbladeren van dit boek zal, zooals het prospectus zegt, menigeen, die tot nu toe weinig aandacht aan dit soort planten schonk, ongetwijfeld onder de bekoring komen van deze merkwaardige en wonderlijke planten. Tenslotte een woord van lof voor de uitgevers, die dit boek fraai verzorgden, met een artistieke imitatielederen band en het drukten op gevoelig chamoispapier, waardoor het geheel een voornaam cachet kreeg en stellig voor geen enkele buitenlandsche uitgave behoeft onder te doen.

BAND VOOR JAARGANG 1930.

Nu de Jaargang 1930 compleet is heeft de uitgever gemeend ook thans weer een passend bandje beschikbaar te moeten stellen. Het is geheel gelijk aan den band voor de jaargangen 1928 en 1929. grijs linnen met vergulde letters met zwarte omlijsting. Op den ronden rug staat met vergulde letters

SUCCULENTA 1930.

Men zende de maandbladen met de bij dit nummer gevoegde inhoudsopgaaf *franco aan* den uitgever (Firma J. van Druten. Utrecht, Voorstraat 90) waarna men ze *franco* ingebonden terug ontvangt voor den prijs van f 1— (te storten op postrekening 46826). Ook voor den jaargang 1929 zijn nog enkele bandjes beschikbaar.

BESTUURSMEEDEDELINGEN.

Belangrijk bericht voor buitenlandsche leden. 1 Op de 17 Januari j.l. te Utrecht gehouden Alg. Vergadering is de contributie voor de leden in het buitenland van f 3.— op f 4.— per jaar gebracht, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1931.

Het Bestuur.

Unsren ausländischen Mitgliedern zur gefälligen Beachtung. Auf der am 17. Januar d.J. in Utrecht abgehaltenen Jahresversammlung wurde der Jahresbeitrag für die Mitglieder im Auslande von f 3.— auf f 4.— (vier Gulden) erhöht. mit rückwirkender Kraft bis 1. Januar 1931.

Die Vorstand.

Important notice for foreign membres. On last Annual Meeting, held in Utrecht January 17th. the yearly subscription (including membership) for members abroad is raised from f 3.— on f 4.— (**four** guilders. Dutch currency), to be dated back to January 1, 1931.

The Executive Board.

Adres van den penningmeester (Adresse des Kassenführers; address of the treasurer): S. P. C. van Romunde, HEESCH bij OSS (Holland).

Op de laatst gehouden Jaarvergadering is gebleken, dat er naar aanleiding van de in het Januari-nummer opgenomen wijziging in de bestuursfuncties onjuiste gevolgtrekkingen zijn gemaakt ten opzichte van den gewezen penningmeester, den heer van den

Houten, n.l. dat er bij de verdeeling van een paar bestuursfuncties min of meer naar willekeur gehandeld zou zijn.

Wij stellen er prijs op mede te deelen, dat de heer van den Houten op de meest eervolle wijze van zijn functie als penningmeester ontheven is. onder dankbetuiging voor de belangrijke diensten, die hij in zijn kwaliteit van penningmeester aan de Vereeniging heeft bewezen. Reeds eenige jaren terug heeft hij verzocht een ander aan te wijzen, aan welk verzoek wij, in verband met de verkiezing van den heer van Romunde als bestuurslid, thans konden voldoen.

CONTRIBUTIE-BETALING.

Nogmaals maken wij U erop attent, dat de contributie te storten is op gironummer *No. 133550*, en als adres te vermelden is: PENNINGMEESTER NED. VEREEN. VAN VETPLANTENVERZAMELAARS „SUCCULENTA", te *Heesch bij Oss*. Bij *storting op giro* geen persoonsnaam vermelden.

Allen, die per postwissel aan den heer van den Houten betaalden of hun contributie in het oude jaar al gireerden, wordt hierbij medegedeeld, dat deze bedragen op het nieuwe adres zijn overgeboekt.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den Kring Amsterdam op Vrijdag 13 Februari, 's avonds 8 uur. in Gebouw „Koningin Wilhelmina", Prinsengracht 1015.

Agenda:

1. Opening.
2. Jaarverslag Secretaris en Penningmeesteresse.
3. Verslag Jaarvergadering Utrecht.
4. Bespreking Lustrumviering.
5. Rondvraag en Sluiting.

Betaling contributie kring Amsterdam.

Leden welke hun contributie nog niet voldaan hebben kunnen dit alsnog doen door storting of overschrijving op Postgiro Mej. W. DRUIJVESTEIN 46759.

Kring 's-Gravenhage.

Vergadering op Zaterdag 11 Februari des avonds 8 uur in het gebouw Amicitia. Westeinde 15.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Kring 's-Gravenhage en Omstreken

FEESTVERGADERING.

In een vroolijk met hulst en groene takken versierde zaal van het gebouw Amicitia. herdacht de Kring 's-Gravenhage op 10 Januari j.l. zijn vijfjarig bestaan.

Reeds dadelijk bij het binnenkomen trok een fraai gekleurde presentielijst de aandacht en werd aan ieder der leden een feestlied uitgereikt. De theetafel stond gereed, dragend een keur van gebak, waarop de cactus, het cijfer 5 en de jaartallen 1926—1931 prijkten. De komst van den Voorzitter van Succulenta, den Heer de Ringh en van het zeer gewaardeerd oud-kringlid Mevrouw Schreuder, thans presidente van de Haarlemsche afdeeling. was een aardige verrassing.

Een opgewekte marsch, gespeeld door het strijkje, onder leiding van den Heer Felix Blumentritt. gediplomeerd pianist, bracht de aanwezigen in een gezellige feeststemming, welke nog werd verhoogd door het gezamenlijk zingen van het feestlied.

De Heer Verbeek Wolthuijs opende de vergadering en overhandigde mooie sering en tulpen aan de secretaresse, die ook reeds van Mevrouw Stark en van den Heer de Ringh een bloemenhulde had ontvangen. Na de toespraken van den Heer Verbeek Wolthuijs en den Heer de Ringh, die de voorgeschiedenis, het ontstaan en den vijfjarigen levensloop van den Kring schilderden, kwam het hoofdstuk van het programma aan de orde, n.l. „de feestrede" door den Heer Ed. Becht. Alle belangrijke en niet-belangrijke gebeurtenissen uit het leven van den Kring, passeerden op geestige wijze de revue. Aan het slot van de herhaaldelijk door applaus of gelach onderbroken rede, bood de Heer Becht. namens den Kring, den Voorzitter een souvenir aan, bestaande uit een etui met vulpen en vul... potlood, waarbij de wensch werd uitgesproken, dat de Heer Verbeek Wolthuijs deze instrumenten nog lange jaren in dienst en ten voordeele van Succulenta zou mogen gebruiken. Aan de secretaresse overhandigde de feestredenaar een fraaie bloemenmand en een stempel met stempelpussen, welke belde laatste voorwerpen een reeds lang door de Secretaresse gekoesterden wensch vervulden.

Hierna werd de thee rondgediend en gaf het strijkje eenige mooie muziekstukken ten beste: het zorgde verder den geheelen avond voor de vroolijkheid.

De Secretaresse bracht verslag uit over den toestand van den Kring, prees den aangenamen, vriendschappelijken toon, die de kringbijeenkomsten steeds kenmerkt en de prettige verhouding met den Voorzitter en verzocht dezen laatsten als herinnering een paar reproducties van schilderijen van Spitzweg aan te willen nemen. Ook enkele gelukwenschen, waaronder een zéér waardeerdend schrijven van den Heer Duursma werden voorgelezen. Daarna reciteerde Mevr. Cohen en Mej. van den Thoorn een a. b. c., waarin bijna alle kringleden werden toegesproken.

Op bijzondere wijze werden een groot aantal planten, geschenken door den Heer Scheffer verloot, als verrassing was daaronder ook een bloeiende nachtcactus, kunstig en natuurgetrouw geborduurd op een kussen van zwart fluweel, door de echtgenoot van den Heer Ligtfoot.

Hiermede was het einde bereikt van de feestelijke en zéér goed geslaagde viering van het eerste lustrum van den Kring 's-Gravenhage.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Kring Haarlem en Omstreken.

Nadat ongeveer 8 uur de voorzitter, Mevr. Schreuder, de vergadering geopend had, werd overgegaan tot punt 1 der agenda: een lezing van den heer C. J. J. Brouwer over cactus- en vetplanten, verduidelijkt door lantaarnplaatjes. Vooraf zij vermeld, dat deze schitterende plaatjes welwillend afgestaan waren door den heer de Smit uit den Haag, waarvoor we hem bij deze onzen hartelijken dank betuigen.

Als nummer één vertoonde de heer Brouwer ons een plaatje, voorstellende de Westelijke Staten van N. Amerika en Mexico, de groeiplaatsen bij uitnemendheid voor cactus. In verband hiermede werden besproken de verschillende temperaturen, waaruit bleek, dat onze gedoomde vrienden tot zelfs aan de sneeuw-grens gedijen. Een zeer voorname factor voor goede groei en bloei is echter het licht. Hoc intenser, hoe beter. Hieruit volgt dus, dat onze planten in den winter een behoorlijk lage temperatuur kunnen verdragen en zooveel mogelijk van het weinige licht moeten kunnen profiteren.

Na deze inleiding werden we vergast op een prachtige serie bloeiende cactussen, waarbij de spreker ons veel nieuws wist te vertellen.

Hierna werd gepauzeerd.

Tijdens deze pauze was er gelegenheid importen te bestellen tegen zeer lagen prijs.

Hiertoe zijn we in de gelegenheid gesteld door Dr. Knip uit Hoek van Holland. Genoemde heer zal een bestelling verzorgen voor den Kring den Haag en is bereid tegelijk voor onzen Kring planten te importeeren. Onzen hartelijken dank voor deze vriendelijke bemoeiingen.

Verder gaven zich nog op 4 nieuwe kringleden, waaronder 3 voor „Succulenta". Een prachtig begin dus voor 1931. Moge de groei zoo blijven doorgaan.

Na de pauze hervatte de heer Brouwer zijn interessante causerie, nu meer in het bijzonder over vetplanten, waarvan weer zeer mooie plaatjes aanwezig waren.

Een woord van hartelijken dank aan den heer Brouwer is hier op zijn plaats, niet alleen voor zijn leerrijke lezing, maar ook voor alle moeite, die hij zich geheel belangeloos voor onze vereeniging getroost heeft. Een voorbeeld, dat terecht navolging verdient.

Tevens werd na de causerie nog besloten een afgevaardigde te sturen naar de Algem. vergadering op Zaterdag 17 Jan. '31 te Utrecht. Hiervoor werd aange-
wezen Mevr. Schreuder, die zich bereid verklaarde, dit werk op zich te nemen.

Na de rondvraag sloot de voorzitter ± half elf deze zeer geanimeerde en druk bezochte vergadering.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdag 20 Februari 1931 in Hotel Lion d'Or. (8 uur precies).

Agenda:

1. Opening.
2. Verslag van de Algemeene Vergadering.
3. Lezing van den heer J. Keyzer uit A'dam over „kamerkasjes".
4. Ruilbeurs.
5. Sluiting.

HET BESTUUR.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

-). v. Gelder Scheffer. Amsterdam, v h. Amstelkade 75, thans Hunzestraat 45.
 J. Hageraats, v/h. Hilversum. Taludweg 91, thans Amsterdam Z. Agamemnonstr. 57 hs.
 Mej. C. Schutte, Hilversum. Snelliuslaan 13. tijdelijk wonend te Delden (O.).
 Langestraat 12.
 R. H. van Elewout. v h. Rijswijk, Broekslootkade 74, thans Delft. Voorstraat 1.
 S. B. Zeverijn, Hilversum, v/h. Loosdrechtscheweg 35a. thans Gijsbrecht van
 Amstelstraat 358.
 C. A. van Malssen. Leiden, v/h. Resedastraat 20. thans p/a den heer Ph. de Nie,
 Utrechtsche Veer 11 a.
 Mej. A. H. C. van Staalduinen, v h. Hoek v. Holland, Prins Hendrikstraat 255.
 thans Scheurpolder bij Hoek v. Holland, Afdamdamd Scheur.
 C. G. Wagenaar. Utrecht, v/h. Zaagmolenkade 3. thans Lorentzlaan 12.
 H. van Westrienen, Voorburg, v h. Gemeente Gasfabriek, thans West Vlietweg 68.

NIEUWE LEDEN.

- A. Th. Jurjens. Amsterdam Z. Olympiaweg 80^{III}.
 Mej. Suze Stoppelsteen, Amsterdam C, Prinsengracht 576.
 N. V. Holl. Zaadteelt & Zaadhandel, Dir. J. B. Wijs. Amsterdam C., Reguliers-
 dwarstraat 32—34.
 Ch. E. F. Kruger. Amsterdam, Corn. v. d. Lindenstraat 23.
 B. Faber. Oud-directeur der P.T.T. Bergen op Zoom.
 G. H. Vreeman, Borculo, Voorstad.
 E. C.). Sparenburg. Doorn, Oranjelaan 4.
 R. Ubaghs, Industrieel, Villa „Sunny Home”, Eygelshoven (L.).
 Mevr. L. N. Vrijlandt-Bach. Leusden, post Hamersveld (Utr.).
 Mevr. G. Fuchs-van Reveen, Heemstede, Spaarnzichtlaan 4.
 N. van den Brink, Laren (N.-H.), Krommepad 21.
 Mevr. Arts. Nijmegen, Broerstraat 58.
 G. Blonk, Utrecht, Asterstraat 6.
 Mej. M. J. Hennevelt. Utrecht. Olijfboomstraat 22.
 Mevr. Meurs. Wassenaar, „De Luifel”. Wilhelminalaan 7 (park Kievit).
 Mevr. Beishuizen-Spandauw. Groningen. Kruitlaan 19.

RECTIFICATIES.

- Tj. Sijbrandij. Dordrecht. Krispijnscheweg 179 (in pl. van 169 rood).
 Ten gevolge van het onjuiste huisnummer werd dit adres in het November-nummer als
 onbestelbaar gequalificeerd.
 Mevr. Menko Kooperberg. Enschede, Rembrandtlaan 20 (niet Mej.).
 W. H. Elinga. den Helder. Dijkstraat 23 (in pl. van 17).
 F. J. Trarbach, Rotterdam, Schiedamsche singel 89b (in pl. van 41 a).
 J. Balkestein. Zwolle. Eerste Weidjesstraat 21 (niet Bolkestein).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

SUCCULENTA
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, <i>Penningmeester</i> , Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

OVER HET GEBRUIK VAN CACTUSSEN OP BONAIRE.

Zonder de beteekenis van „onze gedoomde vrienden" voor de menschlijkesamenleving van onze Benedenwindsche Eilanden te willen overschatten, zoo kan ik me die toch lastig voorstellen zonder hen.

Beginnen we met het „inwendig gebruik" in culinairen zin, dan moeten we vaststellen dat de kadoesjisoep een werkelijk essentieel deel van het dieet der bevolking, bestaande uit: kabrietenvleesch,¹⁾ visch en foensji²⁾ uitmaakt. Het is belangrijker dan een buitenstaander gewoonlijk vermoedt, gezien het feit dat het woord *kadoesjisoep* in den mond van een makamba³⁾ hen even belachelijk voorkomt als het woord *foensji*.

De kadoesjisoep wordt uitsluitend gemaakt van de *kadoesji* (*Cereus repandus* (Linn.) Miller) en geen andere. Bij voorkeur gebeurt dit niet in den regentijd (Oct.—Dec.). zoo mogelijk na een langere droogteperiode.

De kadoesjisoep is glibberig en groen.

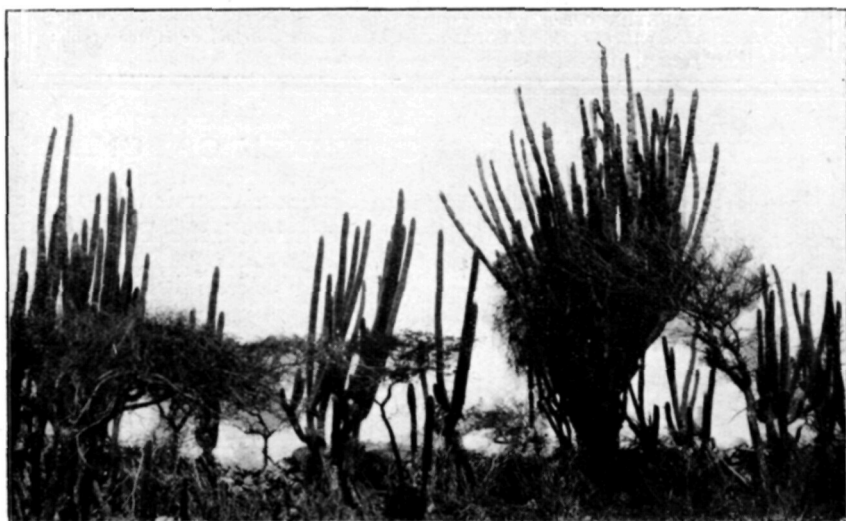
De bijzonderheden van dit recept dank ik aan Mejuffrouw Jet Hellmund te Kralendijk, aan wie ik nog meerdere wetenswaardigheden op dit gebied verschuldigd ben.

¹⁾ Een *kabritoe* is een geit.

²⁾ *Foensji* is een koek van gekookt maisdeeg: op onze Benedenwindsche Eilanden het volksvoedsel bij uitnemendheid.

³⁾ Een *makamba* is een import-Hollander.

We snijden een flink stuk van de kadoesji af, liefst een nog jong stengeldeel, ontdoen dit van de stekels en verwijderen dan het taaie kleurlooze vlies dat de opperhuid vormt. Het onderliggende vleezige gedeelte is vochtig en donker-groen. De hoeveelheid bladgroen vermindert echter snel naar binnen toe, zoodat het grootste deel van dit waterweefsel volkomen ontkleurd is. Op dezen dikken, vleezigen bast volgt de houtcilinder, nog onverhout bij de jongste scheuten, meerdere centimeters dik bij de oude deelen. Binnen den houtcilinder ligt het witte, sponsachtige merg.

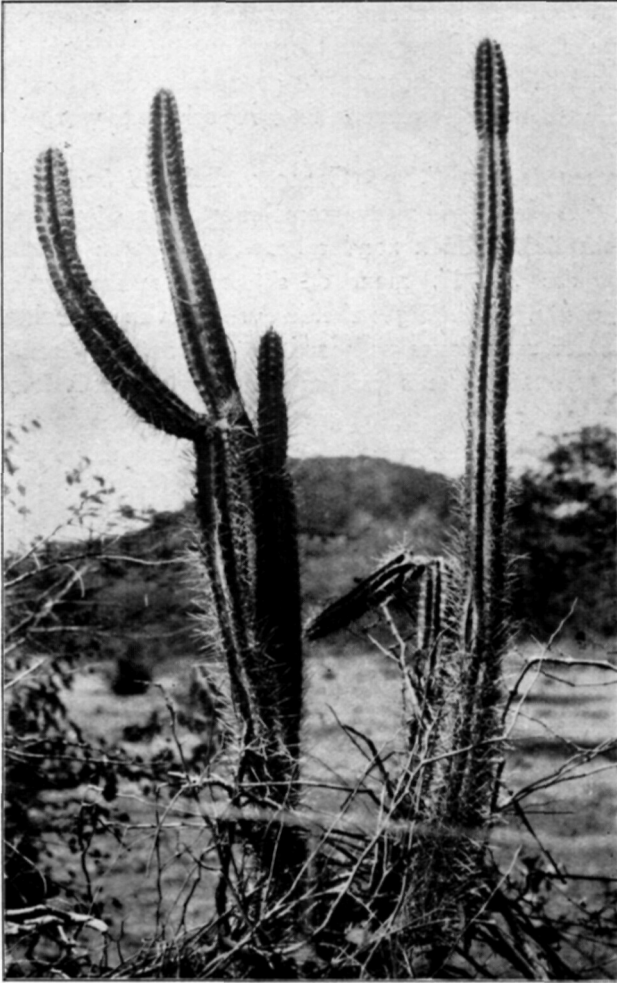

Afb. 1. Oude verwilderde trankera van *Lemaireocereus griseus*
met een enkel oud exemplaar van *Cereus repandus*.

(Porto Marie. Curaçao. April 1930).

Na de verwijdering van de opperhuid wordt het stengeldeel geschild maar niet te dik, zoodat de groene kleur nog zichtbaar blijft. Vervolgens wordt het stuk gekloofd en het binnenste — houtcilinder plus merg — er uit genomen; dit kan dienen als varkensvoer. Het overgebleven deel wordt dan in dunne schijfjes gesneden en in de zon gedroogd. Na twee of meer dagen is het dan zoo ver dat we het tusschen twee steenen kunnen malen tot een fijn poeder: het kadoesjimeel, dat veelal plaatselijk in den handel verkrijgbaar is. Dit kadoesjimeel is de grondstof voor de kadoesjisoep en kan in een goed-sluitend blik langen tijd bewaard worden.

Nu kan de kokerij beginnen. We zetten een pot met ongeveer één liter water op het vuur, — een houtskoolvuurtje natuurlijk, voor het bewaren van de plaatselijke sfeer is dit noodzakelijk —, met wat tot kleine stukjes gesneden, gezouten geitenvleesch en een takje van een of ander sterk riekend kruid, waartoe meestal

Afb. 2. Een betrekkelijk jonge *Cereus repandus*.
(Porto Marie, Curaçao. April 1930).

de *Jerba di holé* (*Ocimum gratissimum*, een labiaat) wordt genomen. Na een kwartiertje doorkoken, als het vleesch bijna gaar

is. doen we er een flinke eetlepel kadoesjimeel bij. waarna we het nog eenzelfde tijd zoo laten staan. Dan een stukje gekookte visch erbij, nog even doorpruttelen — en de soep is klaar. Zij mag echter niet te dik zijn. anders moet ze met warm water worden verdund.

De bereiding is natuurlijk aan aanzienlijke veranderingen onderhevig, wat meestal meer een gewoonte- dan wel een smaakkwestie is. Zoo gebruiken velen, vooral op Curaçao, ter bereiding van het kadoesjimeel bijna uitsluitend de groene buitenlaag. terwijl door sommige Arubanen bij voorkeur het merg schijnt te worden gebezigd.

De „cereusvruchten“, op Curaçao *dadel di kadoesji* genoemd (waarbij dan *kadoesji* als verzamelnaam, dus óók voor de *jatoe* wordt gebruikt), kunnen zonder bezwaar gegeten worden; d.w.z. niet de dikke „schil“, maar de slijmerige massa met de zwarte pitjes binnenin. De ongestekelde vrucht van de echte kadoesji smaakt echter zeer flauw en wordt bijna nooit gegeten. Die van de *jatoe* (*Lemaireocereus griseus* (Haw.) Britton & Rose) is veel lekkerder: erg zoet en buitengewoon slijmerig. We moeten hier echter eerst de doornen verwijderen, wat gemakkelijker gaat naarmate de vrucht rijper, ronder en rooder is.

Het binnenste van de kadoesjivruucht is altijd wit. van die der *jatoe* bijna steeds rood. De „oogst“ is van Juli tot September.

Zijn werkelijk groote beteekenis heeft de *jatoe* echter gekregen door zijn algemeen gebruik tot het omheinen van de *koenoekoe's*.¹⁾ Met behulp van een groote houten tang worden de jonge stengel-deelen keurig netjes naast elkaar gezet, onderling meestal door een metaaldraad verbonden. Door kappen wordt de *trankera*²⁾ dan later zoo lang mogelijk ondoordringbaar gehouden. *Pita's*³⁾ worden voor dit doel op Bonaire nooit-, op Curaçao en Aruba slechts zelden gebruikt, daar deze over het algemeen een voor geiten en schapen zeer onvoldoende afsluiting vormen.

De doorns van de *jatoe* worden door de armen gebruikt als spelden, in het *Papiamentoe* genoemd: *feneta di pober*. Die van de *boesji* (*Melocactus*) welke door hun meestal zeer ruime keuze wat betreft hardheid en vorm tot hetzelfde doel ongetwijfeld eveneens zouden kunnen dienen, worden niet als zoodanig gebruikt.

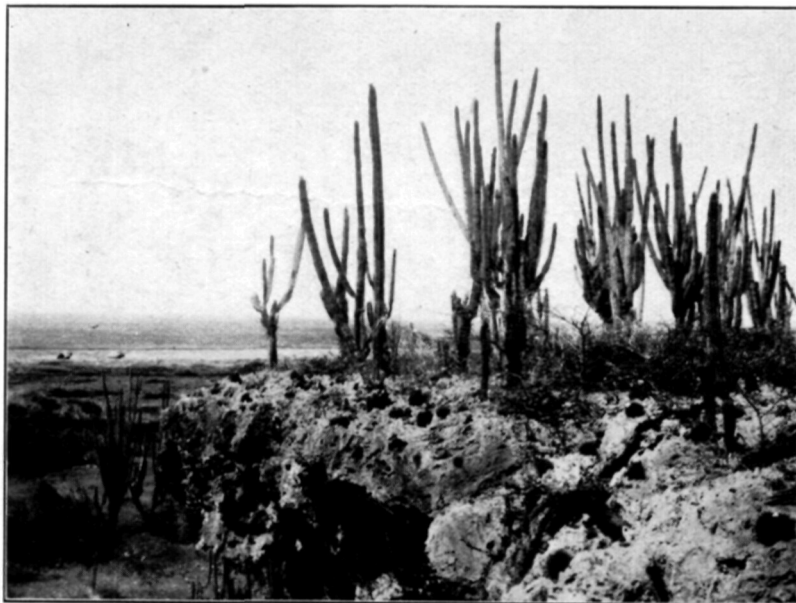
¹⁾ Plantages, ook landerijen.

²⁾ Heg.

³⁾ Agaven.

Het zich prikken aan melocactusstekels wordt namelijk als zeer gevaarlijk beschouwd, want „men kan er hevige koorts van krijgen en zelfs sterven sommige menschen eraan" (!). Beter voldoen ze na zorgvuldige selectie, als zachte gramfoonnaalden, al kunnen ze hierin niet met de stekels van de inheemsche mimosa wedijveren.

De kadoesji is niet voor heggen te gebruiken, daar zij van alle cactussen de grootste beteekenis heeft als voeder voor geiten en ezels. We mogen ons niet laten verleiden om uit het demonstratieve rondwandelen van zekere kabrieten met stengelleden van de

Afb. 3. *Cereus repandus* met *Melocactus* aan den rand van het midden-terras bij Fontein.

Meer op den voorgrond rechts een *Lemaireocereus griseus*.

(Noord-kust van Bonaire. Mei 1930).

toena (*Opuntia Wentiana* Britton & Rose)¹⁾ aan alle mogelijke en onmogelijke lichaamsdeelen. tot een grootere beteekenis in deze van de toena te besluiten. Eveneens belangrijk is zij echter wel, waarop het veelvuldige voorkomen der prikkel-aanhangsels in de buurt van de bek zou kunnen wijzen.

Het afbranden van de doorns van toena en kadoesji bij lang-

¹⁾ Genoemd naar Prof. F. A. F. C. Went te Utrecht.

durige droogteperioden is vrij algemeen. Op Curaçao wordt *Opuntia Wentiana* (daar *Juffrouw* genoemd) soms geschroeid aan de koeien gegeven; deze eten haar anders nooit.

Men heeft natuurlijk ook getracht de bekende „doornlooze *Opuntia*” op Curaçao populair te maken, maar steeds zonder resultaat. De praktische reden van dit fiasco volgt al dadelijk uit het doel wat men er mede beoogde. Wat maken de toena en de kadoesji tot het waardevolle reservevoedsel in de grootste droogten ?

Afb. 4. Een door geiten afgeknaagde oude *kadoesji* (*Cereus repandus*).

Op den voorgrond de kale kruidachtige stengels van *Jatropha gossypifolia* — een Euphorbiaceae.

(Bezuiden Pos Calbas. Klein-Bonaire. Mei 1930.)

Hun doorns. Welnu, de „doornlooze *Opuntia*” heeft geen doorns en heeft dientengevolge (indien goed eetbaar) hiermede zijn waarde als reservevoedsel verloren.

Wordt aan de dieren niet, door om- of aanhakken, een gemakkelijk aanvalspunt op de kadosji gegeven, dan wordt getracht met hoeven en hoorns een plekje stekelvrij te maken, van waaruit de aanval kan beginnen — en dan natuurlijk steeds van binnen naar buiten, zoodat tenslotte alleen de houtcilinder overblijft met een paar wapperende stekelslierten. Bij oude schilferige stammen, welke alle bewapening reeds hebben verloren is zulk een loopgravenpolitiek natuurlijk niet noodig; deze worden direct aangevreten. Ze zijn echter aanmerkelijk vezeliger en drooger dan de jongere deelen.

Afb. 5. Boesjis (*Melocactus*) aan den westelijken steilrand van het kalkplateau van Lima.

(Bonaire. October 1930.)

Ook de boesji schijnt groote aantrekkelijkheden te bezitten, maar voor zoover ik kon nagaan enkel voor ezels; ik ben echter overtuigd dat dit niet aan den goeden wil van de kabrieten te wijten is, alleen aan een kennelijk gevoel van onmacht tegenover die ellendig harde stekelbollen. Maar *burricoe*, de ezel, weet er weg mee; dit bleek mij op het veld bij Baca. ten Zuiden van Kralendijk. Mij waren al dadelijk de vele uitgedroogde, prachtig samenhangende melocactus-huidskeletten opgevallen welke daar lagen rondgestrooid en ik had over hun ontstaan reeds lang en zwaar nagedacht voor-

dat ik een zeer onschuldig uitziende burricoe betrapte, terwijl hij bezig was een der stekelmeloenen met zijn hoeven listig te ontwortelen. Vervolgens trachtte hij haar van van onder aan te vreten ¹⁾, en lukte dit, dan volgde het bekende recept: van binnen uit.

Voor een mensch is de boesji ook zeer wel te genieten, en hij behoeft hiervoor volstrekt niet altijd gekookt te zijn. Het harde binnenste van het cephalium, rauw toegediend, smaakt flauw naar ongekookte bloemkoolstronk en is in bepaalde omstandigheden heel smakelijk. Dit is een ontdekking van mijzelf waarop ik zeer trotsch ben.

Afb. 6. *Opuntia elatior* aan den voet van den
Seroe Cabajé, Westkant.

(Porto Marie. Curaçao. April 1930.)

Meer algemeen erkend is de boesji als varkensvoer. Zij wordt, van de doornen ontdaan, in kleine stukjes gehakt en met de „spoeling" vermengd den dieren voorgezet. Zij schijnen er gek op te zijn.

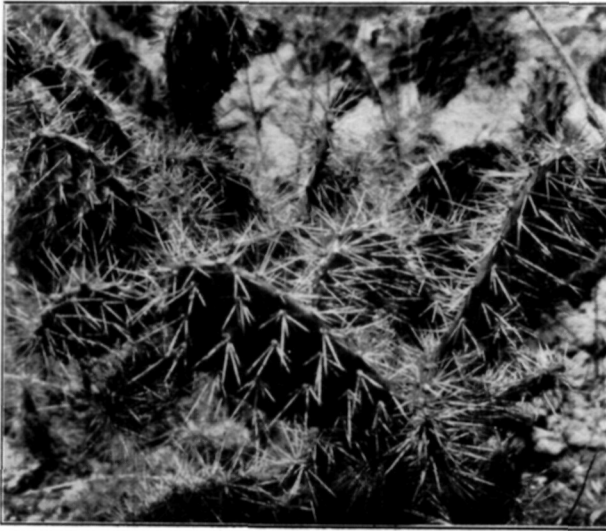
¹⁾ Suringar vertelt in zijn reisverhaal dat ook geiten de melocactussen op eenzelfde manier aanvreten: maar ofschoon ik verschillende malen hiernaar informeerde, heeft niemand mij deze waarneming kunnen bevestigen.

De besvrucht van de boesji bevat een betrekkelijk groote hoeveelheid helder slijm met zwarte zaadjes. De smaak is zoetig. De behandeling: uitknippen. Uitknijpers: kwajongens.

De wol van het cephalium is goed brandbaar en werd in de oude vuurslagen algemeen als tonder gebruikt. Ik meen zelfs te weten dat men eens getracht heeft haar in den handel te brengen, echter zonder praktisch resultaat.

Ook de vruchten van de toena zijn te eten, maar de vele glasheartjes maken dit vrijwel onmogelijk.

Vermeldenswaard is verder nog dat sommige houtskoolbranders de voorkant van hun ovens met voorliefde uit horizontaal op elkaar gestapelde levende jatoestammetjes bouwen, zoodat deze niet gemakkelijk kan doorbranden en toch een beperkte uitwisseling van lucht en verbrandingsgassen mogelijk maakt.

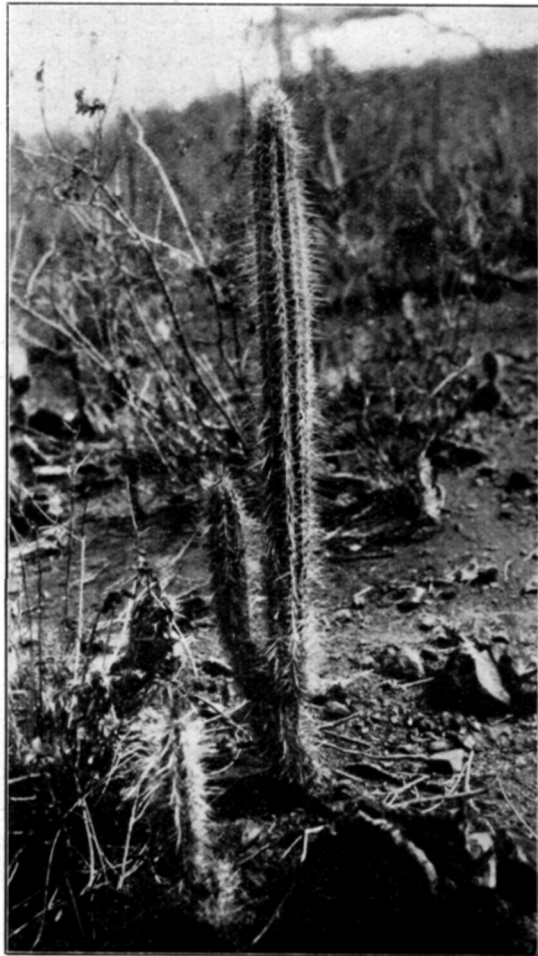
Afb. 7. Een toena-impressie (*Opuntia Wentiana*)
op den top van den Seroe Cabajé.

(Porto Marie. Curaçao. April 1930.)

Het algemeen gebruik van het cereus-hout schuilt niet zoozeer in zijn goede kwaliteiten dan wel in zijn gemakkelijke verkrijgbaarheid en de geringe bewerking dat het vereischt voor het doel waarvoor men het kan gebruiken. Van dit hout, *flanbeeuw*¹⁾ ge-

¹⁾ Wellicht een verbastering van „flambouw”, waartoe het ook wel gebruikt wordt.

naamd, bouwt men omheiningen van putten en het hekwerk van de *cura di cabritoe* of geitenkraal op de koenoekoes. Nog belangrijker is het gebruik — met of zonder klei — voor het optrekken van kleine huisjes. Vooral de dakconstructie trekt door zijn eenvoud — maar alleen daar, waar de eisch van waterdichtheid niet gesteld behoeft te worden.

Afb. 8. jonge *Cephalocereus lanuginosus*.

(Porto Marie, Curaçao. April 1930.)

Ook onder de geneeskundige toepassingen vinden we er geen welke groote mogelijkheden inhouden. Het meest bekend is wel

het gebruik van de *toena spanjó* (*Opuntia elatior* Miller) tegen de koorts. Men verwarmt een of meer stengelleden en legt deze op de buik of ook wel onder de voeten, „dit trekt de koorts er uit" (e *ta hala e keintura afó*). Men verzuime echter niet vooraf de doornen te verwijderen. De doornlooze toena is voor dit doel méér ideaal, door haar meerdere bladgrootte houdt zij ook beter warm.

Bij hoofduitslag moet men de zieke huid stevig wrijven met een stuk sappige jatoe (of kadoesji), dit schijnt een goed geneesmiddel te zijn. Ook voor haarwasschen heeft deze methode een groote vermaardheid verkregen, voornamelijk doordat het jatoesap nog met zeer slecht putwater schuimt.

Rest mij nog U in te lichten over de economische beteekenis van twee nog onbesproken, duidelijk te onderscheiden cactussoorten: de *kadoesji di poesji* (*Cephalocereus lanuginosus* (Linn.) Britton & Rose) en de *juffrouw* (*Opuntia curassavica* (Linn.) Miller).

Hierover kunnen wij kort zijn.

Van de eerste zijn mij geen speciale toepassingen of eigenschappen bekend. Zij komt soms in de trankera's voor en wordt er geduld. De ronde, ongestekelde vrucht kan worden gegeten, maar dit wordt zeer weinig gedaan.

Wat betreft de ellendiglijk kruipende *kaka di poesji*, evenals bij de toena zie ik haar grootste verdienste voor den mensch, in hare geschiktheid tot het aankweeken van meerdere zelfbeheersching.

Vlaardingén, 6 Januari 1931.

P. HUMMELINCK.

CONOPHYTUM. N. E. Br.

Nieuwe soorten, nieuwe vindplaatsen, bloemen.

Door Dr. A. TISCHER.

Inleiding.

Gedurende de laatste jaren zijn er van dit interessante plantengeslacht zoovele nieuwe soorten ontdekt en beschreven, dat men telkens opnieuw in verbazing wordt gebracht door den buitengewonen vormenrijkdom, die door deze planten aan den dag wordt gelegd. Er zijn reeds een 150 soorten beschreven en nog steeds worden er weer anderen ontdekt! Ja zelfs brengt het onderzoek der bestaande en ten deele zeer oude *Conophytum*-cultures nog nieuwigheden aan het licht.

De nieuwere vondsten echter geven daarbij ook een duidelijk

idee van de ongewoon groote variabiliteit der afzonderlijke soorten in vorm, kleur en teekening. Hieruit volgt dan ook de noodzakelijkheid om de soortbeschrijvingen zoo uitvoerig mogelijk te doen zijn. En dikwijls doet de ontwikkeling dezer planten in de cultuur kenmerken naar voren komen, die voordien onopgemerkt zijn gebleven, weshalve aldegenen die zich met deze merkwaardige gewassen bezighouden, het zich tot gewoonte zouden moeten maken om door mededeeling te doen van latere waarnemingen de beschrijving van soorten en variëteiten zooveel mogelijk te completeeren. Van dit standpunt uit moet men dan ook de aanvullende mededeelingen bij eenigen der in dit artikel behandelde C. soorten beoordeelen.

1. *Conophytum apertum*, Schick et Tisch. spec. nov.

Planten tot zoden uitstoelend. Corpuscula tot 2.5 c.M. hoog, omgekeerd-eivormig, aan de bovenzijde eenigszins afgeplat, tot 1,5 c.M. breed en haast evenzoo dik, aan de bovenzijde in het geheel niet of zeer stomp gekield, kiel niet of nauwelijks uitgebogen (ongeveer type B van den Brownschen sleutel, evenwel ligt de spleet bij deze plant niet zoo diep ingezonken!); spleet 2—3 m.M. lang en bijna van dezelfde breedte (wijd openstaand!), echter slechts zwak ingekerfd, behaard; bladoppervlak blauwachtig-groen. glad, dicht bezet met microscopisch fijne, korte haren (beharig in de spleetopening echter aanmerkelijk langer); bij elk der beide spleetuiteinden een donkerder gekleurde vlek, spleetranden haast niet donkerder van tint dan de rest van het corpusculum. beneden de spleet eenige grootere, donkergroene vlekken, de wat verder verwijderde stippen en die, welke we over de zijden verspreid vinden, zijn echter kleiner; verder bevindt zich nog aan de breede zijde der spleet juist op de plaats waar deze in de loodrecht hierop staande kiellijn overgaat een groote, fraai purperrood gekleurde vlek in den vorm van een pijlpunt.

Kelkbuis 3 m.M. lang, 4—5 slippig, Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kroonbuis 1—1,3 c.M. lang; kroonbladeren 25—30. smal, geel, 0,7—1 c.M. lang; meeldraden geel, nauwelijks boven de kroonbuis uitstekend; aantal stempels 5, 2 m.M. lang; stijl 4 m.M. lang.

Vruchtdoos 5-hokkig, 4 m.M. in doorsnede, wit, zeer dicht bruinzwart gestippeld; hygroskopische lijsten honigkleurig, opstaand. Randvleugels iets boven de toppen der kleppen uitstekend, 1 m.M.

breed.¹⁾ Zaden lichtbruin met donkeren navel, iets afgeplat, zeer klein, talrijk.

Klein-Namaqualand: streek ten N. O. van Port Nolloth.

Deze soort behoort tot de aan *C. Meyeri*, N. E. Br. verwante soorten, ze is gekarakteriseerd door haar grootte, eivorm, de nauwelijks aangeduide lobben, de eigenaardig gapende spleetopening (de soortnaam *apertum* = geopend! M. K.) en opvallende teekening.

2. *Conophytum circumpunctatum*, Schick et Tisch. spec. nov.

met photo.²⁾

Plant van eenzelfde vorm en grootte als *C. flavum*. N. E. Br., dichte zoden vormend van 6—8 c.M. in diameter.

Corpuscula kegelvormig met vrijwel cirkelronde, platte bovenzijde, tot 1,5 c.M. lang, 0,8—1,2 c.M. breed; spleet ietwat ingezonken, 2—4 m.M. lang, een weinig behaard; bladoppervlak verder glad, donker grauwgroen tot blauwachtiggroen, aan de bovenzijde bezaaid met een aantal niet zeer duidelijke stippen, doch daarentegen is de rand der spleet over zijn geheele lengte met een aantal duidelijk afstekende stippen afgeteekend.

Bloem 1,5 c.M. in doorsnede; kroonbuis niet ver uitstekend; kroonbladeren purper- tot donker lilakleurig, 15—20 in getal, 1 m.M. breed; meeldraden goudgeel, iets boven de kroonbuis uitkomend; stempels 4 in getal. Vrucht 4-hokkig.

¹⁾ Ter verduidelijking van bovenstaande op den vruchtbouw betrekking hebbende mededeelingen diene het volgende: Zoo we gezien hebben openen de Mesembr. vruchtjes zich door middel van kleppen. Aan de binnenzijde van elke klep bevinden zich een paar parallel verloopende lijsten, die sterk hygroscoopisch zijnde bij bevochtiging uitzetten, waardoor de kleppen vaneengebogen worden en de zaden vrij komen.

Dikwijls hebben de kleppen aan weerszijden een vleugelvormige verbreding, zijnde de randvleugels waarvan hier sprake is. M. K.

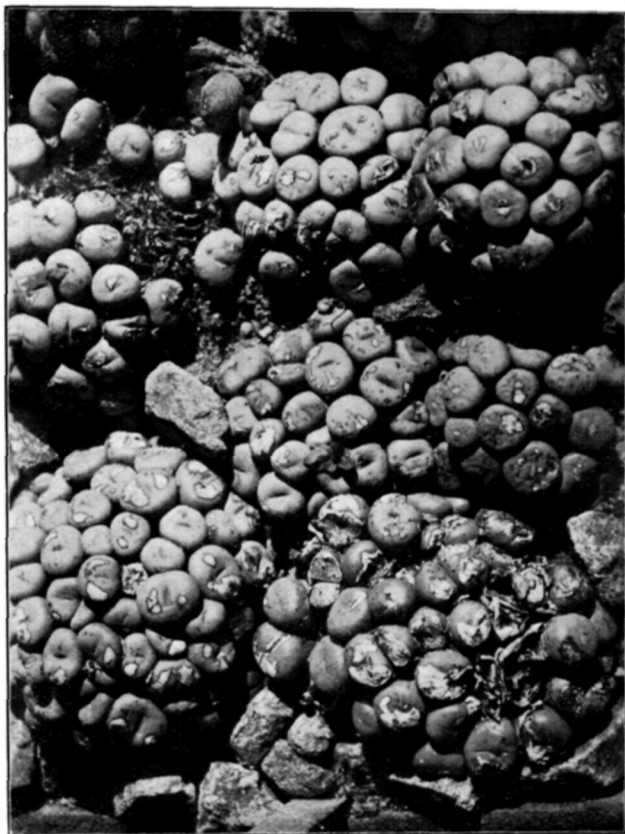
²⁾ De photo, die de beschrijving dezer soort illustreert, werd genomen door den heer Carl Schick, Freiburg in Br., van eenige zich in zijn verzameling bevindende importplanten. Op de achterzijde dezer opname vonden we een paar aantekeningen, die we hier vertaald laten volgen: —„Deze planten waren 21 dagen onderweg: na ze geplant te hebben liet ik de schaal 3 dagen in den stroomenden regen staan, waarop de planten gingen zwellen en verder groeien. De photo werd gemaakt *drie dagen* na aankomst der importen uit Bitterfontein, Namaqualand”

Men ziet, dat de door den heer Schick gevolgde methode om de planten aan den groei te brengen een lang niet onbevredigend resultaat had!

M. K.

Klein Namaqualand: streek ten Zuiden van Ananous.

We kregen deze plant in 1928 toegezonden en hielden ze aanvankelijk voor identiek met *C. flavum*, N. E. Br., waarvan ze uiterlijk haast niet te onderscheiden is. Eerst de dit jaar (1930) verschenen bloem toonde aan, dat we hier een geheel nieuwe soort voor ons hebben.

Conophytum circumpunctatum. Schick et Tisch. spec. nov.

Photo Carl Schick.

Een speciaal kenmerk dezer soort is de eigenaardige stippeling rondom de spleet (*circumpunctatum* = rondom gestippeld! M. K.).

(Wordt vervolgd.)

Vert. M. K.

BOEKBESPREKING.

W. O. Rother. Praktischer Leitfaden für die Pflege und Anducht unserer Kaktëen und anderer Sukkulenten. In neuer bearbeitung von W. Vorwerk. 8^e Aufl. Mit 200 abb. und 4 farben aufn. Gartenbau-Verlag. Trowitzsch & Sohn. Frankfurt-Oder 1931. Preis R.M. 5.50.

Heeft de achtste oplage van een Cactushandboek nog aanbeveling noodig? Het practisch nut van een boek, dat zooveel herdrukken beleeft, is door dit eene feit reeds voldoende bewezen! Maar toch meenen wij hieraan nog iets te moeten toevoegen. Cactusvader Rother heeft daarvoor ook bij de Cactusliefhebbers hier te lande een té goeden klank. Zijn boek, wij weten het, werd aan de practische wenken en de zaakkundige behandeling, steeds met voorliefde geraadpleegd. Wie Rother's „Praktischer Leitfaden" als vraagbaak gebruikte en hiernaar handelde *moest* succes hebben. Hoe kon het ook anders! Een vijftigjarige ervaring van een der meest bekende liefhebbers is in dit boek neergelegd. Cactusvader Rother kan door zijn hoogen leeftijd de nieuwe bewerking niet meer op zich nemen, maar in de heer Vorwerk van den botanischen tuin te Berlin-Dahlem vond de Uitgeefster iemand die met piëteit het levenswerk van Rother voortzette en tevens door eigen veelzijdige kennis daarbij gesteund, er voor zorgde, dat het „bij" bleef. Vergelijkt men deze laatste herdruk met vorige drukken, dan valt het direct op, dat niet alleen het aantal afbeeldingen, maar ook de tekst zelf, aanmerkelijk is uitgebreid.

Wij wenschen deze nieuwe herdruk in veler handen. Zelfs al kent men weinig Duitsch, dan zal men de bevattelijk geschreven tekst wel kunnen begrijpen. Een aanwinst is het ook, dat het oude Deutsche lettertype, waaruit velen soms niet recht wijs konden worden, vervangen is door ons gewone Latijnsche letter.

G. D. D.

PRIJSCOURANTEN.

H. Winter. Frankfurt a/Main-Fechenheim. De tijd van zaaien breekt weer aan, en dan verschijnen ook de zaadprijscouranten op het appèl. Zoo ontvingen wij dezer dagen de zaadlijst N°. 15 van bovengenoemde firma, die geregeld in „Succulenta" adverteert en waarvan velen onzer lezers geregeld zaden ontvingen, waarmee zij goed succes hebben. De nu verschenen zaadlijst N°. 15 bevat

een rijke verscheidenheid van meerendeels nieuwe en zeldzame soorten, welke de broeder van Mevrouw Winter (de bekende Cactusontdekker Friedrich Ritter) op zijn laatste expeditie langs de zeekust van Californië heeft verzameld.

Liefhebbers van nieuwheden doen goed deze zaadlijst aan te vragen, ongetwijfeld vindt men wel iets van zijn gading.

Overigens hopen wij in een volgend nummer iets over de onderzoekingstochten van Friedrich Ritter te vertellen. De heer Winter verstrekte ons daarvoor interessante gegevens met originele foto's.

G. D. D.

GROOTE BLOEMEN- EN TUINBOUWTENTOON- STELLING TE ROTTERDAM.

Van 17—26 April zal te Rotterdam wederom een groote bloemen-en tuinbouw-tentoonstelling worden gehouden onder den naam van „*Primavera*” in de daartoe door de Gemeente ter beschikking gestelde hallen van de voormalige Nenyto. De afdeeling Succulenten zal door den heer van den Houten worden verzorgd en gezien het groote succes van vorige jaren, twijfelen we er niet aan of er zal ook dit jaar weer iets goeds tot stand komen. Gevoelen onze kringen iets voor een collectieve inzending? Van de zijde der H. Handelaars bestaat er reeds heel wat animo en de heer de Laet uit Contich zegde reeds bij voorbaat zijn deelneming toe. Nadere inlichtingen verschaffen de Technische Commissie kantoor Noordblaak 56) en ondergeteekende,

). M. VAN DEN HOUTEN.

Mathenesserlaan 364. Rotterdam.

VOORDRACHTEN OVER DE FLORA VAN ZUID-AFRIKA.

In den loop van dit voorjaar zal de heer van Balen uit Pretoria een bezoek brengen aan ons land. Hij is jarenlang werkzaam geweest als directeur van parken enz. aldaar en heeft een grondige studie gemaakt van de Zuid-Afrikaansche flora. Hij stelt zich voor in ons land hierover enkele voordrachten met lichtbeelden te houden. Mochten de kringbesturen in beginsel er iets voor gevoelen den heer van Balen uit te noodigen tot het houden van een voordracht, dan ben ik gaarne bereid een en ander met hem te regelen, mits ze me hiervan vroegtijdig in kennis willen stellen. Honorarium en datum kunnen dan nog nader worden besproken.

V. D. H.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Op onzen 5de Jaarvergadering hadden wij het genoegen den Heer Chr. de Ringh (Voorzitter Hoofdbestuur) en den Heer D. J. Romeijn (Hortulanus van Utrecht) in ons midden te zien,

In het openingswoord van den Voorzitter bespreekt deze wat in de 5 afgelopen jaren alzo is gebeurd, welke moeilijkheden te overwinnen waren. De werkelijke liefhebbers zoeken elkaar op en dit was dus een van de redenen waarom de afdeling Amsterdam is opgericht.

Bij de verkiezing van Voorzitter was als eenige candidaat gesteld Dr. R. Claeys, welke bij acclamatie werd gekozen, evenals de Secretaris, welke aan de beurt was van aftreden.

De Heer de Ringh feliciteerde daarna de afdeling met het 5-jarig bestaan en memoreerde in korte trekken het verloop van de afgelopen 5 jaar.

Met genoegen ziet hij Dr. R. Claeys in het bestuur komen al was hij echter somber gestemd bij het heengaan van den Heer van Blommesteijn doch hij hoopte dat de nieuwe Voorzitter verder zou bouwen op de hechte fundamenten gelegd door den Heer van Blommesteijn.

Daarna is het woord aan de Heer Romeijn voor zijn causerie „Mijn Succulenten“.

Het hoofddoel van deze causerie was aan te toonen dat men niet speciaal moet beginnen bij het verzamelen van cactussen, maar dat er ook genoeg vetplanten zijn welke ons zomer en winter veel genot kunnen verschaffen door hun overweldigenden bloei.

Er zijn verschillende soorten welke zomers niet in de kas thuis hooren zelfs enkele mesems, agave, aloë, sedum, sempervivum moeten naar buiten en groeien dan veel beter dan in de kas.

Ook de samenstelling van den grond werd besproken voor het uitzaaien van verschillende soorten.

Na de pauze had men gelegenheid om vragen te stellen waar een matig gebruik van werd gemaakt, waarschijnlijk omdat de Heer Romeijn zoo met overtuiging zijn voordracht had gehouden dat ieder tevreden was en niet veel te vragen had.

Een dankbaar applaus beloonde dan ook den Heer Romeijn voor zijn interessante voordracht.

De Voorzitter bedankt daarna de Heer Romeijn en sluit dezen laatste vergadering welke onder zijn leiding stond en draagt het Voorzitterschap over aan den Heer Dr. R. Claeys.

Een woord van welgemeenden dank aan den oud-Voorzitter, den Heer van Blommesteijn, voor het prettig en aangenaam samenwerken gedurende den tijd van zijn Voorzitterschap.

Het bestuur en de leden hopen echter dat de Heer van Blommesteijn nog jaren lid moge blijven van den kring Amsterdam.

*Namens het bestuur en leden
van den kring Amsterdam,*

H. WITTE, *Secretaris.*

VERGADERING VAN 13 FEBRUARI (Prinsengracht 1015).

De Voorzitter opent om 8.15 deze vergadering met een welkomswoord. waarna de Jaarverslagen van Secr. en Penningmeesteresse werden voorgelezen en goedgekeurd.

In de daarna gehouden rede van den Voorzitter herinnert deze nog even aan 't moment dat de keus op hem is gevallen en dankt de leden daar nogmaals voor. Toch gevoelen wij het gemis van den Heer v. Blommesteijn en daarom stelt

de voorzitter aan de leden voor den Heer v. Blommesteijn de functie in het bestuur te geven van algemeenen aard.

Het werkprogram wordt besproken, de hoofdzaak is dat we een paar excursies meer krijgen, determineerden van planten, het vaststellen van plantenziekten en de bestrijding daarvan.

Bespreking Lustrumviering vordert nog al eenigen tijd, doch uit den aard der besprekingen kan nog niets officieels worden medegedeeld. In 't volgende nummer hoop ik daar meer over mede te deelen.

Verslag wordt uitgebracht van de algemeene vergadering gehouden in Utrecht.

Vermoedelijk krijgen we ook een zomervergadering, ditmaal in Utrecht?

Na de pauze brengt de kascommissie verslag uit over haar bevindingen, welk in alle opzichten bevredigend zijn.

Er werden nog enkele huishoudelijke aangelegenheden besproken waarna de voorzitter om 11 uur deze vergadering sluit.

H. WITTE. Secretaris.

Kring Amsterdam en Omstreken.

Vergadering van den Kring op Vrijdag 13 Maart a.s., in Gebouw „Koningin Wilhelmina”. Prinsengracht 1015.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen der vorige vergadering.
3. Nadere mededeeling over de Lustrumviering.
4. Bestellen van zaadpotjes en zaaipannen en wat verder ter tafel zal worden gebracht.
5. Rondvraag en Sluiting.

Daar punt 3 zeer belangrijk is. worden alle leden verzocht deze vergadering niet te verzuimen.

H. WITTE. Secretaris.

Kring 's-Gravenhage

Vergadering op Zaterdag 21 Maart, des avonds 8 uur *precies*, in het Gebouw Amicita, Westeinde 15.

De Heer Romeijn, hortulanus te Utrecht, die eenigen tijd geleden zoo vriendelijk was voor de leden van den kring Den Haag te spreken over de cactussen, zal op deze bijeenkomst wederom een voordracht houden. Het onderwerp zal zijn: De *Vetplanten*.

Het bestuur twijfelt er niet aan, of de leden zullen deze welwillende toezegging van den Heer Romeijn ten zeerste waardeeren en alle op tijd present zijn.

Op de laatste vergadering van 14 Febr, j.l. was een schrijven ingekomen van het voorloopig bestuur van den nieuw op te richten kring Groningen, niet verzoek planten ter beschikking te willen stellen. D: vergadering was van meening, dat het jaargetijde zich niet leent tot het verzenden van jonge plantjes of stekmateriaal en wil daarom het verzoek op de volgende bijeenkomst nogmaals ter sprake brengen. Zij, die planten of stekken voor de nieuwe leden van den kring Groningen willen afstaan, worden verzocht die op 21 Maart a.s. mede te brengen.

De kring Den Haag heeft de beschikking gekregen over de jaargangen 1926 tot en met 1930 van Succulenta, welke hij gaarne ten bate van de kas tegen matigen prijs zou willen verkoopen. Liefhebbers voor deze waardevolle afleveringen kunnen zich wenden tot de Secretaresse.

Een bekend kweeker in den omtrek van Den Haag heeft zich bereid verklaard goede bladgrond aan huis te bezorgen tegen vergoeding van f 1.— per zak inhoudende 3/4 mud. Men wende zich hiervoor eveneens tot de Secretaresse.

A. v. Solmsstraat 80.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdag 20 Maart 1931. des avonds 8 uur. in Hotel Lion d'Or. Kruisweg. Haarlem.

Agenda :

Causerie te houden door den Heer E. Becht te 's-Gravenhage, om, over het fotografeeren van Cactussen. Opgeluisterd door vertooning van een serie lantaarnplaatjes van genoemden Heer.

Kringleden ! Houd allen dien avond vrij. het is een interessant onderwerp!

HET BESTUUR.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- H. de Ruiter, v/h. Haarlem. Fabriciusstraat 54. thans Amsterdam. Leimuidenstraat 24^I.
 G. de Vries. Amsterdam, v/h. Wagenaarstraat 60^I (O.), thans Alexanderkade 14^{II} (C.)
 W. Pas. 's-Gravenhage, v/h. Deimanstraat 66, thans Guido Gezellestraat 90.
 F. J. Togni, Leidschendam. v/h. St. Willibrordusstraat 12. thans Catharinahoeve. Veursche Achterweg 3.
 W. J. Nijgh, Middelharnis, v/h. Hoflaan, thans Nijghstraat.
 J. C. Schiller, Rotterdam, v/h. Persoonsstraat 22b, thans Boogjes 30.

Buitenland.

- P. van Aerschot. Bibliothecaris van den Kruidtuinhof. Brussel, v/h. Kruidtuinlaan. thans rue Royale 236 (België).

NIEUWE LEDEN.

- S. Steltman, Aerdenhout, Aerdenhoutsduinweg 6.
 H. Meurs, Amersfoort, Kapelweg 33.
 Mevr. S. A. L. Wagenaar-Akersloot van Houten Roos. Amersfoort, Huygenslaan 39.
 P. van Beek. Amstelveen, Kerkplein.
 R. Clarté. Landbouwk. Ing., Amsterdam (Z.), Euterpestraat 157.
 A. J. Jacobs. Amsterdam (O.), 1ste Atjehstraat 8^{III}.
 Mevr. van der Kamp, Amsterdam (O.). Middenweg 64^{huis}.
 P. Mannel, Amsterdam (O.). 2de Atjehstraat 37.
 C. J. Schildmeijer, Amsterdam (Z.), Ferd. Bolstraat 74^{huis}.
 Mej. T. Blik, Goes. Nieuwstraat 52
 Mej. de Wed. Huijsmans, Gorinchem, Schelluinsche Vliet 5.
 Mevr. M. J. Middendorp. 's-Gravenhage, Hazelaarstraat 136.
 J. J. Grijpma, Groningen, W. A. Scholtenstraat 5.
 Huisman. Groningen. Prinsesseweg 66.
 E. J. Reyenga, Groningen, Turfsingel 42a.
 J. K. van der Spoel, Groningen, Radijsstraat 25.
 J. Suveer, Groningen, Meidoornpad 16.
 Mej. P. Versteeg. Groningen. Jozef Israëlstraat 55.
 H. Wachter, Groningen, Meeuwerderweg 166.

Mej. B. Waisvisz. Groningen. Taco Mesdagstraat 20.
 D. Woldendorp. Groningen, Buiten Damsterdiep 174.
 Mevr. Wouda-de Lange. Groningen, Bloemenmagazijn „Flora“. Korreweg 79.
 J. N. Immers. Haarlem. Westerstraat 97,
J. F. Laatsch, Haarlem, Ternatestraat 11.
 H. de Wilde. Haarlem. Zuidpolderstraat 55.
 J. Balkema, Haren (Gron.). Tuindorp 14.
 D. J. Uiterwijk, Haren (Gron.), Lutsborgweg.
 L. A. van der Meijden, Hellevoetsluis. Vlotbrug E 118.
 Mr. G. W. Berger. Hilversum. Alb. Perkstraat 63.
 Ir. J. Spek. Hoek van Holland. Villapark.
 J. J. van der Reijden, Leiden. Rijndijkstraat 79.
 Mej. H. W. van Houttum, Lochem, Nieuwstad 10.
 d'Olieslagers, Maastricht, Duitseliepoort 4.
 A. J. Vermaat, Rotterdam. Volmarijnstraat 125.
 W. Kooijman, Tuinman. Vianen a/d. Lek. Ringdijk 19.
 Mej. E. A. C. van Santen. Voorburg. Koningin Wilhelminalaan 493.

Buitenland.

Albert Krejci, California Cactus Nursery, Van Nuys (Calif. U.S.A.).
 A. Da Costa Senior, Vencentiusstraat 71, Antwerpen (België).

RECTIFICATIES.

Mevr. I. Boll, Amsterdam. Breughelstraat 10 (in pl. van Bol).
 P. J. B. Lampe, 's-Gravenhage, Sweelinckplein 50 (in pl. van P. J. S.)
). Hoppenbrouwer. Haarlem. Maasstraat 21 (in pl. van Hoppenbrouw).
 W. R. Mulder. Haarlem, Saenredamstraat 95 (in pl. van W. H.).
 W. G. Jacobs,. Oldenzaal, Nieuwstraat 87 (in pl. van 47).
 I R. Buis. Rotterdam, Boogjes 21 (in pl. van Boompjes).
 J. H. Vrancken, Valkenburg (in pl. van H. Vrancken).
 Mevr. Bleubandt-v. Oordt, Veur (Z.-H.), Veurschestraatweg 222 (in pl. van 212).

RUILRUBRIEK.

Aangeboden: een geheel eikenhouten kamerkasje (timmermanswerk) met geheel afneembare ruitjes en van boven losse luikjes, bodem oppervl. 66 X 42 c.M., hoogte 52. Halverwege glasplaat voor kleine potjes. Verder nog een wit geschilderd houten kasje, 50 X 36 c.M. en 32 c.M. hoog. ook met glasplaat.

Adres: Mevr. v. Pelt-Kamphuis. Westzijde 200. Zaandam,

D. VAN LEEUWEN, Schipholdijk 10, Amstelveen SPECIALE CULTUUR VAN CACTUSSEN.

Weder een partij Import Cactussen ontvangen.

Echinocereus mojavenis.	Coryphantha desertie.
Echinocereus Engelmannii.	Opuntia basilaris.
Terocactus Johnsonii	Lophophora Williamsie
Terocactus Acanthodes.	Echinocactus horizontalonius.
Echinomastus erecto centrus.	Echinocactus bicolor.
Echinocereus viridiflorus.	

Levering 10 pracht bloeibare planten a f 7.50 onder Rembours.

Aan veel leden van Succulenta in Amsterdam geleverd.

„SUCCULENTA“
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL-VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 — GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, <i>Penning- meester</i> , Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

GEBORTEBEPERKING IN HET PLANTENRIJK

door

G. A. FRICK. Los Angeles.

In de woestijnen der Vereenigde Staten en Mexico vindt men Cactussen en Kreosootheesters ¹⁾ gezellig bijengroeiend, doch ze zijn tegenover elkander gesteld als de Noord- en Zuidpool in hun methoden om aan groote droogte weerstand te bieden en in leven te blijven gedurende eidelooze maanden zonder regen.

De Cactus, die slechts ondiep wortelt, neemt in natte jaargetijden snel water op om het in reservoirachtige lichamen op te sparen en weet zodoende het droogteprobleem op te lossen.

De Kreosootheester daarentegen stelt zich openlijk aan eventueel watergebrek bloot, wijl hij evenals de meeste andere planten en de mensch zijn dagelijkschen dronk van noode heeft, en toch blijft hij bestaan de droogte en dorheid der woestijn ten spijt!

Om dit mogelijk te maken dient wel een der meest verwonderlijke eigenschappen van den Kreosootstruik, nl. dat hij aan geboortebeperving doet, iets dat lange jaren aan den aandacht van onze geleerden en botanici ontgaan is. Door deze eigenaardige hebbelijkheid worden echter de Cactussen in geen enkel opzicht aangetast, want ze groeien zonder bezwaar tot aan den voet dezer heestertjes.

¹⁾ De wetenschappelijke naam van den Kreosootheester is *Larrea mexicana*. Ze behoort tot de familie der *Zygophyllaceae*, waaronder veel xerophyten. Ook de Guajacboom (*Guaiacum officinale*), die in W.-Indië thuishoort en het zoogenaamde pakhout en de guajac-hars levert, maakt deel uit van deze plantenfamilie.

De Kreosootstruik pleegt den grond rondom zich met een overvloed van zaden te bestrooien, waarvan echter slechts weinigen het ooit tot ontkieming brengen, doordat, zoo een door Dr. Forest Shreve van het Carnegie Laboratory te Tucson, Arizona, gedaan onderzoek ons leert, de plant een soort gif over de zaden uitstort, hetgeen de ontwikkeling hiervan vertraagt: wanneer dit vergift uitgewerkt is, wordt de kieming der zaden nog tegengehouden door een andere giftstof, die in de vallende bladeren medegevoerd wordt.

Echinocacti en Kreosootheesters
gezellig bijeengroeïend in Neder-Californië.

Naar een photo ontvangen van G. A. Frick. Los Angeles.

Dit is nu de manier van den Kreosootheester om de bevolking

dicht bij zijn eigen wortels, die tot een diepte van 15 of meer Eng. voet den grond binnendringen, zooveel mogelijk te onderdrukken in een land. waar niet genoeg water is voor groote plantenkolonies.

De Cactus heeft langen tijd de geleerden op een dwaalspoor gebracht, doch nu dat dit verbazingwekkende mechanisme van den Kreosootheester ontdekt is. zal dit ongetwijfeld er toe medewerken om tot een juister begrip te komen hoe men uit een landbouwkundig oogpunt de woestijn beter aan den mensch dienstbaar zal kunnen maken, daar er van de Cactus eigenlijk nooit iets gevonden is. dat van werkelijk groote gebruikswaarde zou kunnen zijn.¹⁾

Vert. M. K.

¹⁾ Behalve dan de vruchten van sommige *Opuntia's*, waarover de heer Frick in een volgend artikel het een en ander zal mededeelen. M. K.

HET KWEEKEN VAN SUCCULENTEN UIT ZAAD.

(Slot).

Vele interessante waarnemingen zijn voor den natuurvriend te doen, wanneer in ons bakje het zaad begint te ontkiemen.

Reeds in dit eerste levensstadium is het wonderlijke aanpassingsvermogen aanwezig, dat wij zoo goed van onze succulenten kennen. De strijd om het bestaan is moeilijk voor het kleine plantje. Alle beschuttingsmiddelen, zooals de ribben, de dorens, de wol en de waslaag, die de groote planten bezitten, ontbreken.

In den natuurstaat dreigen allerlei gevaren, het uitdrogen van den bodem, sterke wisseling der luchtvochtigheid en de groote temperatuursveranderingen van den gloeiend heeten dag en den kouden nacht. Met welke hulpmiddelen is de kiemplant uitgerust om deze moeilijkheden te overwinnen?

Een belangrijke studie hierover publiceerde de reeds in dit artikel genoemde B. Jönsson, die door systematische proefnemingen met vele soorten cactussen en eenige andere succulenten, de werking van droogte en vocht op de kiemplant onderzocht.

Zooals wij reeds zagen is de kiemplant direct succulent.

Zijn de levensvoorwaarden gunstig dan groeit de primaire wortel, die bij de ontkieming de schaal losbreekt, regelmatig door. dringt in den bodem en vormt spoedig haarwortels tot opneming van vocht en voedsel.

Dit is alles dus normaal, doch bij droogte of ontoegankelijkheid van den bodem en daardoor losliggen, stelt de kleine plant zich energiek te weer, richt alles zoo economisch mogelijk in, om het leven te rekken en gunstiger tijden af te wachten. Om de aanwezige sappen zoo zuinig mogelijk te bewaren wordt de meestal gerekte vorm van den kiemstengel kogelrond, eveneens het kiemblad van eenzaadlobbigen, zooals *Gasteria*.

De reeds gevormde wortel, die geen emplooi vindt, schrompelt ineen en sterft af. Op de plaats van den wortel vormt zich een nieuw orgaan, een ringvormige verdikking, die in staat is water op te nemen. Komt nu een vochtige periode, dan spruiten uit dezen ring zeer fijne, pluizerige worteltjes, waarmede het plantje zich aan den bodem vastzuigt, om daarna krachtigere nieuwe wortels te vormen.

Velen zullen deze donzige witte vlokjes wel eens waargenomen hebben; men kan de plantjes dan helpen door er een weinig aarde op aan te brengen.

Bij de monocotyledonen is vooral merkwaardig het zuigorgaan, dat zich aan het einde van het kiemblad bevindt en waarmede de zaadkorrel vastgehouden en tot het uiterste toe leeggeconsumeerd wordt. Vooral bij *Agaven* is dit duidelijk zichtbaar en kan de korrel wekenlang op het spitse kiemblad blijven zitten. Bij deze groep sterft de primaire wortel, die voor de dicotyledonen van zoo groot belang blijft, altijd af.

De ontkieming begint reeds vanaf den derden dag na het zaaien. Het eerst komen de *Mamillaria*'s en een enkele *Echinocactus*, *Myriostigma* bijv. kwam bij mij reeds na drie dagen. *Echinocereus* komt later, na een dag of tien: sommige *Opuntia*'s stellen ons geduld maandenlang op de proef. Indien de temperatuur regelmatig op peil gehouden is, zijn de meeste soorten binnen twee weken opgeslagen. Zonder verwarming duurt het dikwijls langer.

De zaden van één soort kiemen bijna nooit alle te gelijk, doch verstrooid of onregelmatig. Vooral de mesems komen nog langen tijd na, soms wel het volgend jaar.

Zoodra de zaden ontkiemd zijn, beginnen wij een weinig te luchten, voorloopig eenige uren per dag, wanneer de zon niet op den bak staat. De vetplanten, die gespannen lucht van jongsaf moeilijk verdragen, sluiten we niet meer geheel af.

De aarde mag nooit geheel uitdrogen, voortdurende observatie is nu noodig, ook al om de dierlijke vijanden te weren, zooals

slakken en pissebedden, die op het warme zaaibakje afkomen en groote verwoestingen kunnen aanrichten. Mieren, die anders niet zoo veel kwaad doen, zijn ontoelaatbaar, daar zij het zaad in massa wegsleepen.

Een schrikbeeld voor ieder *zaaier* zijn de algen, die als een taai weefsel den bodem bedekken en de plantjes dreigen te verstikken. Voorkomen is ook hier beter dan genezen en daarom is het goed voor de bedekking van het zaad zuiver gewasschen zand te gebruiken, voor de besproeiing gekookt water, in nieuwe potjes te zaaien en de ontkieming zoo snel mogelijk te doen plaats vinden.

Worden de algen dan toch nog te lastig, dan kunnen wij ze zooveel mogelijk met een puntig stokje verwijderen en daarna de aarde bestrooien met houtskoolpoeder, vermengd met een weinig zwavelbloem.

Na drie, vier weken beginnen bij de cactussen de eerste doornbundeltjes te verschijnen en is de tijd van verspeenen aangebroken. De aarde moet nu wat meer voedsel bevatten, dus vullen wij een zaaipan, na een laagje scherven, met goeden, lichten grond. De zaailingen verspeenen wij op 1 1/2 à 2 c.m. afstand; de meeste soorten, afgezien van eenige hardgroeiende vetplanten, hebben dan voldoende ruimte tot het volgend voorjaar. Met een puntig stokje prikt men de gaatjes in de aarde, de plantjes worden voorzichtig losgemaakt, met de vingers in het gaatje geplaatst, en voorzichtig aangedrukt.

Allerlei gereedschappen, die men hiervoor in prijscouranten, enz. aanbevolen ziet, zijn uit den boeze en kneuzen dikwijls de weeke plantjes, of beschadigen de wortels.

Na het verspeenen houden wij het zaaisel zonder onderbreking matig vochtig en laten langzaam aan wat meer zon toe. De dagelijksche zorg bestaat in den zomer voor een niet gering deel in het voorkomen van al te groote hitte, waardoor stagnatie in den groei zou ontstaan.

Door ondervinding is het alleen mogelijk in ieders verschillende omstandigheden den juisten weg te vinden.

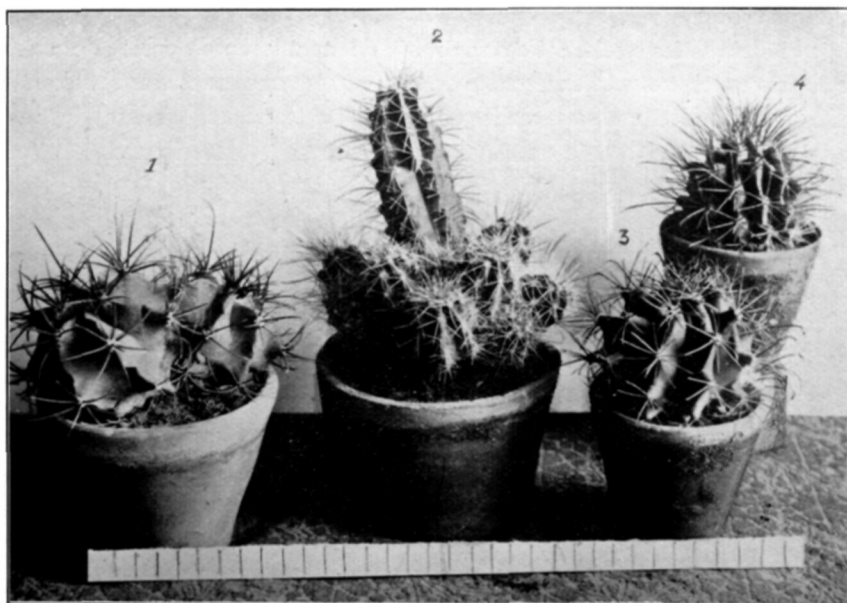
Bemesting is niet aan te bevelen, al bereiken wij dan ook het eerste jaar niet de legendarische „haselnussgrosse"; wij willen normaal gevormde planten kweken.

Aan het einde van den zomer zullen bij goede behandeling de zaaishotels aaneengesloten begroeid zijn met gedrongen plantjes, die wij dan gemakkelijk den winter door kunnen krijgen. Ook in

den winter houden wij de zaailingen niet zoo droog als oudere planten en beschermen hen ook nog meer voor de koude. Tal van soorten, die later tamelijk lage temperaturen kunnen verdragen zijn in hun jeugd zeer gevoelig.

Het volgend voorjaar worden de zaailingen opnieuw verplant, bij voorkeur weer in vlakke schotels of bakken, op grooteren afstand van elkander, want vele soorten groeien nu spoedig tot flinke planten op. Enkele soorten kunnen reeds het jaar na het uitzaaien bloeien, o a. *Etus platensis*, *Mam. Kunzeana* en *Mam. Wildii*. het tweede jaar vele anderen.

Vetplanten groeien zeer voorspoedig. *Mesem simulans* en *Opticum* van ruim twee jaar oud bloeiden bij mij reeds.

Evenwel zijn er ook verscheiden soorten, vooral onder de bolvormige cactussen, die uiterst langzaam groeien en alleen door enting tot Hinken groei en bloei te krijgen zijn.

De resultaten zijn lang niet bij iedereen gelijk en hangen, naast de omstandigheden, bovenal af van een gezond inzicht in de behoeften van het plantenleven.

Als voorbeeld van hetgeen, ook voor den amateur-kweeker, te bereiken is, en tevens als bewijs voor mijn in het eerste dezer

artikelen uitgesproken bewering, dat een goed gekweekte zaailing niet behoeft onder te doen voor een import, diene de hierbij gereproduceerde foto. Om ongeveer de grootte der planten te kunnen beoordeelen is ook hier een in centimeters verdeeld strookje papier meegefotografeerd.

1. *Etus electracanthus*, 2. *Ereus stramineus*. 3. *Etus Wislizeni*, 4. *Etus pilosus*, alle ongeveer 4-jarige zaailingen.

Zooals men ziet, staan deze planten in vorm en bedooring geenszins achter bij geïmporteerde planten. Wat men aan de foto *niet* zien kan, is dat aan gezaaide planten in onze verzamelingen meestal een langeren levensduur beschoren is, en zij ieder jaar grooter en mooier worden.

Voor hen, die gelegenheid, lust en tijd hebben is het zaaien bij voortduring een bron gelijktijdig van studie en genot.

C. BOMMELJÉ.

Naschrift.

Het artikel van den Heer Bommeljé betreffende het kweeken van succulenten uit zaad, geeft mij aanleiding hierbij een kleine aanvulling te maken:

„De Heer B. sluit zijn zaaibak *geheel*; dit is volgens mijn ervaring juist, echter dient men flink te luchten zoodra de kiembladen zich duidelijk vertoonen, daar het gevaar voor afdampen en wegrotten der kiemplantjes bij warme gespannen lucht zonder ventilatie verre van denkbeeldig is. Ik zelf leg op de potjes een rond glaasje, dat men door het op het etiketje te laten rusten, schuin kan stellen. De zaaibak worde daarna ook niet meer geheel gesloten, terwijl de zaden met langeren kiemduur van warmte- of vocht-verlies niet te lijden hebben”.

H. J. NEERVOORT VAN DE POLL,
Villa Prana, La Rosiaz, Lausanne.

JAARVERSLAG 1930.

Nu het jaar 1930 weer achter ons ligt willen we getrouw aan onze gewoonte u verslag uitbrengen over den toestand onzer Vereeniging gedurende dit afgeloopen tijdvak.

Het jaar 1930. hoewel niet zoo rijk aan belangrijke evenementen als zijn voorganger '29, het lustrumjaar, is voor onze Vereeniging verre van ongunstig geweest. Het ledental heeft zich weer aan-

merkelijk uitgebreid, mede ten gevolge der tentoonstellingen te Utrecht en Rotterdam, waar we straks nog uitvoeriger op terugkomen. Ook als onmiddellijk gevolg van de oprichting der afd. Haarlem en Omstr. traden tal van personen als lid toe.

Op 31 December telde de ledenlijst na aftrek der bedankjes — ook van die, welke voor 1931 bedoeld zijn — en met inbegrip van de personen, die zich voor het nieuwe Vereenigingsjaar als lid aanmeldden. 1004 namen (tegen 860 in 1929).

Op het oogenblik, dat we dit schrijven bestaat „Succulenta” uit 1028 betalende leden, waaronder 42 buitenlanders. Het aantal nieuwe leden, dat we van 1 Januari—31 December hebben mogen boeken bedraagt 287.

Ook dit jaar hebben verscheidene leden een grooten propagandistischenijver aan den dag gelegd; we denken hierbij in het bijzonder aan een paar leden, respectievelijk te Rotterdam, Nieuwpoort, Almelo en Alkmaar, door wier toedoen verscheidene vetplanten enthousiasten zich bij ons aangesloten hebben. Onnoodig te zeggen, dat het werk onzer propagandisten ten zeerste gewaardeerd wordt.

De Algemeene Vergadering had plaats te Utrecht op Zaterdag 25 Januari 1930, Gebouw voor K. en W. Aanwezig waren het Bestuur met uitzondering van de H. H. van den Houten en Sprenger, die door ziekte, respectievelijk ambtsbezigheden verhinderd waren, en 30 leden. Daar er geen opgaven van candidaten ingekomen waren, behoefde de verkiezing van een bestuurslid, wegens periodiek aftreden van den heer G. D. Duursma niet door te gaan. De heer Duursma werd aldus bij acclamatie herkozen. Door den heer de Ringh werd den leden bekend gemaakt, dat slechts weinige dagen voor de Vergadering bericht van Prof. Sprenger was ingekomen, inhoudend, dat hij zich wegens zijn drukke ambtsbezigheden gaarne van zijn bestuursfunctie ontheven zou zien. Door het Bestuur werd nu tijdelijk als bestuurslid aangewezen den heer S. P. C. van Romunde, Heesch bij Oss, dewelke in functie blijft tot de e. v. Ledenvergadering wanneer de definitieve verkiezing plaats vindt.

Als leden der Kascommissie werden candidaat gesteld en benoemd mevr. Cohen-v. Straaten, de heer J. H. Reiber en van de oude commissie de heer Ed. Becht, allen te 's-Gravenhage.

De vergadering ging accoord met een door het Bestuur gedaan voorstel inzake de uitgifte der ledenlijst 1930. Overeenkomstig dit voorstel werden van de nieuwe lijst, met blanco papier doorschoten om de nieuwe leden in staat te stellen de lijst zelf bij te werken, 500 overdrukken gemaakt ten behoeve der nieuwe leden, een aantal voor twee jaar toereikend. De het komend jaar toetredende nieuwe leden ontvingen hierop een gehectographeerd supplement van de mutaties ledenlijst over het afgelopen vereenigingsjaar.

Gaan we er nu toe over om onze plaatselijke afdeelingen een

voor een de revue te laten passeeren. Beginnen we met de oudste, de afdeling „'s-Gravenhage en Omstr." De Hagenaars hielden in 1930 een zevental avondvergaderingen, waaronder een paar zeer geslaagde demonstraties met lichtbeelden. Verder organiseerde de afd. in de maand Juli een excursie naar den Cultuurtuin der Techn. Hoogeschool te Delft, alwaar heel wat interressants voor den vetplantenliefhebber te zien bleek te zijn! De Haagsche kring, die in Januari '31 zijn eerste lustrum viert, telt thans 58 leden.

De Amsterdamsche afdeling hield tien avondbijeenkomsten en in het zomerseizoen eenige excursies naar kweekkerijen en particuliere verzamelingen in en buiten Amsterdam.

Nu komen we aan onze Utrechtsche afdeling, die het dit laatste jaar wel tot ongekenden bloei heeft gebracht! Haar deelname aan de Groote Voorjaarsbloemententoonstelling (U.B.T.O.) te Utrecht, van 9—13 April was een onverdeeld succes! Onze Utrechtsche leden mochten hun collectieve inzending Cactussen en vetplanten met een gouden medaille en zilveren beker bekroond zien. Dat deze expositie ook een zeer doeltreffende reclame voor onze Vereeniging was, behoeft wel geen betoog! Ook verder legde de Utr. afdeling dit jaar een ongewoon groote activiteit aan den dag. Er werden verscheidene vergaderingen en lezingen gehouden en excursies uitgeschreven naar bekende verzamelingen en kweekkerijen. Bovendien werd door den kring bemiddeling verleend voor het aanschaffen van importen. Op 31 December telde de kring 79 leden en 6 donateurs.

11 October werd er te Haarlem een groote propagandavergadering gehouden, georganiseerd door onze Haarlemmer leden en geleid door onzen Voorzitter, den heer de Ringh.

Op deze bijeenkomst werd de afd. „Haarlem en Omstr." opgericht, waarmede een lang gekoesterde wensch onzer Haarlemmer leden in vervulling is gegaan. We wenschen onze jongste afdeling een lang en bloeiend bestaan! Dat het formeeren van een plaatselijke afdeling ook „Succ." zeer ten goede komt, behoeven we nauwelijks te betoogen! Het aantal leden in de Spaarnestad is de laatste maanden van 1930 aanmerkelijk toegenomen!

Nog geen twee weken na de U.B.T.O. werd er ook in Rotterdam een groote bloemententoonstelling gehouden (25 April — 4 Mei) waar mede dank zij de bemoeiingen en groote activiteit van onzen Penningmeester een aantal zeer belangrijke inzendingen op het gebied van Cactussen en vetplanten, die een heele hoek van de groote Nenijs-hal vulden, tentoongesteld waren. Ook hier viel er veel voor den vetplantenliefhebber te zien en te bewonderen!

Van het H. B. was de heer v. d. Houten 2 maal als spreker op een kringvergadering aanwezig (te Amsterdam en Utrecht), terwijl de heer de Ringh een lezing hield voor de Utrechtenaren en zoo we boven reeds vermeldden in Haarlem een propaganda-vergadering leidde.

De heer v. d. Houten gaf verder een serie van 6 voordrachten over Cactussen en vetplanten, met lichtbeelden en demonstratiemateriaal, voor de Volksuniversiteit te Rotterdam.

Wat de werkzaamheden van het Secretariaat betreft gedurende 1929 het volgende:

Van 1 Januari tot en met 31 December werden door ondergeteekende 249 brieven (incl. 52 buitenlandsche) en 351 kaarten (incl. 18 buitenlandsche) verzonden. Het aantal drukwerken, zooals proefnummers van „Succ.“, propagandakaarten, gecorrigeerde proeven, enz., dat gedurende dat tijdvak geëxpedieerd werd bedroeg 353 (waaronder 54 naar het buitenland).

Om onze omvangrijke administratie eenigermate te vereenvoudigen hebben we voor telkens opnieuw voorkomende zelfde correspondentie kaartformulieren laten drukken. Hiervan verzonden we nog 106 exx. (waaronder 1 naar het buitenland).

Laten we nu eens zien hoe het met ons maandblad staat. De 12de jaargang is 260 bladz. dik (6 bladz. meer dan in '29!), het aantal afbeeldingen 'photo's en teekeningen' bedraagt 62, haast allen naar eigen cliché's.

Door het Jubileum-nummer was in '29 het aantal afbeeldingen iets meer, nl. 73. De meeste exemplaren, die we van het Jubileum-nummer nog over hadden, hebben we dit afgelopen jaar nog kunnen verkoopen: ze gingen er bij de nieuwe leden in als koek! We hebben er nu nog een drie dozijn disponibel, we zullen die echter spoedig genoeg kwijt zijn!

De uitvoering van „Succulenta“ liet ook dit jaar niet te wenschen over, het blad wordt vakkundig verzorgd. Alle eer aan de firma v. Druten!

Over gebrek aan copy had de heer Duursma over het algemeen niet te klagen. Van één buitenlander, wijlen den heer Maass, uit Hamburg, vindt men in dezen jaargang een bijdrage gepubliceerd.

Van de *ruilrubriek* werd evenals andere jaren een druk gebruik gemaakt, van de *vragenbus* 5 maal.

Wat de bibliotheek betreft werd onze bibliothecaris letterlijk overstelpt met aanvragen om boeken. Veel gevraagde nummers zouden we eigenlijk in triplo moeten hebben om alle aanvragers dadelijk tevreden te kunnen stellen!

In 1930 werden door den heer de Ringh 628 boeken verstuurd, verdeeld over 380 pakketten. Men ziet, 't ontbreekt onze boekerij niet aan de noodige belangstelling!

Aangekocht werden dit jaar 4 werken (3 Duitsche en 1 Engelsch). Ongeacht de duplicaten bestaat de bibliotheek thans uit 83 nummers.

Van de photo-albums van wijlen den heer De Laet werd album B eenmaal uitgeleend en wel naar Haarlem ter opluistering van een kringavond.

In 1930 zagen twee nieuwe werken op vetplantengebied in ons

land het licht. nl. „Onze Vetplanten" van G. D. Duursma, en „Succulenten in beeld en woord" van denzelfden auteur. Verder beleefden v. d. Houten's „Vetplanten" en „Cactussen" respectievelijk een 2^{den} en 3^{den} druk, terwijl ook van Duursma's „Onze Cactussen" en Verbeek Wolthuys' handboekje „Cactussen" onderscheidenlijk een 2de en 3de druk verschenen. Van de in het buitenland verschenen literatuur memoreeren we Berger's Crasulaceae. Komend jaar kunnen we meer buitenlandsche literatuur op dit gebied verwachten. We weten, dat er in Engeland, Californië en Denemarken aan werken over Succulenten gearbeid wordt.

Van onze Duitsche Zustervereniging, de „Deutsche Kakteen-Gesellschaft" merkten we ook dit jaar niets. De belangstelling aan gene zijde van onzen grens schijnt niet al te groot te zijn!

We hebben daarentegen geregeld wat gehoord van de „Cactus & Succ. Soc. of America". We staan met deze in Californië gevestigde vereniging wel „on the best of terms". Het door deze vereen. uitgegeven „Journal" is wel het best geoutilleerde vakblad op dit gebied.

Ook België heeft sinds kort haar vereniging van vetplanten-verzamelaars. Den 6^{den} October werd te Gent opgericht de „Bond der Belgische Kaktusliefhebbers" (Cercle des Cactéophiles Belges).

De Tsjechische „Verein der Kakteenzüchter" is het afgelopen jaar als lid van „Succulenta" toetreden. Hun maandschrift krijgen we geregeld voor ons archief toegezonden. Voor de bibliotheek is het helaas om linguïstische redenen (het is in 't onbegrijpelijke Tsjechisch!) niet te gebruiken.

We willen hiermede ons verslag beëindigen, de hoop uitsprekend, dat ondanks de algemeene malaise, die zich ook in ons land doet gevoelen, „Succulenta" een voorspoedig jaar ingaat. Laten we eendrachtig samenwerken om onze Vereeniging tot ongekenden bloei te brengen!

Januari 1931.

SECRETARESSE.

REKENING EN VERANTWOORDING 1930.

ONTVANGSTEN.

UITGAVEN.

Saldo 1929. f 120.63	DrukkostenMaandblad(inclu- sief ledenlijst, cliché's en porti) f2965.90
Contributie. -3307.27	Bibliotheek. 88.68
	Onkosten Bestuur - 136.06
	Schrijfbehoeften . - 9.50
	Vergaderingen . - 72.43
	Propaganda . . - 16.05
	Diverse Onkosten - 15.75
	Saldo 1930. . . . - 123.53
f3427.90	f3427.90

De Commissie:

Rotterdam, 27 Januari 1931.

w g. **A. COHEN-VAN STRAATEN.**
 .. ED. BECHT.
 .. J. H. REIBER. den Haag.

wg. J. M. VAN DEN HOUTEN,
Penningmeester.

BEGROOTING 1931.

ONTVANGSTEN.

UITGAVEN.

Saldo 1930. f 120.-	Drukkosten Maandblad (inclu- sief cliché's en porti) f2800.—
Contributies	Onkosten Bestuur - 130.—
1000 X f3.- . . - 3000.-	Vergaderingen . - 70.—
Extra bijdragen . . - 150.—	Bibliotheek. . . . - 100.—
	Propaganda . . - 50.—
	Schrijfbehoeften . - 20.—
	Onvoorzien . . - 100.—
f3270.-	f3270.-

S. P. C. VAN ROMUNDE.

Penningmeester.

BOEKBESPREKING.

Dr. W. von Roeder. Sukkulenten. Ein Führer für Liebhaber und Sammler durch das Reich der Fettpflanzen. 46 Seiten mit 34 Tafeln auf besten Kunstdruckpapier und zahlreichen zeichnungen im Text. Franckh'sche Verlagshandlung, Stuttgart. Kartoniert R.M. 5.80. in Ganzleinen geb. R.M. 8.—.

Na het verschijnen van Theodor Rümpler's „Die Sukkulenten" (Paul Parey Berlin 1892), had in Duitschland geen nieuwe uitgave het licht gezien, gewijd aan de verschillende Vetplanten. (Uitgezonderd dan natuurlijk de speciale werken welke elk afzonderlijk een bepaalde Vetplantengroep behandelen). En als zoodanig brengt dit nieuwe boekje van Dr. von Roeder de vele vetplantensoorten weer nader bij de Duitsche liefhebbers.

Zoals van zelf spreekt, zal men in het tekstgedeelte van 46 pagina's geen uitvoerige beschrijving der Succulenten kunnen verwachten, als zoodanig geven de boekjes van Verbeek Wolt-huys en van den Houten vrij wat meer. Maar toch heeft ook deze laatste pennevrucht van Dr. von Roeder, van wiens hand reeds eerder belangrijke boekjes over Cactussen het licht zagen. („Kakteenzucht leicht gemacht" en „Fehlerbuchder Kakteenzuchten") haar eigen bekoorlijkheid. Practisch en duidelijk zijn de 40 teekeningen tusschen den tekst, prachtig de 100 afbeeldingen van allerlei succulenten, welke op de 34 kunstdrukbladen achter den tekst zijn opgenomen.

Hoewel lang niet alle vetplantensoorten zijn genoemd, welke b. v. in „Onze Vetplanten" uitvoerig zijn beschreven, heeft Dr. von Roeder de Saxifraga's wel vermeld. Wij voor ons zouden deze liever niet bij de succulenten hebben ingedeeld.

Niettemin wie er prijs op stelt zijn sukkulenten-bibliotheek compleet te houden, behoort ook kennis te nemen van deze nieuwe uitgave.

G. D. D.

Johann Saathoff. Buch der Blumenpflege für alle die sich ihrer Pflanzen und Blumen im Hause lange freuen wollen. Mit 113 Abb. Verlagsbuchhandlung Paul Parey, Berlin, Hedemannstrasse 28, 29. Gebonden in geheel linnen band R.M. 10—

Een nieuw boek, met een nieuw geluid, dat dezer dagen bij den wereldbekenden uitgever van werken op land- en tuinbouw-

gebied het licht zag. Vandaar, dat wij gaarne op deze uitgave de aandacht vestigen. Want dit is werkelijk wel het meest ideale handboek over kamerplanten, dat wij kennen. In de meeste boeken toch wordt de behandeling der kamerplanten te veel uit kweekers oogpunt beschouwd. Maar in dit boek proeft men uit alles den liefhebber, die op kleinigheden de aandacht vestigt, waarmee de gewone bloemenliefhebber dikwijls zit te tobben.

't Is jammer, dat zoo'n practisch liefhebbersboek niet in onze eigen taal bestaat, maar gelukkig, het Duitsch is niet moeilijk te lezen en velen onzer, die toch ook zich met de Deutsche vetplantenliteratuur wel weten te redden, zullen dit bevattelijk geschreven boek wel begrijpen.

Onder de vele kamerplanten nemen natuurlijk de Cactussen en andere succulenten een voorname plaats in. Vandaar, dat ook in dit boek een groot aantal bladzijden (van 137—174) aan onze lievelingsplanten is gewijd, versierd met talrijke natuurgetrouwe afbeeldingen. Ook verschillende andere afbeeldingen tusschen het overige deel van den tekst hebben betrekking op de succulenten, en laten ons o.a. zien hoe wij deze het beste voor de versiering onzer huiskamer kunnen gebruiken en op welke wijze bepaalde planten door een bijpassenden luxe pot het mooiste tot haar recht komen. Zoo iets vindt men in geen enkele speciaal vetplanten boek en ook in andere werken over kamerplanten niet vermeld.

Alles bijeen genomen, doet dit 264 bladzijden tellende boek in vele opzichten een nieuw geluid hooren, en zijn wij er van overtuigd, dat onze succulentenliefhebbers, evenals de liefhebbers van andere kamerplanten, er veel uit kunnen leeren.

G. D. D.

Pette's Cactusalbum door G. D. Duursma.

Wederom staan we voor de prettige taak een nieuw Hollandsch cactusboek te mogen aankondigen en wel ditmaal een plaatjesalbum van de N.V. Pette's Cacaofabrieken te Wormerveer. Zijn we van meerdere firma's reeds jarenlang allerlei albums gewend, tot nu toe had onbegrijpelijkerwijze nog niemand aan de succulenten gedacht, al gaat toch daar den laatsten tijd de groote belangstelling naar uit. En daarom trof het zoo bijzonder, dat de heer Pette, die zelf een enthousiast liefhebber en verzamelaar van deze planten is, op de gelukkige gedachte is gekomen reclame voor de producten zijner firma te combineeren met de vetplanten-

liefhebberij, die er overal in den lande valt waar te nemen. Het is met begrijpelijken trots, dat hij ons het eerste exemplaar van zijn nieuwe cactusboek ter beoordeeling aanbiedt en die trots is volkomen gerechtvaardigd, want met stijgende belangstelling hebben we het doorgelezen en ons in de mooie plaatjes verlustigd.

Over den tekst kunnen we hier kort zijn. De naam van den auteur staat ons voldoende borg voor een populaire, maar tevens degelijke behandeling van het onderwerp, zoodat het album ten volle aan de eischen van practijk en wetenschap voldoet. Maar wat ons bovenal verheugt en ook een langgekoesterde wensch van den schrijver is, dat zijn de natuurgetrouwe albumplaatjes. Om de groote kosten deinzen bijna alle boeken voor het opnemen van gekleurde afbeeldingen terug en hier bood zich nu eene gelegenheid een 132 kleine en een tiental grootere afbeeldingen in kleur te laten maken van onze meest aanbevelenswaardige soorten. Met aandacht hebben we de plaatjes bekeken en we moeten een compliment maken aan den schilder P. H. Schor, die op zoo gelukkige wijze de juiste kleurverhoudingen wist te treffen. Inderdaad is dit album een keurig stuk werk, zoowel wat inhoud als uitvoering betreft en we twifelen dan ook niet, of het zal zijn weg wel vinden. Begin met het bij uwen winkelier voor 75 cent te bestellen; in de bekende Pette's artikelen vindt u dan wel een vingerwijzing, hoe u spoedig de plaatjes bijeen kunt brengen. Vermelden we ten slotte nog, dat er reeds een tweetal groote platen in ieder album aanwezig zijn en dat de bandversiering een bloeiende Koningin der Nacht voorstelt, geheel in den geest dus van het sprookjeskarakter, dat nog steeds onze cactusflora omzweeft.

Alles bij elkaar genomen zal dit album blijken een uiterst werkzaam propagandamiddel voor onze Vetplantenliefhebberij te zijn en als zoodanig krijgt het een eereplaats in onze boekerij.

VAN DEN HOUTEN.

GLASCUM.

Een ideaal middel ter vervanging van stopverf.

Voor het vastleggen van het glas op liefhebberskasjes en broeibakken wordt vrij algemeen nog stopverf gebruikt. Ideaal is dit niet, want bij afwisselend warm-, droog- en nat weer ontstaan in de stopverflaag spoedig barsten, met als gevolg lekkage. 't Is dan ook noodzakelijk haast elk voorjaar de stopverflaag te vernieuwen of althans bij te werken.

De groote kweekers gebruiken voor het waterdicht maken van kassen en ramen de laatste jaren zonder uitzondering een ander middel, dat in de praktijk zoo goed voldoet, dat dit het ideale nabij komt. Dit artikel heet „glascum”, het is een Hollandsch fabrikaat, dat door de bekende firma Wed. P. Eveleens & Zn. te Aalsmeer in den handel wordt gebracht.

Glascum is een zwarte, naar koolteer riekende stof, welke een enorm groote kleefkracht bezit, waardoor het nimmer van hout en glas loslaat, terwijl het steeds elastisch blijft. Juist deze laatste eigenschap is van zoo groote beteekenis, daar barsten of scheuren, zooals bij stopverf voorkomt, is uitgesloten. Wij kennen kassen welke reeds vijf jaren geleden met glascum gestopt zijn, zonder dat vernieuwing of herstelling noodig was.

Zelf hebben wij het glas op ons nieuwe kasje ook met „glascum” gestopt, waarvoor wij een bus met vijf K.G. inhoud bestelden (prijs f 3.25 per K.G. + bijkomende vracht). En wij gelooven onze leden een dienst te bewijzen, wanneer wij hen op dit werkelijk ideale stopmiddel, opmerkzaam maken.

Voor het gebruik is het noodig het glascum te verwarmen, waardoor het gemakkelijker uitstrijkt. Men zette de bus eenvoudig in een schaal met water op een petroleumstel.

Behalve voor het stoppen der ramen zagen wij glascum ook gebruikt om gescheurde ruiten weer waterdicht te maken, door eenvoudig aan beide kanten van het glas een smal strookje met deze stof te bestrijken.

G. D. D.

BESTUURSMEEDEDELINGEN.

Zomervergadering.

Het ligt in de bedoeling op 14 Mei a.s. (Hemelvaartsdag) een zomervergadering te houden.

Het kringbestuur te Utrecht noodigde ons op de laatstgehouden jaarvergadering uit deze vergadering, die geheel het cachet zal dragen van een ontspanningsvergadering, te Utrecht te houden.

Genoemd kringbestuur heeft de regeling dezer bijeenkomst op zich genomen, reden waarom wij belangstellenden uitnoodigen kennis te nemen van de verdere mededeelingen van den Kring Utrecht in dit nummer en het Mei-nummer.

OP DEN UITKIJK.

Cactus-Bulletin Bimestriel. Tijdschrift der Belgische Cactusliefhebbers.

Reeds eerder werd in ons orgaan de oprichting van de vereeniging van Belgische Cactusliefhebbers vermeld. Het eerste nummer van het door onze jonge zustervereniging uitgegeven

orgaan is thans verschenen. En al dadelijk kunnen wij den redacteur van dit blad, de heer G. van de Weghe te Gendbrugge een hartelijk compliment maken. Toen wij ons eerste blaadje op 16 Juni 1919 het licht deden zien, had dit den uiterst bescheiden omvang van 4 pagina's' Het eerste nummer van het Belgische orgaan telt direct al 16 bladzijden, versierd met 3 foto's.

Voorloopig verschijnt het tijdschrift ééns per twee maanden, de prijs is 5 francs per nummer of 25 francs per jaar; de leden van den Bond ontvangen het gratis.

Wij hopen, dat het Belgische Cactus Bulletin een even gunstig onthaal bij de Zuidelijke Cactusliefhebbers zal vinden, als dit ten onzent met „Succulenta" het geval geweest is. Dat de nieuwe vereeniging moge groeien en bloeien, dat haar orgaan strekken moge tot bevordering der liefhebberij en tot verdieping der kennis van onze gedoomde vrienden!

G. D. D.

ZOMERVERGADERING OP HEMELVAARTSDAG.

H Mei 1931.

Op 14 Mei a.s. (Hemelvaartsdag) houdt „Succulenta" haar zomervergadering te Utrecht.

De Kring Utrecht en Omstreken roept U allen op deze vergadering te bezoeken, aangezien hier een schitterende gelegenheid wordt geboden met elkander kennis te maken of de kennismaking te hernieuwen.

Introductie is toegestaan, zoodat U met de Uwen een prettige dag aan „Succulenta" kan wijden.

Het Bestuur van den Kring heeft gemeend met de volgende agenda U te animeeren op 14 Mei a.s. Utrecht te bezoeken.

De vergadering zal gehouden worden in „De Dietsche Taveerne". Oudkerkhof 31. Utrecht.

De geheele inrichting dezer taveerne is in het stijlkarakter der Hollandsche Renaissance gehouden en is op zichzelf reeds de bechting waard.

's Morgens 10 uur wordt de zaal geopend, terwijl om 11 uur de officieele opening der vergadering zal plaats vinden, waarna de heer J. M. van den Houten uit Rotterdam een causerie over de planten zal houden, waarvan de titel U nader zal worden bekend gemaakt.

Als bijzondere attractie zal de firma Friedr. Haage Jr. uit

Erfurt vertegenwoordigd zijn met een collectie planten voor den verkoop. Tevens zal gelegenheid gegeven worden planten onderling te ruilen.

Half één uur koffiedrinken in het unicum van Utrecht, n.l. „de Raadskelder". Een afzonderlijk gedeelte zal voor de leden van „Succulenta" gereserveerd worden en het Bestuur is zoo gelukkig geweest met den eigenaar een z.g. Brabantsche koffietafel te bespreken a f 0.75 p. persoon.

De Raadskelders hebben een algemeene vermaardheid verworven en het Bestuur heeft gemeend LI een blik in deze gewelven niet te moeten onthouden.

Daarna te circa 2 uur een algemeene excursie naar de Hortus Botanicus, alwaar het medelid, de heer Romeijn, Hortulanus, U gaarne zal ontvangen.

Daarna zal de dag worden besloten met een gezamenlijk diner in „De Dietsche Taveerne". Ook hier heeft het Kringbestuur de conditie kunnen bepalen, dat men hieraan deel kan nemen a f 2.50 per persoon.

Met het oog op het reserveeren der plaatsruimte en een goede regeling van dezen dag te kunnen waarborgen wordt U dringend verzocht de in dit nummer voorkomende briefkaart vóór 1 Mei a.s. aan onderstaand adres toe te willen zenden.

Leden van „Succulenta", het Bestuur van den Kring Utrecht heeft gemeend door bovengemelde maatregelen U een recht gezellig dag te kunnen verzekeren. Aan U, om door groote opkomst, dit te bezegelen.

*Het Bestuur van den
Kring Utrecht en Omstreken.*

Secretariaat: Joh. Seb. Bachstraat 33.

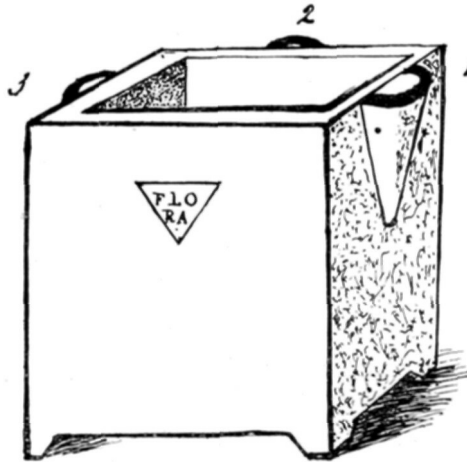
Op verzoek verleent het Kringbestuur gaarne zijn medewerking tot het bespreken van nachtlogies voor hen, die reeds daags te voren in Utrecht willen aankomen.

EEN MODEL CACTUSPOT.

In alle boeken over sukkulentenbehandeling leest men uitspraken als deze: 1°. zorgt dat de pot steeds dezelfde houding tegenover het licht bewaart; 2°. zorgt bij het binden voor evenredigheid;

3°. zorgt dat er voldoende afwatering is; 4°. laat vooral geen water in het bakje staan!

Bij den pot. hier afgebeeld, kunnen alle wenken in acht genomen worden. Het merk aan de voorzij geeft den stand aan. In de zijhulzen kunnen buigzame of stevige stokjes gestoken worden.

De buigzame kunnen van 1 naar 2, van 2 naar 3 en van 1 naar 3 gebogen worden. In den bodem kunnen vijf afvoergaatjes aangebracht worden en de pootjes zorgen dat de pot niet in water blijft staan. Daar komt nog bij. dat een vierkante pot niet omvalt, door de zijhulzen blijft er nog eenige ruimte, en er kan ook een naambord ingestoken worden. Ten slotte kunnen de kosten niet veel hooger worden bij de tegenwoordige mechanische vervaardiging. Een vuurtest moet een oor en een voet hebben; ze moet geglaazuurd worden en vierkant gevormd worden. Welnu, zoo'n voorwerp kost 15 cent. Wie bakt nu dezen Florapot?

A. DULFER.

ONS BIBLIOTHEEFONDS.

Gaarne zouden we de bibliotheek nog weer eens wat uitbreiden. In den laatsten tijd zijn heel wat nieuwe werken op succulentengebied verschenen en van de oudere ontbreken ons nog eenige. Daarbij komt. dat we gezien de groote vraag naar bepaalde werken, hiervan eenige duplikaten wenschten aan te schaffen. Doch. een en ander stelt aan de kas hooge eischen en waar we op de laatste jaarvergadering hebben becijferd, dat ons maandblad bijna de minimum-

contributie vertegenwoordigt, begrijpt iedereen wel, dat we van het restant geen hoge sprongen kunnen doen. Gelukkig dat velen reeds vrijwillig iets meer betalen en dat onze kas een heel enkele keer wel eens een buitenkansje ten deel valt, anders zouden we er onmogelijk kunnen komen. Mogen we nu eens net als dit bij onze radio-omroepverenigingen het geval is, eens een beroep doen op onze leden, in het bijzonder op hen, die geregeld van onze bibliotheek gebruik maken. Is een boek u goed bevallen en heeft u er veel uit geleerd, zend ons dan als dank daarvoor eens een kleine gave voor ons boekenfonds. Vele kleintjes maken een groote. En heeft u toevallig eens een boek op succulentengebied over compleet. staat het dan aan ons af voor de bibliotheek.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den Kring op Vrijdag 17 April des avonds 8 uur in Gebouw „Koningin Wilhelmina”. Prinsengracht 1015.

Agenda:

1. Opening. 2 Notulen vorige vergadering.
2. Zaadverkoop van de firma H. Winter.
4. Causerie van Dr. R. Clays over: Ervaringen met de bestrijding der dierlijke vijanden onzer cactussen.
5. Pauze lin de pauze verkoop van potjes en zaaipannen).
6. Bezichtiging van Album No. 2 van wijlen F. de Faet.
7. Rondvraag en sluiting.

Tijdens de pauze plantenbeurs.

Kring Groningen en Omstreken.

Verslag vergadering gehouden 21 Februari 1931.

Reeds lang koesterden te Groningen enkele leden der Ned. Vereen. van Vetpl. verz. „Succulenta”, den wensch aldaar een Kring op te richten, maar het ledental was hiervoor echter nog te klein. Er moest dus getracht worden nieuwe leden te winnen. Een comité bestaande uit de dames J. Meiners en J. M. Bartstra en de heeren J. Schipper. W. H. Wanders en J. Fokkinga ging er dan ook spoedig op uit verzamelaars te bezoeken om hen als lid der Ned. Vereen. te doen toetreden, terwijl Mevr. Klaassens-de Vries hen hierbij van advies diende. Hun weliswaar geen gemakkelijke taak werd toch na enkele weken rijkelijk beloond. Een vijftiental nieuwe leden werden door hen gewonnen. Thans achtten zij den tijd gekomen een vergadering uit te schrijven. Als spreker werd uitgenoodigd de heer G. D. Duursma redacteur van het maandblad der Ned. Ver. welke onmiddellijk bereid werd gevonden: tevens zou hij een aantal lantaarnplaatjes meebrengen, als het comité zorg kon dragen voor een projectielantaarn en doek. Mevr. Klaassen-de Vries was in het bezit van het gevraagde en wilde dit gaarne beschikbaar stellen. Een 150-tal uitnodigingskaarten werd gedrukt, en door het comité aan de verzamelaars zoowel in stad als Provincie gezonden. Ook werd een oproeping tot bijwonen dezer vergadering in één der meest gelezen

dagbladen opgenomen. De opkomst van de op 21 Februari '31 gehouden vergadering overtrof dan ook verre de verwachting. Om 7.30 was de zaal hiervoor gratis afgestaan, geheel gevuld. In een kort doch zeer duidelijk openingswoord gaf de voorloopige voorzitter, den heer J. Schipper, een uiteenzetting van het doel dezer vergadering, na de aanwezigen hartelijk welkom te hebben geheeten, en dank te hebben gebracht aan de inzenders van een prachtige collectie planten. Mevr. Klaassen-de Vries voor het beschikbaar stellen van haar projectielantaarn en ten slotte aan den spreker voor zijn aanwezigheid. Daarna gaf hij het woord aan den heer Duursma, die zijn lezing aanving met een uiteenzetting van het nut der Ned. Vereen. welke de verzamelaars in nauwer verband tot elkaar bracht, dan wees hij op het genot van het maandblad, dat voor ieder verzamelaar onmisbaar was. en niet te vergeten, het recht boeken in verschillende talen uit de goed voorziene bibliotheek te leenen. Hierna ging spreker voort, over het nut van een Kring, dit brengt de leden ter plaatse en in omgeving nauwer tot elkaar, door bezichtigen van eikaars collecties, ruilavonden, excursies, etc. Dit vermeedert niet alleen hun plantenschat, maar ook hun namenkenis, die bij menig verzamelaar nog wel te wenschen overlaat. In de pauze was gelegenheid tot bezichtiging van de waarlijk mooie collectie planten. Na de pauze ging spreker voort met het vertoonen van een groot aantal lantaarnplaatjes en gaf hierbij een duidelijke verklaring waarvoor alle aanwezigen hem dan ook zeer dankbaar waren, gezien het daverend applaus aan het slot van deze lezing. Hierna bestond gelegenheid tot aangifte als lid van de Ned. Vereen. voor zoover dit niet het geval was. en van den Kring. Voor het comité was dit wel het dankbaarste oogenblik van dezen avond, want niet minder dan acht personen gaven zich op als lid der Ned. Vereen. en zoo goed als alle aanwezige leden traden toe tot den Kring Groningen en Omstreken. Daarna werd overgegaan tot het verkiezen van een bestuur. Na een korte discussie werd overeenkomstig een voorstel van één der leden het bestuur als volgt samengesteld, de heer J. Schipper, voorzitter. Mevr. Klaassens-de Vries, penningmeesteresse en den heer J. Fokkinga, secretaris. In het bestuur werden verder opgenomen de dames J. Meiners en J. M. Bartstra en de heer W. H. Wanders, terwijl een zevende lid zal worden gekozen op de eerstvolgende Kringvergadering. Als datum hiervoor werd vastgesteld de 2^e Dinsdag van iedere maand, de vermelding hiervan zal plaats vinden in het maandblad. Daarna werd te half twaalf met een hartelijk woord van dank aan den heer Duursma, voor den genotvollen en leerzamen avond door den voorzitter de vergadering gesloten. Nog zij vermeld, dat de belangstelling zoo groot was. dat zowel leden als niet leden uit Haren. Muntendam, Winschoten ja zelfs Nieuwe Schans aanwezig waren.

J. FOKKINGA. *Secretaris.*

Kring Groningen en Omstreken.

Op Dinsdag 10 Maart '31, werd onze eerste maandvergadering gehouden en mocht het bestuur zich verheugen in een bijna voltallige opkomst der leden. Na de opening en voorlezing van ingekomen stukken, was het vaststellen der contributie en het reglement aan de orde. Het voorstel van 't bestuur contributie minimum f 1.50 per jaar werd evenals het samengesteld reglement zonder eenige discussie aangenomen. Hierna was een gratis verloting van ontvangen stekken van den Kring Amsterdam. Amsterdamsche vrienden en (innen) allen hartelijk dank

hiervoor, want door een dergelijke toezending worden niet alleen onze gedoomde vrienden hier in Groningen vermeerderd, maar wordt tevens het streven der Ned. Vereen. naar voren gebracht, het in nauwer verband tot elkaar brengen van verzamelaars. Al vorens tot verloting kon worden overgegaan, moesten door den secr. eerst nog vier geïntroduceerden als lid der Ned. Vereen. en dat van den Kring worden ingeschreven, want ook deze wilden gaarne aan de verloting deelnemen. Thans volgde de milheurs, en ook hiervan werd dankbaar gebruik gemaakt. Door 't bestuur was bij twee firma's prijsopgaaf van potmateriaal gevraagd, en zoo werd dan ook een gezamenlijke bestelling voor den laagsten prijsopgaven verzameld. Na rondvraag verzocht de voorzitter den leden nog. elkaar te gaan bezoeken en hierdoor te trachten de nog ontbrekende namen der planten in onze verzamelingen te doen verminderen, en sloot hierna met een woord van dank voor de goede opkomst deze gezellige vergadering.

J. FOKKINGA, *Secretaris.*

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 14 April '31 in 't Victoria Hotel te Groningen des avonds 8 uur.

Agenda:

1. Opening.
2. Voorlezen Notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Aankoop van planten.
5. Gratis verloting van stekken.
6. Ruilbeurs.
7. Rondvraag en sluiting.

J. FOKKINGA, *Secretaris.*

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering van de afdeling op Vrijdag 24 April 1931. 's avonds 8 uur in Hotel Lion d'Or te Haarlem.

Agenda:

Distributie van de import-planten, welke de afdeling heeft gekocht.

Ruilbeurs:

Laten alle leden nu eens veel materiaal medebrengen: het is thans de geschikte tijd daarvoor !

Wij rekenen op uw aller medewerking !

HET BESTUUR.

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

NIEUWE AANWINSTEN.

Nederlandsen.

- 53a. G. D. Duursma. DE BEHANDELING ONZER VETPLANTEN VAN MAAND TOT MAAND. Met 18 afb. — No. 1 van *Onze Vetplanten*, serie handboekjes uitgegeven door de N. V. v. V. „Succ.” — Leeuwarden. 1926.
- 53b. Idem Idem.

84. G. D. Duursma. SUCCULENTEN IN BEELD EN WOORD. Omvattende 450 afbeeldingen van Cactussen en andere Vetplanten waaronder 5 in de natuurlijke kleuren. Bijgeenbracht, gerangschikt en van korte bijschriften voorzien door G. D. D. — „Kosmos". Amsterdam „Floralia", Haarlem. 1930.
- 84a. Idem. Idem.**
85. G. D. Duursma. ONZE VETPLANTEN. Practisch handboek voor amateurkweekers. Me' 75 photo's en 2 gekleurde platen. N.V. Uitg. Maatsch. „Kosmos", Amsterdam. 1930.
- 65a. J. M. van den Houten. VETPLANTEN. Met ruim 60 afb. — W. L. en J. Brusse. Rotterdam. 1927.
- 45a. J. J. Verbeek Wolthuys. ONZE GEDOORNDE. VRIENDEN. Praatjes bij 100 plaatjes van Cactussen. Uitg. T. v. d. Wey, Leeuwarden. 1924.
86. H. Witte. WILDE ROZEN. Een verzameling van botanische schetsen, waaronder een aan de Cactusgroep gewijd, beslaande 45 pag. Uitg. K. J. Brill. Leiden. 1880.

Duitsch.

- IIa. Friedr. Ad. Haage jun. HAAGE'S CACTEEN-KULTUR. Handbuch für Cacteenfreunde und Liebhaber von succulenten Pflanzen. Mit 76 Abb. — Schlesische Buchdruckerei. Kunst- und Verlagsanstalt vormals S. Schottlaender. Breslau.
- 3b. W. O. Rother. PRAKT. LEITFADEN FÜR DIE ANZUCHT UND PFLEGE DER KAKTEEN UND PHYLLOKAKTEEN. Mit 45 Abb. - Druck und Verlag Trowitzsch u. Sohn. Frankfurt a. Oder. 1902.

AANGEBODEN VOOR ONS BOEKENFONDS.

Jaargang 1924 compleet, idem 1927 (2 X>. 1928 en 1929 prijs f 2.50 franco toegestuurd. Aanvragen bij J. M. van den Houten Mathenesserlaan 364 Rotterdam. Betaling, welke eerst na ontvangst behoeft te geschieden, op postgiro 133550 ten name van den Penningmeester der Ned. Ver. voor Vetplantenverzamelaars te Heesch bij Oss. Ook zijn nog van de meeste jaargangen losse nummers te verkrijgen tegen 20 ct. per nummer, alles voor hetzelfde doel.

Wie volgt?

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- A. C. de Wit. Amsterdam, v/h. Ferdinand Bolstraat 145. thans Molenbeekstraat 37^{II}.
- J. H. van Dijk. Tuinman, v/h. Bergen (N.-H.). Pensioonaat Londelsweg 20. thans Beugen (N.-B.). St. Maria-Gesticht.
- A. H. Habets, Eindhoven, v/h. Zeelsterweg 34 Z. thans Doesburgstraat 22.
- M. T. van der Vliet. Ambt. Gemeentewerken, v/h. Scheveningen, Duinstraat 5a, thans s-Gravenhage, Hendrik van Deventerstraat 140^{huis}.
- H. J. Karremans, Haarlem, v/h. Bantamstraat 27, thans Allard Piersonstraat 12.
- W. van der Hulst, Hilversum, v/h. Silenestraat 42. thans Dalweg 18.
- P. J. den Held. Rotterdam, v/h. Korfmakerstraat 123, thans 2de Gijsingstraat 41b.

- E. Kliphuis, Sappemeer, Stationstraat 62. Te wijzigen in: Firma Feenstra en Kliphuis, Tuinders, Sappemeer.
 Mevr. M. Duetz, Utrecht, v/h. Buys Ballotstraat 6, thans Kromme Nieuwegracht 10.
 J. Kamerbeek. Utrecht, v/h. Vosstraat 41. thans Bolstraat 26.

Buitenland.

- A. Da Costa Senior, v h. Antwerpen, Vencentiusstraat 71. thans Oude God bij Antwerpen. Grensstraat 72 (België).

NIEUWELEDEN.

- W. A. Wakker. Amsterdam W. Witte de Withstraat 162.
 A. Jaarsma. Kzn.. Broek op Langendijk (N.-H.).
 Mevr. H. Luysterburg-Meys, Bussum, Corverlaan 10.
 A. Kapsenberg, Delft, Laan van Altena 8.
 E. M. C. van Piere, Eindhoven, Tramstraat 3.
 Mej. L. de Snoo, Geervliet (Z.-H.).
 Mevr. J. H. van de Abeele-Hinrichs, Gorssel, „Flierderbeek . Rijksweg G 395.
 Mevr. IX S. Arends, Groningen, Schuitendiep 100.
 Mevr. K. Arkes-Houwer, Groningen, Buiten Damsterdiep 58a.
 M. Kiers, Groningen, Bloemisterij. Tuinarchit., Verl. Willemstraat 20.
 J. H. Knuppel. Groningen, Mauritsstraat 34a.
 J. Luinge, Groningen. Heereweg 111a.
 J. Walrecht. Groningen, Kerklaan 75.
 Zuster A. Woldring, Groningen. J. C. Kapteynlaan 1.
 Mej. A. M. van de Velde, Haarlem, Iepenstraat 23.
 Mevr. Kuipers-van Dobben, Haren (Groningen), Stationsweg.
 Mevr. M. H. Boomsma, Middelharnis.
 M. H. Kolkman. Rotterdam. Meekrapstraat 10a.
 J. Wiltjer. Kweeker, Sappemeer-Oost (Groningen), Noorderstraat 161.
 C. Brasem, Utrecht. Berkelstraat 63.
 B. van der Meijden, Utrecht, Kerkdwarsstraat 9.
 J. Keezen, leerling Bisschoppelijke Nijverheidsschool, Voorhout.

Buitenland.

- A. M. Kleijn, p/a. Suikerfabriek Barongan, Djokja (Java, N.O.I.).

RECTIFICATIES.

- F. Manuel, Amsterdam O., 2de Atjehstraat 37 (in pl. van Mannel).
D. Huisman Jr., Groningen. Prinsesseweg 66a (aanvulling).
 J. Suiveer. Groningen, Meidoornpad 16 (in pl. van Suveer).
Mej. Wagter, Groningen. Meeuwerderweg 166 (in pl. van H. Wachter).
 J. Hannessen. Wierden (in pl. van Hannesen).

„SUCCULENTA“
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 — GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBERG.
---	---	---

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
 Mej. M. C. KARSTEN, *Secrètaresse*, Terberg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penning
 meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
 J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

DE EXPEDITIE VAN FRIEDRICH RITTER NAAR NEDER-CALIFORNIË EN LANGS DE ZEEKUST VAN CALIFORNIË.

Voor jaren vernam ik, dat in het nog ondoorzochte binnenland van het Californische schiereiland talrijke cactussoorten moesten worden aangetroffen; soorten welke in geen enkele verzameling aanwezig konden zijn. Gebrek aan water en gemis aan goede wegen in de eindeloze woestijnen waren hiervan de oorzaak. Men deelde mij toen mede, dat alleen een expeditie per vliegtuig de eenigste kans gaf om deze schatten uit Flora's rijk te leeren kennen. 't Was toen trouwens een onmogelijkheid tot het binnenland van Californië door te dringen. In de laatste jaren echter zijn de wegen in zoodanige conditie gebracht, dat, al is het nog behelpen, een auto toch kan passeeren. Mijn broeder, de plantenzieker Friedrich Ritter heeft nu eenigen tijd geleden de interessante tocht naar de binnenlanden ondernomen.

De moeilijkheden waren evenwel nog groot; de auto stortte in een afgrond. Gelukkig bezeerde niemand zich ernstig. Het voertuig was echter zoo beschadigd, dat men het moest laten liggen, om per voet, een reis van onderscheidene dagreizen, de naastbijzijnde menschelijke nederzetting te bereiken. Ondanks alle moeilijkheden heeft mijn broeder doorgezet. Hij doorkruiste het geheele schiereiland, van de Zuidpunt (Kaap San Lukas) tot dicht bij de grenzen van Californië (Mexicali). Naar de foto's te oordeelen, was deze reis zeer interessant.

Daar is van de hooge bergketens af een groote woestijn te

overzien, zoo hier en daar bedekt met steeds van plaats veranderende duinen. De weg gaat door woestenijen, in welke men op afstanden van 100 K.M. een paar ellendige Indianenhutten aantreft. Woestenijen, zoo onvruchtbaar, dat zelfs de Cactussen er niet willen groeien. De steile hellingen der bergen zijn vol duistere holen — de woningen der oerbewoners.

Een heerlijken aanblik geeft echter het uitzicht op den Grooten Oceaan, daar bespoelt in de kleurrijke bochten de schuimende branding de lange slangvormige ranken van *Cereus occidentalis*. (afb. 1).

Afb. 1. Kust van den Grooten Oceaan met *Cereus occidentalis*.

Photo Ritter.

Elders is tot aan den verren horizon de vlakte met *Cereus eruca* bedekt. Als reusachtige rupsen kruipen ze over den bodem, aan den achterkant afstervend, naar voren steeds verder groeiend en nieuwe voeding zoekend. Zoo hier en daar verheft zich een scheut omhoog, versierd met prachtige bloemen (afb. 2).

Gewapend met lange roode, gewonden doornzwaarden verheft zich de reusachtige *Ferocactus horridus*, volgens Britton & Rose de zwaarstgewapende van alle *Ferocactus*soorten.

Echinocactus rectispinus tooit zich met 13 c.M. lange doorns:

een blauw-achtig rood bedoornde verscheidenheid brengt het zelfs tot 16 c.M. lange doorns.

Verrukkelijke Mamillaria's, zooals *M. (Bartschella) Schumanni* heft haar prachtige bouquets, nog nauwelijks door een menschenoog beschouwd, tot de zon omhoog. Zeer opvallend is

Afb. 2. Vegetatie van *Cereus eruca* in Neder-Californië.
Op den voorgrond een exemplaar in bloei.

Photo Ritter.

nevens de kolossale bedoorning de wondervolle weerschijn der kleuren (afb. 3). Het is, als heeft de stralende Californische zon in de gouden doorns der *Cereus Emoryi* met haar cristatavormen, en in de gouden doorns van *Opuntia aurea spina* en in de vuurroode kogels van *Echinocactus californicus* een grijpbare gestalte aangenomen.

Interessant zijn Friedrich Ritters's mededeelingen over het ontstaan en de verwantschap der Neder-Californische Cactussen. In een brief aan een onzer beste Duitsche Cactuskenner, de Heer Bödeker schrijft hij o.a.: „Opmerkelijk is het, dat de hakigedoornde Mamillaria's en anderzijds de vertegenwoordigers der Ferocactussen zulke overgangen van soort tot soort aanwijzen, dat elke classificatie meer of minder geweld moet aandoen. Neder-

Californië is een hoofdzaak nog een jong gebied, dat nog steeds doorgaat zich uit de Oceaan omhoog te heffen. Kustafzetting met schelpenresten vormen het grootste bestanddeel van het land, tot op 200 meter boven den zeespiegel. Tijdens deze opheffing uit de zee moet de hakiggedoornde Mamillaria met de Ferocactus daar zijn terecht gekomen, zooals zij zich nog heden te midden van een aantal andere Cactussoorten bevinden. De Ferocactus-

Afb. 3. *Mamillaria Schumanni*.

Photo Ritter.

soorten gaan naar het schijnt tot een hakige, Echinocactus Wislizeni-achtige typevorm terug, en van de radvormig-gedoornde soorten, zooals b.v. *Echinocactus rectispinus* of *E. Santa Maria* (afb. 4) vindt men steeds de overgangsvormen tot een hakig grondtype

terug, wanneer men van den buitenkant der groeiplaatsen meer naar het centrum gaat. In ieder geval vindt men genoeg tusschenvormen, welke geen hybriden, doch overgangsvormen tusschen soorten zijn. Wilde men dit tot in bijzonderheden nagaan, zoo waren uitgebreide reizen met veel verzamel materiaal noodzakelijk. Steeds zend ik een aantal Mamillariamonsters met nauwkeurige

Afb. 4. *Echinocactus Santa Maria* aan de Kust bij Rancho Ballena.
Neder-Californie.

Aan weerskanten van de plant de beide helpers van Friedr. Ritter.

Photo Ritter.

opgave der vindplaatsen, welke zich lastig en altijd eenigszins willekeurig tot bepaalde soorten laten samenvallen. *Mamillaria Schumannii* Hildm. vormt overigens naar het schijnt een eigen variëteiten-reeks, zonder overgangsvormen tot andere hakig-geoornde Mamillaria's. Zij moet wel oer-inheemsch zijn in Zuide-

lijk Neder Californië. dat eertijds een eiland was, ver verwijderd van de noordelijke deelen van Neder-Californië."

Men ziet dus, dat in dit van de wereld afgescheiden gedeelte der Californische eenzaamheid de ontwikkeling der cactussen de mogelijkheid opent, dat nog verscheidene nieuwigheden kunnen ontstaan. Een kleine zending van pracht-planten zond Friedrich Ritter mij; in hoofdzaak verzamelt hij echter zaden. Hoe deze kinderen der wildernis, die zoo bijzonder sterk de kenteekenen van haar ras in kleurige tinten en krachtige bewapening dragen, zich bij ons als zaailingen zullen ontwikkelen, moet wel ieders belangstelling wekken.

H. WINTER, Cactuskweeker.
Frankfurt a/Main-Fechenheim.

KORTE TOELICHTING BIJ DEN BOUW VAN EEN KWEKKASJE VOOR CACTUSSEN.

Hoe dikwijls hebben wij niet verlangen gehad, de een vóór de andere na, om zelf een kweekkasje te bezitten. En als het er eindelijk toch zal komen, dus de financieele zijde géén struikelblok meer is voor hem of haar, dan zal den amateur wien verzorgen en opkweken aangeboren eigenschappen zijn, nog slechts resten de technische moeilijkheden nader te overwegen en werk van de zaak te maken waardoor 't feit beslist wordt en 't kweekkasje er zal komen. We hopen voor onze leden dat er zeer velen toe zullen besluiten.

Sommigen onzer hebben zeer zeker nog wel eenige inlichtingen noodig. Reden, waarom deze beknopte verduidelijking gegeven wordt. Het eenvoudigst denkbare kastje is een in tuin of grasveld aangelegd broeibed, 0.60 M. uitgraven, de noodzakelijke 0,30 M. paardemest mag natuurlijk geenszins, als onderste laag, ontbreken.

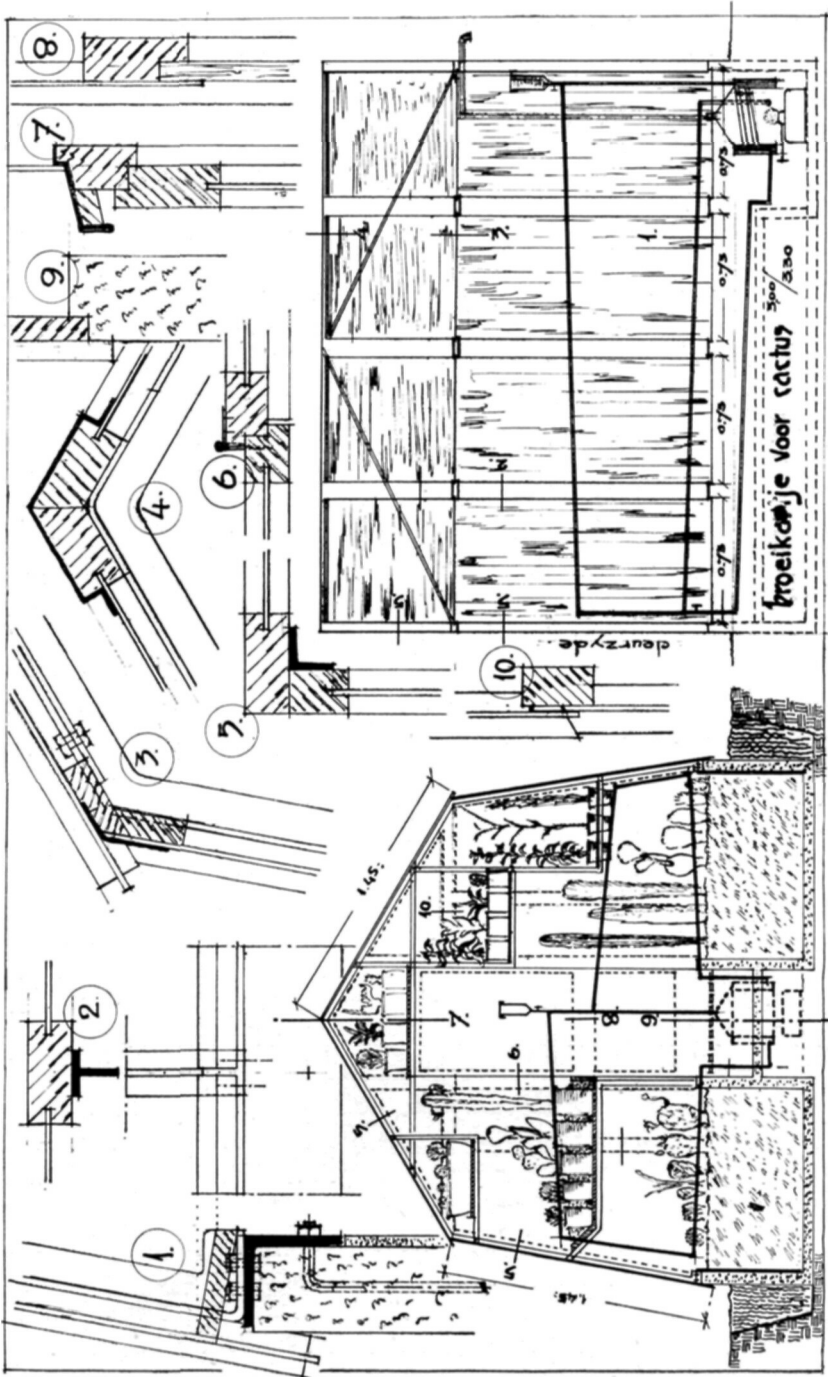
Over dit broeibed wordt een glasraam gelegd en draaibaar gemaakt aan de rondom al of niet geïsoleerde zijwanden. Isolerend zijn de volgende materialen: hout, riet, stroo, cocosmat, houtzaagsel of kurk geïmpregneerd met een teerproduct; ook kurk plaat, maftex en celotex, dit laatste is voor ons doel nogal hoog in prijs, hoewel 't in duurzaamheid bovenaan staat en niet verteerd wordt door vocht of water. Gebruik nooit als enkelvoudige

wand „eternit, daar deze papier-cement substantie, warmte zoowel als koude direct afgeeft, tenzij men het dubbelwandig (spouw) toepast, en deze tusschenruimte 8—10 cm. opvult met in teer gedrenkt zaagsel of kurkafval, dan is zoo'n wand bovendien practisch onverslijtbaar. Vorenbedoelde z.g. koude bak, uit één of meerdere „eenruiters" samengesteld, is tijdens onze midzomermaanden wel bruikbaar.

Meerdere malen noteerde ik in een koude bak met „Hottentottentwijgen", temperaturen van over de 100° ja zelfs 115°. Wij wenschen ons evenwel veelal een meer regelbaar verblijf voor onze planten. Een transportabel kasje opgesteld tegen muur of schutting, op balkon of tegen een schoorsteenengroep op een plat dak geplaatst, geeft ook al aardige uitkomsten. 't Gaat er om voor onze planten gelijkmatige temperaturen te verkrijgen, niet met de groote tegenstellingen van ons klimaat hier te lande. Hoe goed we ook met rietmat en witkwast om kunnen gaan, 't kweekersgenie wil toch iets meer, nl. 't uitrekken van den zomer in vòdr- en najaar en van 't doen verdwijnen van ochtendkille en avondkoude. We weten, dat we onder onze succulenten hebben welke in de koude kas eenige graden vorst kunnen hebben; ik zou hier zelfs een kort lijstje van aan kunnen leggen. Doch met zoo'n sportiviteit houden we ons liever niet op.

Meer kans op succes levert ons een kweekkasje voorzien van een kunstmatige warmwaterverwarming. Een bedrijf zooals wij dit bij den bloemist in werking kunnen zien. Het kleine keteltje op bijgaande teekening voorgesteld is ontleend aan een beschrijving voorkomende in „Succulenta" n°. 4 jaargang '29.

Een stilzwijgende afspraak is: om met de aanleg, bij de plattegrond dus, rekening te houden met een vaststaande maat van het te bezigen glas. n.l. de z.g. „éénruiter" metende 0.73 M. bij 1.41. dit is de Delftlandsche maat. De Zwijndrechtsche maat 0.73 bij 1.43 wordt bijna niet meer gemaakt. De kostprijs van dit glas (dubbeldik) is bijzonder laag in verhouding van andere maten. De notering is thans f 18.— per kist bevattende 21 ruiten. Dikker glas is totaal onbruikbaar voor ons doel. Het houtwerk waarin het glas gevat is, komt ook alweer als massaproductie in den handel voor. 't Moet zijn Amerikaansch grenenhout. 't Minste verlies geven echter ijzeren ramen, de raamroeden zijn slechts 2 cm. breed. We gelooven echter niet dat 't ijzeren raam het houten raam zal verdringen, althans niet in de koude bakcultuur.

Zoals op de teekening te zien is, breken we met het ouderwetsche tablet op ± 0.90 M. hoogte uit de vloer, men voorkomt koude luchtruimten welke aanleiding geven tot parasietvorming. Een flinke z.g. bodemafluiting van beton of metselwerk afgedekt met een plaat colotex: verhindert de optrekkende koude uit onze polderbodem.

In deze gevormde bak wordt een broeibed aangelegd, waarbij de paardemest vooral niet gespaard blijft. We verkrijgen zoo een gunstige kweekatmosfeer voor onze planten. Tusschen de andere cacteën door maakt de *Ceropegia Woodii* in één zomer tientallen van Meters aan ranken met hunne prachtige bloemetjes vanaf Juni tot in October.

Het vraagpunt „ventilatie" is een zeer belangrijke. Men heeft 't standpunt verlaten, dat een vetplant moet staan in stilstaande lucht. Onze planten zijn geen vitrinegewassen. Zorg voor beweegbare ramen in de verticale wanden van onze kas, waar volop-zon, soms koele nachtwind en vooral dauw-afzetting in den nazomer toegang hebben. We zullen zien welk een heilzame uitwerking deze drie hebben op onze planten.

We komen zoo dikwijls in bloemenkassen waar een museum-atmosfeer heerscht, omdat er nimmer een ongebroken zonnestraal binnenkomt en uit vrees voor elk tochtje angstvallig de toegangsdeuren gesloten blijven. Natuurlijk dulden we geen regenvlagen in onze kas al bezigen we in den zomer eiken ochtend de bloemenspuit. De tabletten stellen we zoo op, dat onze schaduwminnende planten nimmer in de middagzon staan. Diepe slagschaduwen vermijden we door de tabletten van oud spiegelglas te nemen of, als we geroutineerde gieters zijn geworden en dus behendig met de bloemengieter om kunnen gaan: kan plaatgaas z.g. „métal déployé" zeer goede diensten bewijzen. Naar elke potgrootte kunnen we de maaswijdte kiezen, zóó dat de pot er voor 1/5 deel doorheen zakt.

De doorsnede van den hoofdvorm van een bloemenkas zou theoretisch een halve cirkel moeten zijn. Aangezien de zon stijgt, omdat onze aarde draait, zouden we dus ook den grondvorm half of geheel cirkelvormig moeten maken.

Groote koepelvormige broeikassen uit de Renaissance tijd zijn ons dan ook bekend (Koninklijke broeikas te Laeken, België). Het type van onze hier bekend staande tomatenkassen is voor onze teekening gekozen. Geven we onze kas gaten voor afvoer

van hemelwater, dan doen we goed het regenwater te verzamelen in een open bassin in de kas, waarmee we steeds gietwater op temperatuur in voorraad houden. Op groote handelskwekerijen zien we z.g. groeps of familie-kassen. Dit is je ware, men leert dan eerst welke eischen onze planten stellen inzake zon en licht-verdeeling, warmte en ventilatie en wat al niet meer. Daar een kweekkasje voor ons amateurs steeds van bescheiden afmetingen is en daarbij vele soorten van planten moet bevatten, kan men goed doen door de kas in 2 deelen te verdeelen. Het onderhoud: „warmte voorziening" wordt hiermede economischer, omdat we een „warme" en een mindere warme kas kunnen formeeren. Tenslotte zullen we goed doen bij den bouw van een kweekkasje rekening te houden op eenige uitbreiding. Deze uitbreiding voorloopig als z.g. minst verwarmde ruimte te benutten, 't Spreekt wel van zelf, dat voor een ieder van ons, de vrije tijd beperkt is en we daarmede in overeenstemming brengen de hoeveelheid van onze collectie, steeds vermijdend, dat nu ons bedrijf niet topzwaar wordt, want dan gaan we den weg op van den handelskweker. De detailteekeningen van speciale doorsneden spreken voldoende op onze teekening. De ijzeren spantjes kunnen zoo noodig worden vervangen door hout. Naar eigen goedvinden kan men ook de helft van dit kweekkasje bouwen: altijd wanneer er een achterwand disponibel is b.v. in den vorm van muur of schutting. Doch dit geeft voor elk geval weer andere toestanden en inzichten.

Een volgende keer eens over plattegronden.

Tj. SYBRANDI.

TOBBEN.

Iedere cactusverzamelaar weet wat tobben is en raakt er aan gewend. Tobben met wolluis of wortelluis, met zaaien, enz. maar het is mij ook gebleken, dat er nog een massa bezitters van kleine kassen met de verwarming tobben. Vele brieven zijn mij gezonden om inlichting naar aanleiding van de advertentie voorkomende in het April-nummer.

Nu ben ik geen voorstander om de beschikbare ruimte te gebruiken voor reclaimedoeleinden, maar daar zoovele leden inlichtingen vragen acht ik het van belang voor mijn medetobbers hun eenige mededeelingen te doen.

Mijn kasje is 4 X 2 M. X 2 M. bijna geheel van glas. Alle mogelijke verwarmingen zijn daarin geweest o. a. een kachel, petroleum, warme lucht en nu centrale verwarming.

Een kachel geeft een plaatselijke verwarming en een reusachtige stofboel. Petroleum is verbazend duur, in den winter van 1929 kostte dit *f*1.— per dag, voorwaar geen koopje 2 maanden lang, afgezien nog van de vochtontwikkeling, die de verbranding met zich brengt. Warme luchtverwarming is duur en niet betrouwbaar.

Het thans bij mij in gebruik zijnde kachelkje heeft een voetstuk van 13 cM. hoogte, waarop het kachelkje is aangebracht. Dit is 59 cM. hoog (den kop medegerekend) en heeft een diameter van 25 cM. Het staat buiten de kas in de open lucht, maar is dusdanig geïsoleerd, dat men het als het flink brandt, gerust kan aanpakken, zoodat warmteverlies uitgesloten is.

Op dit kachelkje is een 1 1/2 duims pijpleiding aangebracht en het resultaat is schitterend. Vroeger heb ik 's winters heel wat nachtrust opgeofferd om de kas vorstvrij te houden, dit jaar kon ik mijn hoofd gerust neerleggen. Nu zal men mij toevoegen dat het niet zoo bar koud geweest is, maar wij hebben toch ook nachten gehad met 17° C. vorst en dan was de laagste temperatuur in de kas 50°.

Nu moet men. onze levensgezinnen zullen dit wel beamen, een kachel leeren stoken, maar royaal genomen verbrandt men ongeveer 1 1/2 mud anthraciet per maand, dit is wel iets goedkoper dan *f*1.— petroleum per dag of ongeveer *f*12.— gas per maand, zooals een der leden mij vertelde.

De prijs van het kachelkje is *f*50. —, welk bedrag men in één seizoen aan brandstofbesparing te boven komt.

Het kachelkje is den geheelen winter niet uitgegaan en is voorzien van een schutrooster.

Stelt U den aanleg niet uit tot het laatste oogenblik, want dan kon teleurstelling wel eens Uw deel worden.

Hilversum, April 1931.

CHR. DE RINGH.

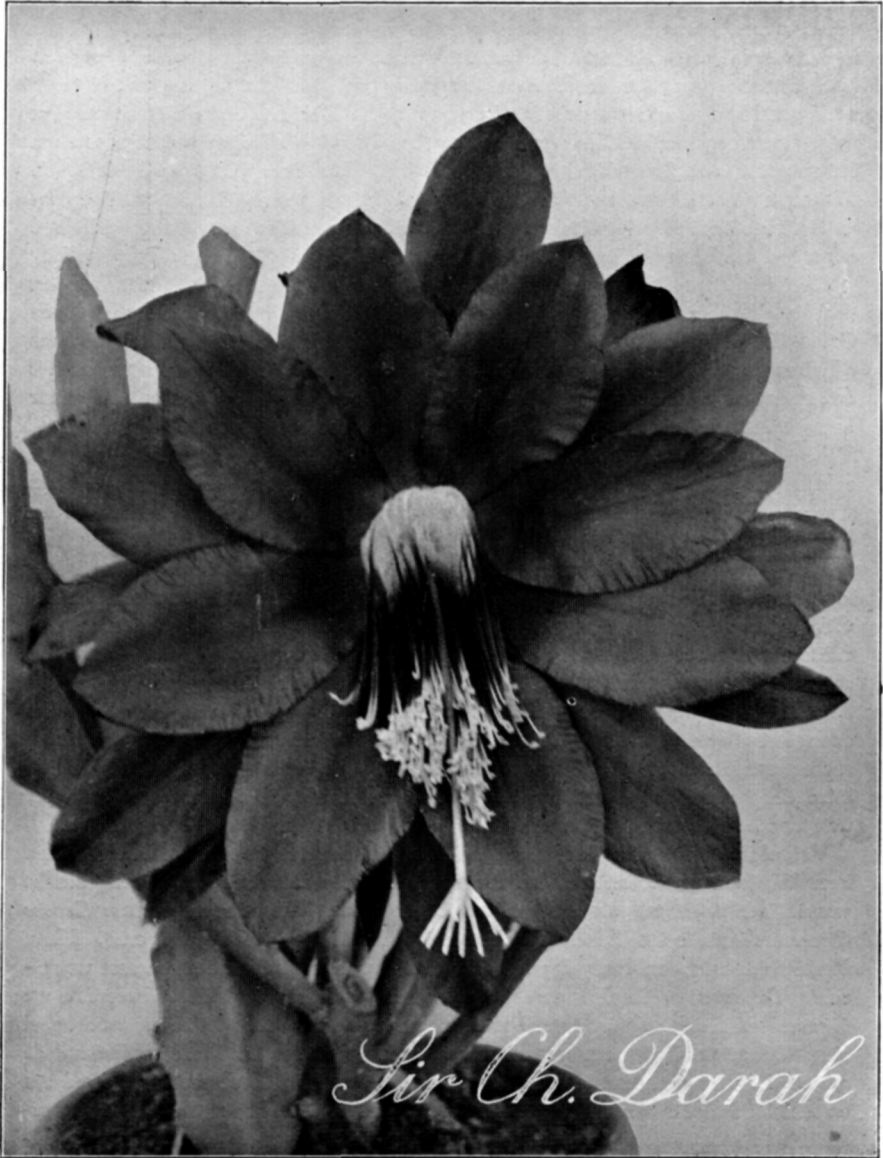
DE SUCCULENTEN OP DE PRIMAVERA TE ROTTERDAM.

17-26 April 1931.

Wederom, thans voor de derde maal, hebben de poorten der oude Nenyto zich geopend om eene tentoonstelling binnen hare muren toe te laten, die een beeld wil geven van ons kennen en kunnen op tuinbouwgebied en we mogen

reeds nu gerust constateeren, dat ze de stoutste verwachtingen heeft overtroffen en dat landgenoot en vreemdeling opgetogen waren over de onbegrensde mogelijkheden, die zich toch hebben verwerkelijkt in een expositie op zoo groote schaal als ons land nog nimmer heeft aanschouwd. De twee groote hallen toch. die tezamen een oppervlakte beslaan van 14000 M², waren geheel gevuld en met uitzondering van het achterste deel der tweede hal. die voor de stands der nevenbedrijven bestemd was, was het geheel in een grooten tuin veranderd, met prachtig-groene grasgazons, breed aangelegde paden, waterpartijen, tuinkoepels enz. Waar het ons hier echter alleen om de succulenten te doen is. mogen we voor het overige volstaan met u te verwijzen naar onze bekende tuinbouwbladen en de dagbladpers, die in tal van kolommen den lof dezer eerste „Primavera" bezongen heeft. In de eerste hal treffen we aan de schitterende inzending van de firma Ballego uit Leiden, die geheel bestaat uit bloeiende Phyllo's. Wat een zorg het gekost heeft een dergelijke inzending heel over te brengen, zullen onze leden begrijpen, die zelf Phyllo's kweeken en weten, hoe bros en vergankelijk de knoppen hiervan zijn. Reeds het transport van eenige honderden dezer planten in volle bloei is een kunststuk, dat alleen de ervaren kweeker en liefhebber vermag tot stand te brengen. Ze zijn keurig in twee rotspartijen uitgeplant en al dadelijk treft ons de rijke verscheidenheid in kleuren en soorten. We hebben al meermalen onze verwondering er over uitgesproken, dat men betrekkelijk zoo weinig Phyllo's bij onze cactusliefhebbers aantreft en we houden het er voor, dat de oorzaak daarvan alleen is gebrek aan routine in de juiste behandeling, want lastig zijn ze toch heusch niet en ze bloeien vrijwel zonder uitzondering ieder jaar. Maar nog te veel behandelt men ze als de overige soorten en daarin schuilt m. i. juist de groote fout. Herhaaldelijk hebben we over de Bladactussen geschreven en we zouden er zelfs veel voor gevoelen ze voortaan Bloemcactussen te gaan noemen, als men zulke rijk-bloeiende collecties ziet. In een afzonderlijk artikel hopen we binnenkort nog eens hierop terug te komen, maar we moeten nu onzen rondgang vervolgen.

Toch noteerden we nog in het voorbijgaan enkele namen van soorten, die opvielen. Zoo de kleinbloemige roseroode *La Lorraine*, overdekt met bloemen en de grootere evenzoo gekleurde *Kriemhilde*, de grootbloemige vurigroode *In Memory of Charles Darrah*, en de crèmekleurige *Citronella*. waarin het model van de Koningin der Nacht te herkennen is en die stellig wel een hybride hiervan zal zijn al bloeit ze veel langer. Mooi is ook de purperkleurige Imperator, waar we het doorschijnende lilapaars van de *Cereus speciosus* in terugvinden. Ter afwisseling staan er verschillende planten van *Euphorbia splendens* tusschen en langs het flagstonepadje, dat de groep omgeeft, in uitgeplant. De firma Carlee uit Haarlem was dit jaar wederom gekomen met een groep *Kalanchoe flammea* en we herhalen, dat we onder dit geslacht nog heel wat geschikte bloemistenplanten aantreffen, als men ze maar eens probeeren wil. Deze met haar schitterende koraal-roode bloemen zal haar weg wel vinden. Ook als snijbloem blijft ze weken lang goed. In de tweede hal is de eigenlijke cactus en liefhebbershoek ondergebracht. In vergelijking met het vorige jaar is ze iets minder, vooral doordat de beroemde collectie hoogsucculente Mesems van den heer Labarre, die het vorig jaar zoo sterk de aandacht trok. nu ontbrak, doch we meenden met het oog op het enorme risico en de groote gevaren, die een dergelijke kostbare inzending bedreigen beter te handelen geen uitnoodiging tot het inzenden daarvan te doen. Het koude

Phyllocactus hybr. „In Memory of Mr. Charles Darrah“

(Cliché bereidwillig door firma Ballego te Leiden
ter onzer beschikking gesteld.)

weer heeft ons in het gelijk gesteld, de plantjes zouden een zwaren dobber hebben gehad. Daarbij blijft ook het vervoer steeds een factor, waarmede we ernstig rekening hebben te houden bij het inrichten van een cactustentoonstelling. Mijn eigen verzameling en speciaal de Aioe's hebben het vorig jaar door een ongeluk (het omslaan van den handwagen) zoodanig geleden, dat ze nog enkele jaren noodig hebben voor ze weer geheel op peil zijn. Ken deel ervan heb ik trouwens weg moeten gooien. Zeer mooi en uitgebreid is de inzending van den eenigen buitenlander den heer W. Haage uit Erfurt. Met zeer veel zorg heeft hij de 17 groote manden, een spoorwagengelading vol, naar deze hal gebracht en uitgeplant in een zandlandschap, waarin rotssteen zoo natuurgetrouw mogelijk het vaderland onzer prikkelpflanzen weergeeft. Behalve tal van Grijsaards, die, ik mag het hier wel verklappen, nog voor ze van huis gingen een schoonmaakbeurt met Lux ten deel is gevallen, zoodat hun wolpakjes er smetteloos uitzien, vinden we reuzen Grusoni's met bloemen en een prachtplant van *Etus pilosus*, naast een *Etus cilindraceus*, die dezelfde diep wijnroode doornen vertoont. Vergeten we vooral ook niet de cristaat te vermelden van *Pilocereus Dautwitzii*, waarvan de heer Haage juist zaden en planten uit Peru had bekomen. Aardige nieuwtjes als *Rebutia Haagii*, *Mamillaria Saffordii* en *Mamillaria Mainae* zullen stellig evenmin nalaten de aandacht der liefhebbers te trekken. Deze stonden alle in een kas van de firma Zegveld uit Rijswijk, een mooi voorbeeld van een liefhebberskas en o. i. voor de kuituur van succulenten uitermate geschikt door het vele licht dat ze doorlaat, alles ijzer en glas. Vermelden we van het ingezondene in dit kasje nog dat de rangschikking zooveel mogelijk was gehouden volgens de landen van herkomst en dat er op zeer duidelijke wijze was gedemonstreerd, hoe men cactussen moet zaaien, dan verwijzen we voor de rest naar de nieuwe catalogus der firma, waarvan de belangrijkste soorten op de tentoonstelling te zien waren. Alleen maken we eene uitzondering voor *Euphorbia bupleurifolia*, die in tal van exemplaren vertegenwoordigd was en die de warme belangstelling van ieder succulentenvriend ten volle waard is. Over de *Euphorbia*'s is zoo juist van de hand des heeren Haage een plaatwerk verschenen, dat we bij dezen tevens onder uwe aandacht brengen. Het heet: Die Welt der Pflanze. Bd IV: Euphorbia.

Vervolgen we thans onze tocht langs de stands, dan komen we eerst bij den heer W. Janz uit Rotterdam, die een speciale groep cristaat's had bijeengebracht waarin een vijftigtal diverse vormen bijeenstond. We noemen slechts: *Cereus Queretaroënsis crist*, *Mam. Fischeri crist*, *Mam. Karwinskyanus crist*, *Mam. Parkinsonii crist*, en *Etus Saglionis crist*, alle zoover we konden nagaan nagaan wortelrecht. De overige planten vormden weer een landschap en hieruit noteerden we *Opuntia diademata sp. nova* met witte bloemen, terwijl die van de stamsoort geel zien. Mogelijk is het een geheel nieuwe soort. Verder de *Mam. Hahniana*, de grijsaard onder de *Mamillaria*'s, die de laatste jaren erg in de mode gekomen zijn en een *Echinopsis campylacantha* van meer dan een meter hoog. Ook de *Bisschopsmutsen* in hun diverse „Spielarten" schijnen nog steeds niets van hun aantrekkelijkheid verloren te hebben.

Wilden we ook hier maar eenigszins compleet zijn met ons verslag dan zouden we een geheel nummer van Succulenta kunnen vullen. We gaan daarom maar verder en vermelden van elke groep slechts de hoofdzaken. Een groote plant van *Phyllocactus hybridus* met een 60 tal bloemen sluit dit gedeelte af. Ze werd ingezonden door Baron v. d. Feltz uit Vlaardingen. De heer van Dijk uit den

Haag had een verzameling ingezonden bestaande uit een 180 planten, die elk voor zich het bekijken waard waren. De opstelling was wat stijf en de opvulling met turfmoalm kon de jury niet geheel bevredigen, maar dat neemt niet weg, dat zijn sortiment zeer fraai was. waarvoor hij een afzonderlijke vermelding kreeg. Merkwaardig is de bonte *Echinopsis Rettigi* (?). grappig de driekoppige *Mam. Parkinsonii*, waarvan het bovengedeelte sprekend op een apengezicht geelk. Heel mooie Echinocereussen waren er verder bij, waarvan meerdere in knop, zooals *Ereus Scheerii*, *Baileyi*, *Salm-Dyckianus*, *Weinbergii* e. a.

Tenslotte de eenige zuivere amateursinzending, namelijk die van den heer le Grand te Rotterdam, waarin o. m. voorkwamen vier en vijfhoekige Bisschopsmutsen. *Mam. Hahniana* en de zeer mooie *Etus Saussieri*. Hier zagen we ook een *Leuchtenbergia principis*, de prismacactus, die slechts in heel weinig collecties voorkomt, terwijl het valleltje opgevuld was met de aardige rozetjes van verschillende Huislooksoorten, die wel een weinig uit den toon vielen tusschen de eigenlijke cacteeën, maar die toch een frischgroen tintje brachten in het grauwgrijze cactuslandschap.

En ten leste komen we dan in de kas van de Rotterdamsche diergaarde, een betonnen kas van de firma Bodegom uit Spijkenisse en voor liefhebberskas wel aan te bevelen. Het aantal soorten, dat hier van de cactussen stond was niet groot, maar merkwaardig waren toch wel de meer dan twintig jaren oude zaailingen van de *Melocactus communis* uit onze West, het zaad indertijd meegebracht door de Suringarexpeditie en door den hortulanus Wilke uitgezaaid. Vermoedelijk zullen dit wel de eenigste uit zaad gekweekte Meio's van dien leeftijd zijn, die in Europa worden aangetroffen. Bijzonder fraai zijn ze intusschen niet, want ze missen het cephalium, wat aan de importen hun typisch karakter geeft. En hiermede kunnen we volstaan. We meenen u een beeld geschetst te hebben van de groote verscheidenheid en we gelooven wel, dat de duizenden bezoekers, die er dagelijks langs trokken, de een meer de ander minder, geboeid zullen zijn geworden door de oneindige vormrijkdom der cacteeën. En onder die vele duizenden zullen er ook allicht enkelen zijn, die zich tot onze liefhebberij aangetrokken zullen gevoelen. Ze zijn in onze gelederen hartelijk welkom,

J. M. VAN DEN HOUTEN.

BOEKBESPREKING.

L. Graebener. Kakteenzucht, Zweite, neubearbeite Auflage.

Mit 38 Textabbildungen. Verlag von Paul Parey, Berlin

S. W., Hedemannstrasse 28. 29 Steif broch. R. M. 2.80.

Toen de Schrijver op zijn 75^{en} verjaardag in 1924 de eerste druk het licht deed zien, zal hij niet vermoed hebben op 82 jarigen leeftijd nog een herdruk te mogen beleven van dit handige boekje. Na een geschiedkundig overzicht volgt een hoofdstuk over „Der Kakteen Heimat“, dan over het nut, de cultuur, en de vermeerdering der cactussen. Het dan volgende hoofdstuk is opnieuw ingelascht, en vooral van belang voor den pas beginnenden ver-

zamelaar, die naast gewone kamerplanten ook Cactussen is gaan kweeken. Ten slotte volgt nog een hoofdstuk over ziekte en beschadiging. De 38 afbeeldingen komen op het glanzende papier veel beter tot haar recht dan op het wit-gele papier van den eersten druk. Bovendien zijn ze met zorg herzien en minder mooie houtsneden door betere foto's vervangen. Alles bijeen genomen een aardig boekje, dat gezien den lagen prijs, een ruim debiet verdient.

G. D. D.

A, J. Herwig. Bloemen en Planten in Huis. Practisch handboek voor het kweeken en verzorgen van kamerplanten, de behandeling van gesneden bloemen, het planten in potten, vazen enz. N. V. Uitgevers Mij „Kosmos“, Amsterdam, 1931. Prijs in prachtband f4.90.

Ziezoo, dat is nu eindelijk eens een meer uitgebreid, echt practisch handboek voor het kweeken en verzorgen van kamerplanten, zooals wij dat al lang hadden gewenscht. Want aan de vele overigens goede handboeken over kamerplanten misten wij steeds datgene waaraan de bloemenliefhebber in de eerste plaats behoefte heeft, n.l. praktische aanwijzingen hoe de potten en vazen in de kamer gerangschikt moeten worden, zullen de planten en bloemen tot een werkelijk sieraad strekken. De heer A. J. Herwig, de bekende kweeker van uitgezochte kamerplanten te Bussum heeft in zijn boek juist datgene gegeven wat noodig is om niet alleen de planten in de kamer met succes te kunnen kweeken, maar tevens ze ook voldoende tot haar recht te doen komen. Het geheele boek verradt bij doorlezen den vakman, die door omgang met zijn vele afnemers precies weet met welke zaken de liefhebber zoo dikwijls te kampen heeft. Vragen, die zich dan als vanzelf voordoen, maar dikwijls op afdoend antwoord laten wachten, worden in dit boek op eenvoudige, heldere wijze beantwoord.

Ook voor den succulenteliefhebber is het verschijnen van dit boek een aanwinst. Uit den aard der zaak wordt deze plantengroep slechts beknopt behandeld (bladz. 135—144), doch anderzins worden zooveel nuttige wenken en goede raadgevingen verstrekt, welke ook op onze gedoomde vrienden als kamerplanten betrekking hebben, dat men er veel uit zal kunnen leeren.

Een 90 tal fraaie afbeeldingen, waaronder 10 van succulenten, benevens 4 schitterend gekleurde platen verduidelijken den tekst

van dit mooie handboek, dat, op dezelfde wijze als „Onze Cactussen" en „Onze Vetplanten" uitgevoerd, daarmee een waardig geheel vormt.

G. D. D.

„Die Pflanze als Lebewesen".

Alhoewel niet geheel en al over cactussen handelend is dit prachtige fotoboekwerk, uitgave van de Societaetsverslag te Frankfurt a/M, ten volle het bezitten waard.

Hier werden de planten veelal niet in hun geheel gefotografeerd, maar dikwijls meer de details waardoor hun wondere schoonheid nog meer naar voren komt. Wanneer men een onderdeel van een plant onder een loupe bekijkt, komt men onwillekeurig onder de bekoring van de prachtige structuur en vormenrijkdom van een of ander onderdeel, dit is hier op meesterlijke wijze op de fotografische plaat vastgelegd, b.v. een ontluikende bladknop, ranken, bloemtros. vruchten enz.

Daar in dit werk pracht foto's voorkomen (de plant veelal in haar geheel genomen) van *Euphorbia bupleurifolia*, *Echinopsis oxygona*, *Mitrophyllum nitratum*, *Aloë arborescens* en andere succulenten is het niet ondienstig dit werk onder de aandacht van succulentenliefhebbers te brengen. De prijs ad Mk 8.50 in linnen stempelband voor een 200 tal schitterende foto's, dus uitkomende op 21/2cent per stuk. is waarlijk niet te duur. gezien de keurige uitgave.

H. KLEIJN.

PRIJSCOURANTEN.

Friedrich Adolph Haage Jun., *Erfurt*. Kakteen. Preisverzeichnis 109 Jahrgang. Een mooie rijk geïllustreerde catalogus (68 afbeeldingen).

Vergeleken bij vorige jaargangen is het aantal succulenten verbazend uitgebreid niet alleen wat de Mesembrianthema betreft, (112 soorten) maar vooral ook de *Euphorbia*'s (166 soorten) en *Haworthia*'s (30 soorten). Bijzondere aandacht verdient *Mes. (= Faucaria) Haagei*. een groot- en rijkbloeiende, aan het bekende tijgerbekje verwante soort.

Tegelijk ontvingen wij van deze Firma een uitgebreide catalogus van vaste planten. *Dahlia*'s en *Rozen*, welke tegen lage prijzen worden aangeboden.

Etablissement Horticole Fr. de Laet, *Contich bij Antwerpen*. Catalogue General de Cactées et Plantes grasses 1931. Deze bij onze lezers zeer bekende prijscourant telt maar even 87 afbeeldingen. Bijzondere aandacht verdienen hier de rijke sortimenten Phyllocactus en Epiphyllumhybriden. Voorts twee nieuwe Cereusspeciosuskruisingen, nl. „Souvenir de Mr. Fr. de Laet" en „Souvenir de Madame Fr. de Laet". Van de Euphorbia's worden aangeboden 30 soorten, van de Haworthia's 20 soorten, en van de Mesembrianthema, een bijzondere specialiteit van Fa. De Laet, 135 soorten.

Richard Graessner *Perleberg* (Duitschland) Hauptverzeichnis über Kakteen. Deze prijscourant, waarin alleen cactussen worden aangeboden, is geïllustreerd met 83 duidelijke afbeeldingen.

Verder verscheen van deze Firma een afzonderlijke Hauptverzeichnis über Sukkulente, eveneens rijk geïllustreerd 147 afbeeldingen w. o. 37 hoogsucculente Mesembr. Aangeboden worden o.a. 51 Euphorb., 32 Haworthia's en 281 Mesembrianthemums! Bijzondere vermelding verdient de keurige op naamstelling van al de succulenten soorten, met bijvoeging der auteursnamen en de juiste benaming der Crassulaceae volgens de nieuwe nomenclatuur van Alwin Berger.

Albert Schenkel *Hamburg 1* (Raboisen 33). Samen von Kakteen und Sukkulente aus anderen Familien 1931.

Deze prijslijst (16 bladz., compres gedrukt) omvat een enorm sortiment van Cactus- en andere Vetplantenzaden, van de meest gewone tot de zeldzaamste soorten. Voor liefhebbers van zaaien lijkt ons dit een zeer verleidelijke aanbieding.

G. D. D.

DENKT U AAN DEN HEMELVAARTSDAG?

Als goed lid van onze Vereeniging behoort U dan de zomervergadering te Utrecht te bezoeken. Een vergadering, welke nu eens geen dor zakelijk karakter draagt, zooals zoovelen, waarmede men wordt overstelpt, maar een vergadering die geheel gewijd wordt
aan onze planten.

Immers,

Primo: men heeft gelegenheid planten te koopen en te ruilen,

hetgeen voor vele leden, die geen lid van een kring zijn of in een kleine plaats wonen, een zeldzame gelegenheid wordt.

Secundo: onze eminente heer Van den Houten *) houdt op zijn kernachtige wijze een lezing

over *onze planten*.

Denkt nu niet: „dat lezen wij wel in ons orgaan". Neen, het gesproken woord van Van den Houten heldert u meer op, geeft veel meer voldoening dan de geschreven artikelen.

Tertio: U brengt een bezoek aan den Hortus, dus gaat

naar *onze planten*,

waar de u allen bekende hortulanus en ons medelid, de heer Romeijn, uw gids zal zijn. Dat deze volbloed cactusliefhebber daarbij nog wel wat te vertellen zal hebben, behoeft nauwelijks te worden gememoreerd.

En ten slotte: koffiedrinken op hoogst origineele wijze in den Raadskelder en een gezellige gezamenlijke maaltijd in de „Dietsche Taveerne". Natuurlijk zal daarbij getoast en geklonken worden

op *onze planten*.

Wil echter deze eerste zomer-vergadering slagen, en later in andere steden worden herhaald, dan dienen vele leden aanwezig te zijn en ook zooveel mogelijk den koffiemaaltijd en het diner mede op te luisteren èn door een ferme eetlust, èn door een prettige stemming, èn door.... spraakzaamheid.

Tot heden was de aangifte tot deelname niet bevredigend, zoodat de secretaris van den Kring Utrecht in zak en asch zit, dat hij meerdere diners alleen voor zijn rekening en maag krijgt.

Vandaar deze laatste opwekking!

Is deze niet voldoende? Leest dan de mededeelingen over de zomer-vergadering in het April-nummer van „Succulenta".

Verzendt dus zoo spoedig mogelijk, liefst vóór 8 Mei, de door u ingevulde kaart (zich bevindend in het April-nummer). Bedenk daarbij dat „heel alleen maar verdrietig is" en deze kaart als briefkaart (5 cent porto) moet worden verzonden, zoodat de Utrechtsche Kring geen strafport meer zal behoeven te betalen.

A. W. BARTEN.

Voorzitter Kring Utrecht.

*) De heer v. d. H. verzoekt zooveel mogelijk zeldzaam plantenmateriaal mee ter vergadering te nemen, opdat aan de hand daarvan besprekingen kunnen worden gevoerd.

ALWIN BERGER. †

Even voor het afdrukken van dit nummer ontvingen we de ontstellende tijding, dat Dinsdag 21 April j.l., 's avonds om 7 uur na een vrij langdurig ziekbed te Cannstatt is overleden de Heer Alwin Berger, Hofgartendirektor a. D., Leiter der Botanischen Abteilung der Württemberger Naturaliensammlung.

Met Alwin Berger is zonder eenigen twijfel een der grootste Succulentenkenners dezer eeuw heengegaan; als auteur van tal van waardevolle werken op Vetplantengebied, waarvan we speciaal willen noemen de serie „Handbücher Sukkulenter Pflanzen“, genoot hij een algemeene bekendheid.

In het volgend nummer hopen we uitvoeriger op dezen kundigen man, zijn leven en werken, terug te komen.

M. K.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Excursie naar de kweekkerij van den Heer Tonnekreek op Zondag 3 Mei. Samenkomst 11.30. Schiphoudijk 10, Amstelveen vóór dekweekkerij(niet binnengaan).

Vergadering van den kring op Vrijdag 15 Mei. 8 uur. Pinsengracht 1015 (wegens langdurige besprekingen van huishoudelijken aard is de lezing van Dr. Claeys uitgesteld tot de volgende vergadering).

1. Opening.
2. Notulen en ingekomen stukken.
3. Verslag vergadering Utrecht.
4. Causerie Dr. Claeys.
5. Pauze.
6. Bespreking naar aanleiding van de causerie.
7. Rondvraag en sluiting.

_____ H. WITTE, *Secretaris*.

Kring 's Gravenhage.

Vergadering op Zaterdag 9 Mei des avonds 8 uur in het gebouw „Amicitia" Westeinde 15.

Agenda.

1. Opening.
2. Notulen vorige vergadering.
3. Excursie Utrecht.

4. Tentoonstelling Floralia.
5. Sluiting.
Zaailingen ruilbeurs.

Voor de excursie naar Utrecht hoopt het Kringbestuur gebruik te kunnen maken van een gezelschapsbiljet. Het is dus noodig, dat allen, die de feestvergadering te Utrecht willen bijwonen, ter kringvergadering aanwezig zijn, om het aantal deelnemers, het uur van vertrek enz. te bespreken.

Eenige leden willen gaarne op deze Kringvergadering door hen gezaaide planten (jonge zaailingen) onderling ruilen. Van verschillende leden hoorden wij, dat zij materiaal mede zullen brengen. Wil ieder, die zaailingen heeft, al zijn zij klein, daarvan eenige medebrengen ten einde de zaailingen ruilbeurs te doen slagen.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Secretaresse.

Amalia v. Salmstraat 80.

De Heer Romeyn, hortulanus te Utrecht, hield op Zaterdag 21 Maart een voordracht over de „Succulenten" daarmede bedoelende alle vetplanten, die niet tot de cactussen behooren. Hij keurde de scheiding, die men gewoon is te maken tusschen vetplanten en cactussen goed, omdat er zeer veel punten van verschil zijn tusschen de cactussen en de andere succulenten.

Een voordeel bij de vetplanten vond spreker het feit, dat ze over het algemeen niet duur zijn en de bezitter gemakkelijk mededeelzaam en vrijgevig kan zijn, omdat ze zoo veelvuldig stekken maken. Ook komt het zaad goed op. Hij zaait Agave, Aloë, Crassula, Cotyledon en Gasteria bij voorkeur in Februari of Maart bij een temperatuur van 65°: de gewone Mesems komen wat later aan de beurt en de hoogsucculente, de zoogenaamde keisteentjes niet vroeger dan Mei.

Hij brak een lans voor de agave's, die naar zijn meening veel te weinig in de liefhebbersverzamelingen voorkomen en waarvan verscheiden mooie soorten niet te groot worden: zooals: Agave Victoriae Reginae, A. filifera, A. ferox, A. applanata.

Spreker raadde ook aan zich te specialiseeren op de soorten, waarvan men ondervonden heeft, dat ze het in de kas goed doen. De herkomst der verschillende geslachten loopt heel ver uiteen, vandaar dat de planten verschillende eischen hebben.

Over het algemeen verlangen de vetplanten meer water dan de cactussen. In de maand Augustus geeft spreker heel veel water, hij laat de planten zich als het ware met water verzadigen: daarna giet hij langzaam aan minder om in den winter alleen te sproeien met den pulverisator.

Na de pauze besprak de heer Romeyn enkele merkwaardige planten die niet tot de succulenten gerekend kunnen worden, maar die hij toch gaarne in de vetplantenkas een plaatsje geeft. Een daarvan is *Borviea volubilis* een bolgewas uit Zuid-Afrika, behoorend tot de Liliaceae. De plant leeft in een land, waar tijden lang geen water valt: geeft de hemel water, dan maakt ze op den bol een rank, die 7 à 8 weken lang groeit en een lengte van 5 Meter kan bereiken. Daarna bloeit de plant juist als de regentijd voorbij is en dat is voor ons het sein om met water geven op te houden. De rank sterft af en de bol groeit verder. De tijd, waarop men met watergeven moet beginnen is gekomen, wanneer de bol van groen, zilverwit is geworden.

Ook van de bekende olifantsvoet, testiditaria elephantipes kan men veel genoeg belevan. De plant kan 1/2 M. in doorsnede bereiken en wel 1000 jaar oud worden.

De lezing van den Heer Romeyn, die met veel liefde over zijn vetplanten sprak, zal zeer zeker de belangstelling voor deze planten aangewakkerd hebben.

J. J. E. v. D. THOORN.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op *Dinsdag 12 Mei 1931*, des avonds te 8 uur in Hotel Lion d'Or.

Op dezen avond zullen de resteerende import-planten gedistribueerd worden: aangezien het bestelde aantal planten op de laatste vergadering niet volledig was aangekomen.

Ruilbeurs.

HET

BESTUUR.

N. B. Voor hen die de vergadering van „Succulenta" op Hemelvaartsdag te Utrecht bezoeken, zoomede deelnemen aan de excursie naar den Hortus Botanicus, bestaat gelegenheid om met andere deelnemende leden uit Haarlem gezamenlijk per trein naar Utrecht te reizen,

De kosten dezer reis zijn per persoon: Retour Haarlem—Utrecht slechts f2.10. Aanmelding voor deelname *uiterlijk 12 Mei a.s.* bij Mevrouw Schreuder-van den Berg. Garenkokerskade 53, Haarlem.

Verslag van de Vergadering op 20 Maart 1931.

Van deze belangrijke en geanimeerde avond kon in het vorig maandblad geen mededeeling meer worden opgenomen: en volgt dit thans in het Mei-nummer.

Te ongeveer 8 uur opende Mevr. Schreuder de vergadering en heette den Heer Ed. Becht uit 's-Gravenhage evenals Mevrouw Becht hartelijk welkom.

De heer Becht nam daarop het woord en hield een korte doch niettemin leerzame causcrie over het fotografeeren van onze planten, welke met aandacht door de aanwezigen werd gevolgd.

Daarna werd gepauzeerd.

Na de pauze werd een keurige serie lantaarnplaatjes door den Heer Becht op het doek getooverd.

De beelden waren buitengewoon mooi, en het bleek wel dat de Heer Becht de kunst van fotografeeren verstaat: vooral de kleuren der bloemen kwamen goed tot hun recht.

Ook de voorbeelden wat betreft de plaatsing tegen geschikte of ongeschikte achtergrond kwamen op de lichtbeelden duidelijk uit.

Dat deze belanglooze medewerking van den Heer Becht door onze kringleden werd geapprecieerd bleek uit het welverdiende applaus.

Nadat de Voorzitter den spreker namens allen dank had betuigd werd de vergadering te ruim 10.30 uur gesloten.

Rest nog een woord van dank aan ons lid den Heer Brouwer voor het beschikbaar stellen van zijn projectie-lantaarn en aan de Heeren v. d. Bilt en Dekker voor het vervaardigen van ons projectiedoek.

J. J. HAIJE Jr.

Secretaris.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- H. Bijvanck, Onderwijzer, Amersfoort, v/h. Celebesstraat 10, thans Breitnerstraat 11.
 B. H. van Straaten, Amsterdam (Z.). v/h. Plantage Parklaan 9 B, thans Noorder Amstellaan 5.
 J. C. van Vassen, Amsterdam (C.), v/h. Handelskade 3, thans Prinsengracht 25.
 C. F. Batelt, v/h. Baarn, Tromplaan 38, thans Balthoven, Koppellaan 3.
 Mej. Knaap, Delft, v/h. Graswinekelstraat 17, thans Loudonstraat 8.
 C. van Leeuwen, Arts, 's-Gravenhage, v/h. Laan v. Meerdervoort 551, thans Bazarstraat 12.
 B. K. M. Versnel, 's-Gravenhage, v/h. van Swietenstraat 16, thans Copernicuslaan 30.
 Joh. de Man, v h. Kralingen bij Dirksland, thans Dirksland, Straatdijk.
 Mevr. A. L. C. Kuipers-van Dobben, v/h. Haren, Stationsweg 19, thans Groningen, Marktstraat 4.
 J. L. de Slegte, v/h. Rotterdam. Zestienhovenstraat 41, thans Hillegersberg, Schiebroekschesingel 31 b d Kleiweg.
 Mej. I. Mees, Rotterdam, Parklaan 16, is verhuisd naar zomeradres: Hilversum, Huize „Inima”. Gnoelaan 1.
 T. Sybrandy, v/h. Dordrecht, Krispijnscheweg 179, thans Rotterdam, Adr. Milderstraat 37a.
 C. J. J. Koenegras, v/h. Rotterdam. Soetendaalscheweg 32 B, thans Schiedam, van Ruysdaellaan 18.
 Prof. Dr. H. Schornagel, Utrecht, v/h. Mauritsstraat 115, thans Mauritsstraat 123.
 J. Schroevers, Hoofd v. School B. Wormerveer, v/h. Marktstraat 81, thans Wandelweg 134.
 C. J. Sparenburg, v/h. Doorn. Oranjelaan 4, thans Zevenaar.
 J. H. Koel, v/h. Hoek van Holland. Koning Willem III weg 73, thans Zwartsluis, Wijk III, n°. 31.

Buitenland.

- Mr. E. E. G. Joakim, President van den Raad van Justitie, Soerabaja (Java), v h. Lembang.
 Mr. G. F. A. Mullemeiste, Garens (Zwitserland), v/h. „l'Oasis'. Rue du Lac 27, thans „le Royal' (2e étage).

NIEUWE LEDEN.

- Mej. A. Binnendijk, Amsterdam W., 1e Helmersstraat 31 huis.
 O. G. Cornelissen, nat. phil. stud., Amsterdam W., Jacob Marisstraat 14.
 Kl. van Hesselingen, Amsterdam O., Zaaiersweg 115.
 A. Olthof, Amsterdam Z., Willemsparkweg 121.
 Mevr. M. Bar^{esse} van Wassenaer-van Lynden, „Hoekelum”. Bennekom (Gld.).
 H. L. Dolk, Delft, Westvest 30.
 J. P. Wessels, Goes, Zonnebloemstraat.
 K. P. van Arkel, 's-Gravenhage, Weimarstraat 148.
 J. van Dormalen, 's-Gravenhage, Jac. van der Doesstraat 54.
 Mevr. E. Jacobs, 's-Gravenhage, Zuidwerflaan 2 (Park Marlot).

Mevr. A. van der Molen-Dirkmaat, 's-Gravenhage, Schapenlaan 124.
 W. Roos. 's-Gravenhage, Basiusstraat 4.
 Mevr. A. Völlmar, 's-Gravenhage, Laan v. Meerderevoort 135.
 J. H. Drewes, Groningen, Lage der A 18.
 H. J. Nieuwold, Groningen, Oppenheimstraat 3a.
 P. A. van Riet, Haarlem, Pijlsaan 125.
 Mej. M. E. van Til. Haarlem, Spekstraat 14.
 Mevr. de Wed. J. Meeuwesse-Wijkamp, Helmond. Molenstraat 100.
 J. H. B. van Delden. Hilversum, Taludweg 55.
 Mevr. F. E. Bezemer, Lunteren (Veluwe). Dorpsstraat 70.
 F. Meijs, St. Michiels-Gestel (voor 2de maal als lid toegetreden).
 E. van Hemert, Rotterdam. Palestinastraat 48a.
 R. Krikke, Rotterdam, Rozegaarde 31.
 E. A. Snoek, Rotterdam, Crooswijk 6 B.
 A. Vaes, Schiedam, van Dyckstraat 22a.
 H. L. Blonk. Utrecht. Havikstraat 20.
 Mevr. N. de Koff, Utrecht, Obrechtstraat 4bis.
 Verkade's Fabrieken N. V., Afd. Albums. Zaandam.

Buitenland.

H. Ramsdonck. 322. Lange Leemstraat, Antwerpen (België).
 Z. Nishikata & Son. Importers, Exporters, 3151 Negishi Machi, Yokohama (Japan).

Overleden.

Mevr. H. Bolt-Ritzema, Groningen, Verl. Heereweg 126.
 Alwin Berger. Am Staigfriedhof 44, Stuttgart-Cannstatt (Duitschland).

RECTIFICATIES.

Mevr. A. Arends, Groningen. Schuientdiep 100 (in pl. van D. S. Arends).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Wordt gevraagd in ruil voor andere soort een *mannelijke plant of stek* van *Euphorbia mammillaris* L. door: S. P. C. van Romunde, Heesch bij Oss.

SUCCULENTA
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

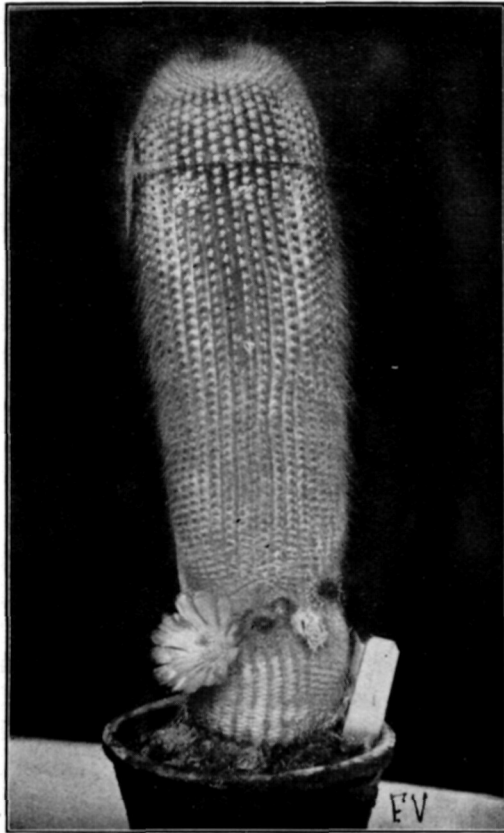
Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. <hr/> Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
--	--	--

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
 Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penning
 meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
 J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

BIJZONDERE BLOEIWIJZE BIJ ECHINOCACTUS LENINGHAUSII.

Wanneer wij spreken over het geslacht Echinocactus, dan weet elk liefhebber, dat daarmee een bolvormige tot kort cilinder-vormige plant bedoeld wordt, welke haar bloemen aan het top-einde, de schedel, ontwikkelt. Zoo heeft reeds in 1894 wijlen Prof. Schumann deze afdeeling beschreven. In den loop der volgende jaren werden echter ook planten ingevoerd, op welke deze beschrijving niet paste en een der eersten was de nu bij eiken verzamelaarwelbekende „Echinocactus minusculus”. Deze plant door den Franschen importeur Rebut voor het eerst ter markt gebracht in 1895 als Echinopsis, wat aanleiding voor Prof. Schumann was om er een nieuw geslacht voor te vormen n.l. Rebutia, waarvan de bloemen niet aan den schedel, doch meer aan het ondergedeelte der plant te voorschijn kwamen. Meerdere planten bezitten deze eigenschappen, doch waren toen nog niet bekend, wij herinneren slechts aan Echinocactus Fiebrigii. Trots het instellen van dit geslacht bleef echter zoowel minusculus als Fiebrigii bij de liefhebbers gehandhaafd als Echinocactus, tot de Amerikaanschen geleerden Britton en Rose ze nogmaals in het geslacht Rebutia onderbrachten. En nu zal misschien menig lezer zich afvragen, wat het voorgaande eigenlijk te maken heeft met het bovenstaand opschrift, doch ik acht het noodig, omdat ik dit jaar mijn Leninghausii zag bloeien op een wijze, die nog sterk aan de bloeiwijze der Rebutia's herinnerde. Het vorig jaar gaf ze een tweetal bloemen op de normale wijze der Echinocactussen. Nadat

de knoppen zeer lang, zonder eenig spoor van voortgang, gezeten hadden, mocht ik toch het genoegsmaken ze op 11 Aug. te zien opengaan. Ik was daar zeer blijde mée, 't was een succes na jaren geduld, daar ze als zaailing in mijn bezit kwam. Het zal niemand verwonderen, dat ik dit jaar reeds vroeg keek of er weer bloemen zouden verschijnen, doch te vergeefs. De plant groeide flink (de plaats waar de bloemen het vorig jaar zaten is

Echinocactus Leninghausii.

te zien op de foto, onder het raffiabandje, een $7\frac{1}{2}$ c.M. van den top af) doch het was reeds midden Juni, alvorens ik eenige verandering in haar toestand zag. Nu echter was deze zeer opvallend; ongeveer 6 c.M. van hare basis kwamen eenige pluisjes te voorschijn. Eerst een drietal, doch geleidelijk kwamen er meer, tot

een 9-tal toe, allen zoowat op gelijke hoogte. Als bijzonderheid merkte ik reeds spoedig op dat 2 dezer pluisjes van lichtere tint waren als de overige en naar mate zij verder groeiden werd het verschil grooter. Het stond bij ons spoedig vast, hier maakte de plant zeven spruiten en 2 bloemknoppen. Lang duurde het echter weder eer de knoppen begonnen te zwellen, doch aan alles komt een einde en zoo ook hier. Stil had de plant voortgewerkt om op 7 October hare eerste bloem te ontplooiën, terwijl de 2e op 10 October open ging. De foto genomen 12 October geeft de 2e bloem geopend te zien, terwijl de 1e bloem daar naast als een verdroogd kwastje hangt. Het geval vond ik merkwaardig genoeg om er de aandacht op te vestigen, nu toch was mijn Leninghausii een zeer vergroot exemplaar der *Echinocactus Fiebrigii*, zij het dan met gele bedoorning en lichtgele bloemen.

Zwollerkerspel, 12 Nov. '30.

F. V.

CARALLUMAEUROPAEA. Guss.

De vraag van een der bezoekers: „Wat is dat voor een uitwas op die plant?“ bracht mij er toe bedoeld uitwas eens onder het vergrootglas te nemen. Wat ik toen te zien kreeg, heb ik door een combinatie van lenzen op de plaat weten vast te leggen. De afbeelding laat U het uitwas dan ook zien op meer dan natuurlijke grootte.

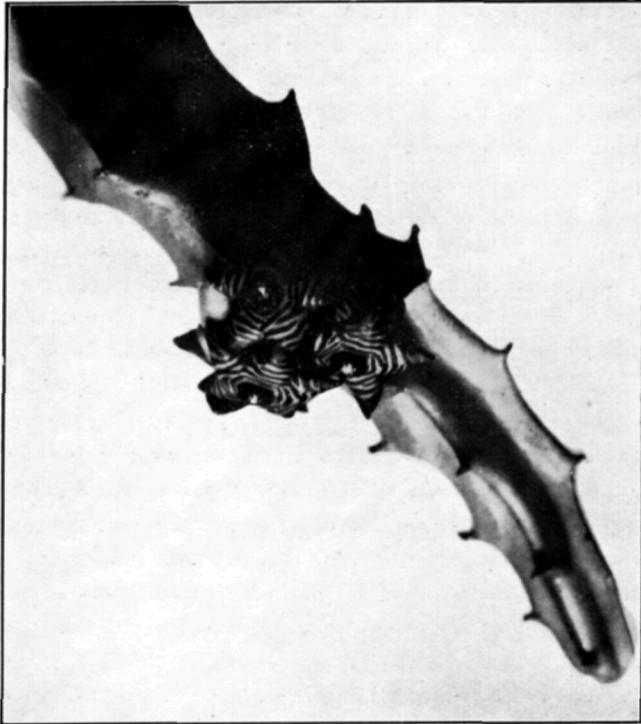
Uitwas was nog zoo slecht niet gekozen. Een zestal kleine bloempjes bij elkaar, waarvan de hoofdtoon bruin is, omringd door turfmolm ongeveer van dezelfde kleur, deed aan een zwam denken.

De afbeelding laat echter iets anders zien.

De plant vertoont veel overeenkomst met de *Stapelia*'s. Haar vindplaats is Noord-Afrika. De leden zijn 4-kantig en ongeveer 1 1/2 c.M. breed.

De bloempjes verschijnen meestal aan het uiteinde der leden in groepen van 10 en meer. De knoppen zijn plat en staan op steeltjes van nog geen 1/2 c.M. Aan de bovenzijde zijn deze steeltjes eenigszins verdikt. De bloempjes zijn een nadere beschouwing overwaard. De doorsnede is ongeveer 1 1/2 c.M. Ze hebben evenals de *Stapelia*'s een 5-slippigen stervorm. De slippen, die doorloopen tot de helft van de bloem, zijn een weinig terug-

gebogen, geelachtig van kleur met bruine dwarsstrepen en bruine punten. Meer naar het hart van de bloem vormen deze dwarsstrepen meer kringen, omdat ze daar in elkander vloeien. Hier en daar zijn de bloemblaadjes aan den rand bezet met tamelijk

Bloeiwijze van Caralluma europaea (vergroot).

Photo: Chr. de Ringh.

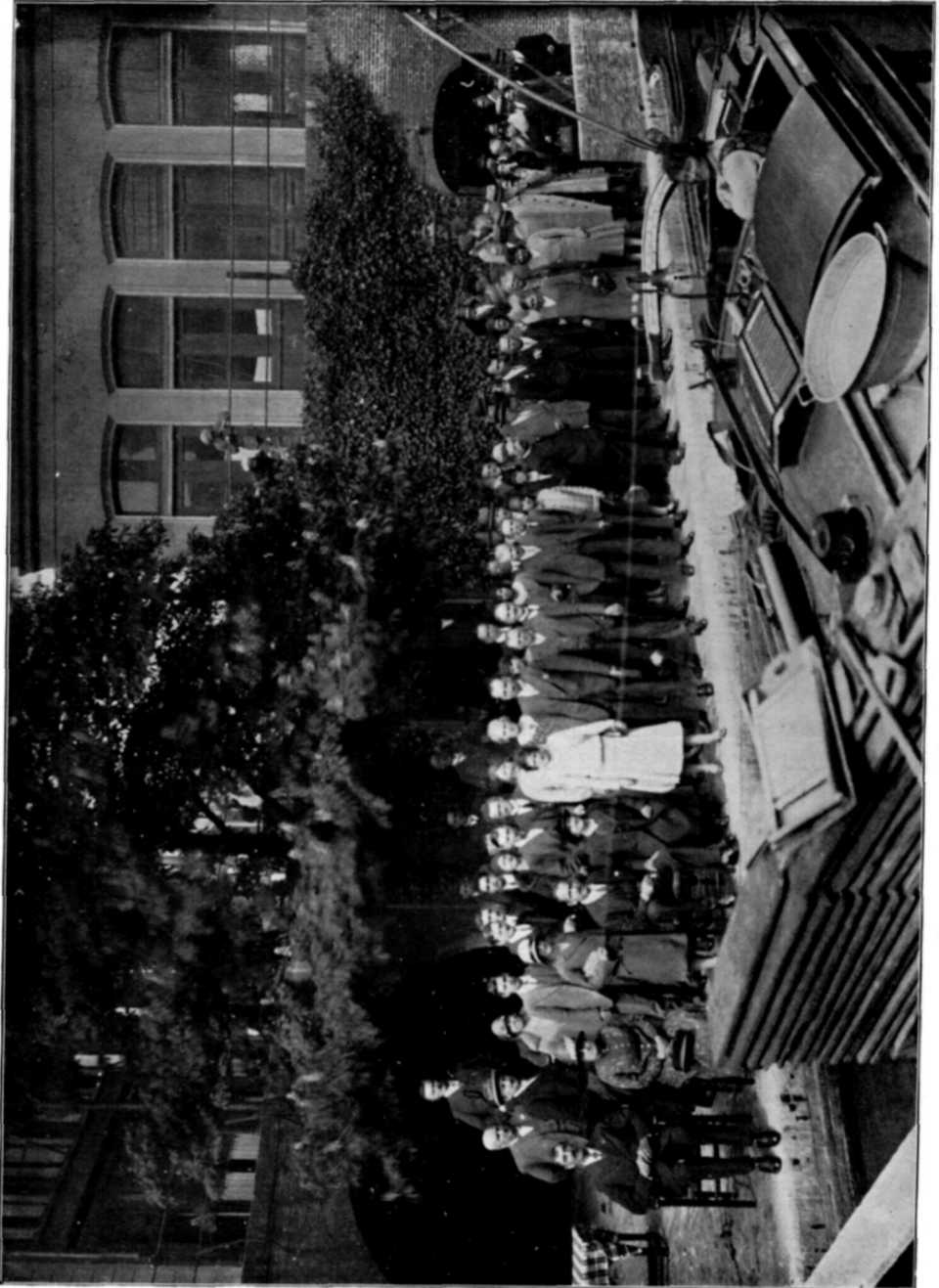
lange haren. In de onmiddellijke omgeving van het hart van de bloem bevinden zich een 5-tal verhevenheden met goudgele knopjes en iets verder van het hart verwijderd een cirkel van 10 dezer knopjes. R.

ONZE EERSTE ZOMERBIJeenKOMST TE UTRECHT OP 14 MEI 1931.

Laten we maar dadelijk beginnen met te zeggen, dat het een volledig succes is geworden. Van heinde en verre, ja zelfs uit België waren de liefhebbers op komen dagen om deze belangrijke

gebeurtenis bij te wonen en de groote zaal van de Dietsche Taveerne bood nauwelijks ruimte genoeg om allen te bevatten. Klokslag 11 uur begon de voorzitter van den Utrechtschen Kring, de heer Barten met zijn welkomstrede uit te spreken en hij deed dit in zulke schoone en bloemrijke bewoordingen, dat het ons spijt geen stenografisch verslag ervan te hebben opgemaakt. Nu moet ik volstaan met te zeggen, dat het ging over een afgeluisterd gesprek op de Utrechtsche bloemenmarkt, waar eenige dagen geleden een bekend handelaar in cactussen blijkbaar nogal veel aftrek gevonden had. Daarna was het woord aan den heer de Ringh, die de dank overbracht van het Hoofdbestuur aan den Kring Utrecht voor haar initiatief. Nadat door de Gastvrouw een heerlijke kop koffie was aangeboden kwam de heer van den Houten aan het woord, die een overzicht gaf van de nieuwere literatuur en daarbij allereerst besprak het fraaie album van Pette, dat door den heer Duursma geschreven is. De firma Pette had de vriendelijkheid gehad een drietal gevulde albums ter beschikking te stellen, welke later ten bate van het bibliotheekfonds op Amerikaansche wijze werden verkocht en waarvan de opbrengst (ongeveer 70 gulden) ons in staat zal stellen de hoogstnoodzakelijke aanvullingen voor onze boekerij aan te schaffen. Daarna volgde eene bespreking van het Euphorbiaboek van Walter Haage, een prachtig plaatwerkje, waarin vooral de vergrootingen van sommige details zulke verrassende kijkjes geven op de schoonheid dezer plantengroep.

Aan het verzoek om enkele merkwaardige of zeldzame planten mede te brengen was door een paar leden gevolg gegeven. In de toekomst hopen we, dat dit nog in meerdere mate het geval zal zijn. maar we konden nu toch laten zien een *Opuntia Bergerriana* van den heer van Meerten, Tiel. Het was eene vrucht, waarboven zich wederom een nieuwe vrucht gevormd had en hieruit ontsproten een tweetal schijven. Dit verschijnsel van meerdere bloemen boven elkaar heet proliferate. Als de vrucht geen rijp zaad oplevert, gaat ze hier dus niet verloren, zooals meestal het geval is, maar behoudt haar groeikracht en spruit weer verder uit, een bewijs voor de enorme levenstaaiheid der *Opuntia*'s. De heer van Romunde had meegebracht een Veterplant, die een normale tak droeg, maar verder aan den voet een heel bosch van nieuwe stammetjes trachtte te maken, waarschijnlijk een gevolg van het aanvreten door een blaaspootvlieg of ander

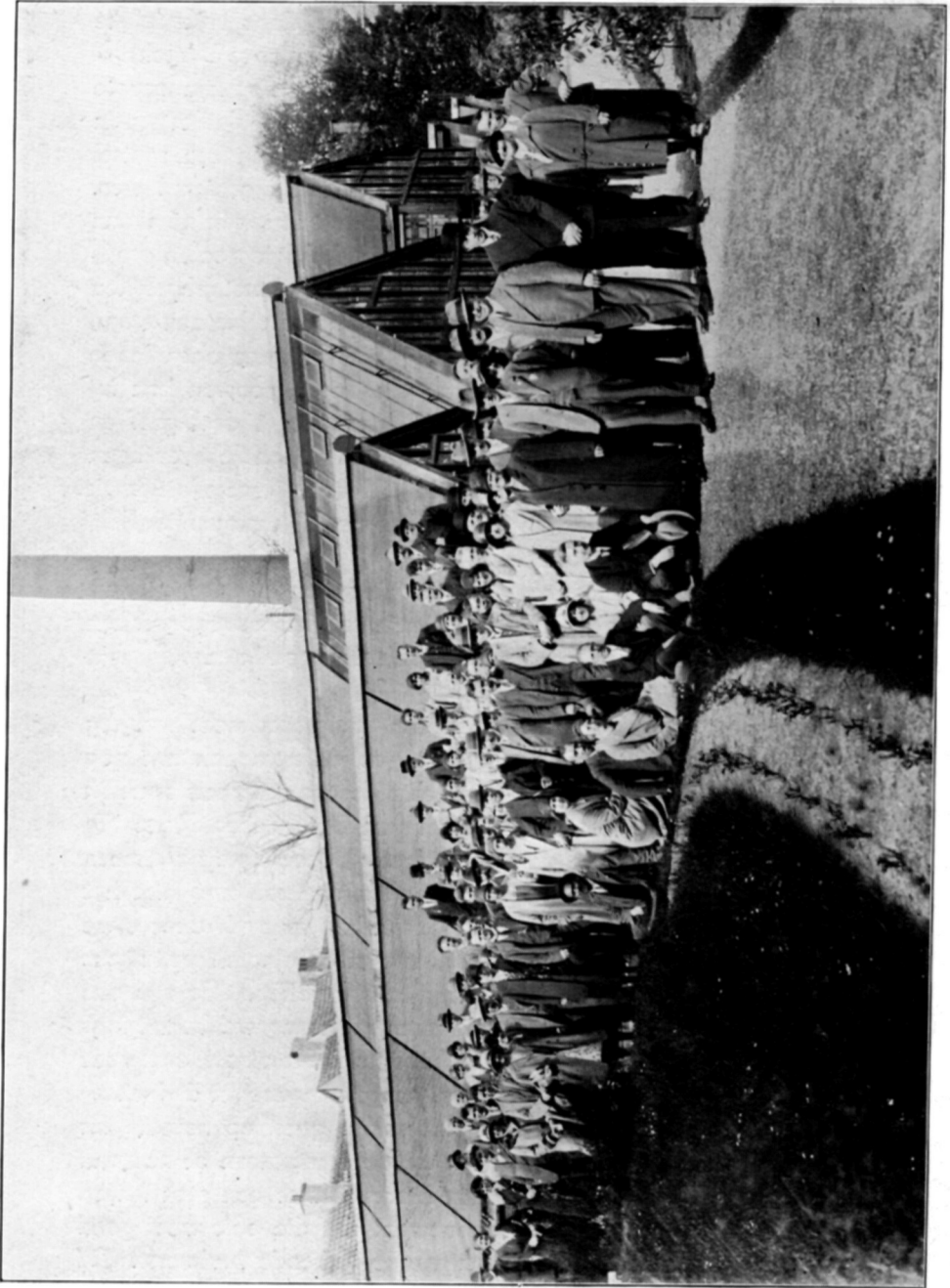

Na de Koffietafel op het terras van den Raadskeider.

insect. Tenslotte demonstreerde de heer van den Houten een *Fockea capense*, een nog jonge plant, die hij door vriendelijke tusschenkomst van den heer Budde — oud hortulanus te Utrecht — van zijn broeder in Kaapstad had verkregen. Tot zijn groote verbazing bleek het toch niet het eenige exemplaar, dat ervan in Nederland is. Verder kon hij mededeeling doen van een zaaisel *Mesembrianthemums*, dat binnen enkele uren reeds gekiemd was, en waarin hij wel eene aanpassing meende te mogen zien aan het moordende klimaat voor zaailingen, die dadelijk moeten profiteeren van de eerste regenbui, om zich binnen den korst mogelijken tijd zoover te ontwikkelen, dat ze op eigen beenen kunnen staan en geen hinder hebben van de spoedig daarna weer optredende droogte. Als grondmengsel voor al die teere soorten kon hij aanbevelen 1 deel bladaarde, 1 deel turfmolm, 1 deel grof en 1 deel fijn zand. Over de waarde van turfmolm bleken de meeningen verdeeld te zijn. Inderdaad komt bij Mesems wortelluis vaak voor maar of we hiervoor de molm aansprakelijk mogen stellen, meen ik te moeten betwijfelen.

Nog een ander boek vroeg de aandacht en wel het nieuwe Vetplantenboek van von Roeder, waarin tal van nuttige wenken voorkomen en een zeer goede tabel van de grondmengsels, met natuurlijk de noodige plaatjes.

Hoewel de tijd voor het houden van een voordracht wel erg krap was, konden we toch de kwestie van de nomenclatuur nog even aan de orde stellen. Zijn we aan de cactusnamen tamelijk wel gewend geraakt en is het stelsel van Britton en Rose ten deele ingeburgerd, wat de vetplanten betreft leven we nog in een hopelooze warwinkel van synoniemen. En dat zou nog niet het ergste zijn, want die zijn ten slotte te vinden, maar hoe meer we onze diverse verzamelingen bekijken, hoe meer planten we telkens weer onder andere en verkeerde namen aantreffen. Er zijn ons inderdaad voorbeelden bekend van soorten, waar we beurtelings *Crassula*, *Kalanchoe*, *Cotyledon*, *Echeveria*, *Adromiscus* enz. voor zien staan en dat is toch wel wat al te gek tegenover de buitenwereld. Hoe krijgen we onze planten nu goed op naam? Er zijn gelukkig firma's, die geen plant de deur uitsturen of ze staan voor den juisten naam in. En wie hiervan later een stek krijgt, mag dus met eenige zekerheid aannemen, dat die ook weer goed op naam is. Maar nu de stekken van onbekende herkomst. De gekste namen treft men daarbij aan, doordat men het halfuitge-

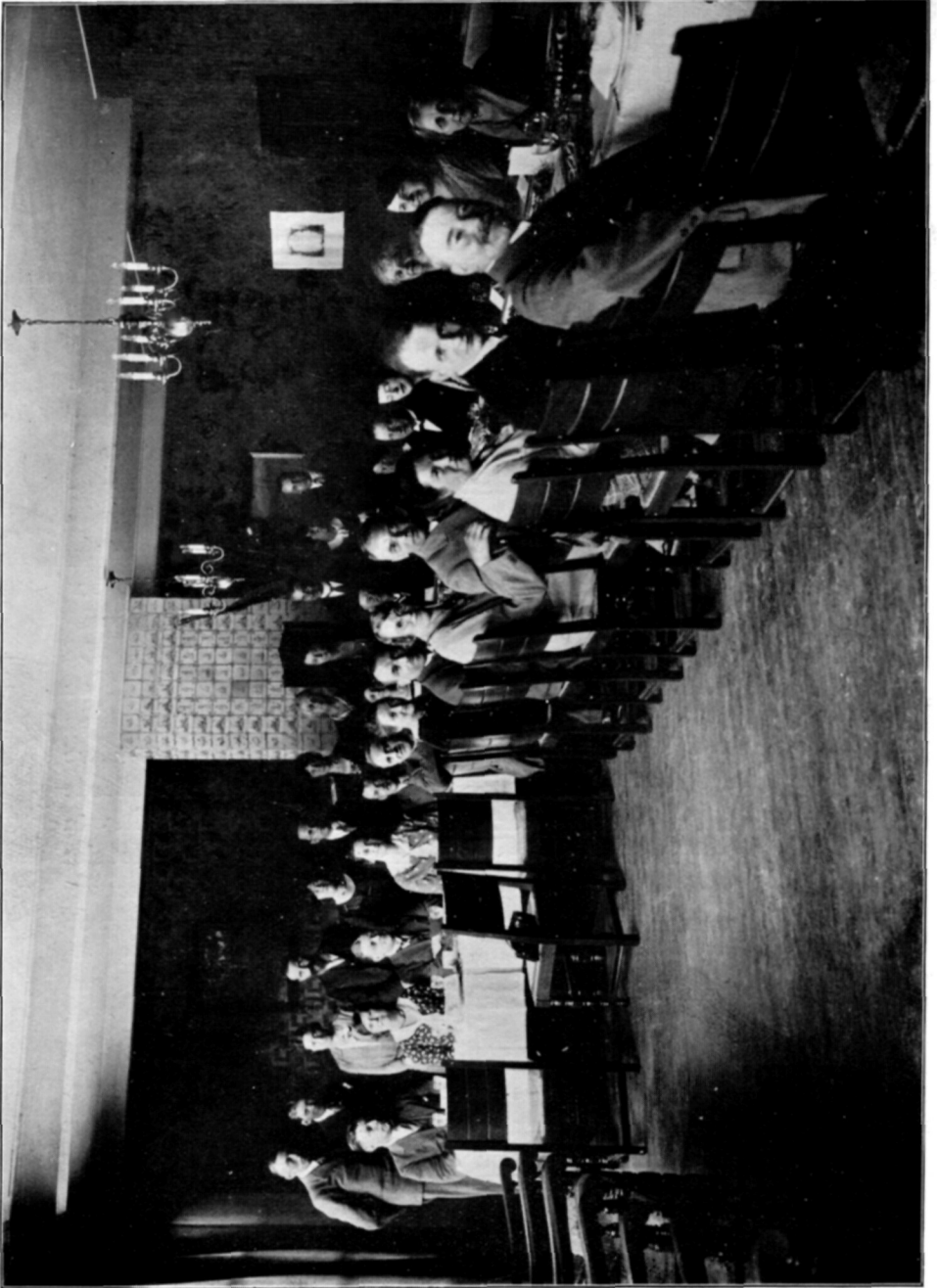

In den Hortus botanicus.

bleekte etiket verkeerd overschrijft enz. En zoo woekert het kwaad steeds verder. Welke hulpmiddelen hebben we nu om de namen te controleren. 1. Goede afbeeldingen, liefst gekleurde. Vandaar om te beginnen het groote nut van goed uitgevoerde plaatjesalbums. Er zijn typische soorten, waarvan zelfs een enkel blaadje al voldoende is om de soort met zekerheid te herkennen. 2. Een standaardcollectie, zooals in onze hortussen of bij enkele groote kweekers. Compleet zijn ze echter nergens. 3. Gebruik bij het opschrijven der namen steeds een goede catalogus. Uitstekend is in dit opzicht bijv. die van R. Graessner, Perleberg. 4. Maak gebruik van onze bibliotheek om de groote handboeken te raadplegen en determineer of vergelijk ze zelf.

Maar determineeren is niet ieders werk en het bekende handboek van Berger over de succulenten is geen gemakkelijke lectuur. Welnu stuur dan een stukje aan ons, liefst met een foto of bloeitakje erbij, en we zullen ons best doen het van den daarbij passende naam te voorzien.

Doordat de spreektijd beperkt was, moest de gedachtenwisseling over dit onderwerp achterwege blijven, want reeds wachtte ons een nieuwe verrassing, de gezamenlijke koffietafel in den Raadskelder, waar een honderdtal leden genoeglijk bijeen was. De middag werd besteed aan een bezoek van den Hortus, waar de heer Romeijn voor deskundig geleide zorgde. De laatste jaren is de collectie succulenten aardig vermeerderd, al betreuren we het, dat men blijkbaar nog steeds vasthoudt aan de verouderde Index Kewensis, inplaats van de nieuwere werken van Alwin Berger als grondslag voor de nomenclatuur te bezigen. Het slot van den dag was het diner in de Dietsche Taveerne, waarover we kort kunnen zijn. Het menu was voortreffelijk en gedrukt op een daarvoor expresselijk ontworpen kaart, waaronder zich als aandenken aan dezen dag een prachtige driekleurenopname van *Stapelia grandiflora* bevond, die reeds in een passepartout was gezet en dus dadelijk kon worden ingelijst, een bijzonder aardige attentie, die zeer op prijs werd gesteld. Ook hier bleek de voorzitter der afdeeling een geestig tafelpresident, die o. m. een nieuwe *Opuntia* benoemde n.l. *Opuntia leugense* (Barten), een soort, die zelfs in het nieuwe boek van Berger niet voorkomt. Kortom, de tijd vloog om en toen om 9 uur het uur van scheiden voor de meesten gekomen was, namen we afscheid, maar spraken de hoop uit, dergelijke genoeglijke bijeenkomsten bij tijd en wijle te hervatten.

Het slot.

Aan onze Utrechtsche vrienden nogmaals een woord van hulde en dank voor al hetgeen ze gedaan hebben om deze eerste bijeenkomst voor ons tot een onvergetelijke te maken.

RED.

ZOMERVERGADERING.

Op 14 Mei j.l. (Hemelvaartsdag) liep ik in Utrechts straten een luchtje te scheppen toen ik een groepje personen ontwaarde zwaar beladen met cactussen. De lui waren in een vroolijke stemming en zoo terloops mocht ik het volgende gesprek opvangen.

„Prachtig" hoorde ik en dacht aan het weer van den afgelopen dag. Maar dat was het niet. De planten, die verkocht werden waren zoo prachtig en tegelijk dacht ik aan de prachtige zaken, die de handelaren gemaakt hadden. Verder vernam ik, dat De Dietsche Taveerne een prachtgelegenheid was maar de vergaderzaal te klein bleek voor het groot aantal deelnemers. De regeling was in goede handen. Prompt om 11 uur daverde het geklop van den voorzittershamer door de zaal. Een geestige ontvangstrede van den Kringvoorzitter werd gevolgd door een kort openingswoord van den voorzitter van het Hoofdbestuur, waarna ons een zeer aardige attentie ten deel viel, want den gasten werd door den ontvangenden kring een kop koffie geoffreerd.

Een causerie van den Heer v. d. Houten volgde, waarna wij naar den „Raadskelder" trokken om daar samen te gaan koffiedrinken. Het groepje was het er over eens, dat het er eigenaardig en mooi was en ik voor mij vond het ook aardig, dat ik het gezien heb maar als ik het voor het zeggen heb blijf ik liever nog wat boven den grond, maar dit is verschil van smaak en reuk.

Wat er klaar stond liet zich goed smaken en er heerschte een zeer huiselijke, vroolijke stemming, die nog verhoogd werd door het Amerikaansch verkoopen van 2 „Pette's albums". Deze albums waren welwillend door den Heer Pette afgestaan. Toen het bekend werd, dat het echtpaar Pette aanwezig was, had het een ovatie in ontvangst te nemen. De opbrengst was voor het boekenfonds bestemd hetgeen de oorzaak wel geweest zal zijn, dat de opbrengst zoo schitterend was.

Na den maaltijd kwam de fotograaf in actie en zoo ik hoorde nog 2 maal. Verlangend wordt er uitgezien of de opnamen geslaagd zijn en in „Succulenta" opgenomen worden.

Een bezoek aan den Hortus volgde, waar genoten werd. Voor den hortulanus geen pretje, hoorde ik, maar dat betwijfel ik toch; voor iemand, die zooveel voor zijn planten voelt als de hortulanus, moet dit een aangename dag geweest zijn.

Daarna nog een gezellig uurtje in De Dietsche Taverne vóór het diner en toen de gemeenschappelijke maaltijd. „Leuk“, zei de juffrouw van het groepje en wat had de voorzitter een schik toen hem weer de noodige gelden gebracht werden voor den verkoop van het 3de album, zaden en stekken.

Als herinnering namen de deelnemers aan het diner het menu mede, dat een afbeelding liet zien van *Stapelia grandiflora* in driekleurendruk. Het afscheid had ongeveer om 9 uur plaats.

Na alles wat ik zoo terloops hoorde meen ik, dat hier een woord van waardeering voor het Kringbestuur op zijn plaats is voor de wijze waarop alles geregeld was, waardoor deze eerste zomervergadering een succes werd.

Het groepje zal mij niet kwalijk nemen, dat ik hun gesprek afluisterde, maar de mededeelingen interesseerden mij.

EEN ONBESCHIEDENE.

GRUSONIA BRADTIANA CRISTATA.

Op bladzijde 83 van den vorigen jaargang werd bij het artikel van den heer van den Houten „Hoe heet die Cactus?“ een foto van bovengenoemde plant geplaatst, waarop twee verschillende typevormen zijn afgebeeld.

In aansluiting daarop zond de heer Arnold ter Weeme te Neede ons een foto van een in zijn bezit zijnd *cristata*-exemplaar dezer soort.

Met veel genoegen reproduceeren wij hierbij de foto van deze goed gekweekte plant, welke ongetwijfeld niet veel in onze collecties zal worden aangetroffen. Wij hebben althans nog nimmer een *cristata*-vorm van *Grusonia Bradtiana* gezien.

Grusonia Bradtiana Br. & R. werd in 1894 door Reichenbach op zijn reis door Mexico ontdekt. Brandegeer benoemde ze als *Opuntia Bradtiana*. Dr. Weber rekende haar eveneens tot de *Opuntia*'s en gaf haar den naam *Opuntia cereiformis*, wegens haar overeenkomst met een *Cereus*. Reichenbach zelf kon zich met geen van beide namen vereenigen en beschouwde haar als

belangstelling op toename van liefde voor de natuur, welke zich niet alleen uit op het gebied der cactussen en vetplanten doch voor de planten in 't algemeen.

Echter is het vele plantenliefhebbers niet voldoende zich te bepalen tot die soorten van cactussen welke hier gezaaid en gekweekt worden, doch zij wenschen de planten te bezitten uit het land van oorsprong. Hier valt niets tegen in te brengen mits dit zich zou bepalen tot enkele planten. Doch het importeeren, en hiertegen zou ik gaarne met klem protesteeren, heeft zulke enorme vormen aangenomen, dat het gevaar niet denkbeeldig is, dat verscheidene soorten weldra op hun groeiplaatsen uitgeroeid zullen zijn. Ik mag toch veronderstellen, dat de meeste vetplantenverzamelaars, uitgezonderd degenen die het er om te doen is, de meest mogelijke en onmogelijke soorten bij elkaar te brengen, welke in de amateurgroeiplaatsen toch geen kans van slagen hebben, natuurliefhebbers zijn en dus hebben te waken dat dit zou geschieden. Misschien achten de meesten dit van geen belang, daar de vindplaatsen zoover van ons zijn afgelegen. Doch een oprecht natuurvriend doet hieraan niet mede! Daarom zou ik U willen raden: koop geen importen doch kweek die soorten welke zich daartoe leenen. Een mooi gegroeid exemplaar van een bekend soort, geeft meer voldoening dan een mummi of stervend exemplaar van een onbekend soort!

De mensch heeft reeds zooveel schade aan de natuur berokkend (denken we aan het uitroeien van het wild in Afrika, van de walvisschen etc.) dat hiertegen m. i. protest moet worden aange teekend.

Delft, Westerstraat 8.

W. A. DE GRAAFF.

ALOË's.

VI.

Onze oproep tot medewerking aan de Aloëstudies heeft wel succes gehad. Tal van leden stuurden ons materiaal en wederkeurig kon ik hen van mijn duplicaten iets afstaan. Maar het meest verblijdend was wel de correspondentie, die van een en ander het gevolg was, waardoor ik heel wat gegevens in handen kreeg, die me van veel nut zijn geweest. De zaden van *Aloë Bainesii* vlogen weg en zelfs nu nog ontvang ik aanvragen van

belangstelling op toename van liefde voor de natuur, welke zich niet alleen uit op het gebied der cactussen en vetplanten doch voor de planten in 't algemeen.

Echter is het vele plantenliefhebbers niet voldoende zich te bepalen tot die soorten van cactussen welke hier gezaaid en gekweekt worden, doch zij wenschen de planten te bezitten uit het land van oorsprong. Hier valt niets tegen in te brengen mits dit zich zou bepalen tot enkele planten. Doch het importeeren, en hiertegen zou ik gaarne met klem protesteeren, heeft zulke enorme vormen aangenomen, dat het gevaar niet denkbeeldig is, dat verscheidene soorten weldra op hun groeiplaatsen uitgeroeid zullen zijn. Ik mag toch veronderstellen, dat de meeste vetplantenverzamelaars, uitgezonderd degenen die het er om te doen is, de meest mogelijke en onmogelijke soorten bij elkaar te brengen, welke in de amateurgroeiplaatsen toch geen kans van slagen hebben, natuurliefhebbers zijn en dus hebben te waken dat dit zou geschieden. Misschien achten de meesten dit van geen belang, daar de vindplaatsen zoover van ons zijn afgelegen. Doch een oprecht natuurvriend doet hieraan niet mede! Daarom zou ik U willen raden: koop geen importen doch kweek die soorten welke zich daartoe leenen. Een mooi gegroeid exemplaar van een bekend soort, geeft meer voldoening dan een mummi of stervend exemplaar van een onbekend soort!

De mensch heeft reeds zooveel schade aan de natuur berokkend (denken we aan het uitroeien van het wild in Afrika, van de walvissen etc.) dat hiertegen m. i. protest moet worden aange teekend.

Delft, Westerstraat 8.

W. A. DE GRAAFF.

ALOË'S.

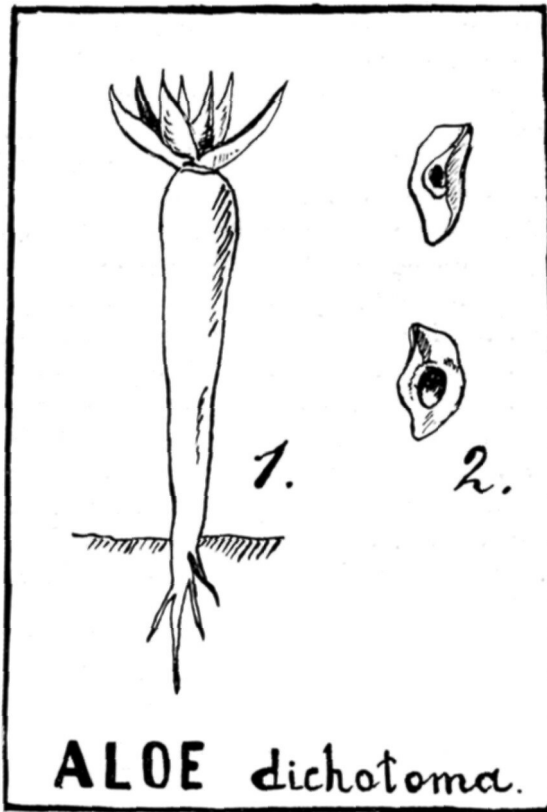
VI.

Onze oproep tot medewerking aan de Aloëstudies heeft wel succes gehad. Tal van leden stuurden ons materiaal en wederkeerig kon ik hen van mijn duplicaten iets afstaan. Maar het meest verblijdend was wel de correspondentie, die van een en ander het gevolg was, waardoor ik heel wat gegevens in handen kreeg, die me van veel nut zijn geweest. De zaden van *Aloë Bainesii* vlogen weg en zelfs nu nog ontvang ik aanvragen van

hen. die pas lid zijn geworden en op deze wijze hun beginnende collecties willen uitbreiden. Van de andere boomvormige Aloë, nl. *A. dichotoma*, die in het westen van Zuid-Afrika voorkomt, ontving ik intusschen ook enkele zaden. De heer H. Herre uit Stellenbosch maakte een expeditie naar Namaqualand, waarover hij schreef in het Monatsheft van dit jaar Heft 1 en 2. Daar geeft hij tevens eene afbeelding van een landschap bij Kubus met Kokerboomen en boschjes van *Euphorbia Dregeana*, waaronder struikachtige *Mesembrianthemums*. De naam Kokerboom voor de Aloë *dichotoma* ziet op het gebruik dat de Boschjesmannen er vroeger van maakten om er kokers voor hun giftige pijltjes uit te vervaardigen. Hiertoe zullen wel de holle houtachtige stammen hebben gediend.

Hoewel ik over deze soort nog geen nadere mededeelingen kan doen. merk ik op dat de zaden evenals die van *A. Bainesii* voorzien zijn van een breeden gevleugelden rand, wat waarschijnlijk wel met de verbreiding in verband zal staan. De jonge plantjes moeten uiterst merkwaardig zijn, doordat ze een peenvormigen wortel bezitten, die een eind uit den grond steekt en waarboven zich een bosje vleezige blaadjes bevindt. Ook al hebben we de wetenschap, dat we dergelijke planten op den duur wegens hun grootte niet in onze verzamelingen kunnen houden, dan is toch het nagaan van de ontwikkeling gedurende enkele jaren een bron van zeer veel genoeg en leering. In het Journal of Botany van 1873 beschrijft R. Trimen de groei van *A. dichotoma* als volgt: „De groote Koekerboom of Quivertree is een der meest opvallende gewassen van het landschap. Volgroeide exemplaren hebben stammen tot 4 voet in doorsnede. Ze komt algemeen op de heuvelachtige en bergachtige deelen des lands voor en geeft aan het landschap een eigen karakter. De habitus is verschillend en de stammen zijn heel vaak niet gevorkt vertakt (wat dus een weinig in strijd is met den naam *dichotoma* = vorksgewijze vertakt). Dikwijls staan de takken slechts weinig uit elkaar, als waren het alle afzonderlijke individuen en slechts met de stammen tezamen gegroeid. Oudere stammen gelijken veel op de *Pandanus*. Eerst meende ik, dat er twee soorten waren, maar wij vonden talrijke overgangen en dit versterkte me in de meening, dat we slechts met een enkele soort te doen hadden. De bloemen zijn bleekgeel. Ik schat de maximum hoogte op 30 voet (circa 10 M.) en evenzoo iets meer dan 30 voet was de omtrek van

den diksten stam, die we gezien hebben. Talrijke doode omgevallen stammen van deze grootte leverden het bewijs, dat dit inderdaad het maximum harer groei is."

Aloë dichotoma (L. N. Berger).

1. Zaaiing. 2. Zaden.

Inderdaad schijnen er minstens twee vormen van de Aloë dichotoma bekend te zijn. Hun verschil berust echter in hoofdzaak op de bloem. Deze is bij de vorm montana, dus de soort, die in de bergstreken voorkomt, het grootst. Maar, waar deze soort eerst op hoogen leeftijd bloeit, zullen we ons daar maar niet in verdiepen. Wat we van de zaden te missen hadden, hebben we op de Zomervergadering te Utrecht ten bate van het bibliotheekfonds verkocht en zoo zullen binnen niet al te langen tijd een aantal onzer leden in het bezit van zaailingen kunnen zijn.

Als ze hun overvloedige exemplaren dan weer met anderen ruilen, kunnen velen profiteren van deze zadenimport.

Van meerdere leden ontvingen we berichten over een breedbladige Aloë, die op *A. variegata* gelijk. We hebben deze al eerder gesignaleerd (Zie Succ. 1930 pag. 174). De heer Dulfer had er mijn aandacht ook reeds op gevestigd. Zonder twijfel hebben we hier te doen met de Aloë, die door Dinter in de buurt van Aus (voormalig Duitsch Zuid-West-Afrika) gevonden is, en door hem *Aloë Ausana* genoemd is. In den catalogus van R. Graessner vinden we dezelfde onder den naam *A. ausensis* Dtr. De taalgeleerden moeten nu maar uitmaken, welke schrijfwijze de beste is. Een teekening van *A. ausana* en daarnaast *A. variegata* bevindt zich in het nieuwe vetplantenboek van Von Roeder op pag. 21. Een opmerking, die we daar tevens bij aantreffen, willen we hier gaarne nog eens herhalen: Zaaillingen van Aloë's moet men voor al te felle zon behoeden. We zouden dit ook willen uitbreiden tot de grootere planten. Onze ervaring is, dat ze er wel tegen kunnen maar dat ze er niet mooier op worden. In de natuur komen dan ook heel wat verbrande exemplaren voor, wat we aan importplanten kunnen zien, terwijl de teerdere soorten vrijwel steeds in de schaduw van boomen en struiken worden aangetroffen.

J. M. v. D. HOUTEN.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Lustrum-vergadering op Vrijdag 19 Juni 1931.

De Kring Amsterdam herdenkt het feit, dat hij vijfjaar geleden werd opgericht, door het houden van een vergadering, welke zal plaats hebben op

Vrijdag 19 Juni 1931 te 8 ure, in de collegezaal van den Hortus Botanicus, Plantage Middenlaan 2.

Het Bestuur heeft het genoegen hierbij mede te deelen, dat het den Heer A. J. van Laren, Hortulanus te Amsterdam, bereid

gevonden heeft ter opluistering van den avond een lezing (met lichtbeelden) te houden over

De cactussen in het licht der hedendaagsche wetenschap.

De deskundigheid van den spreker levert een waarborg, dat ons op even boeiende als leerrijke wijze zal gesproken worden over het beoefenen van onze cactussenliefhebberij op wetenschappelijken grondslag, en het Bestuur hoopt dan ook op een talrijke opkomst te mogen rekenen.

Tijdens de pauze is er gelegenheid voor het bezichtigen van een
 uitstalling van succulenten,

daartoe door de leden van den Kring mede te brengen. De leden die geneigd zijn om hiervoor planten beschikbaar te stellen, worden verzocht met dezen te *7 ure stipt* in den Hortus Botanicus aanwezig te zijn, opdat de rangschikking kan geschieden vóór den aanvang van de lezing. Na de lezing wordt de uitstalling verwijderd, zoodat ieder zijn planten desgewenscht dadelijk kan meenemen.

Leden van „Succulenta“, die niet bij den Kring Amsterdam aangesloten zijn, worden gaarne uitgenoodigd tot het bijwonen van deze vergadering.

HET BESTUUR.

Kring 's Gravenhage.

Vergadering op Zaterdag 20 Juni des avonds 8 uur in het gebouw „Amicitia“ Westeinde 15.

Het bestuur zal den cactushandelaar, die op de zomervergadering te Utrecht tegen zeldzaam lage prijzen prachtige cactussen ten verkoop aanbood, verzoeken op deze Kringbijeenkomst met zijn planten te komen, zoodat ook zij, die de vergadering te Utrecht niet konden bijwonen, de gelegenheid zullen hebben om hun collectie met fraaie planten te verrijken.

Op de vorige bijeenkomst heeft de Kring besloten met een gezamenlijke inzending Succulenten uit te komen op de tentoonstelling van Floralia, welke op 29 en 30 Augustus in het Sted. Gymnasium. Laan van Meerdervoort zal gehouden worden. De Vereeniging Floralia stelt zich o.m. ten doel: het bevorderen van het kweeken van planten in het huisgezin door kinderen zoowel als door volwassenen. Op de jaarlijksche tentoonstellingen onderscheidt men twee groepen: de 1ste groep omvat de stekplanten, die in het voorjaar door de Vereeniging worden uitgegeven: de 2de bestaat uit de zoogenaamde „vrije“ inzendingen. Ingezonden worden de

prachtigste geraniums, fuchsia's, oleanders, varens, begonia's, doch de Succulenten zijn nooit vertegenwoordigd met uitzondering van een enkele Aloe of Gasteria.

Het bestuur van den Kring is van meening, dat hier een aardige gelegenheid wordt geboden, om de zustervereniging te toonen wat Succulenta vermag en welke fraaie resultaten liefhebbers met het kweken van cactussen en andere vetplanten kunnen bereiken. Het wekt daarom een ieder op een steentje of liever een groote steen in den vorm van eenige mooie planten, bij te dragen, opdat een fraaie groep Succulenten op de tentoonstelling voor zichzelf zal kunnen spreken.

Op de Vergadering van 20 Juni zullen de plannen betreffende de Floralia tentoonstelling nader besproken worden.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Secretaresse.

Kring Groningen en Omstreken.

Verslag Vergadering op 14 April 1931.

Hiervan kon in het Meinummer geen mededeeling meer worden opgenomen en volgt dit thans in het Juninummer.

Te half negen opende de Voorzitter met een woord van dank voor de uitstekende opkomst deze vergadering, en deelde mede dat er van den Kring den Haag een groot pakket met Succulenten was ontvangen, welke heden avond gratis verloot zullen worden. Na het voorlezen der notulen en het afwerken der ingekomen stukken, werd tot verloting van het Haagsche plantmateriaal, waaraan door Mevr. de Boer-Oosthoff en de Heeren Luinge en Kiers nog enkele plantjes waren toegevoegd, waarvoor de voorzitter hun hartelijk dank bracht, overgegaan. Na de verloting, welke nog al eenige tijd in beslag genomen had, meende de Voorzitter dan ook namens de Leden van den Kring Groningen en Omstreken alle Leden van den Kring den Haag van hieruit een woord van hulde te moeten toe roepen en hun allen hartelijk te bedanken voor een zoo'n schitterende zending, welke juist hier, bij een nog zoo jonge Kring voor het meerendeel bestaande uit pas beginnende verzamelaars(en -sters). van pas kwam. Nog werd den Heer Kiers (bloemkweker) na een daarover gedaan verzoek, bereid gevonden om tegen betaling van 10 cent per emmer voor zijn medeleden v. d. Kring goede aarde ter beschikking te stellen, waarvoor de Voorzitter hem dank bracht. Nadat door den Secretaris de Heer H. J. Nieuwold als nieuw lid der Ned. Vereen. en dat v. d. Kring was ingeschreven, werd te half twaalf deze zoo gezellige vergadering door den Voorzitter gesloten.

J. FOKKINGA. Secretaris.

Kring Groningen en Omstreken.

Verslag Vergadering op 12 Mei 1931.

Te ongeveer half negen opende de Voorzitter met een woord van dank voor de goede opkomst deze vergadering en gaf het woord aan den Secretaris tot het voorlezen der notulen. Na voorlezing notulen en het afwerken der ingekomen stukken, deelde de Voorzitter mede dat er door den Kring in voorraad worden gehouden de meest gevraagde cactuspotjes en zaaipannen alles handwerk, waarvan elk Kringlid bij afname van minstens 10 potjes van dezelfde maat en zaaipannen per stuk tegen factuursprijzen en contante betaling bij Mevr. Beishuizen-Spandann Kruitlaan 19 Groningen, iedere Woensdagavond tusschen 6—8 uur

kunnen worden gehaald. Nog deelde de Voorzitter mede dat door Mevr. Klaassens-de Vries 5 Donateurs waren aangebracht, terwijl Mevr. Arkes-Houwer zich hij den Secretaris op gaf als lid van den Kring, zoodat onze Kring thans 35 Leden en 5 Donateurs telt. Moge de belangstelling en den groei van dezen nog zoo jongen Kring der Ned. Vereen. zoo blijven. Op een aan den Voorzitter gedaan verzoek, door een bestuurslid der Aquariumvereeniging hier ter stede om deel te nemen aan een door die vereeniging te houden tentoonstelling werd in beginsel toe besloten, het Kringbestuur stelle zich hieromtrent met die vereeniging in verbinding. Hierna volgde de ruilbeurs en verloting van een door het bestuur daarvoor aangekochte prachtige Mam. Parkinsonii waarvan Mevr. Klaassens-de Vries de gelukkige winnaarster werd. Op voorstel van het bestuur werd nog besloten den Heer G. D. Duursma redacteur van ons maandblad, uit te noodigen op de eerstvolgende vergadering een lezing te willen houden. In den loop der vergadering gaf de Heer H. Woortman zich nog op als lid der Ned. Vereen. en dat van den Kring. Na nog wat gezellig praten werd deze vergadering te half elf door den Voorzitter gesloten.

J. FOKKINGA, *Secretaris.*

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op Dinsdag 9 Juni 's avonds acht uur in 't Victoria Hotel te Groningen.

Agenda.

1. Opening door den Voorzitter.
2. Voorlezen notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Pauze, waarin ruilbeurs.
5. Rondvraag.
6. Sluiting.

J. FOKKINGA, *Secretaris.*
Buiten Damsterdiep 98.

Kring Haarlem en Omstreken.

Het zomerprogramma wordt ingezet met 2 excursies, de eerste te houden op *Zondag 7 Juni 1931* naar de kweekkerij van den Heer D. Smit. Amsterdamsche Vaart. Haarlem, verzamelen 's morgens 10 u. bij den ingang der kweekkerij. De tweede op *Zondag 28 Juni 1931* naar de liefhebberscultuur van den Heer W.). van Essen, Joh. Verhulstweg 34, Bloemendaal, verzamelen 's morgens 10 u. bij voornoemd adres, Joh. Verhulstweg 34, Bloemendaal. Introduce's zijn van harte welkom. In verband met deze bezetting der Juni maand wordt geen vergadering gehouden.

HET BESTUUR.

Verslag van de Vergadering op 12 Mei 1931.

Te 8 uur opende Mevr. Schreuder de vergadering en deelde mede. dat van den Heer J. J. Haye Jr. een schrijven was ingekomen, waarbij hij, in verband met drukke werkzaamheden, was genoodzaakt als Secretaris v. d. Kring te bedanken.

De Voorzitter stelde, onder algemeene instemming der vergadering, voor, den aftredende Secretaris hartelijk dank te zeggen voor het vele goede werk. door hem voor den Kring verricht.

Als nieuwe functionaris werd, in de plaats van den Heer Haye gekozen den Heer W. J. van Essen, die de benoeming aanvaardde.

Het kringlid, den Heer D. Smit hield een causerie over het enten van Cactussen, gevolgd door een leerzame gedachtenwisseling, dit onderwerp betreffende.

Enkele leden waren zoo welwillend, een aantal planten ten bate der kas te doen verkoopen. Op zoo'n avond is de Penningmeester in zijn schik en keert met een gevulden buidel huiswaarts.

Het speet den Voorzitter, te moeten meedeelen, dat het restant der importen nog niet was aangekomen, zoodat deze, met ongeduld verbeide vrienden, op een volgende bijeenkomst hun definitieve bestemming zullen bereiken.

Nog steeds is de Kring groeiende. Wij mochten 1 lid voor onze Vereeniging, tevens lid van den Kring, inschrijven.

De geanimeerde Vergadering werd te 10.30 uur door den Voorzitter gesloten.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Donderdag 4 juni 's avonds 8 uur in Lion d'Or, Kruisweg.
Verdeeling in parten.

HET BESTUUR.

Kring Utrecht en Omstreken.

Op de vergadering van 6 Mei jl. werd het Bestuur als volgt samengesteld:

A. W. Barten. Voorzitter.

F. te Winkel. *Secretaris-Penningmeester*.

Mevrouw H. de Groot-de Ligt

Mejuffrouw H. C. M. Groenhuizen *Leden*.

Joh. de Leers

De heer Chr. de Ringh wenschte niet meer voor een herbenoeming in aanmerking te komen. Op bovengenoemde vergadering werd hem hartelijk dank gebracht voor hetgeen hij voor den Kring heeft gedaan.

Onderstaande kringleden stellen hunne collecties ter bezichtiging, na vooraf bericht.

A. W. Barten, Leidscheweg 63	Zaterdagmiddags.
P. Bothof, Gansstraat 153/155	Geheele week.
Mej. H. J. M. Groenhuizen, van Oldenbarneveldlaan 1	2e en 3e week Juni.
Mevr. H. de Groot, Maliesingel 25	1e week Juni.
N. ten Grotenhuis, Merwedekade 135	Zaterdagmiddags en Zondag.
Joh de Leers, Da Costakade 46	Zaterdagmiddags.
D. Roep, Oudwijkerdwarstraat 90	id.
H. P. Schreuder, Kersstraat	11 id.
Mevr. M. v. d. Wilt-van Stam, Voorstraat 90	id.
P. te Winkel, Joh. Seb. Bachstraat 33	Juli id.

Welke leden volgen?

Zij die hunne contributie over 1931 nog niet betaalden kunnen dit voor juli a.s. nog doen op mijn girorekening N°. 42052.

Na 1 Juli gaan de kwitanties, verhoogd met f 0.20 incassokosten, in zee.

Joh. Seb. Bachstraat
Utrecht.

33,

F. TE WINKEL.

Secretaris-Penningmeester.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- A. Meijerink, v/h. Haarlem. p/a Mevr. J. H. Th. Gebhard-Meijerink, Emmastraat 7. thans Amsterdam C., p/a Mevr. J. M. C. Meijerink, Lijnbaansgracht 249.
- J. J. Ligtvoet, Goudsmit, 's-Gravenhage, v/h. Cartesiusstraat 31, thans N.W. Binningel 110.
- G. A. Schouw, med. docts., 's-Gravenhage, v/h. Snelliusstraat 40, thans Zwanenlaan 8.
- Mevr. Kuipers-van Dobben, v/h. Haren (Gr.), thans Groningen. Marktstraat 4.
- Mej. B. Waisvisz, Groningen, v/h. Taco Mesdagstraat 20, thans Oppenheimstraat 88a.
- Mevr. Wouda-de Lange, Groningen, v/h. Korreweg, thans N. Ebbingstraat 121.
- Mevr. B. Buhrs-van Moorsel, v/h. Amsterdam C., Nieuwendijk 60, thans Haarlem. Koninginneweg 39.
- E. van Hemert, v d. Rotterdam, Palestinastraat 48a. thans Hilligersberg. J. W. Frisostraat 13.
- Mevr. L. Draijer-Helle, Hilversum, v/h. Boomburglaan 13, thans 's-Gravelandscheweg 51.
- Zuster L. de Nobel, Middelburg, thans Weerscheringel S 146 (in pl. van S 128).
- Mevr. ter Weer-Kerlen, Middelburg, v/h. Dam H 2, thans Bree E 138.
- Ë. A. Snoek, Rotterdam, v/h. Crooswijk 6b. thans Zaagmolenkade 51.
- J. Vermeijden. v/h Rotterdam, Erasmusstraat 6 A, thans Hilligersberg, Bergglustlaan 51 B.
- C. P. Amelunxen, v/h. Velsen-Velserpolder, thans Soestdijk, Laanstraat 36.

NIEUWE LEDEN.

- Mej. J. Vis, Amsterdam C., Plantage Middenlaan 13.
- P. C. Korver, Baarn, p/a den Heer A. J. Oosterbroek, Eemnesserweg 78.
- Mevr. Fraenkel, Merellaan 28, Bentveld.
- Mevr. Zondervan. Bloemendaal, Karmeltrap 2.
- H. J. van der Woerd, Deventer, Pothoofd 1.
- H. Woortman, Gideon bij Groningen. Winschoterdiep 255³.
- J. J. Deggeller, 's-Gravenhage, Raamweg 21.
- George Kamerbeek, 's-Gravenhage, Jacob Hopstraat 14.
- W. de Vries, 's-Gravenhage, Kockstraat 157.
- H. J. Zwager, 's-Gravenhage, Delftschelaan 89.
- Boy van Ommen Kloeke, Groningen, Hoogstraatje 3.
- P. C. Notebaart Jr., Hilligersberg, J. W. Frisostraat 346.
- A. Koetsier, Hazerswoude Dorp. O 39.
- Gerrit Welling, Helmond, v. Brusselstraat 3.

- W. Verjans, Leijenbroek b/Sittard, Broekstraat 28.
 Mevr. J. Grullemans-van Berghem, Lisse, Veldhorststraat 45.
 W. Kapteins, St. Michiels-Gestel, Hemelrijk.
 Mej. E. M. M. Huybers, Ambt. Tuchtsschool voor Meisjes. Monrfoort.
 W. C. Valstar. Naaldwijk, Huize „Zonnewende“.
 Mevr. D. Oskam-Küppers, Nieuwesluis-Heenvliet (Zuid-Holl.).
 H. Loomeijer, Overveen, Rampelaan 81.
 W. Delterne, Rotterdam, Bloemenmagazijn „Rosalandia“, Aleidisstraat 56-58.
 Mevr. Formijne-Blom, Tiel, St. Walburgstraat.
 Mej. H. G. Verveen, Utrecht, Corn. Houtmanstraat 6bis.
 W. I. Bakker. Westzaan. Nieuwe Zijde 55.
 Mevr. Ubink-Lunenberg, Zeegse (Gemeente Vries. Drenthe), Huis „De Boschhoek“.

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

Onttrokken aan de circulatie boek no. 68, W. O. Rother. PRAKTISCHER LEITFADEN ZUR ANZUCHT UND PFLEGE DER KAKTEEN UND ANDERER Succulenten.

Uit dit boek zijn onttrokken de bladzijden 68 t/m 98, handelend over Epiphyllum en Phyllocactus.

De leden worden beleefd doch dringend verzocht de boeken tijdig (de leestijd is een maand) terug te zenden en vooral *geen correspondentie bij te voegen als de verzending als „drukwerk“ geschiedt*. Zendingen, belast met „strafport“ zullen voortaan geweigerd worden.

CHR. DE RINGH.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden in ruil voor andere Cactussen of vetplanten: *Etus pilosus*: *Ereus pentalophus*, *E. stramineus*, *E. cinerascens*, *Cereus Silvestrii*; *Echinopsis Eyriesii*, *E. tubiflora*, *E. multiplex*, *E. rhodotricha*; *Mam. pusilla*, *M. rhodantha* Pfeiff., *M. gracilis*, *M. elegans*, *M. candida*, *M. elongata* var. *stella aurata*, *M. caput Medusae*: *Opuntia microdasys*, *O. aurantiaca*: *Euphorbia submammillaris*: *Echeveria globosa cristata*; *Othonna crassifolia*: *Anacampseros rufescens*: *Sempervivum tectorum*: *Gasteria minima compacta*.

Adres: Joh. de Man. Straatdijk 387, Dirksland.

Aangeboden, in ruil voor *Cactussen* en *vetplantjes*, bewortelde stekken van onderstaande *pracht-Dahlia's*:

Andreas Hofer (reuzen Cactus-Dahlia, satijnrose met wit hart), *Amon Ra* (koperkleurig oranje). *Hera* (lila-mauve tint).

Adres: F. Hoogvliet Wzn., Stuifakker B 54. Rockanje (Z.-H.).

Gevraagd een *Aloë concinna* in ruil voor een mooie plant van *Aloë aristata*, *A. Hanburyana* of *A. succotrina*; *Etus Beguinii*, *E. bicolor*, *E. capricornus*,

E. corniger, *E. Mac Dowellii* of *E. myriostigma*; *Mamillaria valida*, *M. chionocephala* of *M. strobiliformis*; *E. Cereus pectinatus*. Ook adres waar begeerde plant te koop is zou welkom zijn.

Adres: J. W. van Nieuwenhuyzen-Sneep. „Zonnehof", Dinteloord.

MEDEDEELINGEN.

De in dit nummer voorkomende foto's van de zomervergadering zijn tegen betaling van f 0.75 (liefst in postzegels, maar niet hooger in waarde dan f 0.25) te bekomen bij het lid

N. J. PEURSUM, Kamerlingh Onnesweg 31. Hilversum.

Het formaat der foto's is 13 X 18 cM, opgeplakt op groot carton. Toezending geschiedt franco.

GEBOORTEBEPERKING IN HET PLANTENRIJK.

Rectificatie.

In deze in het April-no. gepubliceerde bijdrage van de hand van G. A. Frick is een hinderlijke drukfout geslopen, die we hier gaarne nog even willen rectificeren.

Bladz. 62. 8ste regel van boven, *leze* men een *eendere* giftstof. die in de vallende bladeren medegevoerd wordt, in plaats van een andere giftstof, enz.

M. K.

CONTRIBUTIE 1931.

De leden, die nog in gebreke gebleven zijn hun contributie over dit jaar te voldoen, worden beleefd doch dringend verzocht het bedrag (binnenland f 3,— plus f 0.20 inningskosten; buitenland f 4.—) ten spoedigste over te maken, indien ze prijs stellen op een ononderbroken toezending van „Succulenta".

Ons gironummer is: 133550, Heesch bij Oss, t. n. v. Penningmeester Ned. Vereen. v. Vetplantenverzamelaars.

Buitenlandsche leden gelieven een postwissel te zenden aan onderstaand adres.

S. P. C. VAN ROMUNDE,
Penningmeester „Succulenta",
Heesch bij Oss,
Holland.

„SUCCULENTA“
 MAANDBIJLAGE VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, <i>Penning- meester</i> , Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

EEN NIEUWE ZUID-AFRIKAANSCH EUPHORBIA.

Van den heer G. A. Frick kreeg ik een exemplaar benevens een photo toegezonden van een Zuid-Afrikaansche *Euphorbia*, dewelke hij niet vermocht te determineeren. Bij nader onderzoek is mij gebleken, dat we hier inderdaad met een nieuwe soort te doen hebben, en is het mij een groot genoegen deze naar den heer Frick te noemen. Hieronder laat ik een beschrijving van de plant volgen.

Euphorbia Frickiana N. E. Br.

(met afb.)

Plant succulent, 25—30 m.M. hoog. Wortelstok bijna geheel in den grond ingegraven, ongeveer 5 c.M. lang en 2 c.M. in diameter, dragend aan zijn top een aantal vlak neerliggende of omhooggerichte takken of stammetjes, die 25—45 m.M. lang en 12—15 m.M. dik zijn, voorts 5—6-ribbig, groen van kleur en kaal; ribben ongeveer 3 m.M. breed, duidelijk uitstekend, stomp, getand en voorzien van een dwarsgroeve tusschen elk paar tanden, ¹⁾ welke laatsten 2—3 m.M. uiteenstaan, zeer kort en stomp en in den beginne gekroond zijn met één enkel rudimentair, deltavormig, spitstoeloozend, 1 m.M. lang blaadje.

Dorens (blijvende bloemstelen!) schaarsch, alleenstaand, eenigszins slap, 3—6 m.M. lang, kaal, grijs. Bloemstengels tot 6 m.M. lang, kaal, onvertakt, éénbloemig en bezet met eenige rudimentaire

¹⁾ Die tanden zijn eigenlijk de bladvoeten of podariën.

blaadjes van 1—2 m.M. lengte. Omwindsel (involucrum) ongeveer 3 m.M. in diameter, kaal; honigklieren ongedeeld, eenigszins niervormig, kanariegeel.

De zeven omwindsels, die onderzocht werden, bleken allen zonder uitzondering enkel en alleen manlijke bloempjes te bevatten, zoodat deze soort waarschijnlijk éénslachtig is.

Zuid-Afrika. Riversdale Division, in de Kleine Karroo. Ontdekt door mevr. E. Ferguson. die de plant zond aan mevr. D. van der Bijl. die ze op haar beurt aan den heer Frick doorstuurde.

Deze plant lijkt eigenlijk op geen enkele andere mij bekende soort, echter is ze naar het mij voorkomt nauwer verwant aan *E. aggregata* Berger dan aan eenig andere soort. Ze verschilt van laatstgenoemde door haar geringere grootte, 5—6-ribbige stammetjes (in plaats van 7—9-) en kale stelen of dorens, die bij deze soort een minder stijven en stekeligen indruk maken dan bij de aanverwante vormen. Overigens schijnt ze wel de meest dwergachtige soort te zijn van de groep waartoe ze behoort.

N. E. BROWN. A.L.S.

(Vertaling: M. K.)

Kew, Engeland.

Euphorbia Frickiana N. E. Br. spec. nov.

Naar een photo ontvangen van G. A. Frick. Los Angeles

DE ONTDEKKING VAN EUPHORBIA FRICKIANA.

In een zending van vier exemplaren van *Euphorbia pseudoglobosa*, door mij uit Zuid-Afrika ontvangen van mevr. D. van der Bijl. die de planten toegezonden had gekregen van mevr. E. Ferguson (*E. pseudoglobosa* komt n.l. niet voor in de streek nabij de Great Brakriver waar mevr. van der Bijl woont) bemerkte ik dat één plant met dorens gewapend, in het bezit van ribben met duidelijk uitstekende tanden en voorts gekarakteriseerd was door een losse groeiwijze met meer langgerekte takken (stammetjes) en hierdoor dus duidelijk verschilde van de drie andere importplanten en van Rudolph Marloth's beschrijving van *E. pseudoglobosa* als voorkomend in *The Journal of the Cactus and Succulent Society of America*, vol. I, n°. 10, p. 188, en welke als volgt luidt: „Planten volkomen van dorens of oude bloemstelen verstoken, stammetjes bolvormig-cylindervormig, en van een zeer gedrongen habitus”. — In haar geheele voorkomen was deze plant zoo absoluut anders dan *E. pseudoglobosa*, die eenigszins doet denken aan een druiventros, waarbij de nieuwe takken zich als het ware voegen naar de beperkte ruimte, die voor hun ontwikkeling beschikbaar is, alzoo een massieven, gedrongen bundel vormen.

Afwijkend van die van *E. pseudoglobosa* zijn de takken of stammetjes van *E. Frickiana* meer langgerekt en bereiken een lengte van 2 1/2—5 c.M. Gezien het feit, dat de orig. plant mij gezonden is zooals men ze had aangetroffen op haar natuurlijke groeiplaats, kan er hier van een ontaarding, een uit de krachten groeien tengevolge der cultuur geen sprake zijn. Bovendien werd door geslachtelijke vermenigvuldiging duidelijk aangetoond, dat deze groeivorm van een blijvend karakter is; in stede van compact is de groeiwijze dezer plant los, open en bossig, waarbij voldoende ruimte opengelaten wordt voor de ontwikkeling van nieuwe stammetjes zoo op de hierbij gereproduceerde photo duidelijk uitkomt. De eenige werkelijke overeenkomst met *E. pseudoglobosa*, die ik heb kunnen vaststellen, is de ondergrondse knolvormige wortelstok.

Het is wel zeer verwonderlijk, dat èn mevr. Ferguson èn mevr. van der Bijl deze plant voor *E. pseudoglobosa* hielden en de zoo afwijkende kenmerken of geheel over het hoofd hebben gezien of er geen bijzondere waarde aan hebben gehecht.

Na in de *Flora Capensis* tevergeefs naar eenige aanwijzing omtrent de identiteit dezer plant gezocht te hebben, zond ik een stek ter identificatie aan den heer N. E. Brown te Kew. Engeland, waarbij ik als mijn meening te kennen gaf, dat we hier vermoedelijk met een nieuwe soort te doen hadden.

G. A. FRICK,

Los Angeles, Calif.

(Vertaling: M. K.)

DE RIJKBLOEIENDE BASTAARD.

Den vorigen nazomer werd mij door den tuinbaas eener groote buitenplaats een eigenaardig rozetje ter determineering toegezonden. De kleverig aanvoelende langwerpige bladeren vertoonden naast talrijke overlansche roode strepen en spikkels ook donkergroene, zoogenaamde ademhalingspletten.

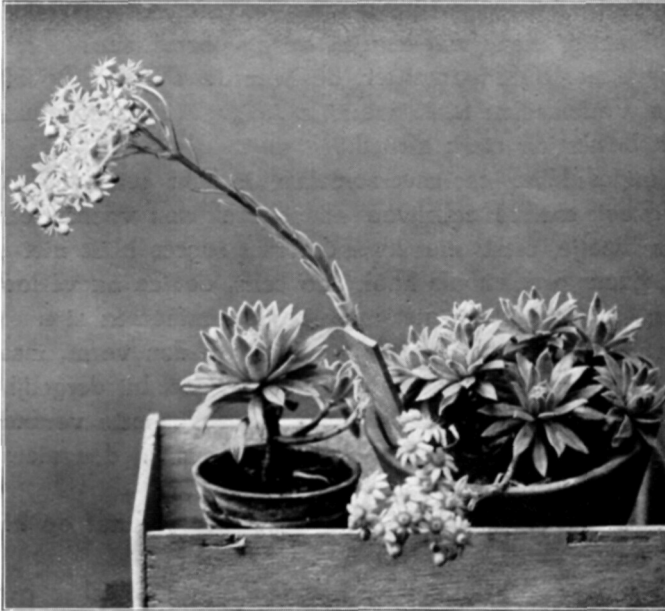
Ik kon het plantje nergens thuis brengen, had het van te voren ook nimmer gezien, en kon er evenzoo geen enkele afbeelding van vinden, hoewel ik op dit gebied nog al aardig gesorteerd ben.

In een potje gezet bewortelde het spoedig en maakte niet lang daarna zelfs nieuwe zijtakjes, alle in een soortgelijk rozetje eindigend. Was mijn eerste gedachte, dat het een Kaapsche *Sempervivum* of *Aeonium* moest zijn, later begon ik dit te betwijfelen, dacht nu eens aan een *Saxifraga*, dan weer aan een *Mesembrianthemum*. Totdat zich dit voorjaar teekenen van bloei begonnen te vertoonen. Nu zou ik dan toch in de eerste plaats gewaar kunnen worden tot welke familie het plantje behoorde. De soortbepaling kwam dan vrij zeker ook wel terecht.

Reeds bij de ontwikkeling van den bloemstengel en de vorming der bloeiwijze kwam ik tot de conclusie, dat mijn eerste gedachte de juiste moest zijn. En toen de goudgele bloempjes zich openden, was met behulp van Alwin Berger's mooie „Crassulaceae" heel spoedig uitgemaakt, dat de naam der onderhavige plant *Aeonium floribundum* Berger was. Berger teekent hierbij aan: „*Aeonium floribundum* Berger (*Ae. caespitosum* X *spathulatum* Praeger = *Sempervivum ciliare hybridum* Haw. = *Aeonium barbatum* Webb. et Berth.) is een in de cultuur ontstane, tegenwoordig nog dikwijls gekweekte, goed groeiende en rijkbloeiende bastaard. Bladeren met rondachtige, witte, parelvormige tanden gewimperd."

Langer dan een maand heeft de tamelijk groote, schermvormige

bloeiwijze nu al met haar goudgele bloemen geschitterd. En nu beginnen zich terzijde van de later gevormde rozetjes weer nieuwe bloeiwijzen te ontwikkelen, zoodat wij nog eens een paar maanden van deze rijkbloeiende bastaard kunnen genieten. De naam *floribundum*, d. i. de veelbloemige. de rijkbloeiende, haar door Berger

Aeonium floribundum. Berger.

gegeven, draagt zij met het volste recht, hoewel zij in de prijs-couranten nog als *Aeonium barbatum* Webb. wordt aangeboden. Door haar gemakkelijke kweekwijze, mooie groei en rijken bloei is het een plantje dat alle aanbeveling verdient. Vooral voor pasbeginnende liefhebbers met weinig ruimte, die graag spoedig in het bezit van een bloeiende plant willen zijn.

G. D. D.

MOETEN WE ONZE SUKKULENTEN BEMESTEN?

In het Cactus-nummer van Gooisch Buitenleven (Febr.), Uitgever A. J. Herwig. Bussum, dat mij en vermoedelijk wel meer van onze leden — ter kennismaking werd gezonden staat een advertentie voor Pokon en een artikelje over „het gebruik van kunstmest“.

Daarin lees ik:

„Een bloemist uit Bilthoven, die Pokon verkoopt, zei mij de vorige week: Pokon wekt sterk de liefhebberij voor planten op. Een dame kwam hier en vertelde, dat zij reeds jaren 20 cacteeën heeft, die ze nooit in bloei heeft kunnen krijgen. Nu ze Pokon gebruikt, heeft ze er 6 in bloei staan”.

't Is prachtig, maar wat zeggen onze voormannen?

Ik begin met onze voorzitter, de heer de Ringh. Op bldz. 60 van zijn Vademecum lezen we: „....., reden waarom ik dan ook bemesting sterk afraad.

Een ongeduldige cactusverzamelaar is licht geneigd den langzamen groei toe te schrijven aan gebrek aan voedsel en vindt dan een beetje mest niet kwaad. Het succes blijft niet uit, de planten gaan groeien als kool, zoo zelfs, dat ze na verloop van tijd geheel misvormd en niet meer te determineeren zijn.

Niet alleen heeft bemesting invloed op den vorm, maar ook op de bedooring. Het is voorgekomen, dat, bij dergelijke vetgemeste planten, de doorns van kleur en grootte veranderden, de witte haren van sommige planten reeds bij den nieuwgroei vergrauwden”.

In „Vetplanten door J. M. v. d. Houten" staat op bldz. 24 het volgende:

„Oudere planten hoeft men niet ieder jaar verschen grond te geven. Als het grondmengsel goed was, vinden ze daar voor jaren genoeg voedsel in. Mest is overbodig en voor kamerplanten ook niet gewenscht. Alleen kan men zoo nu en dan een weinig guano geven, opgelost in water, daar dit den bloei schijnt te bevorderen”.

Verbeek Wolthuys schrijft op bldz. 7 van zijn „De Vetplanten”:

Mesten doen wij de Succulenten niet; door de planten in de eerste jaren ieder jaar over te planten in verschen grond is dat niet noodig, bij oudere exemplaren is het zelfs voldoende, als men om de 2 a 3 jaar verpot; doch ook daarom mesten wij niet, omdat die Vetplanten, die het niet hindert, er te veel de natuurlijke groeiwijze door verliezen, zoodat de eigenaardigheden, waarom wij ze kweeken, verloren gaan”.

In „Cactussen" zegt dezelfde schrijver op blz. 11:

„Versche mest voege men niet aan de aarde toe, daar deze, voor vrijwel alle soorten, meer schadelijk dan goed is, doch men

zorge, dat de gebruikte grond steeds voldoende voedzaam en niet verzuurd zij. dan kan de heele kwestie van al of niet bemesten buiten beschouwing blijven".

Ten slotte nog een aanhaling uit het verslag van de lezing van de heer Romeijn, hortulanus te Utrecht, voor de Kring 's Gravenhage. Zie blz. 17 van deze jaargang. Daar staat:

„Mest hebben de meeste cactussen niet noodig, bladcactussen maken hierop eene uitzondering. Enkele andere soorten kan men in den zomer om de zes of zeven weken gieten met chilisalpeter en superfosfaat (1 gram op 1 L. water), doch alleen goed groeiende gezonde planten moet men daarvoor uitkiezen. Men mag nooit een plant mesten, die niet aan den groei is".

Wat onze redacteur, de heer Duursma, in zijn beide boeken zegt, kan ik niet naslaan. Die boeken zijn meer uitgeleend dan thuis. Hij kan hier echter, zo hij het nodig acht, zijn mening nog wel onder zetten ¹⁾.

Is er nog iemand onder onze leden, die ondervinding op dit punt heeft, dat hij spreke!

D. b. T.

B. TH. K.

Naschrift: Gezien de resultaten welke wij zoo hier en daar met het gebruik van bloemenmest bij succulenten hebben waargenomen, geven wij onze liefhebbers in ernstige overweging hun planten geen bloemenmest te geven, ook al worden de resultaten nog zoo aantrekkelijk voorgesteld. Men houde zich liever aan de bovengenoemde uittreksels der verschillende handboeken.

RED.

¹⁾ Op bladz. 31 van „Onze Cactussen" hebben wij geschreven: Behalve groote Phyllocactussen, welke in den zomer elke veertien dagen een weinig slappe gier mogen hebben, geven wij de Cactussen liever geen opzettelijke bemesting. Oogenschtijnlijk geeft het wel goede resultaten, de planten groeien echter veel te ijl en te waterig op, waardoor zij veel slechter den winter zijn door te krijgen. Hoe langzamer in zekeren zin de groei is, des te steviger wordt de plant, des te beter is ze te overwinteren en des te beter behoudt ze haar karakteristiek uiterlijk. Kunstmest moet derhalve geheel achterwege blijven, alleen kan het zijn nut hebben voor de Echinopsissen, Echinocactussen en Mamillaria's een weinig superfosfaat door het aardmengsel te werken, om de bloeibaarheid te verhoogen. Het zich hierin bevindende fosforzuur toch komt ook in vrij groote hoeveelheden voor in de vruchtbare teellaag, welke ontstaat door de vermenging van het zand met de tengevolge van de verschillende weersinvloeden, (regen en zon, afkoeling en hitte), afgebrokkelde en verweerde vulcanische gesteenten, waarmee een groot deel der Cactusgebieden bedekt is.

G. D. D.

ROTPARTIJ TE KAAPSTAD.

Uit het verslag van den Directeur van Parken en Tuinen te Kaapstad (Annual Report 1929) stippen we enkele punten aan, die voor ons succulenteliefhebbers van belang zijn. In de Municipal Gardens (Stedelijken Plantentuin) is de rotspartij eens goed onderhanden genomen. De ongeschikte granietblokken, waarmede men vroeger werkte, zijn bij gedeelten verwijderd en vervangen door goed verweerde zandsteenbrokken van den Tafelberg. Dit materiaal laat zich prachtig verwerken en is voor den

*Rotspartij in de Municipal Gardens
Kaapstad.*

plantengroei veel beter geschikt, daar het gemakkelijker uiteenvalt en dan rijk aan plantenvoedende stoffen is, wat van graniet niet gezegd kan worden. Hierin nu zijn de laatste jaren uitgeplant een keurcollectie van Zuid-Afrikaansche planten, de meeste speciaal voor dit doel op hun natuurlijke standplaatsen ingezameld en zoo vindt men er dan een uitgebreide verzameling Aloë's, Mesembrianthemums, Lithops, Haworthia's, Gasteria's, Cotyledons, Crassula's, Rochea's. Kleinia's, Stapelia's, Heurinia's, Argyroderma's

Faucaria's, Duvalia's, Rimaria's, Anacampseros, Gibbaeums, Euphorbia's en nog veel meer. Deze nieuwe aanplantingen trekken zeer de aandacht van het publiek en hoewel men in Kirstenbosch de gansche flora van Zuid-Afrika tamelijk wel compleet bijeen vindt, is deze speciale succulentencollectie voor de bezoekers en inwoners van Kaapstad zeer de moeite waard en wordt meermalen

*Municipal Gardens New Rockery
Kaapstad.*

met veel waardeering door landgenoot en vreemdeling van deze rotspartij gewag gemaakt.

We voegen een paar foto's ervan bij, waarop vooral het grillige gesteente goed uitkomt. Na eenige jaren zal alles nog beter aaneensluiten en de groeiwijze een volkomen natuurlijk voorkomen hebben.

V. D. H.

WOLLUIS.

Naast het kweeken van cactussen doet ondergeteekende ook aan het kweeken van kanarievogels. Nu had ik in de zomer van 1930

meer luizen dan wel kanaries geteeld, en toen ik dat zoo eens aan een kanariekwecker vertelde, zei deze: doe eens een druppel anijsolie in het badwater en je zal er geen last meer van hebben. Dat heb ik gedaan en na veertien dagen was er geen luis meer te zien. Toen dacht ik, zou dat niet iets zijn voor onze cactussen om de wolluis te weren. Ik heb een groote pot met Clivia's, die ook door de wolluis is aangetast en daar heb ik het eerst mede geprobeerd. Het gebruikte badwater van de vogels op de aarde gegoten en een paar dagen later zaten de doode wolluizen aan de stammen vast. In dezen tijd van het jaar wil ik mijn cactussen niet veel begieten en toen heb ik het fleschje anijsolie zonder kurk in het cactuskasje gezet en dit goed gesloten.

Na eenige dagen zaten ook daar de doode wolluizen aan de planten. De geheele kas ruikt nu wel naar anijs, maar de cactussen hebben er niet den minsten last van.

Nu ik er baat bij gevonden heb, kunnen onze leden, die in hun verzameling ook last van die lieve diertjes hebben, het anijsmiddel zonder schade eens proberen.

J. GOSSELING.

Dr. MARLOTH. †

De wetenschap en Zuid-Afrika in het bijzonder hebben een groot verlies geleden door het overlijden van den natuur- en scheikundige Dr. Marloth in de Kaapprovincie.

Dr. Rudolph Marloth was op 28 December 1855 te Lubben in Duitschland geboren, studeerde aan de universiteit van Berlijn in de natuurwetenschappen, vooral plant- en scheikunde. Hij kwam in 1883 naar Zuid-Afrika, dat hij zijn tweede vaderland maakte en wiens beroemdste plantkundige hij werd. Van Juni 1894 tot December 1904 gaf hij onderricht in plant- en scheikunde op Elsenburg en hij was vier jaren verbonden als professor aan het Victoria College te Stellenbosch, dat hem in 1922 den eeretitel van D.Sc. toekende. Hem werd in 1923 de Captain Scott-medaille van de Z.-A. Biologische Vereeniging verleend en op zijn 70sten verjaardag werd hij tot eeredid van deze vereeniging benoemd. Hij werd in 1927 aan de afdeeling plantkunde van het Unie-departement van Landbouw aangesteld met het doel om vergiftige planten van Zuid-Afrika te bestudeeren. Belangrijke werken heeft Dr. Marloth over de Zuid-Afrikaansche planten geschreven, waaraan hij een studie van 40 jaren had gewijd. Zijn voornaamste

werken waren: *Das Kaapland, Common Names of South African Plants. The Chemistry of South African Plants and Plant Products.*

Hij zette de kroon op zijn levenswerk door vier deelen te schrijven van zijn *Flora of South Africa*, waarvan drie verschenen zijn en waarvan het laatste deel juist ter perse is en dat hem gegeven was te voltooien.

Een groote schare van ministers, oud-ministers, geleerden en vrienden namen aan de begrafenis deel, waarbij in Duitsch, Afrikaansch en Engelsch werd gesproken, nadat in de Duitse kerk een lijkdienst was gehouden. De Duitse regeering was door haar consul te Kaapstad vertegenwoordigd.

N. R. C. 16 Juni '31.

„GROEN.“

Barbados, — na een korte excursie aan land.

4 April 1930. O. b. s. s. Crynssen.

Mount Hillaby was bestormd. Mijn handen roken nog naar de petroleumzandsteen uit de Scotland-series en kleefden van het agavensap, toen het groote experiment begon.

Ik wilde trachten me een objectieve meening te vormen over de kleur van een agavenblad, uit de beoordeelingen van een aantal personen die ik als zuiver ortochromatisch had leeren kennen.

Met zorg vischte ik enkele wederstrevende bladstukken uit mijn zakken en stalde deze liefdevol uit op de tafel van het achterdek, welke plaats ik tot het houden van genoemde proefneming had uitgekozen. Na een korte inleiding, waarbij op groote wetenschappelijke waarde van deze bijeenkomst werd gewezen, konden we beginnen.

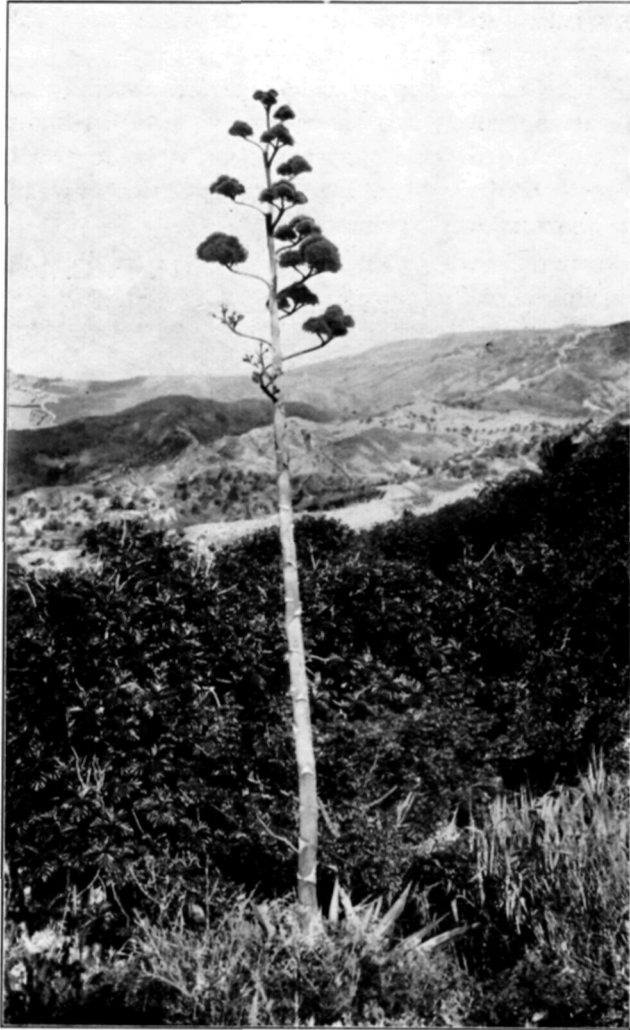
„Verrek“, verbaasde zich Pip uit den grond van zijn hart, toen hij mijn bedoeling meende te begrijpen.

„Aan een dergelijk onwetenschappelijk arbitrair gedoe wensch ik niet mee te doen“, verklaarde Mac heftig.

„Wat moet je weten, bij opvallend of bij doorvallend licht?“ begon weer Pip, met duidelijk geologische gedachtengang, „dit is dikwijls iets geheel verschillends.“

Ik verklaarde me voorloopig tevreden met opvallend licht. „Dan is het nog maar hoe je hem houdt. Kijk, nu is hij donker.“

iets gelig, hier en daar wat blauw-groen, — nu veel lichter: grasgroen, sommige vlekken met typisch blauwgroene weerschijn. Geel zit er ook nog in."

Eenzame *maypole* aan de noordhelling van de Mount Hillaby te Barbados, op ren hoogte van bijna 300 meter.

Dit is *Agave barbadensis* Trelease, maar met een afwijkende bewapening, waarbij de stekels van den bladrand geheel of gedeeltelijk ontbreken. Ook de pluim van de bloeiwijze is korter dan gewoonlijk.

Op den achtergrond veel *Ariocarpus*, de broodvruchtboom.

4 April 1930.

„Grasgroen", verklaarde de Prof. die temidden van zijn zoo-
veelste wandelrondje was aangehouden en bij de tafel gebracht.
„Grasgroen. Niets meer en niets minder."

„Jonggrasgroen", vond Huugje, „de binnenkant iets lichter met
gelen weerschijn. Bovendien is dit eene blad veel donkerder dan
het andere." — „In ieder geval niet egaal", zei Mac, die weer
was bijgedraaid, — „lichtgroen met gelige banen en plekken in
overlangsche richting loopend, met hier en daar vlekken van
blauwig weerschijn. — Definieer haar als: rood-blauw of licht
gelig blauw-groen, het is alleen zoo naar dat niemand dan weet
wat je er mee bedoelt."

Dit was nummer één.

Toen nummer twee in het middelpunt van de belangstelling
was gebracht, moest nogmaals op ernst worden aangedrongen.

„Licht-blauwgroen" was het professorale oordeel, — „hoofd-
zakelijk groen." — „Middel-donkergroen" zeiden Jop en Pip
tegelijk. „Blauwig naar de kanten" merkte Huugje op; „de achter-
kant een beetje lichter. Verder ondefinieerbaar." Met dit laatste
waren we het allen eens, zoodat nummer drie ter tafel kwam.

Symptomen van ongeduld die duidelijker werden, moesten op
tactische wijze worden onderdrukt.

„Donker-grasgroen", met flauwe geel-groene banen."

„Zet hier frisch bij" vond Jop, in tegenstelling met de vorige
met zijn uitgesproken matte kleur." — „Buitenkant licht-grasgroen
met vage, iets lichtere banen".

„Emeraldgreen" klonk plotseling een Iersch accent. „Eerste
jaarsgroen", zei Mac grinnkend. „Keukendeurengroen dat ze
voor buitenhuizen gebruiken" verklaarde Jop met overtuiging.
„Een ondefinieerbare donkergroene rotkleur" kreet Pipje in wanhoop.

Daarna was er geen verstandig woord meer uit ze te krijgen;
men begon baldadig te worden.

De gong bracht redding.

P. HUMMELINCK.

DE ANECDOTE VAN OPUNTIA LEUGENSIS.

Op de laatst te Utrecht gehouden bijeenkomst der Ned. Succu-
lentenvereniging werd de volgende cactusanecdote verteld.:

Heel lang geleden, toen de Utrechtsche Hortus pas bestond,
beging een jonge poorter de snoode overdaad een stek weg te

nemen van een Schijfactus of *Opuntia*, een soort, die toen pas in Amerika ontdekt was en waarvan de Hortus door bemiddeling van den Spaanschen gezant een exemplaar gekregen had. De jongeman werd echter op heeterdaad betrapt en volgens het gebruik dier tijden in den kerker geworpen, ter plaatse, waar zich thans den Raadskelder bevindt. Slechts een enkele zonnestraal viel door een klein gestralied venster naar binnen en daar sloot men den dief op om zijn vonnis af te wachten. Zooals wel meer gebeurde, vergat men het geheele geval en alleen de cipier had er na jaren nog heugenis van. Dit bleek op de volgende wijze. Een student in de medicijnen had een geraamte nodig om zijn kennis van de botten wat op te frisschen en wendde zich tot alle daarvoor in aanmerking komende kanalen, zooals doodgravers, beulen, enz. Zoo kwam hij eindelijk bij den cipier der kerker terecht en deze herinnerde zich dat hij dertien jaar geleden eens iemand had opgesloten voor een cactusdiefstal en er verder nooit meer iets van had gehoord. Vol hoop begaven beiden zich naar de bewuste afdeeling, de een met het oog op de fooi, de ander op het gave skelet en nadat het roestige slot langen tijd weerstand geboden had, opende zich de deur van het onderaardsch gewelf. Wie schetst hun verbazing, toen ze daar gezond en wel een man op middelbaren leeftijd aantreffen met een lange baard en een eenigszins geposeerd buikje. Wat was er gebeurd om dit wonder tot stand te brengen? Men had namelijk vergeten den gevangene voor zijn opsluiting te fouilleeren. Deze had de cactusschijf geplant tusschen de steenen, juist waar dagelijks de zonnestraal naar binnen viel. Iedere dag had de plant een nieuwe sappige schijf gemaakt en deze sterkte hem al dien tijd niet alleen tot voedsel, maar ook tot drank. Het spreekt vanzelf, dat deze geschiedenis, toen zij ruchtbaar werd, veel opzien baarde. De man werd onmiddellijk in vrijheid gesteld. Van de borstelige doornen, die hij al die jaren bewaard had, begon hij een borstelfabriek en stierf later als een algemeen geacht ingezetene der stad Utrecht. Men zegt, dat deze Schijfactus nog steeds in den Hortus gekweekt wordt en dat men haar, ter eere van de wonderlijke historie, die er aan verbonden is, den naam heeft gegeven van *Opuntia leugensis*.

BLOEIENDE SUCCULENTEN.

Wij leven thans weer in den gelukkigen tijd, dat verscheidene Cactussen en andere vetplanten ons weer met haar bloemen verblijden. Dit is een mooie gelegenheid om ook eens aan het maken van foto's te denken. Vooral wanneer het minder algemeen voorkomende soorten of typische afwijkingen in den bloei betreft, is het van groot belang, zoo iets op de gevoelige plaat vast te leggen. Voor den eigenaar der plant is de goed geslaagde foto een aangename herinnering, maar bovendien kan men al onze leden in de vreugde doen deelen, wanneer men ons een afdruk der foto toezendt, zoo mogelijk met vermelding van eenige bijzonderheden. Wij zullen dan wel zorgen, dat een en ander een goede plaats in ons orgaan krijgt. G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Lustrumivergadering op 19 Juni.

In de groote collegezaal van den Hortus Botanicus die met haar 170 zitplaatsen geheel gevuld was, herdacht de Kring Amsterdam op Vrijdag 19 Juni het volbrengen van haar 1e Lustrum.

Met haar talrijk publiek — dat niet alleen bestond uit leden van den Kring en van de Ned. Ver. v. Vetplantenverzamelaars, doch tevens uit leden van de Nederlandsche Natuur Historische Vereeniging en de Maatschappij voor Tuinbouw- en Plantkunde — en met de rijke keuze van planten uit den Hortus die door de voordrachtgever als demonstratiemateriaal waren uitgesteld bood de zaal een prettigen aanblik. Ook de ruime hal van het gebouw stond in het teeken van de lustrumviering: op 7 tafels waren hier een groot aantal cactussen opgesteld, door verschillende leden uit hunne verzamelingen bijeengebracht terwijl op 2 tafels verspreid lag een eigenaardige collectie caricaturen en reclame teekeningen, waarin de cactus als motief gebruikt was.

De Voorzitter Dr. Claeys begon zijn toespraak met het uiten van den dank van het Kringbestuur aan allen die in eenigerlei vorm tot het succes van den avond hadden bijgedragen: College van Burgemeester en Wethouders die het gebruik van de zaal hadden toegestaan. Prof. Stomps, die door zijn gunstig advies deze toestemming had mogelijk gemaakt, het Hoofdbestuur van de Ned. Ver. die een telegram van gelukwenschen had gezonden en de Voorzitter van dit Hoofdbestuur die bovendien de vergadering met zijn aanwezigheid vereerde, de kringbesturen den Haag en Haarlem die vertegenwoordigd waren, het eerste door zijn voorzitter, het tweede door een delegatie, de kringbesturen Utrecht en Groningen die schriftelijk hun gelukwenschen hadden gezonden, de besturen van Ned. Nat. His. Ver en van de Maatsch. van Tuinb. en Plantk. die zich eveneens officieel hadden doen vertegenwoordigen. En ten slotte de Heer A. J. van

Laren, die op zich genomen had om als spreker op te treden en tot wien de voorzitter hiervoor vriendelijke woorden richtte.

Na een schets van de omstandigheden waaronder de kring werd opgericht en van de wederwaardigheden welke hij gedurende de vijf jaren van zijn bestaan had doorgemaakt zette de voorzitter uiteen om welke redenen aan dezen vorm van vieren de voorkeur was gegeven. Naast het feit, dat het bestuur aldus het genoegen had aan zijn genoodigden een lezing van den Heer v. Laren aan te bieden, bestond de voornaamste reden hierin dat de herdenking van het volbrengen van dezen „vijf jaren van bescheiden pogingen op het gebied van de cacteënkunde" op deze wijze kon geschieden op dezelfde plaats waar eenmaal Linnaeus had gewerkt. Linnaeus, de groote hervormer op het gebied van de plantennomenklatuur had immers onder de 7300 soorten welke in zijn hoofdstuk behandeld werden, ook een plaats geschonken aan de cactussen voor zoover die in zijn tijd bekend waren (1753), waarvan hij 24 soorten beschreef.

Op deze plaats moet hij ongetwijfeld zijn systemen in het hoofd hebben rondgedragen en verder hebben uitgewerkt. En het kon niet anders of dit feit moest aan de herdenking een bijzondere wijding verleen.

De Heer de Ringh en Verbeek Wolthuys brachten hierna de gelukwenschen over respect. van het Hoofdbestuur en Kring den Haag. Aanknoopend aan een pasage van de toespraak van den Voorzitter waarin deze had betreurd dat er onder de Amsterdamsche leden van Succulenta nog 70 zijn, die niet bij den kring zijn aangesloten en waarin hij de hoop had uitgesproken dat een groot aantal onder hen van deze gelegenheid gebruik zouden willen maken, om toe te treden, richtte de Heer Verbeek Wolthuys een ernstige opwekking tot de aanwezigen met het gevolg dat zich enkele nieuwe leden opgaven.

Hierna was het woord aan den Heer van Laren, Hortulanus over het onderwerp: „de cactussen in het licht der hedendaagsche wetenschap."

Het is niet mogelijk om in het kort bestek dat voor dit verslag beschikbaar is den inhoud dezer lezing volledig weer te geven. Wij moeten ons dus tot enkele hoofdzaken beperken.

De Heer van Laren had de ruime collegetafel geheel gevuld met een groote hoeveelheid cactussen overzichtig gerangschikt volgens de graad van vormontwikkeling: van de Peireskia's tot de hoog ontwikkelde Neomamillaria's. Aan de hand van deze verzameling en van duidelijke kaarten van Noord- en Zuid-Amerika gaf spreker een overzicht van de verbreiding der verschillende geslachten, hierbij verband leggend tusschen de aardrijkskundige en climatologische gesteldheid, de verschillende streken en de bouw der plant. Doordat van cactussen geen fossielen bekend zijn is omtrent de afkomst dezer planten niets met zekerheid te zeggen. Alleen mag men wel aannemen dat hun voorouders tropische planten moeten zijn geweest van een groeiwijze als de ons vertrouwde loofgewassen en met een overeenkomst met de thans nog bekende Peireskia's waarvan het grootste aantal soorten in Zuid-Amerika voorkomen.

In dit werelddeel vond men ook de andere meest eenvoudig ontwikkelde vormen, zoodat als zeker is aan te nemen dat de oorsprong van het cactussen geslacht in het Zuiden is te zoeken.

Naar het Noorden toe treft men steeds verder ontwikkelde vormen aan tot men in Mexico het culminatiepunt van vormontwikkeling heeft bereikt. Mexico bezit een ware schat van allerhande soorten.

Nader hierop ingaande voert spreker vanzelf het probleem aan van de Nomenclatuur. Spreker toont zich een warm voorstander van Britton en Rose die inplaats van het beperkt aantal geslachten dat door Schumann was voorgesteld de planten verdeelt in 12 geslachten met ruim 1200 soorten, hetwelk veel overzichtelijker is dan het vroegere stelsel. Berger heeft zich in hoofdzaak aan de nieuwe in-deeling aangesloten, maar toch enkele wijzigingen voorgesteld die verschillende nieuwe gezichtspunten hebben geopend.

Na de pauze die gebruikt werd voor het bezichtigen van de uitgestalde planten vertoonde de Heer van Laren nog een 60 tal zeer mooie lantaarnplaatjes toegelicht met eenige duidelijke bijzonderheden. De geheele lezing die voorgedragen was met gloed en overtuiging genoot een welverdiende bijval.

Bij het sluiten der vergadering sprak de voorzitter den wensch uit dat de kring alle aanwezigen wederom zou mogen vereenigd zien binnen vijf jaar bij het vieren van zijn 2de lustrum.

Amsterdam.

H. WITTE. *Secretaris.*

Tel. 80422.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den kring op Vrijdag 10 Juli 8 uur in gebouw Koningin Wilhelmina, Prinsengracht 1015.

Herdenking Lustrum in intiemen kring.

Amsterdam.

H. WITTE, *Secretaris.*

Tel. 80422.

Kring Groningen en Omstreken.

Verslag gehouden vergadering op 9 Juni '31, 's avonds 8 uur in 't Victoria Hotel te Groningen.

Deze zeer drukbezochte vergadering wordt te ongeveer half negen met een hartelijk woord van dank voor de zoo talrijke opkomst door den Voorzitter geopend, en gaf het woord aan den Secretaris tot het voorlezen der notulen. Na voorlezing notulen en het afwerken der ingekomen stukken, deelde de Voorzitter mede, dat er van den Heer van den Houten, Lid van ons Hoofdbestuur, een pakket met Succulenten was ontvangen, welke hedenavond gratis verloot zullen worden, terwijl door den Heer v. d. Spoel een *Echinopsis Eyriesii* en door den Heer Feenstra een *Echinocereus-Berlandierii* werden geschonken, welke beide planten tegen betaling van 10 cent per lot ten bate van de kas verloot zullen worden, terwijl Dr. Zeven nog wat *Melocactus Communis* zaad ten geschenke gaf welke aan de gratisverlooting zal worden toegevoegd. Aan al deze milde schenkers een woord van hartelijken dank. Tot deelname aan de te houden tentoonstelling, waartoe in beginsel op de vorige vergadering was besloten, werd na een nadere uiteenzetting door den Voorzitter definitief besloten, welke nu zal worden gehouden op 3, 4 en 5 Juli a.s. in het Huis de Beurs te Groningen. Als Juri-Leden tot keuring onzer florakinderen zullen worden aangezocht de Heeren G. D. Duursma, Redacteur van ons Maandblad *Succulenta*, en Robertus, eerste tuinman in den Hortus te Groningen. Een ingediend voorstel, tot het doen vaststellen van een andere vergaderingsdag werd zoo goed als met algemeene stemmen verworpen, terwijl op voorstel van bestuur, tot het houden van een Excursie na wat gezellig heen en weer gepraat staande de vergadering werd

besloten, en wel op Zaterdag 20 Juni a.s. per trein naar het Rengerspark te Leeuwarden, terwijl de Heer G. D. Duursma zal worden aangezocht ons als gids van dienst te willen zijn. Hierna volgde de verloting, welke als gewoonlijk weer een gunstig onthaal vond. doch alvorens hiertoe kon worden overgegaan moesten door den Secretaris eerst nog drie nieuwe leden voor de Ned. Vereeniging en vijf voor den Kring worden ingeschreven daar ook deze gaarne aan de verloting wilden deelnemen. Hierdoor is de Kring Groningen en Omstreken in een zoon korten tijd de veertig leden gepasseerd, moge dit spoedig de vijftig zijn. Na de pauze, waarin de ruilbeurs plaats vond, werd op voorstel van 't Bestuur nog besloten den Heer Robertus uit te noodigen om op onze eerstvolgende vergadering aanwezig te willen zijn. om de planten welke nog in onze verzamelingen zonder naam voorkomen, voor zoover mogelijk onder naam te brengen. Verder deelde de Voorzitter mede, dat op de laatste Dinsdag in Mei j.l. op de markt aanwezig was geweest een koopman met een groote partij prachtige importplanten, welke hij tegen buitengewoon lage prijzen verkocht, waarvan gelukkig nog enkele leden hebben kunnen profiteeren. Na deze mededeeling deelde Dr. Zeven uit Muntendam nog mede dat hij van bedoelden Kweeker de collectie van 10 prachtige bloeibare importplanten voor f7.50. waarmede hij in Succulenta adverteert, had ontvangen en dat het dan ook werkelijk prachtige planten waren, terwijl er tevens één bloeide, en allen ook al goed beworteld waren. Niets meer aan de orde zijnde werd deze buitengewoon gezellige vergadering te ongeveer half twaalf door den Voorzitter gesloten.

De Secretaris.

J. FOKKINGA.

Een enkel woord tot de niet-Leden van den Kring Groningen en Omstreken. Uit de Stad en Provincie Groningen.

Leden der Ned. Ver. van Vetpl.verzamelaars „Succulenta" uit de Stad en Provincie Groningen, nog geen lid der Kring zijnde, laten de verslagen van de gehouden vergaderingen ook voor U het bewijs zijn. dat het lid van den Kring zijn ook voor U van groot belang is. Geeft U dus nog heden op bij den Secretaris J. Fokkinga, Buiten Damsterdiep 98. Groningen, welke U gaarne alle gewenschte inlichting verstrekt.

De Secretaris.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op Dinsdag 14 Juli des 's avonds acht uur in 't Victoria Hotel te Groningen.

Agenda.

1. Opening door den Voorzitter.
2. Voorlezen notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Voor zoover mogelijk onder naam brengen van onze naamlooze planten door den Heer Robertus, eerste tuinman in den Hortus te Groningen.
5. Korte bespreking over de gehouden Excursie.
6. Ruilbeurs.
7. Rondvraag.
8. Sluiting.

Verzoeken zooveel mogelijk uw naamlooze planten en ruilmateriaal mede te brengen.

HET BESTUUR.

Kring Haarlem en Omstreken.

Excursie op Zondag 12 Juli naar de Stadskwekerij aan de Kleverlaan. Verzamelen 's morgens 9.45 uur voor den hoofdingang der kwekerij. Kleverlaan. Voor deskundige leiding zal worden gezorgd. Deze excursie is door de Directie der Gemeente Plantsoenen toegestaan onder de bepaling, dat het aantal deelnemers hoogstens uit 30 personen mag bestaan. Waar nu de kans bestaat, dat er meer dan 30 belangstellenden zullen komen, worden de leden verzocht, zich ter deelneming aan deze excursie vóór 9 Juli op te geven aan één der volgende adressen: Mevr. Schreuder, Garenkokerskade 53: den Heer v. d. Bilt, Garenkokerskade 28 en den Heer v. Essen. Joh. Verhulstweg 34, Bloemendaal post Santpoort. Mocht het aantal deelnemers de 30 overschrijden, dan zal getracht worden op één der volgende Zondagen in Juli nogmaals met een groep toegang te verkrijgen. De liefhebbers, die zich vóór 9 Juli aangemeld hebben en die vóór 11 Juli 's middags 4 uur geen bericht namens het kringbestuur hebben ontvangen, gaan op 12 Juli mee ter excursie.

W. J. VAN ESSEN. *Secretaris.*

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- R. Clarté, Amsterdam Z., v/h. Euterpestraat 157, thans Botticellistraat.
 J. J. Keijzer, Amsterdam W., v/h. Kanaalstraat 171. thans Admiraal de Ruijterweg 363^{III}.
 R. H. van Elewout, v/h. Rijswijk, Broekslootkade 74, thans Delft, Voorstraat 1.
 J. de Bruin. Dordrecht, v/h. Violenstraat 8. thans Billitonstraat.
 D. M. de Zwaan, v/h. Wassenaar. Backershagenlaan 7, thans 's-Gravenhage, Vondelstraat 208.
 M. C. J. Stuy, Haarlem, v/h. Acaciastraat 47, thans Thuroopstraat 26.
 H. A. Wijkhuizen. Haarlem, thans Zijlweg 4 rood (in pl. van 20).
 Mevr. J. J. van Tussenbroek-Hulst, v h. Utrecht, „de Wiekslag". Park Oog in al. thans Binnen-Kaag (post Abbenes). „de Wiekslag".
 G. J. Munnik. v/h. 's-Gravenhage, Deimanstraat 56, thans Rijswijk (Z.-H.), Koninginnelaan 72.
 H. H. Schröder. Utrecht, v/h. Bleijenburgstraat 8, thans Buys Ballotstraat 42.
 J. A. Gentil. v/h. 's-Gravenhage, Schoutenstraat 40, thans Voorburg, v. d. Wateringenlaan 149.
 Mevr. Vrijlandt-Bach, v/h. Leusden (post Hamersveld), thans Voorburg. Laan v. Nieuw Oosteinde.
 H. Rietberg, Wageningen. thans Lawicksche Allée 14 (in pl. van 33).
 Mej. T. Schilthuis, v/h. Wormerveer, Wandelweg 29. thans Zaandam, Govert **Flinckstraat 18.**

Bedankt.

- P. Dijkstra, Amsterdam, Valeriusstraat 90b.
 Mevr. Dr. S. B. de Groot, 's-Gravenhage, Louise de Colignyplein 11.
 Mevr. J. Harting-Tiggelaar, Heemstede, Molenaerplein 2.
 Mevr. H. M. van de Ven-Meissner, „Larixbosch". Schalkhaar bij Deventer.
 A. V. E. Pohl. Tiel.

Overleden.

L. K. de Jong, Hardegarijp (Fr.).

Onbestelbaar adres.

A. H. Backhuijs, Amsterdam, v/h. Pieter Baststraat 24 belétage.

NIEUWE LEDEN.

N. J. Cramer, Amsterdam, Z., Frans v. Mierisstraat 29^{II}.

F. H. van Lingen, Amsterdam C., Zeeburgerstraat 8.

A. Weissman, Amsterdam, Noorder Amstellaan 149 huis.

H. Arends, Enschede, Gronausche Voetpad 76.

Jhr. A. H. Gevers, 's-Gravenhage, Bezuidenhout 24a.

C. Vliet Vlieland, 's-Gravenhage, Cartesiusstraat 38.

Mevr. M. van der Schans-Roelfsema, Groningen, Gelkingestraat 4 a.

Mej. T. Woortman, Groningen, Oostersingel 21 a.

Mej. L. van Kervel, Heemstede, Bronsteeweg 5.

J. Dovermann, Heerlen, Coriovallumstraat 16.

Mevr. W. Ubink-von Heming, Kampen, 3de Ebbingestraat 35.

S. Vermeer, De Lier (t Westland), Kikkerweg B 4.

E. Brouwer, Naaldwijk, Duiventorenstraat 22.

J. Veenstra, Rotterdam, Noordpolderstraat 33.

Gebr. Hazenberg, Kweekerij, Ludensweg, Winschoten.

J. Gruijs, Zaandam, Anna Paulownastraat 12.

Mevr. S. Hijmans-Schaap, Zantvoort, Zantvoortschelaan 123. Na 31 Juli echter:
Amsterdam Z., Valeriusstraat 75.

Buitenland.

Brooklyn Botanie Garden (Librarian Calvin W. Foss Esq.). 1000 Washington Ave, Brooklyn. N. Y (U.S.A.).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

BERICHT.

Daar ondergeteekende van 14 Juli—16 Augustus afwezig is, wordt men beleefd verzocht om gedurende dien tijd voor het Secretariaat bestemde correspondentie waar haast bij is aan den Heer Duursma, Achter de Hoven 114 bis, Leeuwarden, te richten.

M. C. KARSTEN.

VRAGENBUS.

Leden van Succulenta, met of zonder dame, die een vierdaagsche autotocht uit Utrecht naar Erfurt (Friedrich Haage) voor gezamenlijke rekening wenschen mede te maken, kunnen dienaangaande inlichtingen bekomen Leidscheweg 63, Utrecht. Data 1—4 Augustus.

RUILRUBRIEK.

Wie stuurt onderget. z. sp. m., in ruil voor een Mesem. Simbolusi = Mesem. simulans Bolusi wat stuifmeel of een paar rijpe meeldraden van Euph. Obesa ?

W. BRANDSMA,

Thesinge (Gr.).

Stukken voor de Redactie
 te zenden vóór den 15en
 der maand aan:

G. D. DUURSMA,
 Achter de Hoven 114 bis,
 LEEUWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
 J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening
 No. 133550 - HEESCH bij Oss.

Alle correspondentie te
 richten aan het Secretariaat
 Adres:

Mej. M. C. KARSTEN,
 TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23;
 Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penning-
 meester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis;
 J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

IN MEMORIAM
ALWIN BERGER

1871-1931

In vervolg op ons bericht in het Mei-nummer, waarin we met leedwezen kennis gaven van het verscheiden van ons medelid Alwin Berger, laten we hieronder een levensbeschrijving van dezen veelzijdigen succulentenkenners volgen. Alvorens hiertoe over te gaan zij het ons vergund onzen hartelijken dank te betuigen aan mevr. Elise Berger-Keiler te Cannstatt voor de moeite, die zij zich getroost heeft om ons op de meest uitvoerige wijze over den levensloop van wijlen haar echtgenoot in te lichten, alsmede voor haar vriendelijke attentie om ons het portret, dat men hierbij vindt afgedrukt, als aandenken af te staan.

Alwin Berger werd den 28sten Augustus 1871 geboren te Mörschlitz, een dorpje in de buurt van Schleiz in Thüringen. Na het gymnasium te Schleiz doorlopen te hebben, bezocht hij het Pomologisch Instituut te Reutlingen (Württemberg), waarmede hij zijn eerste schreden op tuinbouwgebied zette. Nadat hij aldaar zijn studiën voltooid had, kreeg hij een aanstelling aan den Botanischen Tuin te Dresden, waar hem speciaal de verzorging der Cacteeën werd toevertrouwd. Na nog in eenige andere botanische tuinen werkzaam geweest te zijn en zich verder aan de Universiteit te Freiburg in Br. in de botanie bekwaamd te hebben, werd hij in 1897 benoemd tot curator van den grootsten en fraaisten subtropischen tuin in Europa, den Hanburytuin te La Mortola bij Ventimiglia, als opvolger van Kurt Dinter, die de hem geboden betrekking van gouvernementsbotanicus in het toenmalig Duitsche Zuid-West-Afrika had aanvaard. 19 jaar lang is Alwin Berger te La Mortola werkzaam geweest, ongetwijfeld de gelukkigste periode van zijn leven. Tusschen de door de gebrs. Hanbury vergaarde plantenschatten voelde hij zich eerst recht in zijn element!

Bij de beplanting van den tuin heeft Berger gedachtig aan de lijfspreuk van Sir Thomas Hanbury, „Never go against Nature", zooveel mogelijk een natuurlijke groepeerings doorgevoerd. Alles wat onnatuurlijk zou aandoen werd indien eenigszins mogelijk vermeden. Om een voorbeeld te noemen, gras, dat in een omgeving van immergroene hardbladige gewassen (zoals de Eucalypti of „koortsboomen" en de Proteaceeën), succulenten, olijven, vijgeboomen enz. wel zeer uit den toon zou vallen, werd in den tuin niet geduld!

Tal van nieuwe planten werden door hem aan de reeds bestaande plantenschatten toegevoegd; in het bijzonder nam de

succulentenverzameling onder zijn curatorschap ongewone dimensies aan!

Het warme zuidelijke klimaat, de ongemeen gunstige beschutte ligging en de leemachtige, kalkhoudende grond maakten den tuin voor de cultuur der meeste Cacteeën, Euphorbia's, Agaven, Aioe's, diverse Crassulaceeën, Mesembr. enz. uitermate geschikt. De succulenten zijn er dan ook steeds vanaf de grondlegging van den tuin door Thomas Hanbury (anno 1867) een onderwerp van bijzondere belangstelling geweest. We weten, dat door Daniel Hanbury († 1875) van tijd tot tijd niet zonder trots de zich in La Mortola in cultuur bevindende soorten opgesomd werden. Voor Alwin Berger, die zich al van den aanvang van zijn tuinbouwkundige loopbaan af sterk voor vetplanten interesseerde, vormden de collecties in den Hanburytuin een rijk studiemateriaal. Uit den tijd dat hij aan den Hanburytuin verbonden was dateeren zijn bij Ulmer te Stuttgart verschenen *Illustrierte Handbücher Sukkulenter Pflanzen*, te weten: *Sukkulente Euphorbien* (1907). *Mesembrianthemen und Portulacaceen* (1908) en *Stapelieen und Kleinien* (1910). Deze drie monographiën vonden bij het plantenminnend publiek een gunstig onthaal, en het gevolg was een groote toename van de belangstelling voor succulenten, andere dan Cacteeën. Dit is echter niet alles wat door hem gedurende zijn verblijf te La Mortola over succulenten gepubliceerd werd. In 1904 verscheen van zijn hand in *Reports of the Missouri Botan. Gardens* een uitgebreide verhandeling over het gesl. *Cereus* („A Revision of the Genus *Cereus*”), welke arbeid destijds door Dr. Rose in een aan Berger gericht schrijven gekwalificeerd werd als . . . since Engelmann the first classical work”. Ook de *Aloe's* en aanverwante groepen werden in die jaren door hem onderhanden genomen en monographisch bewerkt: *Liliaceae-Asphodeloideae-Aloineae*, gepubliceerd in Engler's *Regni Vegetabilis Conspectus* (IV. 3. 2). Leipzig 1908. Dit werk is echter meer bedoeld voor den systematicus dan voor den gewonen liefhebber, gezien de zuiver wetenschappelijke vorm waarin het gegoten is. Vervolgens werd door hem op meer algemeen botanisch gebied een alphabetische catalogus samengesteld van de zich in La Mortola in cultuur bevindende gewassen, de *Hortus Mortolensis* (verschenen bij West, Newman & Co., London 1912), een onontbeerlijk werk voor dengene, die zich korteren of langeren tijd voor zijn botanische studiën in den Hanburytuin zou ophouden.

In 1902 trad Berger in het huwelijk met Elise Keiler; uit hun huwelijk, dat zeer gelukkig was, werden twee kinderen geboren, Fritz en Verna, welke beide het eerste levenslicht zagen te La Croce (Mortola). De oude Sir Thomas † 1907) was hun beste vriend, als een vader heeft deze voor het jonge gezin Berger gezorgd. Het heengaan van dezen nobelen man moet voor hen ongetwijfeld een groote slag geweest zijn.

Aan het onbezorgde leven, dat Berger en de zijnen temidden van dit plantenparadijs aan de zonnige Riviera leidden, werd door het uitbreken van den Wereldoorlog een eind gemaakt; in Februari 1915, toen ook Italië zich aan de zijde der Geallieerden scharend Duitschland den oorlog verklaarde, moest de familie Berger hals over kop uit La Mortola vertrekken met achterlating van bijna al hun have en goed.

Terug in zijn geboorteland werd Alwin Berger in Mei 1915, na korten tijd als Gartendirektor te Reuss werkzaam geweest te zijn en op uitnoodiging van Czar Ferdinand als tuinbouwkundig adviseur een reis naar Bulgarije gemaakt te hebben, door Koning Wilhelm II van Württemberg aan de Koninklijke tuinen te Stuttgart benoemd met den titel van Oberhofgartendirektor. In dat jaar zag een nieuw boek van Alwin Berger het licht, nl. *Die Agaven, Beitrage zu einer Monographie* (Verlag Gustav Fischer, Jena). Dit werk, waarvan het grootste gedeelte nog tijdens zijn verblijf in La Mortola — waar een uitgebreid studiemateriaal ter zijner beschikking stond — gereed gekomen was, behoort wel tot zijn meest serieuze publicaties.

Toen hij zich al aardig in Stuttgart begon thuis te gevoelen en zijn wetenschappelijke arbeid algemeen waardeering begon te vinden, speelde andermaal de politiek een rol in Berger's leven; de revolutie brak uit, waardoor hij zijn betrekking aan den slot-tuin dra kwijt raakte en gepensionneerd werd.

Die gedwongen non-activiteit was niets voor den werkzamen Berger en is het dan ook te begrijpen, dat toen hem in de lente van 1923 een aanzoek uit N.-Amerika gewerd om aan het N. J. State Agricultural Experimental Station te Geneva N. J. (op de grens der Vereenigde Staten en Canada) de geslachten *Ribes* en *Rubus* systematisch te bewerken, hij dit met beide handen aannam.

Hij bleef in Geneva tot in het najaar van 1926 toen „das alte Vaterland" hem weer opvorderde om als opvolger van Prof. Eichler de leiding der botanische afdeeling van de Württemberger Natura-

liënverzameling te Cannstatt bij Stuttgart op zich te nemen.

Tijdens zijn verblijf in Amerika schreef hij zijn *Entwicklungslinien der Kakteen*, een werk dat in 1926 bij Gustav Fischer te Jena het licht zag en waarin hij een overzicht geeft van den ontwikkelingsgang der diverse Cactustypen, een zeer interessante studie!

In Amerika heeft het Berger niet aan moeilijkheden ontbroken, vooral doordat hij onder alle omstandigheden zijn vaderland met hart en ziel bleef toegedaan. Bovendien kon hij evenmin als zijn vrouw zich makkelijk aan de Amerikanen, hun levens- en denkwijze, gewennen. Het behoeft dan ook geen betoog, dat van de geboden gelegenheid om zich weer in Deutschland te vestigen, en nog wel vlak bij het hun lief geworden Stuttgart, door deze menschen, die ten eenenmale in de Nieuwe Wereld niet aarden konden, een dankbaar gebruik werd gemaakt.

Nog vier en een half jaar was het Alwin Berger gegeven in „die Heimat" werkzaam te zijn en heeft hij zich in zijn nieuwen werkring nog zeer verdienstelijk weten te maken. In deze laatste jaren van zijn leven produceerde Berger nog een paar werken op vetplantengebied. In 1929 verscheen bij Ulmer in Stuttgart zijn werk *Kakteen*, dat zeer zeker tot het beste behoort wat de laatste jaren over Cactussen werd geschreven. Hoewel hij de grootste waardeering had voor de baanbrekende arbeid van Britton en Rose, heeft Berger in zijn monographie de Cactaceae volgens een nieuw systeem ingedeeld, aangezien hem dat van de Amerikanen wat te uitgebreid voorkwam.

Zijn laatste werk is een monographie van de geheele familie der Crassulaceae, door hem samengesteld met medewerking van Dr. H. Harms uit Berlin-Dahlem, ook een succulentenkenners naam. Dit werk verscheen onder den titel *Crassulaceae* in het Verlag Engelmann te Leipzig anno 1930. Binnen afzienbaren tijd zouden we ook een nieuw handboek over de *Aloe* en verwante geslachten alsook een dergelijk werk over de *Agaven* van Alwin Berger hebben mogen begroeten, indien de dood niet plotseling aan dit zoo welbestedde leven een einde had gemaakt. In Januari 1931 werd hij door een ernstige hartneurose op het ziekbed geworpen. Na een wekenlang lijden trad echter beterschap in en was de zieke op het laatst weer zoover hersteld, dat hij in staat was lichte werkzaamheden te verrichten in zijn vol Cactussen en succulenten staand tuintje. Helaas werd hij in April door een acute blindedarmonsteking wederom terneer geworpen, ditmaal

om niet weer op te staan. Dinsdag den 21sten April is hij na tien dagen ondragelijk geleden te hebben op ruim 59 jarigen leeftijd overleden.

Zijn heengaan was niet alleen voor zijn naaste familie, doch voor de geheele botanische wetenschap een zware slag. Onder de talrijke bewijzen van deelneming, die de nabestaanden uit vele deelen van de wereld bereikten, waren er van Ex-Koning Ferdinand en den huidige Koning Boris van Bulgarije.

Fritz Berger vertoefde tijdens het overlijden van zijn vader buitenslands. De liefhebberij voor planten van zijn vader geërfd hebbend, had hij zich een tuinbouwkundige loopbaan gekozen. Ongeveer 2 jaar geleden kreeg hij een betrekking aan den Huntington Botanie Garden te San Marino (Calif.)

* *
*

Groote overzeesche reizen heeft Berger nooit gemaakt, doch wel werd hij verscheidene malen als tuinbouwkundig adviseur naar het buitenland geroepen, behalve naar Bulgarije nog naar de Scilly-Eilanden, de Brionische-Eilanden in de Adriatische-Zee en het vorig jaar nog naar Spanje. Sedert dien rampspoedigen winter van 1915 was het Alwin Berger nog tweemaal vergund La Mortola te bezoeken, nl. in de lente van 1928 en 1929. Het weerzien van den Hanburytuin was echter gedeeltelijk een desillusie; tal van eertijds door hem aangeplante gewassen, vooral Australische en Kaapsche hardbladige heesters (voornl. Proteaceae) en verscheidene der kleinere vetplantensoorten bleken niet meer te vinden te zijn.

In een brief, dien we in September van het vorig jaar van den heer Berger mochten ontvangen en die uit den aard der zaak grootendeels over La Mortola handelde, was echter geen zweem van bitterheid te bespeuren. Alleen merkt hij op, dat de tuin in zijn tegenwoordigen toestand niet meer geheel de botanische tuin is zooals Sir Thomas dien wenschte. Doch hij laat hier dadelijk op volgen: „Aber die vielen Blumen und die einzigartige natürliche Schönheit des Ortes wirken immer bezaubernd. Mortola erhält immer seine Reize". En even verder zegt hij: „Es sind andere Zeiten; mein Zeit und Arbeit gehört so gut wie die von Sir Thomas selbst der Vergangenheit an".

Uit het voorafgaande hebben we gezien welk een vruchtbare pen Alwin Berger gevoerd heeft. Negen botanische werken.

waarvan acht op het gebied der succulentenkunde, werden door hem geschreven. Daarenboven verschenen nog tal van bijdragen van zijn hand in verschillende binnen- en buitenlandsche vakbladen, o.a. in *Monatsschrift für Kakteenkunde* (later *Zeitschrift f. Sukk. kunde*). *Notizblatt des K. Bot. Gartens und Museums zu Berlin*, *The Gardeners' Chronicle*, het jonge Amerikaansche tijdschrift *Deserf*.

Sedert 1930 was Berger ook lid van onze Vereeniging: met ons maandblad „*Succulenta*” was hij zeer ingenomen.

En hiermede willen we afscheid nemen van dezen man waaraan de botanische wetenschap in het algemeen en de vetplantenkunde in het bijzonder zooveel te danken heeft. Zijn naam leeft voort in het Mesembr. geslacht *Bergeranthus* (Schwant), *Bergerocactus* (Br. et Rose) en *Opuntia Bergeriana* (Web.)

Hij ruste in vrede.

M. C. KARSTEN.

VERVANGEN VAN STOPVERF.

In aansluiting op het artikel van G. D. D. in het Aprilnummer van ons maandblad kan ik de mededeeling omtrent het ideale middel, ter vervanging van de lastige stopverf, ten volle onderschrijven. Ook mijn kas is gedekt met ruiten, die door een elastisch stopmiddel in de sponningen zijn bevestigd. Vermoedelijk is dit middel een zelfde preparaat als het genoemde „glascum”, hoewel ik het onder de benaming „permanit” heb gekocht. Mag ik er voor waarschuwen, vooral een dunne laag in de sponningen aan te brengen. Wordt de laag te dik genomen, dan bestaat er kans, dat de, in de zomerzon zacht wordende stoplaag gaat uitvloeien en een weg zoekt aan de binnenzijde der ruiten, zoodat men lekkage zou krijgen in de kas en op de planten, met allerlei nare gevolgen. Voorts nog een kleine wenk. Leg, vóór het stoppen, elke ruit, aan beide zijden, met een koper draadnageltje vast.

W. J. VAN ESSEN.

ARIOCARPUS KOTSCHUBEYANUS K. SCH.

Een onoordeelkundige behandeling had haar voorbeschikt, gelijk haar 5 zusjes, voor den mesthoop, zoo vertelde mij de eigenaar. Zes stuks waren door hem geïmporteerd, 5 waren reeds ter ziele en N°. 6 zou denzelfden weg opgegaan zijn, als ik mij er niet over ontfermd had.

Na de ontvangst waren deze eigenaardige planten op dezelfde wijze behandeld als de overige planten. Vooral flink begoten met het gevolg, dat de planten verslaptten en ten slotte verrotten.

Ariocarpus Kotschubeyanus.

In het hart gezien.

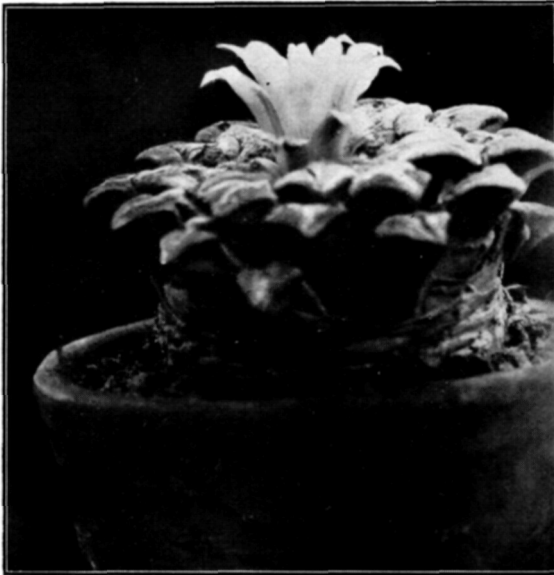
Photo De Ringh.

Nu is niet iedereen bij machte zich alle boeken op cactusgebied aan te schaffen maar ieder lid kan, ja ik durf haast zeggen „zal" in het bezit zijn van een catalogus van Haage Jr., een onschatbaar bezit, niet alleen voor de prijzen, maar hoofdzakelijk voor de praktische wenken, die er in voorkomen.

Ik heb de plant, hoewel ze er slecht aan toe was, behandeld zoals in genoemden catalogus is aangegeven, haar geheel met glas gedekt, zoodat bij het gieten geen druppel water haar bereiken kon.

Ook planten zijn dankbaar voor een goede behandeling en het gevolg was. dat ze mij hiervoor beloonde met het vertoonen van een aardig bloempje. Karmijn tot roserood van kleur met witte meeldraden, voorzien van gele helmknopjes, witten stamper met 5 stralende stempels.

Ariocarpus Kotschubeyanus (Roseocactus *Kotschubeyanus*) is afkomstig uit Mexico en verlangt de volle zon.

Ariocarpus Kotschubeyanus.

Van ter zijde gezien.

Photo De Ringh.

De plant heeft een dikke wortel in den vorm van een peen. De groeiwijze is rozetvormig, in 't hart ingedeukt, de holte, die hierdoor ontstaat, gevuld met grauwe wol. De rozetvorm ontstaat door driekantige stukjes, die als blokjes tegen elkaar liggen. Elk stukje is voorzien van een inkeeping, waarin ook de grauwe wol aangetroffen wordt.

De kleur van de plant is grauwgroen. Bij het opkweken is voorzichtigheid geboden. Vooral lette men er op. dat de aarde zeer kalkrijk moet zijn.

R.

BEMESTING VAN SUCCULENTEN.

Het artikel in „Succulenta" van Juli 1931 over bovenstaand onderwerp geeft mij aanleiding een enkel woord te wijden aan de bemesting.

En ofschoon ik over bemesting van succulenten slechts over een meer dan bescheiden ervaring beschik, zijn er toch zeer zeker in de bemestingsleer heel wat regels die als algemeen kunnen worden beschouwd en dus ook op deze groep van planten kunnen worden toegepast.

Laten wij beginnen, voorop te stellen, dat de bemesting niet op de eerste plaats moet dienen om de plant te dwingen tot het vormen van een groote massa blad en stengels. Zooiets is bij bloemkool of spinazie zeer nuttig, maar zoolang de succulenten niet per kilo worden verhandeld voor consumptie of Weck heeft dat weinig doel.

Een ander vaststaand feit is echter ook, dat wij de planten niet dienen door ze te laten hongerlijden.

Vandaar dan ook dat men algemeen vindt aangeprezen, een voldoende „voedzame" grond te geven.

En een „voedzame" grond is tenslotte een grond, waarin o. a. de benodigde plantenvoedende stoffen in voldoende mate aanwezig zijn.

Evenals alle andere planten, zullen de succulenten in hoofdzaak behoefte hebben aan stikstof, kali, fosforzuur en kalk.

Wat verstaat men echter veelal onder „kunstmest"?

Het komt maar al te dikwijls voor, dat een leek op bemestingsgebied onder „kunstmest" maar één van de genoemde stoffen in een of anderen vorm verstaat en toedient. In dat geval wordt de bemesting eenzijdig en ontstaat groot gevaar voor minder goede resultaten.

De moeilijkheden die dan ook opgesomd worden als gevolg van „kunstmest" schrijf ik toe aan eenzijdige stikstofbemesting.

Het „groeien als kool", met lange, slappe, waterachtige scheuten is een verschijnsel dat de boer of tuinder bij zijn gewassen ook waarneemt bij eenzijdige zware stikstofbemestingen.

Het is met de planten juist als bij den mensch.

Ook de mensch reageert slechts op een eenzijdige voeding. Denk maar aan de rijstbuikjes van vele Afrikaansche kinderen, ontstaan door een eenzijdige zetmeelvoeding.

De mensch heeft nu eenmaal koolhydraten, vetten en eiwitten noodig (om nog te zwijgen van een heel alfabet van vitaminen) en een eenzijdige voeding wreekt zich op de gezondheid.

Evenzoo met de planten.

Stikstof, kali, fosforzuur en kalk zijn voor *alle* planten, dus ook voor de succulenten noodig, en wel, in de voor iedere plant specifieke verhouding.

Op deze verhouding komt het juist aan.

Een plant die een groote bladmassa moet vormen zal in het bijzonder stikstof noodig hebben — waarbij echter kali, fosforzuur en kalk geenszins vergeten mogen worden.

Een plant die rijkelijk bloemen en zaad voort moet brengen zal speciaal fosforzuur gebruiken naast stikstof en kali.

Een plant die veel koolhydraten, reservevoedsel, sterk celweefsel en een flink wortelstelsel moet vormen zal bijzonder behoefte hebben aan kali — naast stikstof, fosforzuur en kalk.

Kalk hebben de planten als zoodanig niet zoo bijzonder veel noodig, doch de kalk speelt een zeer belangrijke rol bij de regeling van den zuurgraad van den grond, waarop diverse planten zeer verschillend reageeren.

Wanneer wij deze algemeene regels (die natuurlijk zéér beknopt zijn weergegeven) nu op de succulenten gaan toepassen, valt onmiddellijk in het oog, dat onze vrienden zeer zeker geen groote stikstofliefhebbers zullen zijn.

Voor goeden bloei zouden ze wel fosforzuur kunnen gebruiken, terwijl ook kali van bijzondere beteekenis is. Immers het kenmerkend onderscheid tusschen „gewone” planten en succulenten zit hoofdzakelijk in de bijzondere celvorming van de laatstgenoemde.

De succulent is er op gebouwd, groote perioden van droogte te kunnen weerstaan, en hiertoe worden in het algemeen cellen gevormd met dikke celwanden, terwijl het uitgebreide stevigheidsweefsel (waarschijnlijk sklerenchym) ook al wijst op het voorhanden zijn van veel celstof.

En waar celstof een koolhydraat is, waarvan de vorming voor een groot deel afhangt van de beschikbare hoeveelheid kali, is deze voedingsstof zeer belangrijk.

Wat de kalk betreft, de practijk schijnt te hebben uitgemaakt, dat de meeste succulenten hier dankbaar voor zijn, wat, zooals wij boven reeds schreven, wel hoofdzakelijk hierop zal zijn terug

te voeren, dat zij een groote hekel hebben aan een zuren grond en beter tieren in een eenigszins alkalisch milieu.

Dit over de voedingsstoffen.

En nu over meststoffen. Want dit is lang niet hetzelfde, zomin als koolhydraten, vetten en eiwitten identiek zijn met brood, reuzel en biefstuk.

De stikstofmeststoffen en fosforzuurmeststoffen onderscheidt men veelal in zure en alcalische, naar gelang zij den bodem in zuren of alcalischen zin beïnvloeden.

Daar in het algemeen de succulenten, zooals wij zagen niet van zuren grond houden, prefereeren wij dus de alcalische meststoffen.

De voornaamste meststoffen zullen wij hier. in verband met succulenten-voeding even opnoemen.¹⁾

A. *Natuurmest.* Practisch komt hier vrijwel alleen in aanmerking koemest, die, met water verdund aan onze planten gegeven wordt bij wijze van gietwater. Goed verteerde koemest bevat 0.3 % stikstof, 0.2 % fosforzuur en 0.1 % kali. Ze is dus voor onze sukkulenten zeker niet ideaal, daar zij in verhouding teveel stikstof en te weinig kali bevat. Bij wat ruime toediening zal ze slappe, waterachtige groei tengevolge hebben.

B. *Kunstmest.*

1. Stikstofmeststoffen.

a. Alcalische of althans neutrale: chilisalpeter, kalksalpeter. Deze zijn bruikbaar, mits met mate!

b. *Zure:* Zwavelzure ammoniak. Niet aan te bevelen. Indien de grond echter voldoende kalk bevat, zal de zure grondreactie niet optreden en is ze bruikbaar. In dat geval heeft ze het voordeel dat ze langzaam en geleidelijk werkt, terwijl de onder a genoemde stoffen snel en krachtig werken. wat wij voor onze succulenten niet gewenscht achten.

2. Fosforzuurhoudende meststoffen.

a. Alcalische. Thomasslakkenmeel. Dit bevat naast $\pm 17\%$ fosforzuur nog $\pm 48\%$ kalk. beide in zeer fijn verdeelden toestand. Voor ons doel de beste fosforzuurmeststof.

b. *Zure:* Superfosfaat. Ongewenscht, tenzij de grond ruim voldoende kalk bevat.

¹⁾ Het is uiteraard niet onze bedoeling, een volledig overzicht te geven van alle meststoffen, Alleen de voornaamste worden vermeld.

3. Kalihoudende meststoffen.

Deze beïnvloeden den grond niet noemenswaard in zure of alcalische richting. Wij maken echter de volgende onderscheiding:

a. Chloorhoudende: kainiet, kalizout 20 %, kalizout 40 %.

b. Chloorvrije: patentkali, zwavelzure kali.

Sommige gewassen zijn „chloorgevoelig". d. w. z., dat zij ongunstig reageeren op chloorhoudende meststoffen. Zoolang wij niet weten, hoe onze succulenten zich gedragen is men het veiligst met de onder b genoemde stoffen.

Alleen bij planten die aan de zeekust thuis hooren zou men het met kalizout eens kunnen probeeren.

En nu de hoeveelheid die men van de diverse kunstmeststoffen zou mogen geven. Hier schuilt het groote gevaar, dat men teveel gaat geven.

Wanneer een tuinder spreekt van een bemesting van bijv. 2000 K.Gr. patentkali per H.A. dan lijkt dat heel wat. Doch deze H.A. bevat, bij een diepte der bouwvoor van bijv. 30 cM., niet minder dan 3000000 dM³. grond!

Per dM³. grond wordt dan gegeven $\frac{2}{3}$ Gram. En er zijn heel wat bloempotjes, die veel minder inhoud hebben dan 1 dM³. en dus ook veel minder patentkali zouden moeten ontvangen.

Ofschoon dus het bemesten van potten wel mogelijk is — echter hoort hier een goede brievenweegschaal bij — lijkt het ons juister — wanneer men althans wil bemesten — de bemesting te geven in het grondmengsel dat men samenstelt voordat de potten gevuld worden.

Men maakt zich dan ook minder afhankelijk van het min of meer vage begrip „voedzame grond".

In het grondmengsel zou men m. i. gerust de volgende hoeveelheden kunstmest kunnen mengen. Per 10 L, grondmengsel: 4 Gram patentkali, 4 Gram Thomasslakkenmeel en 1 Gram Chilisalpeter. Heeft men in het mengsel reeds natuurmest verwerkt, dan kan de chilisalpeter vervallen, terwijl men van patentkali en Thomasslakkenmeel met 2 Gram van ieder kan volstaan. Men geve de meststoffen echter bij voorkeur *afzonderlijk* en mengen ze liever niet eerst door elkaar.

De slechte resultaten van bemesting zijn m. i. grootendeels toe te schrijven, ófwel aan eenzijdige bemesting (vooral waarschijnlijk het geven van uitsluitend of onevenredig veel stikstof) ófwel aan

het toedienen van te groote hoeveelheden kunstmest, waardoor in kleine bloempotjes gauw gevaar bestaat voor verbranding der wortels.

Tot slot zouden wij een voorstel willen doen. Het hierboven geschrevene berust niet op practische ervaring, doch is afgeleid uit algemeene bemestingsregels. In verband hiermede gaven wij voorzichtigheidshalve, dan ook maar geringe hoeveelheden kunstmest aan, die o. i. zeker nooit nadeelig kunnen werken. Het is echter zeer wel mogelijk, dat met grootere hoeveelheden van bijv. kali of fosforzuur aanmerkelijk betere resultaten bereikt kunnen worden — een krachtiger groei, die echter niet leidt tot slaphed en misvorming, doch integendeel het natuurlijke uiterlijk der planten intact houdt; betere gezondheid; betere bloeibaarheid.

Hierover zouden proeven genomen moeten worden, die voor de liefhebbers zeer belangrijke resultaten zouden kunnen afwerpen.

Wijzelf beschikken niet over voldoende materiaal en ruimte om zulke proeven te nemen.

Doch ligt hier geen taak voor onze actieve vereeniging?

Zij telt onder hare leden sommige bevoorrechten, die wel over materiaal en ruimte beschikken.

Indien enkelen hiervoor te vinden zijn, zou een plan voor proefnemingen — voorloopig natuurlijk heel eenvoudig — kunnen worden opgesteld, terwijl Succulenta de resultaten controleert, verzamelt en te zijner tijd publiceert.

Indien er animo voor bestaat, is ondergeteekende gaarne bereid, bij de opstelling van het plan en het verwerken der gegevens mede te werken.

En als aanvulling zou het gewenscht zijn over analyses te beschikken van gronden, waar diverse succulenten op hun natuurlijke groeiplaatsen bijzonder welig tieren.

Breda, 6 Juli 1931.

Ir. H. STEENBERGEN 1. i.

Met genoegen plaatsen we bovenstaand artikel, omdat het op duidelijke wijze eenige algemeene regels uit de bemestingsleer behandelt. Dat wij zelf in het algemeen niet voor het gebruik van kunstmest zijn, wat uit de citaten van het artikel in het Juninummer blijkt, ligt voornamelijk in het feit, dat bemesting op dit gebied bijna steeds verkeerd wordt toegepast en er in ons land blijkbaar maar heel weinigen zijn, die positieve ervaringen ermee hebben opgedaan. Een dergelijke proef, op wetenschappelijke

basis genomen op meerdere soorten gedurende langeren tijd en daarnaast als controle even oude zaailingen of stekken, die onbemest bleven, zou zeker tot belangrijke resultaten kunnen voeren. Aan uitspraken, die zoo maar los in de lucht hangen, hebben we niet veel. Welke student in de landbouwwetenschap of scheikundig onderlegd cactuskweeker neemt dit onderwerp eens in studie?

RED.

HET BEMESTEN VAN CACTUSSEN.

Als langdurig kweeker van Cactussen en Succulenten wil ik gaarne mijn ervaring betreffende het gebruik van kunstmest onder de aandacht onzer lezers brengen.

Alvorens men overgaat tot het gebruik van kunstmest, dient men er op te letten dat men nooit kunstmest moet koopen zonder dat men precies weet wat men koopt. Er zijn verschillende kunstmeststoffen welke absoluut nadeelig werken op de planten. Zoo b.v. Chilisalpeter, dat in geringe mate gebruikt zelfs nog nadeelig is. Weliswaar bevordert het den groei, doch zooals in het Juli-nummer reeds werd opgemerkt, de normale vorm der plant gaat verloren. Bovendien werkt het nadeelig op den bloei.

Met succes kan men gebruik maken van Thomas-slakkenmeel en patentkali. Als men deze beide soorten met mate aanwendt, geeft dit goede resultaten, zoowel wat een stevigen groei als een wilden bloei betreft. Ik heb b.v. 70 verschillende Phyllocactus soorten, welke elke twee jaar verpot worden en van versche aarde voorzien. Hiervoor gebruik ik bladaarde, vermengd met gewone tuinaarde, waaraan wat koemest en scherp zand wordt toegevoegd. Op een gewone huiseemmer vol van dit aardmengsel geeft ik bovendien een handje vol Thomas-slakkenmeel en evenveel patentkali. Ik verpot altijd in het najaar en heb het volgend voorjaar steeds evengoed volop bloemen, en zelfs na den bloei zien de meeste planten er nog zoo gunstig uit, alsof ze niet gebloeid hadden.

Deze zelfde aarde gebruik ik ook voor Mesembrianthemums en andere vetplanten, doch dan wordt hieraan nog flink wat kalkpuin en houtskool toegevoegd. In dit laatste mengsel gedijen ook zeer goed de Stapelia's, waarvan ik een twaalfstal soorten bezit, welke geregeld elk jaar bloeien.

Opuntia's en Echinopsissen krijgen zelfs nog een dubbele dosis kunstmest en deze laatste bloeien jaarlijks dat het een lust is. Planten van 10 c.M. doorsnede dragen 6 a 8 bloemen en herhalen vaak in het najaar nog den bloei. Ik heb dit jaar zelfs tweejarige zaailingen welke reeds bloeien.

Mamillaria's en Echinocactussen verdragen ook met goed gevolg het bovenstaande mestmengsel, doch niet zooveel. Men neme dan op een emmer aarde slechts een half handje vol van elk.

Zooals voren omschreven gebruik ik reeds jaren de twee soorten kunstmest en met veel succes. Ik heb ook proeven genomen met superfosfaat in plaats van slakkenmeel, doch het resultaat was minder gunstig, zoodat ik geen super meer gebruik, doch uitsluitend slakkenmeel en patentkali.

Voor degenen, die er belang in stellen en er voor in de gelegenheid zijn, is mijn verzameling, welke uit ruim 500 soorten bestaat, waaronder prachtsoorten, steeds na voorafgaand bericht te bezichtigen en kan ieder er zich dan van overtuigen, welk resultaat er met een oordeelkundig gebruik van kunstmest te bereiken is.

Tegelen, Spoorstraat 58.

HUB. P. DINGS.

BOEKBESPREKING.

Blühende Sukkulenten. Herausgegeben von Dr. Erich Werdermann. Verlag J. Neumann, Neudamm.

In het laatst van het vorige jaar verschenen bij Thalacker & Schöffner te Leipzig de beide eerste afleveringen van dit fraaie plaatwerk, dat als een vervolg te beschouwen is van het bekende plaatwerk „Blühende Kakteen“, dat in de voor-oorlogsche jaren verscheen bij J. Neumann te Neudamm, de specialiteit op het gebied van succulenten-literatuur.

Thans heeft Neumann de uitgave van Blühende Succulenten van den oorspronkelijken uitgever overgenomen, en kunnen wij er van verzekerd zijn, dat van nu af aan de afleveringen elkaar geregeld zullen opvolgen. De bedoeling is nl. elk jaar 6 mappen, ieder met 4 gekleurde platen en bijbehorende tekst te doen verschijnen.

De derde aflevering (map 3) ligt thans voor ons. Zij bevat 4 gekleurde platen met bijbehorenden tekst, waarop resp. zijn

afgebeeld: Mesembr. (*Conophytum*) *Wettsteinii* Berger, Mesembr. (*Bleispilos*) *magnipunctatum* Haw. Mesembr. (*Fenestraria*) *rhopalophyllum* Schl. en Diels. Mesembr. (*Titanopsis*) *calcareum* Mare.

De platen zijn keurig uitgevoerd, zooals wij dat trouwens van alle uitgaven Neumann's gewend zijn. Zij zijn vervaardigd naar origineele kleurenfoto's en dus volkomen natuurgetrouw. In den bijbehorenden tekst wordt alles medegedeeld wat men van de afgebeelde plant wil weten: herkomst, botanische kenmerken, bijzondere cultuureischen en ten slotte een volledige literatuurvermelding.

Zowel voor den succulentenliefhebber als voor den studeerende is „Blühende Sukkulenten" een welkome verschijning, dubbel welkom, omdat naast Cactussen ook andere succulenten waaronder zoveel schoons valt op te merken een beurt krijgen.

De prijs van „Blühende Sukkulenten" is bij intekening gelijk aan den prijs waarvoor indertijd ook „Blühende Kakteen" werd uitgegeven, nl. 24 Mark per jaar voor 6 mappen elk met 4 platen.

Houdt men er rekening mede, dat de uitvoering van dit nieuwe werk aanmerkelijk beter is dan die van „Blühende Kakteen", dan is de prijs van slechts één Mark per plaat met bijbehorenden tekst niet hoog.

Wij hopen, dat ook velen in ons land zich dit mooie plaatwerk zullen aanschaffen. Het is een standaarduitgave welke geleidelijk aan waarde wint. Bovendien is het voor den liefhebber een veilige leidraad voor het aanschaffen van nieuwe planten, daar men zich aan de hand der platen ervan kan overtuigen hoe de planten er werkelijk uitzien.

G. D. D.

MESCALISME.

In het Alg. Handelsblad van Zaterdag 7 Febr. (avondeditie) vonden we onder bovenstaanden titel de volgende interessante mededeelingen, ontleend aan het Britsche medische vakblad „The Lancet", over een nieuw verslavingsmiddel, dat de menscheid bedreigt, nl. het uit zekere Cactussen bereide *mescalinesulfaat*.

In Centraal-Amerika en in Mexico groeien Cactussoorten, waaruit een drank kan bereid worden, die door de Mexicaansche en Amerikaansche Indianen al eeuwen lang als genotmiddel gebruikt wordt. Ze noemen dien drank peyote of peyotl, pellote of ook wel mescal. De Cactussen behooren tot het geslacht *Anhalonium*: de koppen van de planten worden afgesneden en gedroogd en worden

als „muscale" of „mescal buttons" in den handel gebracht. Zij bevatten een aantal alkaloiden, waarvan het voornaamste, het mescaline, thans ook als zuiver alkaloid in den handel komt.

Het mescalinesulfaat is een vrij sterk gift, dat op hart en ademhaling inwerkt, maar welker hoofdeigenschap is, dat het prachtige gezichtsgewaarwordingen verwekt. Vergiftiging met mescaline verwekt eerst duizeligheid, hoofdpijn, misselijkheid, desoriëntatie in den tijd: de gedachten worden beneveld, maar het voornaamste zijn de prachtige visioenen, die men later waarneemt.

Twee Engelsche onderzoekers hebben dit bij zichzelf waargenomen en beschreven. Vijf-en-twintig minuten na het innemen van het gift begonnen de visioenen te verschijnen: eerst eenvoudig van vorm en kleur, maar spoedig fraaier en fraaier, vooral kleurrijk en meestal in den vorm van tapijtfiguren, of ook wel als grasvelden met boterbloemen en madeliefjes, met vlinders, die komen en gaan, dan weer velden met sleutelbloemen.

Voortdurend gebruik van het gift leidt tot zeer betreurenswaardige toestanden, gelijk men goed kon waarnemen in de Indianendorpen, waar het pellote geregeld wordt gedronken.

Het is daarom te wenschen, dat de fabricage van het mescalinesulfaat zal worden beperkt tot de zeer kleine hoeveelheden, die voor therapeutisch gebruik noodig zijn.

FLORALIA-TENTOONSTELLING 's-GRAVENHAGE 29 en 30 Augustus.

Zooals onze lezers uit het verslag van Kring 's-Gravenhage kunnen zien, wordt op 29 en 30 Augustus a.s. in het Stedelijk Gymnasium, Laan van Meerdervoort 17, een bloemententoonstelling gehouden, waarop ook de leden van den Kring 's-Gravenhage met succulenten-inzendingen zullen komen.

Iedereen weet het: wanneer de Kring Den Haag, onder leiding van haar actief Bestuur, iets onderneemt, dan slaagt dit boven verwachting. En daarom wekken wij onze leden, ook in andere plaatsen, gaarne op, deze tentoonstelling te bezoeken. Want ongetwijfeld zal hier op vetplantengebied wel weer veel bijzonders te zien — en bijgevolg ook veel te genieten en evenzoo veel te leeren zijn. Tentoonstellingen toch verruimen den blik, vergemakkelijken de keuze voor het aanschaffen van nieuwe planten en helpen ons niet zelden bij het op naam brengen van exemplaren welke tot nu toe als onbekende soorten in de collecties prijken.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring 's Gravenhage.

Vergadering van 20 Juni 1931.

Van de gelegenheid cactussen te koop. welke de Heer Tonnekreek heeft geïmporteerd, werd ruimschoots gebruik gemaakt, terwijl ook de importen, waarmede Dr. Knip. nadat de Heer Tonnekreek vertrokken was, de vergadering verraste, gretig aftrek vonden.

Een twaalfstal kringleden verklaarden zich bereid mede te werken aan de gezamenlijke inzending van den kring 's Gravenhage op de tentoonstelling van de Ver. Floralia, zoodat deze inzending zeker een fraai geheel zal vormen en heel aantrekkelijk voor succulenten liefhebbers zal zijn. De Voorzitter, de Heer Verbeek Wolthuys, spoorde dan ook alle aanwezigen aan, deze tentoonstelling te bezoeken, niet alleen, doch vergezeld door familieleden, vrienden en kennissen om zodoende velen bekend te maken met de kweekkunst der 's-Gravenhaagsche kringleden, zoowel als met de kweekkunst der leden van Floralia.

De tentoonstelling wordt gehouden op Zaterdag 29 en Zondag 30 Augustus in het stedelijk gymnasium, Laan van Meerdervoort 57. De toegang is vrij voor leden van de Ver. Floralia en bedraagt voor niet leden 10 cent.

Ingekomen was een schrijven van de firma Pette, chocolade fabrikant te Wormerveer. welke aanbood voor de eerst volgende kringvergadering een compleet ingeplakt cactusalbum gratis ter beschikking van den kring te stellen, en welke bovendien nog beloofde op die vergadering voor een kleine versnapering te zullen zorgen, om de aanwezigen kennis te laten maken met het fabrikaat der firma Pette.

Van dit vriendelijk en royaal aanbod werd met groote ingenomenheid kennis genomen.

De volgende vergadering werd bepaald op Zaterdag 15 Augustus des avonds 8 uur in het gebouw Amicitia, Westeinde 15. Zij, die mede werken aan de inzending op de tentoonstelling van Floralia worden verzocht aanwezig te willen zijn en een lijstje mede te brengen met de namen der planten, die zij denken in te sturen.

J. J. E. VAN DEN THOORN, Secretaresse.

Kring Groningen en Omstreken.

Op 20 Juni j.l. hield Kring Groningen en Omstreken haar eerste excursie en wel naar de Cactuskassen staande op de Gemeente-kwekerijen in het Rengerspark te Leeuwarden, alwaar onderleiding van den Heer G. D. Duursma al het moois werd bezichtigd, terwijl hij hierbij tevens van voorlichting diende.

Op 3. 4 en 5 Juli werd op een daartoe gedaan verzoek door de Aquarium en Terrariumvereniging „De Natuur" te Groningen door enkele leden van den kring deelgenomen aan een door deze vereniging gehouden tentoonstelling met een inzending planten. Als Juryleden tot keuring onzerlievelingsplanten waren aangezocht de heeren G. D. Duursma bovengenoemd en J. Robertus eerste tuinman in de Hortus te Groningen, welke gaarne aan ons verzoek voldeden.

De bekroningen werden als volgt uitgereikt:

Klasse Liefhebbers: Mevr. Klaassens-de Vries, Groningen, 1^e prijs.

Dr. Zeven, Muntendam, 2^e prijs.

J. Fokkinga, Groningen, 3^e prijs.

Inzending Mevr. Klaassens-De Vries.

Klasse Handelaars: M. Kiers, Kweeker, Groningen, 1^e prijs.

Mevr. Wouda-de Lange, Groningen. 2^e prijs.

Het bezoek dezer Tentoonstelling was bevredigend, en is voor den Kring en de Ned. Vereeniging een goed succes geweest, want er werden door het wakkere Kringbestuur, dat gedurende de uren van openstelling steeds aanwezig was om het belangstellend publiek van voorlichting te dienen, 11 nieuwe leden gewonnen.

Bestond de Kring op 21 Februari j.l. (den dag van de oprichting) uit 17 Leden, thans, den 5 Juli, tellen wij reeds 52 Leden en 5 Donateurs. Hieruit blijkt duidelijk, de belangstelling in het streven en dat van den kring onzer vereeniging.

De Secretaris J. FOKKINGA,

Btn. Damsterdiep 98, Groningen.

Inzending Dr. J. Zeven.

Kring Groningen en Omstreken.

Verslag vergadering, gehouden op 14 Juli '31, 's avonds 8 uur in 't Victoria Hotel te Groningen.

Te 8.30 uur opende de Voorzitter met dank voor de talrijke opkomst en een woord van welkom aan de nieuwe Leden deze vergadering en memoreerde in het kort nog even de gehouden Excursie naar Leeuwarden en 't verloop der Tentoonstelling welke laatste en voor de Ned. Ver. en den Kring een succes is geworden.

Na voorlezing notulen en het behandelen der ingekomen stukken, deelde de Voorzitter de aanwezigheid van een Amsterdamsch Kringlid mede n.l. den Heer Jonker, die hij hartelijk welkom heette. Tevens werd medegedeeld, dat bij het Bestuur door den heer Brandsma te Thezinge een blueiende *Oliveranthus elegans* was ingezonden, terwijl de heeren Kliphuis en Feenstra voor een partij stekken van *Cereus-Nelsonii* en de Heer Veldkamp voor een *Echinopsis* had zorg gedragen, terwijl er van den Cactuskweeker S. B. Zeverijn te Hilversum zaad werd ontvangen van *Ferocactus Wizlizenii*, *Coryphantha vivipara*, *Aloë Pretroriensis* en *Aloë-Davyana* om dit onder de leden te verdeelen. Aan al deze milde schenkers een woord van hartelijken dank. Deelde ik op den terugtocht ging spreker voort, van de Excursie Leeuwarden mede, dat geen der leden op onze eerstvolgende vergadering mocht mankeeren, daar er dan een verrassing aanwezig

Inzending J. Fokkinga.

zou zijn. thans laat ik U allen weten dat dit een geschenk is van de N.V Cacao en Chocoladefabriek voorheen J. Pette Hzn., Wormerveer, bestaande uit het welbekende volgeplakte Cactus-Album geschreven door den Heer G D. Duursma. Dit prachtige leerzame Album dat a 75 cent door de Firma verkrijgbaar wordt gesteld, en waarvan de plaatjes in alle Pette's artikelen worden verpakt of door het opsparen der Indiaantjes zijn te verkrijgen, behoort in het bezit van iedere cactusverzamelaar te zijn. Tevens werden door genoemde Firma twee dozen chocolade-croquetrollen als versnapering bijgevoegd.

Tijdens de pauze vond de ruilbeurs plaats, terwijl tevens het Pette's Cactus-Album werd bezichtigd.

Na de pauze werd overgegaan tot het ronddelen der ontvangen croquetrollen, welke zich best lieten smaken. Hierna werden op voorstel van enkele leden van den Heer Kiers, welke als gewoonlijk eenige planten ter vergadering meebrengt, twee Echinocereus de Laetii gekocht om tegen betaling van 10 cent per lot verloot te worden, waarna de heer Kiers nog een plant gratis ter beschikking van het Bestuur stelde welke eveneens werd verloot.

Nog werd besloten de eerstvolgende vergadering wegens vacantie te stellen op Dinsdag 4 Augustus '31.

De Secretaris J. FOKKINGA.
Btn. Damsterdiep 98. Groningen.

Inzending Kiers.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 4 Augustus '31, 's avonds 8 uur in 't Victoria Hotel. Groningen

Agenda.

1. Opening.
2. Voorlezen notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Voor zoover mogelijk onder naam brengen der naamlooze planten door den Heer Robertus.
5. Pauze waarin Ruilbeurs.
6. Rondvraag.
7. Sluiting.

Breng Uw ruilmateriaal en naamlooze planten mede.

J. FOKKINGA. *Secretaris.*

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- J. C. van Vassen, v/h. Amsterdam. Prinsengracht 25, thans Haarlem. Atjehstraat 59 rood.
 H. J. Karremans, Haarlem, thans Allard Piersonstraat 46 (v/h. 12).
 Mevr. de Wed. S. de Smitt-v. Daelen, v/h. 's-Gravenhage, v. Bleiswijkstraat 49, thans Zeist. Pauw van Wieldrechtlaan 20.

NIEUWELEDEN.

- P. Klinkert, onderwijzer, Almelo. Rietstraat 56.
 J. Saaf, Amsterdam. Z., Veerstraat 7.
 G. A. Fiberius, Arnhem, Turfstraat 8a.
 J. Knape, Dierenarts, Brielle, Zuideinde.
 Mej. J. Huizinga, Eenrum (Gron.), Molenstraat.
). Verheggen. Egmond-Binnen.
 W. Goeden, 's-Gravenhage, Wielewaalplein 5.
 G. Aissing. Groningen, Nieuwstraat 146a.
 Mevr. Kop-de Vries. Groningen. Bedummerstraat 11 la.
 S. M. Nelissen. Groningen. Bernouilliplein 2.
 P. N. Neven. Groningen, Westerhaven 2a.
 A. Salverda. Groningen, Herman Colleniusstraat 27.
 H. Severien, Groningen, Radijsstraat 69.
 Zuster J. Versteeg, Groningen. Turfsingel 65.
 Mevr. de Wed. W. van der Wal. Groningen, Atjehstraat 9.
 Mej. R. Weinberg, Groningen, Werfstraat 3.
 W. Kortekaas, Haarlem, Betje Wolffstraat 1.
 A. A. van den Dungen, 's-Hertogenbosch, Vughterstraat 2.
). A. van der Zalm, p/a. J. de Ligt, Hillegersberg, Hilleniussingel 17.
 Th. Krijnen. Hilversum, Korte Achterom 66.
 Mevr. Diephuis, p/a. Directie Aardappelmeelfabriek „Eendracht". Hoogezand.
 D. J. Huizinga. Noorderhoogebrug. Postbestelling Groningen.
 R. H. Heijlen. Nuth (L.). Spoorstraat 4.
 J. van der Elshout, Onderwijzer, Oudenbosch.
 J. J. Kruik. Rockanje (Z.-H.), Achterstrijpe A 236.
 R. ten Broek. Westeremden (Gron.).
 F. J. Cadée, Bloemenmagazijn „Florida", Wildervank, A 84.

RECTIFICATIES.

- Mevr. W. Ubink-von Henning, Kampen, 3de Ebbingstraat 35 (in pl. van Mevr. W. Ubink-von Heming, enz.).
 Mej. J. C. Schüller. Rotterdam, Boogjes 30 (in pl. van). C. Schiller, enz.).

RUILRUBRIEK.

Wie helpt? Ons medelid de heer H. J. Evers te Zutphen (Komsteeg 10) heeft pech gehad met zijn verzameling en bijna alles verloren. Wie helpt hem aan wat stekken of plantjes om opnieuw te beginnen?

Over te nemen: pl.m. 400 groote en kleine planten meest Cactussen, w.o. geënte *Epiphyllum* en mooie *phyllocactussen*. Adres H. P. Dings te Tegelen, Spoorstraat 58.

Aangeboden: Wegens het overlijden van ons geacht medelid, de heer L. K. de Jong te Hardegarijp en vertrek der weduwe naar elders, moet diens uit pl.m. 80 à 90 soorten bestaande verzameling van de hand worden gedaan. Voor beginnend liefhebber een mooie collectie om direct flink op streek te komen. Te bezichtigen na voorafgaand bericht, bij Mej. Wed. L. K. de Jong te Hardegarijp (2e station spoorlijn Leeuwarden—Groningen) 221 A" („Zandpad”).

In ruil aangeboden: *Agave americana*: *Aloë aristata*, *saponaria*, *brevifolia*. *Crassula barbata*: *Anacampseros rufescens*: *Caralluma europaea*: *Echeveria agavoides cristata*, *pulchella*, *Weinbergii*, *Euphorbia globosa*, *submammillaris*: *Haworthia fasciata*, *margaritifera*, *tessclata*: *Heurnia europaea*, *Schneideriana*: *Kleinia articulata*. *repens*: *Gasteria intermedia*, *minima*, *districta*, *spiralis*, *verrucosa*: *Cereus Bonplandië*, *flagelliformis*, *Pringlei*, *Silvestrii*: *Echinocactus bicolor* *tricolor*, *minusculus*, *hexaëdrophorus*, *Ottonis tennispina*, *Williamsii* (bloeibaar): *Echinocereus Brandegeei*, *concinus*, *Engelmannii*, *enneacanthus*, *Merkeri*, *rigidissima*, *pulchellus*, *stramineus*: *Echinopsis triumphans*, *tubiflora*: *Mamillaria centricirrha*, *elegans*, *elongata angumea*, *rufocrocea*, *viperrina*, *stella aurata*, *falcata*, *glauca*, *gracilis*, *megacantha*, *micromeris*, *pseudo-fuscata*, *pusilla*, *multiceps*: *Opuntia leucotricha*, *microdasys*: *Stapelia variegata*, *suntellata*, verschillende *Sempervivum*, waarvoor gevraagd: *Ecantus Saussierii*. *Schmiedickianus*, *scopa*, *setispinus*, *villosus*; *Mam. fuscata*, *leona*, *potosina*, *rhodanthe pyramidalis*, *spinossisima purpurea*: *Haworthia*'s. een *pulverisator*.

Adres: F. Mandemaker, Leiden, Marienpoelstraat 13.

In ruil aangeboden: Kamerkasje, 100 c.M. lang. 40 en 50 c.M. hoog. 30 c.M. breed, één jaar gebruikt, gekost hebbende f 18.—, in ruil aangeboden voor Cactussen of andere succulenten.

Adres: J. Schutte. Amsterdam O., Linnaeusparkweg 168.

SUCCULENTA
 MAANDBIJLAGE VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

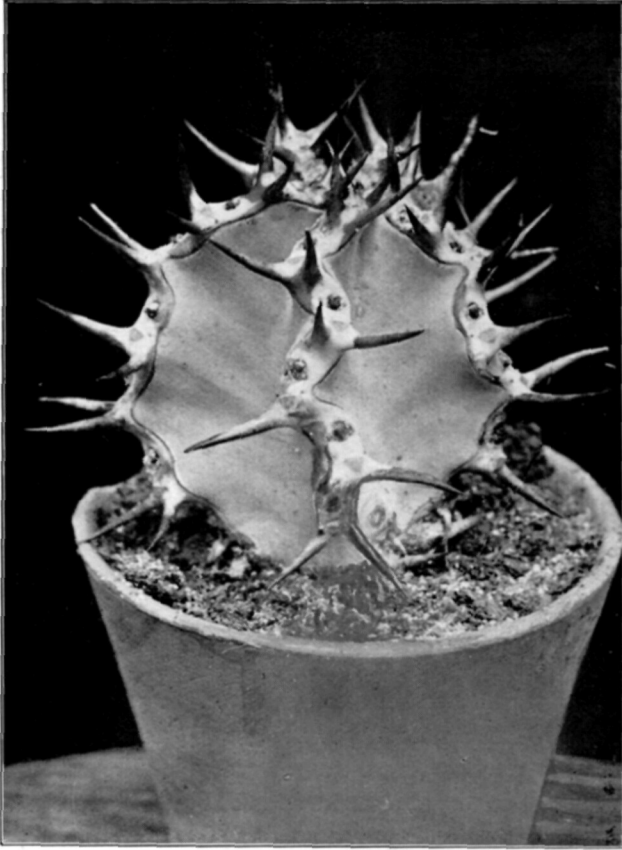
Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss,	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, <i>Penningmeester</i> , Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

IMPORTEN UIT ZUID-AFRIKA.

Het schijnt wel, of er geen eind komt aan den stroom van steeds maar weer nieuwe soorten, die de laatste jaren in Zuid-Afrika worden gevonden. Er is haast geen bijhouden aan en vooral doordat men heel wat nieuwe verscheidenheden, die in een of ander opzicht afwijken van reeds bekende soorten, is gaan benoemen met afzonderlijke namen, vaak ontleend aan de vindplaats, heeft dit de verwarring nog grooter gemaakt. Zoodat we heel vaak verlegen zitten om de juiste naam van een soort, die ons ter determinatie wordt voorgelegd.

Het heeft zoiets gekregen van een puzzlerubriek. Wat de Mesembrianthemums betreft, zijn we met het boek van Mej. Bolus weer in staat een aantal soorten met absolute zekerheid te herkennen, en het nieuwe Mesemboek, waaraan onze secretaresse meewerkt, zal binnen niet al te langen tijd verschijnen en ons in staat stellen op de hoogte te komen van de hoe langer hoe meer verward geworden systematiek. Ook de Euphorbia's zijn in soortenaantal geweldig gestegen. De laatste verzameltocht van den heer Herre uit Stellenbosch naar Namaqualand leverde weer verschillende nieuwe soorten op en, zooals uit het laatste nummer van Succulenta gebleken is met Euphorbia Frickiana N. E. B., komt het maar op goed uitkijken aan om onder reeds benoemde soorten geheel afwijkende te vinden, die tot een nieuwe species gaan behooren, zoodra ze hun beschrijver gevonden hebben. Het boek van Berger over de Euphorbia's, dat reeds van 1907 dateert, kunnen we voor de indeeling nog wel gebruiken, maar

het aantal soorten, dat thans bekend is, bedraagt stellig meer dan het dubbele. Zoodat we hier wel heel sterk het gemis van een goed handboek, dat bij is, gevoelen. De beschrijvingen en afbeeldingen, die we noodig hebben, zijn verspreid en het is soms heel lastig die dadelijk te krijgen. Deze moeilijkheden onder-vonden we deze week in heel sterke mate, toen de heer W. Janz,

Euphorbia Dinteri (Berger).

Foto: W. Janz. Rotterdam.

de bekende succulentenkweker en importeur uit Rotterdam ons uitnodigde zijn juist binnengekomen collecties eens te komen be-zichtigen. Daar waren *Trichocaulons* bij en *Hoodia's*, *Heurnia's* en *Stapelia's*, maar het meest merkwaardige vonden we de *Euphor-bia's*, waaronder typen, die we tot nu toe niet eerder hadden

gezien. Het eenigste aanknooppingspunt hadden we aan de plaats van herkomst, namelijk de streek van Walvischbaai landwaarts in. Hierover geeft Dinter in zijn Flora, Forst und land wirtschaftliche Fragmente eene reisbeschrijving en het is hieraan, dat we een en ander ontleenen voor dit artikel. Hij schrijft op pag. 12 ongeveer het volgende:

In groot aantal groeit op de hellingen nog een gewas, dat de leek zonder meer voor een zuilencactus houdt. Het klimaat van de woestijn heeft in alle deelen der aarde uit families, die met de eigenlijke cacteeën niets te maken hebben, vormen van gelijken habitus als deze te voorschijn geroepen. Zoo is de bedoelde plant dan ook geen cactus, maar een cactusachtige wolfsmelk en wel *Euphorbia Dinteri* Brgr. Melksap komt onder de cactussen slechts zelden voor, bij de Euphorbia's ontbreekt het nooit en in geval van twijfel kunnen ook de bloemen of vruchten meehelpen om de determinatie te volkomen.

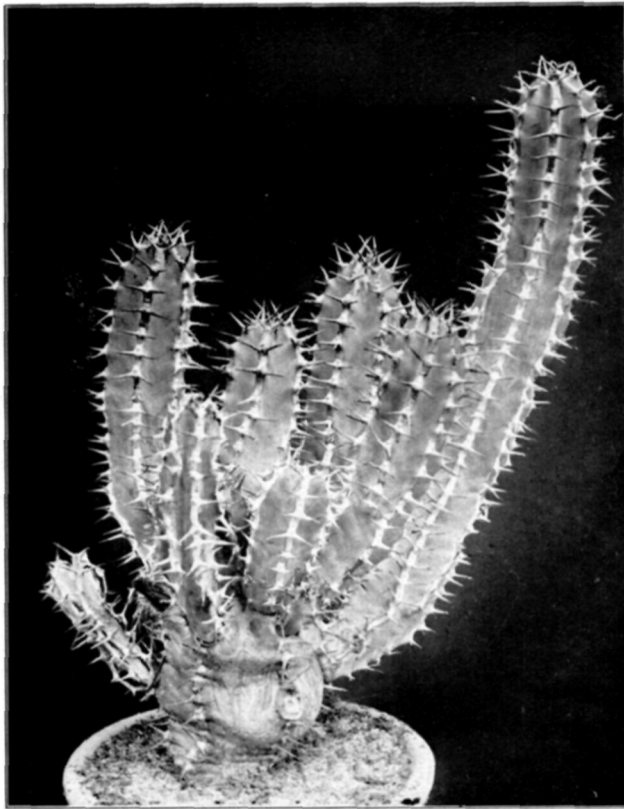
Aan de bloemen, die den top van de kandelabervormig opstijgende scherpdoornige, vijfkantige, ongeveer 5 c.M. dikke takken bedekken, herkent de leek dadelijk de Wolfsmelk, evenals aan de kersgrootte, harde met drie kleppen openspringende vruchten, die na den bloei soms wel 30 tot 40 in getal iederen top bedekken. De geheele plant is zoo zwaar met melksap gevuld, dat bij de minste beschadiging dadelijk het dikke witte sap eruit stroomt. *Euphorbia Dinteri* is in het Monatsheft van 1906 beschreven. Sindsdien zijn er in dezelfde streek enkele afwijkende soorten gevonden.

Het meest typische dezer soort lijken ons vooral de doornschildjes, die geplaatst zijn op een 5—6 m.M. breede hoornachtige band, die over den rug der ribben loopt. De doornen zijn in de jeugd fraai kanstanjebuin. De bloemen komen halfweg tusschen elk opvolgend doornenpaar te voorschijn. De knoppen zijn op de foto al te zien.

Uit dezelfde streek is *Euphorbia Marlothii* afkomstig. Deze draagt in den regentijd een pruik van bladeren en bloeiende takken. De plant wordt bijna een meter hoog en de stam 8—10 c.M. dik. Ze is het eerst gevonden door Dr. Marloth bij Karrihib in 1886, later nog herhaalde malen door Dinter in Zuid-West Afrika op meerdere plaatsen en in 1905 het eerst naar Europa gezonden. De stam is voorzien van spiraalsgewijze oplopende podarien of bladvoeten, die echter zoo onregelmatig geplaatst zijn, dat er niet veel lijn meer in te herkennen is. Aan

den top komen ieder jaar lange, kruidachtige takken te voorschijn met verspreide bladeren en hieraan de bloemschermen. Een deel van de houtige takken blijft later aan den stam staan, zoodat deze een eigenaardig slordig aanzien krijgt.

Tenslotte geven we nog eene afbeelding van *Euphorbia avas-montana*, die uit de Avasbergen komt. In de verzameling Janz

Euphorbia avasmontana Dtr.

Foto: W. Janz, Rotterdam.

zagen we nog heel wat meer Zuid-Afrikaansche *Euphorbia*'s, waaronder een zoo doornig exemplaar, dat het scheen te bestaan uit een wirwar van niets dan dorens. Verder de fraaie *Euphorbia enopla* en de op een *Echinocactus* gelijkende *Eu. horrida*. Op deze en nog een paar andere *Euphorbiasoorten*, die in den laatsten tijd bekend werden, hopen we in een volgende bijdrage terug te

komen. We hebben dan tevens gelegenheid gehad de verspreide literatuur er eens op na te lezen.

(*Wordt vervolgd*).

V. D. H.

AARDIGE RESULTATEN.

Het was in het voorjaar 1926 dat ik bij een bekende kweeker te *dezer* stede een verzameling Cactussen zag die direct mijn belangstelling trok. Voordien had ik nooit aandacht aan deze planten geschonken, doch toen ik deze verzameling zag, kreeg ik direct het verlangen ook eenige van deze plantjes in mijn bezit te hebben. Een klein kamerkasje, dat ongeveer een twintigtal kleine potjes kon bevatten, was spoedig gemaakt en ik begon mijn verzameling met eenige zaailingen in stekjes van:

Cereus peruvianus, *Cer. Sylvestrii*, *Op. leucotricha*, *Op. microdasy*, *Etus minusculus*, *Mam. Wildii*, *pusilla*, *gracilis* en eenige andere plantjes.

Van een kennis kreeg ik zoo voor en na nog eenige stekjes, zoodat mijn kasje al spoedig geheel gevuld was.

De plantjes groeiden uitstekend en sommigen zelfs zoo goed, dat voor de *Cereus peruvianus* en *Op. leucotricha* het kamerkasje al spoedig te klein bleek te zijn. Daarna werd een grooter gemaakt, ook al in denzelfden vorm van een kamerkasje en ging het groeien nog voorspoediger, vooral ook omdat deze bak 's zomers buiten in den tuin werd geplaatst. Door aankoop van eenige andere soorten, (die ik liet komen van F. A. Haage Jun., Erfurt en H. Winter, Frankfort a. M.), breidde mijn verzameling zich dusdanig uit, dat ik in 1928 in mijn tuin een zomerkasje liet maken 3 M. lang, 2 M. breed en 1 1/2 M. hoog. Mijn ideaal was thans in zooverre bereikt, dat ik nu althans niet direct om ruimte verlegen was en mijn planten een prachtige mooie standplaats kon geven.

Van de kas is de dichte zijde geplaatst naar het Noorden, zoodat dus den geheelen dag van alle kanten de zon kan toetreden. Daar ik nu veel meer ruimte had, begon ik ook uit te zien naar wat andere en mooiere soorten en begon het dus ook eens te wagen om eenige importen te koopen.

Mijn succes daarmee is nu wel niet overweldigend doch ik heb m. i. niet te klagen daar de meesten goed groeien.

(Deze importen betrok ik hoofdzakelijk van den Heer W. W. de Wolf. Enkhuizen, van wie ik ook werkelijk mooie planten mocht ontvangen.) Toch geeft zaaien m. i. ook een groote voldoening, vooral als men dan ziet hoe na eenige jaren soms al heele mooie plantjes zijn gevormd. Teleurstellingen heeft men natuurlijk ook, doch om te laten zien hoe mooi of eenige zaailingen bij mij zijn gegroeid, heb ik eenigen daarvan laten fotografeeren.

Zaaiingen 1929 zijn, 1ste rij van links naar rechts: 3 stuks *Astrophytum myriostigma*. *Mam. plumosa*, *Etus nidulans*, 2de rij *Etus pilosus*, *Mam. spinosissima* var. *Sanguinea*, *Mam. angularis longisetata*, *Etus bicolor*, 3de rij *Cephalocereus* Palmen. *Cereus candicans*, *Etus uncinatus*. In 1930 heb ik niet veel gezaaid en was ook zeer ongelukkig daar nog mee.

Van deze plantjes zijn overgebleven eenige *Cereus*soorten, *Mam. Heyderi*, *Mam. Pfeifferi*, eenige *Pleiospilos Bolusii*, *Astrophytum Asterias* enz. enz.

Het zaad dat ik dit voorjaar heb gezaaid is, zooals ook op de foto is te zien. prachtig opgekomen. Daaronder bevinden

zich al heele mooie plantjes van de *Cephalocereus senilis*, *Pilocereus Hoppenstedtii*, *Astrophytum asterias*, *Etus horridus*, *Etus rectispinus*, *Euphorbia obesa* en vele anderen. (Het zaad werd door mij betrokken van F. A. Haage Jun., Erfurt en H. Winter, Frankfort a. M.). Vele dubbele zaailingen of stekken heb ik aan vrienden en kennissen gegeven, in de hoop dat zij even groote liefhebbers van Cactussen zullen worden, als ik korten tijd ben geworden.

Hierbij ook een opname van eenige bloeiende Echinopsissen, waaronder ook een rose.

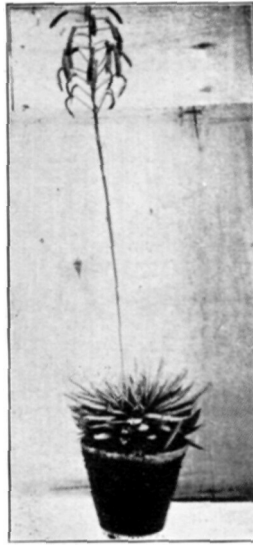
Beide foto's laten heel fraai zien, wat binnen eenige jaren is te bereiken. In zoo'n verzameling zit een bron van genot en is er één spreekwoord op zijn plaats, dan is het wel hier: „Onbekend maakt onbemind!”

Zwolle, Rembrandtlaan 2.

O. NEIJSEL.

ALOË ARISTATA.

Hierbij geef ik een afbeelding van *Aloë aristata* Haw. met bloemstengel. Vier jaren geleden als kleine plant gekocht, is zij flink gegroeid en maakt ieder jaar een flink aantal jonge scheuten, die natuurlijk haar weg steeds vinden naar andere liefhebbers.

Aloë aristata.

Photo C. J. Philippo, Haarlem.

De plant staat op de zonkant, hoewel mijn kasje in het voorjaar geschermd wordt. Als grondmengsel geef ik gewone Cactus-aarde, echter met wat meer bladaarde en een weinig fijngewreven overjarige koemest.

In den voorzomer verraste de plant mij met een bloemstengel van ongeveer 40 cM. lengte, aan den top getooid met eenige tamelijk groote, neerhangende roode bloemen.

Haarlem.

C. J. PHILIPPO.

HET BEMESTEN MET KUNSTMEST VAN SUCCULENTEN.

Zeër geachte Redactie.

Naar aanleiding van een artikel van den heer B. Th. K. en Uw onderschrift in het Juli-nummer van „Succulenta”, moge ik

opmerken, dat ik bloemenmest, in dit geval mijn product *Pokon*, eerst voor succulenten ging aanbevelen, nadat liefhebbers dit eigener beweging bij cacteeën gingen toepassen met uitnemend succes, gelijk zij mij berichtten.

Ik wil gaarne aannemen, mijnheer de redacteur, dat Uwe waarnemingen juist zijn, evenals andere observatie's, uit handboeken door den Heer K. aangehaald, doch de groote vraag blijft daarbij voor mij:

1°. Welke meststoffen werden daarbij toegepast.

2°. In welke verhouding werd iedere voedingsstof toegediend en

3°. Hoe en wanneer werden zij gegeven.

Het is vooral op grond van teleurstellingen van velen, met onderscheidene bloemenmestsoorten, dat ik mij tot taak stelde er een te maken,

- a. die ongevaarlijk was voor de planten bij voldoende aanwijzingen;
- b. die uiterst gemakkelijk en hygiënisch in het gebruik was;
- c. die in fleschverpakking zich uitstekend droog hield, en
- d. die het grootst mogelijk percentage aan voedingsstoffen bood, geheel oplosbaar in water, en maximaal zuiver, zoodat geen ballast zouten in de kleine potruimte kwamen of gevaar voor verbranden ontstond.

Ik geloof, dat *Pokon* aan al deze eischen voldoet, vooral te oordeelen naar de meening van reeds talloze personen, die het artikel beproefden, waaronder van de meest deskundige onpartijdige persoonlijkheden, die een naam te verliezen hebben en volgens wie mijn *Pokon* in een dringende behoefte voorziet.

Ik zou het mij tot een voorrecht rekenen, indien middels *Succulenta* overgegaan werd tot het nemen van serieuze proeven, waarbij ik met gerustheid de resultaten meen te mogen tegemoet te zien van het gebruik van *Pokon* bij cacteeën en ook Uw oordeel zich mogelijk nog zal kunnen wijzigen.

U daarom dank zeggend voor Uw toezegging zelf proeven met *Pokon* te willen nemen, en zulks eveneens voor de mij verleende plaatsruimte, teeken ik met de meeste hoogachting.

Naarden.

H. P. BENDIEN.

SEPTEMBER.

Nu September weer in het land is en de herfst voor de deur staat, komt het ons gewenscht voor ten behoeve der pasbeginnende verzamelaars eenige practische wenken ten beste te geven.

Cactussen welke gedurende de zomermaanden buiten of in broeibakken stonden, worden half September weer naar binnen gebracht. De nachten worden langer en kouder en de grond wordt veel vochtiger, zoodat de kans grooter wordt dat sommige planten rotplekken zullen krijgen. Potten en planten worden vooraf goed gereinigd, zoodat geen slakken en ander ongedierte mee naar binnen gaat. Blijkt de bovenste aardlaag door regen of anderszins vastgeplempt te zijn of misschien met mos en groene aanslag overdekt, dan gaan wij deze met een puntig houtje losmaken en verwijderen, waarna wij er een nieuw laagje versche aarde voor in de plaats doen.

Ook de planten welke gedurende den zomer steeds onder glas stonden zullen door het geregelde gieten in een vaste aardlaag staan. Die gaan wij eveneens door versche vervangen.

Verschillende jonge planten zullen in den zomer flink gegroeid zijn, zoodat de pot geheel volgeworteld is. Zulke planten worden nu nog in een iets grooter pot overgezet, waarbij wij vooral zorgdragen de wortels niet te beschadigen.

Het begieten der planten moet van nu af aan weer met nauwkeurigheid worden uitgevoerd, Op warme zonnige dagen hindert het niet de Cactussen een enkele maal nog eens over den kop te gieten, doch uitsluitend op den voormiddag, zoodat de planten tegen den middag weer droog zijn. Aloë's, Haworthia's en bebladerde succulenten, over het algemeen alle planten met rozetvormige groeiwijze, moeten nu niet meer geheel overgoten worden, want doordat het water tusschen de bladeren blijft staan, krijgt deze allicht rotplekken. Zulke planten gieten wij dus uitsluitend op de aarde.

Verder moet men er bij het gieten op letten, dat sommige planten wel eens één of twee dagen kunnen overslaan, terwijl andere voorloopig nog alle dagen gegoten kunnen worden. Voor het begieten neme men dus volop den tijd, zoodat elke plant, stuk voor stuk kan worden beoordeeld.

Phyllocactussen en Epiphyllums moeten geregeld matig vochtig worden gehouden en verlangen van nu af aan meer zon, zoodat

de jonge scheuten kunnen afrijpen en de knopvorming haar gang kan gaan.

's Winters bloeiende succulenten, o. a. *Crassula lactea*. *Haemantus albiflos* en dergelijke krijgen eveneens wat meer zon, wat de knopvorming in de hand werkt.

Andere later in den herfst bloeiende soorten, zooals *Crassula Schmidtii*, *Stapelia's* en sommige *Mesembrianthemums* geeft men in de kas wat zonniger plaats, liefst zoo dicht mogelijk bij het glas, zoodat de bloemen zich nog volkomen kunnen ontwikkelen.

Tracht men zoo eenerzijds de planten van wat meer zon en warmte te doen genieten, anderzijds bedenke men, dat de planten volop behoefte aan frissche lucht hebben. Men vermijde derhalve een bedompte atmosfeer, welke het optreden van wolluis in de hand werkt. Indien eenigszins mogelijk wordt bij droog weer, althans op den voormiddag, steeds voldoende gelucht.

G. D. D.

ETIKETTEN.

Een onzer getrouwe lezers die z'n aardigheid van de gewone houten etiketten af heeft, vroeg onlangs: „Hoe doet een ander dat nu? Ik heb al verschillende verzamelaars bezocht en allen doen het verschillend. Ik zag er, die de naam op een papiertje geschreven in een glazen of celluloid buisje staken, dit sloten en het buisje in de potaarde staken of aan een ijzerdraadje lieten bengelen. Anderen schreven de naam op een zinken plaatje, anderen op een reepje matglas. Weer anderen geven slechts een nummer aan hun plant en houden een kaartsysteem bij. De vraag is nu maar: wat is het beste?"

Inderdaad is over etiketten al heel wat geschreven. Houten etiketten mogen goedkoop zijn voor blijvende plantencollecties zijn ze practisch gesproken onbruikbaar. De chaotische naamverwarring welke er soms bestaat, is voor een groot deel te wijten aan het houten steeketiket. Het verstrekken van een nummer aan elke plant is ook niet aan te bevelen, want men leert er de namen der planten moeilijker door onthouden, terwijl men, om zich te oriënteren, steeds de bijbehorende genummerde namenlijst moet raadplegen. Wil men zich spoedig met de namen der planten vertrouwd maken, dan dient bij elke plant een duidelijk geschreven en zuiver gestelde naam aanwezig te zijn. Nu bestaan

er wel zeer mooie porceleinen etiketten met ingebrande namen, doch deze zijn duur en kunnen, als de planten verloren gaan, niet weer voor een ander doel gebruikt worden. Zinken etiketten en glasbuisjes waarin een papiertje geschoven wordt schijnen in de praktijk ook niet al te best te voldoen.

Zeer eenvoudig, uiterst practisch en bovendien zeer goedkoop is een etiket vervaardigd uit een reepje *fijn korrelig matglas*. Op de matte zijde wordt de naam met Oost-Indische inkt geschreven, en de gladde kant met witte verf beschilderd. Op zoo'n etiket komen de namen duidelijk uit, het glas is onverslijtbaar en gaat niet tot rotting over, wat bij houten etiketten spoedig het geval is en dan aanleiding kan geven tot zwamwoekering, zoodat ten slotte de potkluit geheel vergiftigd wordt en de planten gaan kwijnen. Met een goeden glassnijder kan iedereen uit een stuk van dit fijn korrelig matglas gemakkelijk reepjes snijden van bv. 10 a 12 cM. lengte en 2 cM. breedte, of zooveel kleiner of grooter, al naar gelang men verkiest.

Duurzaam en billijk zijn ook de tegenwoordig in den handel verkrijgbaar zijnde z.g. Excelsior-etiketten, welke uit een mengsel van celluloid en leder worden vervaardigd, tegen alle weersomstandigheden bestand, en tevens onbreekbaar zijn. Bij deze etiketten is een speciaal daartoe bereide inktsoort verkrijgbaar, welke niet verbleekt door vocht en fel zonlicht.

Terloops vermelden wij nog, dat men de etiketten steeds van boven naar beneden behoort te beschrijven. Is het onderste gedeelte op den duur minder leesbaar geworden, dan kan uit het begin toch steeds de naam met zekerheid worden afgeleid.

G. D. D.

EXCURSIE NAAR ZUID-AFRIKA.

Van het Secretariaat der Vereeniging voor Geografische Reisleiding te Heemstede (Zandvoortsche laan 6) ontvangen wij de mededeeling, dat onze Secretaresse, Mej. M. C. Karsten, voornemens is in 1932 een reis te ondernemen naar Zuid-Afrika, speciaal voor de studie der Zuid-Afrikaansche Flora.

Tevens wordt hierbij de gelegenheid geboden voor anderen, die de Zuid-Afrikaansche Flora met eigen oogen willen aanschouwen, zich bij Mej. Karsten aan te sluiten.

Ongetwijfeld zullen er onder onze leden ook gevonden worden, die onder de zeer deskundige leiding onzer Secretaresse, van deze geheel eenige gelegenheid gebruik willen maken.

Het vertrek is bepaald op 31 December 1931 uit ons land, en keert de excursie op 23 Februari 1932 weer naar hier terug. Bezocht zullen worden: Kaapstad, Bulawayo, Victoria, Falls, Johannesburg, Pretoria, Bloemfontein en tusschengelegen plaatsen.

Programma's kunnen worden aangevraagd bij Mej. M.C. Karsten te Terborg of bij het Secretariaat der V. G. R. bovengenoemd.

G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam en Omstreken.

Vergadering van den Kring op Vrijdag 11 September 's av. 8 uur in Gebouw „Koningin Wilhelmina". Prinsengracht 1015.

1. Opening.
2. Notulen laatste vergadering.
3. Lezing met lichtbeelden door den Heer J. C. van Balen uit Pretoria, met het onderwerp: *Een natuurliefhebber in Zuid-Afrika.*
4. Pauze.
5. Bezichtiging van het cactus album, geschonken door de firma Pette.
6. Rondvraag en sluiting.

De Heer van Balen heeft door zijn langdurig verblijf en werkzaamheid in Zuid-Afrika op 't gebied der succulenten een groote ervaring verworven en zal ons dus ongetwijfeld belangrijke wetenswaardigheden hieromtrent kunnen leeren.

Anderzijds belooft de gift van de firma Pette tot een opgewekte bijeenkomst aanleiding te geven.

Het bestuur hoopt dan ook op 'n talrijke opkomst te mogen rekenen.

H. WITTE. *Secretaris.*

Amsterdam. Marco Polostraat 103.

Kring Groningen en Omstreken.

Verslag Vergadering gehouden op 4 Augustus '31 in 't Victoria Hotel te Groningen.

Te half negen opende de Voorzitter met een woord van dank voor de talrijke opkomst deze vergadering en heette den Heer Robertus voor zijne aanwezigheid hartelijk welkom. Verder deelde hij mede dat aan de prijswinnaars der klasse liefhebbers der gehouden tentoonstelling de prijzen bestaande uit planten waren uitgereikt terwijl tevens aan de inzenders welke geen prijs hadden gewonnen ook nog een plant was verstrekt, terwijl door een lid der Vereeniging de Natuur hem de beide prijzen gewonnen door den Heer Kiers en Mevr. Wouda-de Lange

in klasse handelaars ter hand waren gesteld om deze heden avond met een toepasselijk woord te overhandigen, welke prijzen bestaan uit prachtige zilveren lauwerkransen, en aan welk verzoek hij dan ook maar direct wilde voldoen. Nog kwam de Voorzitter even terug op de wijze van samenwerking van beide besturen, welke hij meer dan betreuenswaardig noemde, want niettegenstaande een herhaald aanzoek onzerzijds is het ons Kringbestuur niet mogen gelukken een contact met het Bestuur der Ver. de Natuur te verkrijgen, zelfs is het ons op heden nog niet bekend uit welke personen dit Bestuur bestaat.

Wat ons Kringbestuur wel weet is, dat onder dergelijke omstandigheden aan geen tentoonstelling meer zal kunnen worden deelgenomen. Hierna volgde verloting van een Etus-Conothetos welke van de Heeren Kliphuis-Feenstra was aangekocht, welke bij verloting weer in het bezit kwam van den Heer Feenstra. welke hem weer gratis ter beschikking van t Bestuur stelde waarna een herverloting volgde, Door het lid den Heer Grijpma was meegebracht een platglazen tuinetiketje als monster, welke hij bij voldoende afname kon bekomen tegen den prijs van 1 cent per stuk. Nadat dit etiketje de vergadering ter bezichtiging was rondgeweest en de Voorzitter de vraag stelde of hiervoor liefhebbers waren, bleek het aantal zoo groot dat een bestelling van 2300 werd verzameld, terwijl op voorstel van het Bestuur werd besloten de 3000 vol te maken, waarna den Heer Grijpma mededeelde dat door de groote afname ze thans nog op geen cent per stuk kwamen. Voorwaar weer een aanwinst voor den kring Groningen en Omstreken.

Hierna volgde het ondernaambrenge van naamlooze-planten door den Heer Robertus, welke dan ook enkele (van de weinigen die waren meegebracht) met zekerheid onder naam bracht. Hierna volgde rondvraag waarin nog werd besloten van den Heer Laarman, Hortulanus te Groningen, toestemming te vragen voor een Excursie op Zaterdag 15 Augustus a.s. naar de Hortus.

Niets meer aan de orde zijnde werd deze vergadering, na den Heer Robertus hartelijk dank te hebben gebracht, door den Voorzitter gesloten.

De secretaris). FOKKINGA.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op Dinsdag 8 September '31. 's avonds 8 uur in 't Victoria Hotel te Groningen.

Agenda:

1. Opening.
2. Voorlezen Notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Verkoop van de bestelde Etiketten.
5. Pauze waarin ruil- en verkoopbeurs.
6. Rondvraag en sluiting.

Verzoeken alleen gedurende de *Pauze* gebruik te maken van de ruil- en verkoopbeurs.

J. FOKKINGA. Secretaris.

Groningen. Buiten Damsterdiep 98.

Kring Haarlem en Omstreken.

Zondag 6 September bezoek aan den school' en werktuin aan de Marnixstraat. Gezien de mooie indeeling van dezen tuin, met model fruittuin, borders, vijvers en diverse landbouwgewassen, is deze inrichting aller belangstelling overwaard. Samenkomst 10 uur. Introduce's welkom.

Tot sluiting van het zomerprogram, dat met eenige goed geslaagde excursies was gevuld, worden de leden uitgenoodigd op Zondag 20 September een wandelen zwerftocht te houden door de duinen van Leiduin, het gebied der Amsterdamsche duinwaterwinning. Verzamelen 's morgens 10 uur bij den ingang van het terrein aan den Boekenrodeweg (tusschen Aerdenhout en Vogelenzang). Men kan zich per rijwiel naar het terrein begeven, alwaar à 10 cts per persoon gelegenheid tot stalling bestaat. Wil men liever per tram reizen, dan neme men de Zandvoortsche tram. uitstappen halte Aerdenhout en de Boekenrodeweg loopen langs „de Meeuwepluim". Weer terug te Haarlem ± half zes. Twaalfuurte en een hoeveelheid vloeistof tot lesschen van den dorst meenemen.

Kosten 10 cts per persoon, dit is het bedrag voor entree duinen.

Deelnemers gelieven zich vóór 16 September op te geven bij Mevr. Schreuder, Garenkokerskade 53. telef. 13457 of bij den Heer v. d. Bilt, Garenkokerskade 28. Introduce's van harte welkom.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris*.

Bloemendaal (post Santpoort), Joh. Verhulstweg 34.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- Mevr. S. A. L. Wagenaar-Akersloot van Houten Roos. Amersfoort, v/h Huygenslaan 39, thans Bankastraat 3.
 A. Th. Jurrjens, Amsterdam Z., v/h Olympiaweg 80^{III}, thans Herculesstraat 36^I.
 Mej. N. Haan. Hoofddorp, v/h. IJweg 472, thans IJweg 1310.
 G. A. Tiberius. v/h. Arnhem. Turfstraat 8a. thans Oosterbeek (Geld.). Heuveloordweg 16. (niet Fiberius!)
 A. Teule, Roosendaal, v/h. van Gilsestraat 4, thans Wilhelminastraat 31.
 J. M. L. van der Woerden. Bloemenmagazijn, Rotterdam, v h. Lange Hilleweg 366. thans 52 a.
 C. J. J. Brouwer. Onderwijzer, v/h. IJmuiden (Oost). Velseduinweg 256, thans Velsen. Rijksweg 184.
 Mevr. S. de Smitt-van Daelen. Zeist, v/h. Pauw van Wieldrechtlaan 20, thans Slotlaan 85a.

NIEUWE LEDEN.

- Mej. I. Andreson, Amsterdam Z., Corn. Schuytstraat 65.
 S. Bok, Amsterdam O., 1ste Atjelistraat 13^{huis}.
 H. J. Spoor, Amsterdam W., Sloterweg 38^{II}.
 J. van der Weit. schilder. Blija (Fr.).

- H. P. Groot. Eindhoven. Marconielaan 58.
 Mevr. E. Kennen, Eindhoven. Huize „De Elrent". Bilderdijklaan 5.
 H. Sanders. Eindhoven, Blaarthemscheweg 13.
 M. van der Erf, Haarlem, Bankastraat 21.
 Mevrouw J. E. Heenk, Heemstede, Schouwbroekerstraat 1.
 W. Chr. Beekman, Hilversum, Javalaan 2.
 A. Geldof, Krabbendijke (Zeeland).
 J. Brandsma, Leeuwarden, 2e Korte Houtstraat 2.
 H. J. v. Leeuwen. Monster, Burg, Kampschoërstraat 22.
 H. P. Bendien. Naarden, Thierensweg.
 P. A. Laay, Rockanje (Z.-H.), Vleerdijk 196 A.
 Piet Wichers, Muziekhandel, Rotterdam, Schiedamscheweg 69.
 R. Batten. Vlissingen, Paul Krugerstraat 56.
 J. G. van der Kaaij, p/a. S. J. v. d. Kaai). Zaandam, Westzijde 354a.

Buitenland.

Frank Josifko, Landscape Gardener, Madison, Connecticut (U.S.A.).

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden in ruil voor andere soorten:

Aloë arborescens; *Byrnesia Weinbergii*; *Cereus peruvianus*, *C. Silvestrii*, *C. marginatus*, *C. Nelsoni*; *Crassula lycopodioides*; *Mamillaria uncinata*, *M. gracilis*; *Opuntia cylindrica*, *O. microdasys* var. *rufida*; *Stapelia variegata*: *Sempervivum Haworthii*.

Adres: F. HOOGVLIET WZN.. Stuifakker B 54, Rockanje (Z.-H.).

In ruil aangeboden: *Agave americana*; *Aloë aristata*, *saponaria*, *brevifolia*; *Crassula barbata*; *Anacampseros rufescens*; *Caralluma europaea*: *Echeveria agavoides cristata*, *pulchella*. *Weinbergii*; *Euphorbia globosa*, *submammillaris*; *Haworthia fasciata*, *margaritifera*, *tessellata*; *Heurnia europaea*, *Schneideriana*; *Kleinia articulata*, *repens*; *Gasteria intermedia*. *minima*, *disticha*, *spiralis*, *verrucosa*; *Cereus Bonplandii*, *flagelliformis*, *Pringlei*, *Silvestrii*; *Echinocactus bicolor* var. *tricolor*, *minasculus*, *hexaëdrophorus*, *Ottonis* var. *tenuispinus*, *Williamsii* (bloeibaar); *Echinocereus Brandegeei*, *concinus*, *Engelmannii*, *enneacanthus*, *Merkeri*, *pectinatus* var. *rigidissima*, *pulchellus*, *stramineus*: *Echinopsis triumphans*, *tubipora*: *Mamillaria centricirra*, *centricirra* typ. *glauca*, *centricirra* typ. *falcata*, *centricirra* typ. *mepacantha*, *elegans*, *elongata* var. *anguinea*, *elongata* var. *rufocrocea*, *elongata* var. *stellataurata*, *viperina*, *gracilis*, *micromeris*, *pseudofuscata*, *pusilla*, *pusilla* typ. *multiceps*; *Opuntia leucotricha*, *microdasys*; *Stapelia variegata*, *scutellata*, verschillende *Sempervivums*, waarvoor gevraagd: *Echinocactus Sausierii*. *Schmiedickeanus*, *scopa*, *setispinus*, *villosus*; *Mam. fuscata*, *Leona*, *elegans* typ. *Pofosina*, *rhodantha* var. *pyramidalis*, *spinosissima* var. *purpurea*: *Haworthia's* en een pulverisator.

Adres: F. Mandemaker. Leiden, Marienpoelstraat 13.

SUCCULENTA
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres:
G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEWARDEN.	Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.

Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, *Secretaresse*, Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, *Penningmeester*, Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

ALOË'S.

VII.

Alvorens onze Aloëstudies te vervolgen, geven we gaarne plaats aan een artikel van den heer J. C. van Balen, Hortulanus te Pretoria, die zoo vriendelijk was de copy van een door hem te Pretoria gehouden voordracht voor ons maandblad af te staan. Hierin is allereerst de vakman aan het woord, die de Aloë's nu eens heelemaal bekijkt met het oog van den kweeker, die er schitterend materiaal in vindt om er de parken en tuinen van zijn woonplaats mee te verrijken, meer tevens leert men er den liefhebber uit kennen, die op zijn talrijke reizen in dit Vetplanten Eldorado telkens weer gelegenheid had verrassende dingen op te merken. We zijn den heer van Balen dan ook zeer erkentelijk voor zijn bereidwilligheid en bevelen ons gaarne in zijn verdere belangstelling aan.

RED.

Zuid-Afrikaansche Aloë's.

door

J. C. VAN BALEN-Pretoria.

1. *Verspreiding.*

Het geslacht Aloe is verspreid over geheel Afrika en omliggende eilanden, zooals Kaap-Verdische aan de Westkant en Madagascar aan de Oostzijde. Verder komen ze voor in Arabië, Socotra en Engelsch-Indië, en ook in Mexico en gedeelten van Z. Amerika. Met betrekking tot de laatste twee landen moet ik er u op op-

merkzaam maken, dat de daar voorkomende soort A-Vera zonder twijfel afkomstig is van ingevoerde planten. Deze soort was reeds in de oudheid bekend om de geneeskrachtige hoedanigheden van 't sap en werd dan ook algemeen gebruikt door de Spaansche veroveraars, die onder Hermando Cortes en de Pizarro's zich verspreidden van de W. I. eilanden over Mexico, Centraal Amerika en Peru.

De Aloë's bereiken hun grootste variatie in Zuid-Afrika. Hoe verder we gaan ten noorden van de Keerkring, hoe minder wordt het getal der soorten.

In de Unie van Z. Afrika zijn op zijn minst 130 soorten aanwezig, terwijl het totaal der soorten niet meer dan 200 is. Ik wil u niet vermoeien met beschrijvingen van Morphologie of Systematiek, maar wel aanstippen de eigenschappen, die voor een tuinier van belang zijn.

1. Ten eerste is er de afmeting der planten.

We kunnen ze onderscheiden in:

- (a) Boomvormige soorten, die tot 40 voet hoog kunnen worden met zware stam en vele vertakkingen.
- (b) Soorten, die een lange onvertakte stam maken.
- (c) Struikvormige soorten.
- (d) Soorten, die weinig of geen stam maken.
- (e) De zeer kleine soorten

Als voorbeelden van die 5 klassen kunnen dienen:

- (a) Aloë dichotoma.
- (b) Aloë Marlothii.
- (c) A. arborescens.
- (d) A. aculeata.
- (e) Terwijl ik voor de laatste klasse kan volstaan met u een levend voorbeeld te toonen *A. brevifolia*.

Een tweede onderscheiding van belang voor kweeker en verzamelaar is, dat er zijn:

- (a) Immergroene Aloë's.
- (b) Bladverliezende Aloë's.

De immergroene Aloë's vormen de uitgebreidste groep en hebben cylinder-vormige wortels.

De bladverliezende soorten zijn klein tot zéér klein en hebben knolvormig verdikte wortels, die dienen als voedsel en waterbergplaatsen.

In 't distrikt Pretoria groeien 8 immergroene soorten, doch slechts

1 bladverliezende. In Transvaal zijn mij bekend 25 bladhoudende soorten tegenover 7 bladverliezende. Zes van die bladverliezende soorten komen voor langs onze Oost en Noordoost grens. 't Is daarom des te merkwaardiger, dat de 7de soort als woonplek heeft gekozen het centrum van Transvaal en wel onder den rook van Johannesburg en Pretoria. Verder is uit een tuinbouwkundig oogpunt van belang de bloeitijd, en waar het meerendeel der immergroene soorten bloeit gedurende herfst-, winter en voorjaar, bloeien alle bladverliezende soorten gedurende de zomermaanden. Dit maakt het voor ons mogelijk om één of meerdere Aloë's gedurende het geheele jaar in bloei te hebben.

2. *Het aanpassingsvermogen van de Aloë's.*

In geheel Afrika ten zuiden van de Zambesi worden Aloë's aangetroffen en wel onder zeer verschillende klimaatsomstandigheden. We vinden ze in gebieden met of zonder nachtvorst, in streken met zomer- en winterregenval. In streken waar regen en mist veelvuldig zijn en in streken waar regen een hooge zeldzaamheid is. Toch is het heel goed mogelijk Aloë's van ieder gebied bijeen te brengen in Pretoria en met succes te kweken.

Op zoo'n regel zijn natuurlijk uitzonderingen en ook belangrijke kwalificaties verbonden en de voornaamste noodzakelijkheid in verband hiermee is het prepareren van de plantplek.

Ik loop hier even vooruit op de kuituur om er op te wijzen, dat Aloë's uit winter-regen-gebieden en uit zeer droge streken een uitstekende drainage moeten hebben en verder dat alhoewel de Aloë's verbazend veel droogte kunnen verdragen de praktijk mij heeft bewezen, dat ze van een vermeerderde watertoevoer glad niet afkeerig zijn, met 't resultaat dat de gekweekte Aloë's dikwijls beter zijn dan de wilde.

Iets van groot belang voor den kweker is, dat de Aloë's bijzonder vatbaar zijn voor kruising met andere soorten Aloë en ook met de verwante geslachten *Haworthia*, *Gasteria* en *Apicra*, waardoor we z.g. bi-generische hybriden krijgen. Alwin Berger, de laatste man die zich gewaagd heeft aan een systematische beschrijving van 't geslacht Aloë, zegt in zijn boek, dat beweerd wordt, dat natuurlijke hybriden in 't wild voorkomen, doch dat hij dit slechts met reserve kan aannemen.

Latere onderzoekers hebben wel degelijk het feit dat zulke hybriden bestaan, vastgesteld. Zoo heeft Dr. Pole-Evans de

aandacht gevestigd op de in Europa van ouds bekende *A. Salm Dijckiana*, die als soort beschouwd wordt en toch niets anders is als een natuurlijke hybride tusschen *A. Arborescens* en *A. Ferox*.

A. Salmdijckiana komt o. a. voor nabij Mosselbaai en heb ik groote partijen waargenomen nabij Riversdale. In dezelfde buurt komt nog voor *A. Tomlinsonii*, die een natuurlijke hybride is van *A. Speciosa*. terwijl ik dikwijls bij Komatipoort zulke uiteenloopende vormen van *A. Chabaudii* heb gezien, dat de gedachte van kruising onwillekeurig opkomt. Te meer waar op een rotswand 4 verschillende soorten door elkander groeien.

Ook de mensch heeft het zijne bijgedragen tot het verkrijgen van nieuwe vormen, en heeft de bigenerische hybriden in 't leven geroepen en vele gewone bastaarden, die in de meeste gevallen duidelijk hun afkomst verraden en zeergezochte tuinplanten zijn.

Het hybridiseeren van de Aloë's vindt ook plaats door de werkzaamheden van de bekende honingvogeltjes, die we ook in Pretoria veelvuldig de bloeiende Aloë's zien bezoeken. Die vogeltjes werken systematisch zoo'n heele bloeiende Aloëplant af, doch zijn ze er mee klaar dan verliezen ze alle neiging tot systematiek en bezoeken de eerste de beste Aloë, die in de buurt staat.

De resultaten van Aloëzaad gewonnen in publieke tuinen zijn dan ook meestal zeer verrassend en uiteenlopend.

3. *Cultuur:*

Aloë's kunnen voortgekweekt worden door zaad, stekken en scheuren. Het Aloëzaad van wilde, zoowel als gekweekte planten is dikwijls aangetast door een kleine soort kever. Echter worden de zaden meestal zoo rijkelijk voortgebracht, dat een groot percentage nog kiembaar is. Deze zaden kiemen zeer snel. Zoo heb ik onlangs waargenomen, dat zaad van *A. dichotoma* in 24 uur tijd kiemde. *A. dichotoma* komt voor in Namaqualand en S. W. Afrika en daar deze streek een droog klimaat heeft, zien we in dit snelle kiemingsproces een voorziening van de natuur, die er op bedacht is de zaailingen bij den eerstkomenden regentijd op eigen beenen te laten staan. Ondanks die voorzorg is 't toch een groote zeldzaamheid een 2 of 3 jarige plant van *A. dichotoma* in handen te krijgen. Waarschijnlijk is dit te wijten aan een opeenvolging van droge jaren, waardoor de jonge planten toch uiteindelijk ten ondergaan.

Een jaarling van *A. dichotoma* is een nog grootere rariteit en

tot onlangs had ik ze nooit aanschouwd. Onlangs kreeg ik van een correspondent een kleine hoeveelheid zaad van deze soort, en alhoewel 't resultaat van 't kiemingsproces meer op een gras-prietje lijkt dan een boomvormige Aloë, moet ik u toch verzoeken deze jonggeborene met de noodige waardeering en ontzag te aanschouwen.

Het beste is altijd zaad te zaaien dat in het vrije veld gewonnen is. De Aloëplanten groeien n. l. dikwijls in groote kolonies bij elkaar en dit is eenigermate, doch niet een volstreckte, garantie van raszuiverheid. Het kweeken van bloeibare planten uit zaad levert verder geen bijzondere moeilijkheden op. Ze verlangen weinig doch goede en goed gedraineerde grond en vele soorten bloeien reeds in 't derde jaar. Men passé op voor te veel water en te veel schaduw. Die twee dingen, afzonderlijk of in combinatie, werken samen om zwakke planten voort te brengen. Ook op deze regel zijn uitzonderingen. Zoo zijn er Aloë's, die zich thuis gevoelen in de schaduw van rotsen of boomen; en nabij Mont Aux Sources zag ik een kleine Aloë, die groeide in grond doorweekt van 't spatten van een waterval.

De botanisten beweren, dat deze soort een variëteit is van *A. Aristata*, een soort, die voorkomt o.a. bij Nauwpoort, in de Karroo. Voor mij is 't onbegrijpelijk, dat Aloë *aristata* zoo ver van huis kan zijn en zijn aard zooverre kan verloochenen.

Het stekken van Aloë's is ook een vrij eenvoudige zaak. Kopstekken worden gemaakt van de lange onvertakte Aloë's door eenvoudig de kop af te zagen en de zoo verkregen stek in den grond te planten. Dikwijls maken zulke Aloë's dan weer verscheidene scheuten op de wonde plek, die een bron zijn van nog weer meerdere planten. Dit maken van scheuten op verwonde plekken gaf mij aanleiding tot het moedwillig verwonden van *A. pluridens*, door er een spijker in te slaan. 't Is heel moeilijk om van *A. pluridens* meerdere stekken te krijgen, doch op deze manier is het mij gelukt.

Van de struikvormige soorten kunnen we zooveel stekken nemen als we willen. Het is dan altijd het beste om het rijpe hout te nemen.

Het wil soms voorkomen, vooral gedurende regen-periodes, dat de Aloëstekken in plaats van te wortelen, gaan verrotten. Is dit het geval dan is 't aan te raden de stek uit den grond te halen en terug te snijden tot in het gezonde hout. De stek wordt

dan plat op den grond gelegd en wortels vormen zich dan in de meeste gevallen van uit de zijde, die met den grond in contact is.

De soorten, waar deze kunstgreep heel goed bij werkt, zijn afkomstig uit drogere streken b.v. *A. Schlechterii*, *A. striata*, *A. melanocantha* en *A. falcata*.

(Slot volgt.)

HET 'SZOMERS INPOTTEN VAN SUKKULENTEN IN ROTSPARTIJEN.

door

PFARRER BERTRAM-BINDERSLEBEN.

Als iemand zo gelukkig is, dat hij beschikken kan over een zo zonnig mogelijk plekje op zijn erf, in zijn tuin, of desnoods ergens anders, als 't maar tegen beschadiging door dieren beschermd is, waarom zou hij dan zijn kaktussen en andere vetplanten, die in de potten kunnen blijven, niet de vrijheid gunnen, door lucht, licht, dauw en regen te worden omspoeld? Wat zijn ze daar dankbaar voor! Vergelijk slechts het armzalige groeien in de droge, verbruikte, stoffige kamerlucht met de welige groei en het frisse aanzien van dezelfde planten in de vrije buitenlucht. Zo vlak op de grond, en niet het licht onderschept door een muur als bij de plaatsing op een vensterbank, werkt ze op zijn best. Het lijkt mij niet overbodig, nog eens de aandacht te vestigen op de weldaad, hiermee onze sukkulenten bewezen, want zekere overgeleverde vooroordelen zijn nog maar al te vastgeworteld. Een lange rij vetplanten wordt in de kamer opgesloten, omdat ze zich zogenaamd slechts daar thuis voelen. Laat ik maar eens één soort noemen. Men staat er verstomd van, als men ziet, hoe de in huis zo traag groeiende eierplanten (*Pachyphytum oviferum* e.a.) in de vrije lucht groeien als kool.

En dan die vrees voor het naar buiten brengen van importen! Bij andere, goedkopere kultuur-sukkulenten waagt men het al gauwer. Maar die dure tropenplanten in onze gure lucht te „vermoorden“, zou dat geen zonde zijn? Zeker, het kan niet met alle. Niet iedere import leent zich er voor, zooals ook niet ieder hoekje grond geschikt is voor een rotspartij.

Om een voorbeeld te geven zou ik graag eens vertellen, hoe

gunstig mijn rotspartijen gelegen zijn. Op 300 M. boven A. P., 5 K.M. ver van de dampkring der grote stad. zonder overlast van de rook van fabrieksschoorstenen, op een vlakke onbeboste hoogvlakte heb ik mijn erf en voortuintje op het zuiden, aan den noordkant door mijn pastorie beschut. Wij hebben veel regen en wind, die het Thüringerwoud in 't westen ons stuurt, maar zelden storm en zeer zelden hagel. Dit laatste tekort is zeer gunstig, hoewel mijn planten ook al enige keren zo goed als onbeschadigd een flinke hagelbui verduurd hebben.

Cactussen op de rotspartij bij Pfarrer Bertram, te Bindersleben.

Van half Mei tot bijna half Oktober breng ik de planten buiten. Is in de laatste weken het weer al te regenachtig en zijn de nachten al te koud, dan breng ik de importen wat eerder in hun winterkwartier.

Deze importen hebben zelfs van wat veel regen in de zomer geen last. Ik heb de overtuiging gekregen - en sukkulentenvrienden, die mij bezochten ook — dat zij buiten een veel bevalliger, natuurlijker voorkomen krijgen, dan in de altijd warme, dampige broeibak, die de planten maar verwekelikt en vatbaar

voor ziekten maakt. Daarom zou ik er nog eens op willen wijzen, dat men niet gedachteloos handelen moet. maar dat de beslissing over het buitenbrengen van een soort moet afhangen van langere ervaring, door beproeven en waarnemen gekregen. Het staat in 't algemeen lang niet vast, dat bijvoorbeeld een krachtige *Echinocactus cylindraceus*, een *Mamillaria rhodantha Pfeifferi*, een *Mamillaria spinosissima* var. *sanguinea* e.a., die als importen bij mij ongedekt heel goed groeien, het ook ergens anders zonder nadeel in de vrije lucht uithouden zullen. Een eerste voorwaarde is natuurlijk altijd, dat alleen goed bewortelde en reeds aan ons klimaat gewende planten uitgekozen worden. Zonder twijfel kunnen we voor de toekomst nog veel verwachten van de vondsten van nieuwe soorten in het hooggebergte - - ik wijs op de opzienbarende berichten van plantenzieken als Fric, Friedrich Ritter, Curt Backeberg e.a.

Instinctief zorgen wij er wel voor, dat de „fijnere" soorten, zoals de behaarde *Pilocereussen*, de wollig- zijdeachtige *Echinkaktussen* en *Mamillaria's* een beschutte plaats krijgen. Bij mij blijven ze ook in een kamerkasje, aan alle kanten beschenen en nauwlettend gelucht. Maar ook hier zou men verschil kunnen maken naargelang van de meer of mindere zwakte, al was het alleen maar tegen aanhangende verontreiniging.

Een *Echinocactus de Laetii* bijv., die zeer geschikt is voor een vrije stand in de zomer, schudt de bij harde regen opspringende gronddeeltjes met zijn zedig haar van zelf af, terwijl een zacht zijden kleed door de wind reeds verfrommeld wordt.

Dit moest ik vooropzetten, om nu volgens twee hoofdbeginselen het inpotten in steenbedden toe te lichten, 1^e met het oog op *de gezondheid*, 2^e met het oog op de *schoonheid*, de *smaakvolle-groeipering* der planten.

Over het vrije uitplanten van winterharde sukkulenten, die voortdurend, dus ook 's winters staan blijven, of over het slechts tijdelijk planten van niet winterharde in de zomermaanden, behoef ik niet uit te wijden, want de regels voor hun kuituur zijn eigenlijk dezelfde. Het uitplanten voor alijd heeft veel voor. maar niet het tijdelijk uitplanten in rotspartijen, omdat dan bij het opnemen in de herfst het wortelgestel zo licht zwaar beschadigd wordt. En het gevolg daarvan is zo gemakkelijk rotten — dus de dood. Wat nu de voor de gezondheid der planten belangrijke beginselen betreft, moeten we het eerst de bouwwijze der rotspartij nagaan.

Als men daar bij sukkulentenvrienden eens naar kijkt, moet men helaas nog al te dikwijls het gebrek aan begrip van de allereerste natuurlijke behoeften der vetplanten vaststellen, ze moeten behoord worden voor staanblijvend water, ook 's zomers. Zeker, men kan de potten tot de rand in de grond zetten, zooals men veel sukkulentensoorten in massa uitplant als versierende rand om bedden, ter vervanging van andere plantenfamilies, maar vooropgezet moet worden, dat de grond goed doorlatend moet zijn, en dat niet de stand van het grondwater zo hoog is, dat de ondergrond voortdurend nat is.

In de meeste gevallen komt men er niet zonder een bijzondere bouw af. Het kan een natuurlijke, het kan ook een kunstmatige zijn, door mensenhanden gemaakt. De natuurlijke heeft men, als het terrein wat afhelt, als het water langs de terrasvormige stenen vlug wegloopt. Meestal moet men hier nog wel wat meehelpen. Waar men echter op vlak terrein een rotspartij maakt, met blijvend materiaal, met stenen, moet het een pyramide of een halve bolvorm worden. Het is aan te bevelen, de zo opgestapelde stenen, zowel voor het goed vastliggen, als om de uit de gaatjes der potten of over de rand komende wortels voedsel te geven, met klei of zandige aarde aan te vullen. Dit zij dus het eerste gebod: een droge standplaats! Ook van boven beschutting tegen water, dat van bomen, goten, of vooruitspringende muren druipt.

De grootte der bedden hangt natuurlijk af van de gegeven plaats, van de voorhanden hoeveelheid planten en niet minder van een voldoende hoeveelheid geschikte stenen. Ik zal hierop later nog terugkomen, nu wil ik als voorbeeld de afmetingen van drie mijner rotspartijen opgeven. Het grote, — dat op de foto met het kamerkastje — ligt vrij naar oost, zuid en west. Er achter ziet men hoog gaas, dat met vlug groeiende pronkbonen beplant is, om dit naar het noorden niet meer voldoende door de stalmuur beschutte bed tegen ruwe wind te beveiligen.

De grootste lengte is 2,60 M., de breedte aan twee zijden 1,75 M. en bij de bocht in het midden 1,15 M. De hoogte klimt van een gemiddelde pot tot ongeveer 30 c.m.

(Wordt vervolgd.)

HOYA CARNOSA.

Op 't oogenblik bloeit mijn *Hoya carnosa* nog met drie groote bloemschermen, de plant werd op de onlangs hier gehouden groote land- en tuinbouwtentoonstelling, waar ik ze met andere succulenten had ingezonden, algemeen bewonderd. Daar van

Hoya carnosa met bloemscherm.

deze toch zoo dankbare plant tot nu toe in ons orgaan geen afbeelding en beschrijving verscheen, kan ik niet nalaten ze hierbij onder de aandacht mijner medeleden te brengen.

Vooral voor de gematigde kas is *Hoya carnososa* een vetplant van den eersten rang. Bevallig slingeren de ranke stengels zich door de kas. Interessant zijn de in de zomer verschijnende, witachtig-rose, dikke, op was gelijkende bloemen, welke een heerlijke geur verspreiden. De Nederlandsche benaming „wasbloem" is voor deze uit Queensland en Australië afkomstige vetplant goed gekozen. Opmerkelijk is het, dat zich uit de bloemsteeltjes vaak in den nazomer, weer nieuwe bloemen ontwikkelen. Daarom moet men de bloemstengels na den eersten bloei nimmer verwijderen.

De behandeling is eenvoudig. Men geve lichte, goed gedraineerde aarde, des zomers rijkelijk, maar 's winters weinig water. 's Zomers kan bovendien zoo nu en dan wat vloeïmest worden gegeven. Overigens verlangt de *Hoya* veel licht en een rustige standplaats. Aanbeveling verdient het de planten geregeld goed na te zien, daar de wolluis er zich gaarne op schijnt neer te zetten.

Behalve de gewone *Hoya carnososa* bestaat er ook nog een bontbladerige verscheidenheid.

P. VAN HAECKEL Jr.
Huize „Theresia", Vught.

INSECTENPLAAG.

Dit jaar schijnt bij uitstek geschikt te zijn geweest voor insecten, want steeds komen er vragen naar een bestrijdingsmiddel vooral voor roode spin en wolluis. Het is ook niet onmogelijk dat de leden meer durf krijgen om iets te vragen, maar hoe het zij de vragen zijn er en dienen beantwoord te worden.

Gevoegelijk zou ik kunnen verwijzen naar het artikel van den Weledel Zeer Gel. Heer K. M. Knip en naar dat van Mejufrouw J. J. E. van den Thoorn voorkomende in jaargang 1930 resp. op bldz. 68 en 91 betreffende „Purpusol".

Zoals beide personen verklaren is het een uitstekend middel, maar nog al duur. Ook het bestellen in Duitschland is voor velen een bezwaar.

Ik heb mij altijd bediend van een nicotine-paerparaat doch ik heb het idee gekregen, dat de planten door toediening van een dergelijk paerparaat voor korteren of langeren tijd in den groei belemmerd worden. Dit is dan ook de reden geweest, dat ik

naar een ander bestrijdingsmiddel heb uitgezien en proeven heb genomen met het middel „Volck”.

De door mij bereikte resultaten zijn schitterend te noemen. Een importplant van *Echinocactus Scheeri* zat dik onder schildluis, na één bespuiting werden de schildjes zwart en konden door een lichte aanraking verwijderd worden. Een geheele serie zaailingen, die ontoonbaar was door de verwoestingen aangebracht door roode spin, is door mij op dezelfde wijze behandeld en na 14 dagen stond de eigenaar van deze zaailingen verstomd zoo mooi zijn plantjes eruit zagen. Het spreekt vanzelf, dat de beschadigingen aan de planten er niet door verdwijnen, maar dit bestrijdingsmiddel schijnt een zeer gunstige uitwerking op den groei te hebben. Ook is het mij opgevallen, dat tegelijk de wortelluis verdwijnt, waaraan waarschijnlijk de directe groei is toe te schrijven.

De attesten van den Plantenziektkundigen Dienst te Wageningen en van den Directeur van de Proeftuin „Het Zuid Holl. Glas-district” te Naaldwijk zijn zeer gunstig.

Ik raad U aan eens een tube van 100 Gr. te bestellen, deze is voldoende voor 10 L. bestrijdingsmiddel. De kosten zijn het niet, die U kunnen weerhouden, dan wordt er meteen een proef genomen op groote schaal. U gaat als volgt te werk: Stort op giro 8040 van de N. V. Wijsche Handelonderneming te Wijk bij Duurstede de somma van f 0.65 (f 0.50 plus f 0.15 porto) met vermelding: Voor 1 tube „Volck” 100 Gr. Verzoeken gebruiksaanwijzing bij te voegen”. Ik hoop, dat U na het gebruik er even tevreden over bent als ik, ik raad U echter aan de aanwijzingen stipt op te volgen en voorzichtig te zijn met blauw berijpte planten.

Mag ik na het gebruik het resultaat eens vernemen ?

Hilversum. September 1931.

CHR. DE RINGH.

VETPLANTENALSVERSIERINGSMATERIAAL.

Ieder succulentenvriend, die de Parijsche Koloniale Tentoonstelling bezoekt, zal met verbazing, gemengd met medelijden het enorme aantal prachtige cactussen en andere vetplanten zien, dat ter versiering en om het landschap een zuidelijk en uitheemsch aanzien te geven, in het park van Vincennes is geplant.

Uit hun zonnige vaderland naar Parijs overgebracht, staan daar

onbeschermd in den vochtigen grond manshooge Opuntia en cerei; groote bloeiende echeveria's, ontelbare agaves en aloë's en hebben de koude stormen en aanhoudende regenvlagen van dezen natten zomer te verduren. Met wagonladingen tegelijk moeten ze zijn aangevoerd, want het terrein is zéér uitgestrekt en ze staan letterlijk overal.

Foto Mevr. Cohen.

De afbeelding toont een vierde gedeelte van den voorhof van een der tentoonstellingsgebouwen. Duidelijk ziet men, dat heel mooie planten tot een decoratief geheel zijn verwerkt en dat men niet de goedkoopste plantjes heeft uitgezocht. Een monster Cereus, een paar grijsaards, ettelijke flinke exemplaren van Etus grusonii en corniger; zelfs astrophytum miriostigma en asterias, staan daar bijeen. Een vijftal aardige fonteintjes, die voortdurend

hun waterstralen tusschen de planten omhoog zenden, zorgen er voor. dat deze kostelijke succulenten den duur der tentoonstelling niet zullen overleven.

V. D. T.

EUPHORBIA NERIIFOLIA L.

Wie in de Oost-hoek kent de Kajoetangan niet? Ze is zoo bekend, dat te Malang zelfs een groote winkelstraat naar haar genoemd is. Ik zie haar herhaaldelijk als ik van de suikerfabriek Panggoongredjo naar Malang rijd. Daar rechts van den weg staat ze tusschen de Kembang-Sepatoe en andere planten in de paggar; en verderop links van den weg, vlak bij die brug ziet U haar aan de waterkant staan. Een cactus-achtige Euphorbia aan den waterkant, daar hoort zij niet thuis als xerophyt; zeker verdwaald.

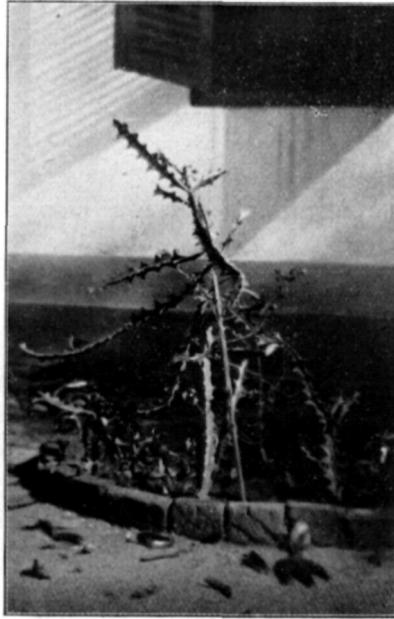
Voor het eerst ontmoette ik haar in Indië op den weg van Ngandjoek naar Madioen, waar ik haar naast 'de Opuntia als paggar-plant aantrof.

Zooals ik al zei, is de Kajoetangan een cactus-achtige plant, deels kruidachtig, deels verhout; met drie tot vierkantige stengels, welke geschulpt en gedraaid zijn; en boven aan het kruidachtige groeigedeelte bevinden zich schaars tongvormige bladeren. De Kajoetangan ontleent haar Inlandschen naam aan de handvormige, eigenlijk meer kandelaarvormige, vertakkingen (kajoe = hout; tangan = hand). De plant levert prachtig bastaard aloë-hout; soms zelfs geaderd, welriekend, lichtbruin hout, van welke zeldzame stukken gevesten van krissen worden gemaakt.

Toen ik mijn huisjongen eens vroeg om een exemplaar Kajoetangan voor den tuin machtig te worden, keek hij me angstig aan en zei niet zoo'n plant te durven aanraken, want je kreeg er uitslag van. Dit bleek geen persoonlijk idee van den man te wezen, maar, bij nader onderzoek, de meening te zijn van de meeste Javanen. Nu is wel bekend, dat de Euphorbiaceae een vergiftig melksap hebben, dat bovendien doorgaans zeer scherp is; maar literatuur erover raadplegende vond ik van deze exceem-veroorzaking zeer vage feiten.

Het sap van Kajoetangan is kleverig, inwendig gegeven doodelijk, maar de hoeveelheid moet niet gering wezen; zelfs noemt Roll

een 20 druppels, welke men met een ei inneemt een therapeutische dosis, die als laxans wordt gebruikt. De plant is ook een bekend visch-vergif. Men snijdt daartoe de bladeren stuk en werpt de stukken in het water. Van de Kajoetangan zijn alle deelen drastisch, daar het scherpe, witte melksap door de geheele plant verspreid is.

Euphorbia neriifolia.

Ik zal eens verder nagaan in hoeverre deze plant schadelijke invloed op de gezondheid heeft; want het zou jammer zijn als de Hollandsche succulenten-liefhebbers niet persoonlijk kennis kunnen maken met deze decoratieve plant, welke U nu slechts op een foto kunt bewonderen.

P. A. H. RIJKEBÜSCH Jr.

Sf. Panggoongredjo, 3 Juli 1931.

Naschrift. Euph. neriifolia schijnt een echte cosmopoliet te zijn. Voor eenige jaren ontvingen wij een zending planten uit West-Indië (Curaçao) waarbij zich ook een forsche stek dezer soort bevond. Dr. Bolding vermeldt ze echter niet in zijn „Flora voor de West-Indische eilanden.”

Volgens Berger „Sukkulente Euphorbiën" worden de wortels van Euph. neriifolia, vermengd met zwarte peper, gebruikt tegen slangenbeet.

G. D. D.

NOG EENS DE ZUID-AFRIKAANSCH E EXCURSIE.

Gezien het berichtje inzake een reis naar Zuid-Afrika in het nummer van September j.l. (pag. 188), voel ik mij gedrongen een daarin voorkomende onjuistheid even recht te zetten. De reis gaat, zooals door den heer G. D. D. abusievelijk wordt gemeld, niet van mij persoonlijk uit, doch is uitgeschreven door de Vereeniging voor Geografische Reisleiding (Secr. Zandvoortschelaan 6, Heemstede).

Wie nadere bijzonderheden wenscht over deze reis, die uit botanisch oogpunt zeer interessant belooft te zijn (de maand Januari is zeer geschikt voor een bezoek aan de Kaap; dank zij de winterregens bevinden zich dan heel wat gewassen in vollen groei en bloei), vrage onverwijld programma aan bij het Secretariaat der V. G. R. of bij ondergeteekende.

M. C. KARSTEN, Terborg.

BUITENLANDSCH NIEUWS.

Engeland. Naar we vernemen, stelt men thans ook in Engeland pogingen in het werk om een „Cactus Society" op te richten. Een der ijverigste propagandisten voor een Britsche vereeniging van succulentenliefhebbers is ons medelid Mr. E. Shurly, Nr. St. Albans.

Van andere zijde hoorden we, dat ook de Vice-President der *Royal Horticultural Society*, Sir William Lawrence, Bart., zich zeer voor de zaak interesseert.

We hopen, dat de Britsche vereeniging spoedig werkelijkheid zal zijn, de huidige crisis ten spijt!

Japan. In het Augustus-no. van het Amerikaansche „Cactus & Succulent Journal" vinden we een berichtje, inhoudend, dat ook in Japan een tijdschrift gewijd aan Cacti en andere vetplanten

verschenen is. Het blad, dat uitgegeven wordt door Kyorakuen te Yokohama, is 14 bladz. dik, behoorlijk geïllustreerd, van eenzelfde formaat als het „Journal" en gehuld in een rose kaft. Over den tekst vermocht echter de Redactie niets mede te deelen — niet iedereen is de Japansche taal machtig!

Te zijner tijd hopen we zelf met dit nieuwe Cactustijdschrift kennis te maken; we zijn er wel nieuwsgierig naar.

Amerika. Onze medewerker. Mr. G. A. Frick, Los Angeles, is reeds eenigen tijd aan het ziekbed gekluisterd; door het versjouwven van een 8 voet hooge *Euphorbia alcornis* heeft genoemde heer zijn rug ernstig bezeerd.

Van harte wenschen wij den patiënt een spoedig algeheel herstel toe.

M. K.

BOEKBESPREKING.

C. P. Amelunxen. De Cactusflora van Curaçao. N. V. Algemeene importboekhandel J. W. F. Sluyter, Amsterdam 1931. Prijs f0.75.

De schrijver van dit 24 bladz. tellende, met 18 mooie foto's versierde boekje is ons uit vorige jaargangen welbekend door zijn interessante mededeelingen omtrent de Cactusflora van het West-Indische eiland Curaçao waarop hij lange jaren als onderwijzer vertoefde.

De reden waarom de heer A. dit boekje het licht deed zien, lezen wij in het voorbericht: „In deze dagen van druk verkeer tusschen Curaçao en Nederland krijgt menig een, die op reis gaat naar ons eiland, of zich daar heeft gevestigd, de opdracht mede, om Cactussen mee te brengen of ze op te zenden.

Velen, hoezeer vervuld van lust om aan deze opdracht te voldoen, staan hulpeloos zoodra ze de groote hoeveelheid aan materiaal zien. Voor zoover ze plantkundig slecht onderlegd zijn verzamelen ze links en rechts het een en ander en meenen zich reeds zeer verdienstelijk te hebben gemaakt, als ze een zending bij elkander gezocht hebben.

Omtrent de soorten, die te vinden zijn, is men in den regel niet op de hoogte, daar het plantenboek over Curaçao over de Cactus niet alle licht ontstoken heeft.

Ik meende daarom goed te doen een kleine beschrijving van alle op ons eiland voorkomende soorten te geven, met vermelding van de vindplaats, de inlandsche naam en een afbeelding naar de foto. Wie met dit boekje gewapend is. kan alles vinden wat hij zoekt en kan zijn opdrachten geven, zelfs van uit het moederland.

De meeste Cactussoorten van hier laten zich als stek verzenden. De Melocactus dient men eerst te laten wortelen. Kleine exemplaren van deze soort groeien in melkblikjes zeer voorspoedig en kunnen met blik en al verzonden worden, zelfs als postpakket".

Voor iemand met connecties op Curaçao is dit boekje een waardevolle gids. Voor den cactusliefhebber die belangstelt in de Cactusflora van een onzer West-Indische eilanden is het een waardevol bezit.

G. D. D.

Pareys Blumengartnerei. Beschreibung, Kultur und Verwendung der gesamten gärtnerischen Schmuckpflanzen; herausgegeben von C. Bonstedt. Erster Band. Mit 606 textabbildungen und 25 farbendrucktafeln. 1931. Verlag von Paul Parey in Berlin. Preis gebunden M. 60.

Het eerste deel van dit omvangrijke werk is zoo juist verschenen. Zoowel wat de wijze van uitvoering als ook de inhoud betreft, heeft dit boek haar gelijke niet in de tuinbouwletteratuur. Ook voor ons, succulentenliefhebbers, heeft deze nieuwe uitgave groote waarde. In geen enkel handboek dat de geheele tuinbouwflora omvat, worden de vetplanten zoo uitvoerig en zoo nauwkeurig beschreven.

Daarbij zijn de familiën systematisch gerangschikt, zoodat men door dit boek een nauwkeurig overzicht krijgt over welke families de vetplanten zoodal verdeeld zijn. Verder maakt een eenvoudige „sleutel" het uiterst gemakkelijk de in dit werk beschreven soorten te determineeren. Tenslotte verduidelijken 606 fraaie afbeeldingen naar photo's en 25 gekleurde platen den tekst.

Om slechts bij de succulenten te blijven, worden in dit eerste deel uitvoerig beschreven:

Dyckia rubra, *D. altissima*, *D. rariflora*, *D. remotiflora*, *D. brevifolia*, *D. solphurea* en *Hechtia argenta*, alle uit de familie der Bromeliaceae;

Tradescantia iridescens, *T. crassula*, *T. navicularis*, *T. lanceolata*, *Cyanotis kewensis*, *C. notiflora* en *C. somaliensis* uit de familie der Commelinaceae;

Bowiea volubilis, Aloë (42 soorten benevens talrijke variëteiten), *Gasteria* (14 soorten), *Haworthia* (24 soorten + eenige variëteiten), *Lomatophyllum borbonicum*, *Hesperaloë*, *Dasylyrion*, *Beaucarnea*, *Nolina* en *Sansevieria*, uit de familie de Liliaceae;

Haemanthus albiflos, *Agave* (97 soorten en eenige variëteiten), *Furcraea*, *Beschorneria* en *Doryanthes*, uit de familie der Amaryllidaceae;

Testudinaria elephantipes, *T. montana*, *T. silvatica* en *T. multiflora*. uit de familie der Dioscoreaceae;

Mesembrianthemum (152 soorten benevens talrijke variëteiten) uit de familie der Aizoaceae;

Portulaca, *Calandrinia*, *Lewisia rediviva*, *Portulacaria*, *afra* en *Anacampteros* uit de familie der Portulacaceae;

Crassulaceae, waaraan alleen 33 pagina's zijn gewijd;

Pelargonium echinatum, *P. echinatum* var. *albiflorum* en *P. crassicaule*, uit de familie der Geraniaceae;

Euphorbia (43 soorten) uit de familie der Euphorbiaceae;

Cissus crassifolia, *C. tetragona*, *C. quadrangularis*, *C. macropus*, *C. currori* en *C. cramerianus*, uit de familie der Vitaceae.

Zoo men ziet, is dit al een aardig uitgebreide verscheidenheid. Van elke plantengeslacht wordt een nauwkeurige beschrijving omtrent de beteekenis en het ontstaan van den naam gegeven, Auteursnamen zijn punctueel vermeld, veelal synoniemen evenmin vergeten, terwijl verder van elke plantengroep een nauwkeurige en uitgebreide wijze van kweeken en behandeling wordt gegeven.

Zie hier een werk, waarnaar niet alleen botanici en kweekers, maar ook de liefhebbers reeds lange jaren belangstellend hadden uitgezien.

Het tweede deel van dit prachtwerk, waarin onder meer ook de cactussen behandeld zullen worden, verschijnt het volgend voorjaar. Wij hopen op den inhoud daarvan t.z.t. nader terug te komen.

Voor wie behalve van succulenten ook van alle mogelijke andere sierplanten houdt, is „Pareys Blumengartnerei" een onmisbaar handboek, dat gezien de wijze van uitvoering en behandeling, den prijs ten volle waard is. Men zette het eerste deel op het verlanglijstje voor St. Nicolaas of Kerstmis en reserveere het tweede deel als verjaringsgeschenk.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den Kring op Vrijdag 16 October a.s., 8 uur, in het Gebouw „Koningin Wilhelmina", Prinsengracht 1015.

1. Opening.
2. Notulen laatste vergadering.
3. Uitbreiding der Bibliotheek.
4. Vaststelling van een program van werkzaamheden voor het nieuwe jaar.

Het Bestuur wenscht met medewerking van de leden een program van werkzaamheden vast te stellen. Het wekt allen op voor 16 Oct. a.s. deze aangelegenheid welke ons allen in gelijke mate aangaat in overweging te nemen en het doet op de leden een beroep om in grooten getale aanwezig te zijn ten einde de denkbeelden welke bij hen zijn gerezen naar voren te brengen, hun wenschen te uiten, of voorstellen te doen.

H. WITTE. Secr.

Kring 's Gravenhage en Omstreken.

TENTOONSTELLING FLORALIA.

Foto J. P. A. Huysers.

Den Haag.

Op de tentoonstelling van de Ver. Floralia, welke op 29 en 30 Augustus in het Sted. Gymnasium te 's Gravenhage gehouden werd, trok de gezamenlijke inzending Succulenten van den Kring 's Gravenhage buitengewoon veel belang-

stelling. Er was ook een bijzonder mooie verzameling uitgezochte planten bijeengebracht. De groep, opgesteld onder leiding van den tuinarchitect den Heer Roeters van Lennep, muntte uit door decoratieve werking en harmonische samenstelling.

Het Kringlid, de Heer Colette had de noodige cartons met verklarende inlichtingen geteekend en een affiche, welke op de foto zichtbaar is, doch, waarvan de fraaie en suggestieve afbeeldingen van verschillende typische succulentenvormen, zoals *Op. microdasys*, *echinopsis*, *cras. lactea*. en bloeiende *phyllo* niet te onderscheiden zijn.

De inzending verwierf een zeer eervolle vermelding met lof van de jury.

Dat de Succulenten van den Haagschen Kring grootte aantrekkingskracht hebben uitgeoefend, bewijst het aantal bezoekers, dat dit jaar op de tentoonstelling van *Floralia* veel grooter was dan gewoonlijk.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Kring 's Gravenhage.

Vergadering op Zaterdag 10 October des avonds 8 uur in zaal 6 van het gebouw *Amicitia*, Westeinde 15.

J. J. E. VAN DEN THOORN, Secretaresse.

Kring Groningen en Omstreken.

Verslag vergadering 8 September 1931.

Te 8.30 opende de Voorzitter de vergadering en deelde mede, dat besloten was de bijeenkomsten voortaan precies om 8 uur aan te vangen, teneinde vroeger beëindiging mogelijk te maken. Na lezing der notulen bracht de Secretaris verslag van zijn reis naar de *Floralia*-tentoonstelling te 's-Gravenhage, bij welke gelegenheid ook kennis gemaakt werd met een paar leden van het Haagsche Kringbestuur. De voorloopige afspraak werd gemaakt om in 1932 een excursie naar den Haag te organiseeren.

Op voorstel van het Bestuur werd besloten om van de bloeiende planten uit de collecties lantaarnplaatjes te laten maken, waarvoor eenige leden zich beschikbaar stellen, terwijl Mevr. Klaassen-de Vries zich bereid verklaart de in haar bezit zijnde projectie lantaarn in bruikleen af te staan.

Na nog wat gezellig praten werd de vergadering om 10 1/2 uur gesloten.

De Secretaris J. FOKKINGA,
Buiten Damsterdiep 98. Groningen.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 13 October 1931 des avonds 8 uur (precies) in 't *Victoria Hotel* te Groningen.

Agenda:

1. Opening.

2. Notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Eerste deel van een te houden Lezing door den Heer G.C.M. Ballintijn uit Harlingen.
5. Pauze waarin ruilbeurs.
6. Tweede deel Lezing.
7. Rondvraag.
8. Sluiting.

Niemand verzuime deze vergadering.

DE SECRETARIS.

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdag 9 October '31. 's avonds 8 uur in Hotel Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem. Het Bestuur stelt zich voor in verband met het éénjarig bestaan van den Kring, aan deze vergadering een eenigszins feestelijk karakter te geven.

Agenda :

1. Opening en kort herdenkingswoord.
2. Ingekomen stukken.
3. Jubileumwoord. uit te spreken door den Heer Chr. de Ringh, algemeen Voorzitter.
4. Groote verloting. 1e Cactus album der firma Pette, die zoo welwillend was gratis een album ter beschikking van onzen Kring te stellen. 2e Als verdere prijzen div. Cactussen en andere Succulenten.
5. Pauze, eventueel ruilbeurs.
6. Twee verrassingen (? ? ?).
7. Rondvraag en sluiting.

Introducé's van harte welkom.

W. J. VAN ESSEN, Secretaris.

Bloemendaal (post Santpoort), Joh. Verhulstweg 34.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- A. F. H Buining, v/h. Leusden, post Hamersveld, thans Amersfoort, Timorstraat 14.
 J. Compaan, Breda, v/h. Klimopstraat 7, thans Leijstraat 54.
 W. H. Erwich, v/h. Goes, Kloetingscheweg 129. thans Breda, Teteringschedijk 136bis.
 P. A. Neven, leerling G. A. van Swieten-Tuinbouwschool, v/h. Groningen, Westervhaven 2a, thans Frederiksoord, p/a. Fam. Dreeuws.
 W. J. Coolen. Eindhoven, v/h. Willemstraat 48, thans Gestelschestraat 104 C.
 H. Blok, v/h. Utrecht, Ferd. Bolstraat 50bis. thans 's-Gravenhage, Stokroosplein 5.
 Mevr. M. Bijl-Uden (in plaats van M. Bijl), Groningen, v h. Akerstraat 14a. thans Ganzervoortsingel 42.
 Mevr. Buhrs, v/h. Amsterdam C., Nieuwendijk 60. thans Haarlem. Koninginneweg 39.

- W. van Dijk, v/h. Hillegersberg, Kerstant v. d. Bergelaan 46a, thans Rotterdam, Essenburgstraat 17 B.
- J. A. Bruinhout, v/h. Rotterdam, Admiraliteitskade 936. thans Schiebroek, Adriana-
laan 168.
- Zuster E. Nierop, Schiedam, thans Prof. Kamerlingh Onneslaan 187b (in pl. van 106b.)
- K. Ebes, Kol. Boschbk. stud., v/h. Rotterdam, Mathenesserlaan 244a. thans
Wageningen, Oude Bennekomscheweg 130.
- W. G. van der Kloot, v/h. 's-Gravenhage, v. W. v. Dijkveldstraat 47. thans
Wageningen, Ceresstraat 12.
- L. Melchior. v/h. Schagen (N.-H.), thans Winkel (N -H I

Buitenland.

- Mr. E. E. G. Joakim, Raadsheer in het Hooggerechtshof, v/h. Soerabaja, thans
Batavia-Centrum (N.O.-I.)
- C. J. Keijzer, leeraar Nias, Soerabaja (N.O.-I.), v/h. Mawarstraat 17. thans
Cannalaan 22.

OVERLEDEN.

- J. van Essen, Rhenen, Oude Veenendaalscheweg C 82.

ONBESTELBARE ADRESSEN.

Vertrokken, zonder nieuw adres op te geven:

- P. L. Slis, v/h. Rotterdam, Heemraadsingel 174.
- M. T. van der Vliet. v/h. Scheveningen, Duinstraat Sa.

NIEUWELEDEN.

- Mevr. L. Haase-Scheltema, Amsterdam Z., van Eeghenstraat 29a.
- G. J. van 't Vlie, Amsterdam O., Brinkstraat 60.
- A. H. Snoek, Eindhoven. Eckartscheweg 39.
- J. le Roy, Gemeentearchitect, Ferwerd (Fr.).
- P. M. Verbeem, Goes, Piet Heinstraat 10.
- H. Berghuis, Groningen, Koninginnelaan 3.
- K. Graafhuis, Groningen, Reynvis Feithplein 9.
- M. M. L. Selhorst, Groningen, Ged. Boterdiep 65 A.
- F. Herenius, Nieuwe-Schans, Molendwarsstraat 11.
- F. Maatje, Overschie, Vijverlaan 18b.
- A. van Rij Jzn., Rockanje (Z.-H.), Vleerdamschedijk.
- B. Snijders Ir. Rotterdam. Hoodrift 98 A.
- T. C. Vuurman, Rotterdam, Strevelsweg 44a.
- H. A. W. Ruijs, Schiphol (Haarlemmermeer). Nieuwe Meerdijk 212.

Buitenland.

- Mrs. Camille T. Wagner, Forest Knolls, Marin County, California (U.S.A.)

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

Een lijst van nieuwe aanwinsten zal in het volgend nummer worden gepubliceerd.

RUILRUBRIEK.

In ruil aangeboden: *Opuntia monacantha*, (190 c.M. hoog. 160 c.M. breed 5 jaar oud, éénmaal gebloeid). *O. leucotricha* (80 c.M. hoog. 50 c.M. breed). *O. microdasys*, *O. aurantiaca*, *Stapelia variegata*, *Aloë variegata*, *Cereus silvestrii*, *Cereus peruvianus*, *Kleinia repens*, rose en witbloeiende *Echinopsis* soorten bevens een onbekende *Opuntia*, 150 c.M. hoog en 100 c.M. breed.

Adres: L. A. v. d. Meyden, brugknecht, Vlotbrug, Hellevoetsluis.

Aangeboden in ruil voor *Cacti* en andere *vetplanten*, de volgende bloeibare bloembollen: *Fritillaria* (Keizerskroon), schitterend oranjebruin, waarde per bol ± f 0.60: *Narcissen*, wit, roet geel hart; *Lelies*, oranje, bruin gestippeld.

Adres: P. Hoogvliet Wzn., Stuitakker B 54, Rockanje (Z.-H.).

In ruil aangeboden: 5 *Cereus Spachianus*, zuilcactus, 50 c.M. hoog boven de pot.

Adres: J. H. van Dijk, tuinbaas St. Maria-Gesticht. Beugen (N.-Br.).

Ter complotoermg zijn van *Succulenta*, jaargang 1929. losse nummers te verkrijgen a f 0.25 n.l.: No. 6 (jubileumnummer f 0,50) No. 7 en 8 (dubbel). 9, 10, 11 en 12 en jaargang 1930 à f 3,— (niet afzonderlijk te verkrijgen).

Mej. Eberhard, O. L. Vr. Kade 5. Maastricht.

N.B. De leden worden er beleefd opmerkzaam op gemaakt, dat deze rubriek *uitsluitend voor railaanbiedingen* bestemd is. Degenen, die iets *te koop* aan te bieden hebben of *te koop* vragen, moeten we naar de advertentie-rubriek verwijzen. Voor tarieven wende men zich tot Firma J. van Druten, Voorstraat 90. Utrecht.

Red.

De leden worden beleefd verzocht bij het aanbrengen van nieuwe leden gebruik te willen maken van het aanmeldings-formulier, dat voortaan in ieder nummer op den binnen advertentieomslag gedrukt zal worden.

„SUCCULENTA“

MAANDBIAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPIANTENVERZAMELAARS
OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, <i>Penning- meester</i> , Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

Zuid-Afrikaansche Aloë's.

door

J. C. VAN BALEN-Pretoria.

Vervolg.

4. *Scheuren*:

Vele Aloë's vormen kleinere of grootere plantenmassa's, die met geringe moeite in meerdere stukken kunnen worden gedeeld en nog andere maken sterke worteluitloopers, die men de noodige tijd moet gunnen een bovengrondsche scheut te vormen, alvorens ze van de moederplant te scheiden. 't Scheuren en stekken is de aangewezen manier om speciale vormen te vermenigvuldigen. Het achtgeven op de beste vormen is voor tuinier amateur van gewicht. Ik noem een paar voorbeelden:

A. *Marlothii* is een soort verspreid over bijna de geheele Transvaal, Swasiland, Afrika, Natal en Zululand.

De vorm, die in de onmiddellijke nabijheid van Pretoria voorkomt, bloeit in Augustus en heeft citroengele bloeisels, die vrijwel horizontaal uitspreiden boven de bladerkroon. De Barbertonsche en Zululandsche planten van dezelfde soort dragen meer verticale bloeiwijzen en de bloemen zijn rood-oranje.

A. *arborescens*. Deze merkwaardige en sterk varierende soort komt voor van af Heidelberg in de Kaapkolonie tot in het Noord-Oosten van Transvaal. De *arborescens* volgt in 't zuiden de kustlijn en vervolgt zijn verspreiding naar 't noorden langs de Drakensbergen.

Behalve op de Drakensbergen vinden we *A. arborescens* ook in de Waterbergen, nabij Witbank en in overvloed op de Magaliesbergen. De centraal Transvaalsche vorm wijkt zeer veel *al* van de kustvorm, is veel minder vertakt, draagt langere bladeren en een veel langere en helder gekleurde bloeiwijze. Een van de mooiste vormen vond ik ten N. W. van Witbank. zoo afwijkend van de stereotype *arborescens*, dat ik er heden ten dage nog geen vrede mee heb. dat de botanisten de Aloë's nog niet herzien hebben.

Ik waag mij hier op gevaarlijk terrein en trek mij voorzichtigheidshalve terug, doch moet u er terloops op wijzen dat het laatste autoritatieve werk over de Aloë's dat van Berger, is verschenen in 1908 en dat werk nog vol onjuistheden en onzekerheden is en zeer incompleet. Sinds dien datum zijn vele nieuwe soorten ontdekt en beschreven door vooraanstaande Z. Afrikaansche botanisten, van wie ik de namen niet zal noemen, uit vrees er een te vergeten.

Er zijn in ons uitgestrekte land nog vele Aloë's te ontdekken, 't Feit dat 't mogelijk is om nog heden ten dage langs onze hoofdverkeerswegen in de geheele Unie nieuwe soorten te ontdekken stemt tot nadenken en doet mij vermoeden, dat in minder druk bezochte streken nog vele nieuwigheden op ontdekking wachten.

Onjuistheden zijn nog te bewijzen in gepubliceerde beschrijvingen en sommige publicaties moeten nog onvolledig zijn.

Zoo verklaarde een bekend botanicus mij onlangs dat Aloë *glauca* een stamlooze soort is. Ik kan u een foto wijzen van een *glauca* met een stam van 6 voet hoogte en zoo heb ik er vele gezien.

Het Europeesche publiek stelt een levendig belang in de z.g. succulenten. Dit dateert reeds vanaf de dagen van Adriaan van der Stel, die de eerste Aloë's stuurde van Z. Afrika naar den Hortus Botanicus te Amsterdam, waar ze werden verzorgd en beschreven door Johan Commelin. De eerste soort was Aloë *Succotrina* in 1697 en alhoewel reeds zoolang bekend moet het merkwaardige feit vastgesteld worden, dat we eerst in 't begin van de 20e eeuw te weten kwamen waar de plant in Z. Afrika te vinden was. Hiervoor zijn we dank verschuldigd aan den veteraan der Z. Afrikaansche Botanisten, Dr. Rudolf Marloth, die de plant herontdekte op de hellingen van de Tafelberg, slechts

luttele mijlen van Kaapstad verwijderd. De tweede vindplaats is de kleine Leeuwkop nabij Houtbaai en heb ik de plant ook waargenomen nabij de top van de Van Rhyns pas. Nog heden ten dage zijn de vindplaatsen van sommige voorheen beschreven Aloë's onbekend gebleven, alhoewel talrijke geheimzinnige soorten zijn herontdekt door Z. Afrikaansche belangstellenden.

Nog in 1919 schreef Dr. Pole-Evans in een van zijn artikelen van *A. Glauca*, die in vele Europeesche werken werd genoemd dat de localiteit in Z. Afrika onbekend was.

Ook *Glauca* is herontdekt en wel door middel van een wildebloemen tentoonstelling in de Kaap, waar een prachtige hoeveelheid bloemen van een onbekende Aloë werden vertoond.

Dit bleek de verloren *Glauca* te zijn, in overvloed voorkomende nabij Piquetberg-Tilia'sfontein, Paleisheuvel en dus minder dan een dagreis van Kaapstad verwijderd en in een dicht bevolkt gebied. De soort wordt beschreven als zijnde stamloos. De planten met stam die volgens mij van dezelfde soort zijn groeien op de farm „Het Kruis" ongeveer 40 mijl ten N. W. van Piquetberg. En zoo zijn er tal van frappante voorbeelden te noemen. *A. Muirii* werd verleden jaar beschreven door Dr. Marloth en genoemd naar den ontdekker, Dr. John Muir van Riversdale. Dr. Muir was zoo vriendelijk mij de origineele en volgens hem de eenige vindplaats te wijzen, een laag kopje in de kleine Karro ten Noorden van de Langebergen. Twee dagen later vergezelde Dr. Muir mij naar Ladysmith en Prince Albert. 7 mijl voorbij Ladysmith maakte ik mijn metgezel opmerkzaam op groote groepen Aloës, die veel op *Muirii* geleken, dus alweer langs een hoofdverkeersweg nabij een flink dorp. We moesten toen de bergen in om mijn vermoeden te verifieeren en het bleek ook inderdaad *A. Muirii* te zijn, die toen nog niet beschreven was, zoodat dit nieuwe gebied dan ook in de beschrijving is vermeld.

Gelukkig valt het heuglijke feit te constateeren dat ook in Z. Afrika in de laatste jaren meer aandacht wordt gewijd aan zaken, die meer ethisch dan materieel belang hebben voor de menschheid. Het resultaat is dat ook onze flora zich mag verheugen in verhoogde belangstelling. Meer en meer personen beginnen met het aanleggen van verzamelingen die een zuiver Afrikaansch cachet dragen. De een legt zich toe op de Aloë's, een tweede specialiseert in de *Mesembrianthemum*, No. 3 wil slechts succulente *Asclepiadeceëen* hebben en No. 4 verzamelt

alles wat in zijn lijn te pas komt. Het enthousiasme groeit en terzelfder tijd wordt de echte wetenschap wel degelijk gediend door deze herboren actie.

Hoofden van scholen voelen voor de zaak en er worden bij sommige instellingen verzamelingen aangelegd, waarbij de eerste kern dikwijls gevormd wordt door planten afkomstig van de Dept. Kweekkerij, terwijl naderhand de leerlingen steeds de verzameling numeriek en specifiek uitbreiden.

Tenslotte moet ik nog melding maken van de handelswaarde van de Aloë's.

Aloësap wordt op primitieve en dikwijls niet al te zindelijke wijze gewonnen. De bladeren van sommige soorten voornamelijk *Ferox-Marlothii* en *Africana* worden afgesneden en het uitdruipende sap wordt opgevangen. Na indrogen of verdikken door koken is het gereed voor de verpakking.

Het actieve bestanddeel wordt Aloin geheeten en is een sterk laxermiddel.

Het vindt ook aanwending voor verdelging van insecten en na met salpeterzuur behandeld te zijn, krijgen we Aloinsure kleurstoffen, die bijzonder standvastig zijn. Aloë is reeds bekend vanaf de 4e eeuw voor onze jaartelling. Aristoteles vermeldt het o.a. in zijn geschriften en nog heden ten dage vindt Aloë veelvuldig aanwending bij de boeren, die het gebruiken ter genezing van vee, hoenders etc. Er wordt beweerd, dat een beest, dat met Aloë behandeld is, direct zijn bosluizen verliest. Of dit waar is, kan ik niet uit persoonlijke waarneming bevestigen.

Tenslotte gebruiken de inboorlingen de fijngestampte gedroogde bladeren voor snuif, en maken sommige boeren soms geld er uit door wagenvrachten naar Johannesburg te sturen.

De hoeveelheid uitgevoerde Aloë's voor 1929 bedroeg 991404 Ibs ter waarde van £ 7,500 (fl 90.000).

Resteert mij nog op een algemene onjuistheid te wijzen. De z.g. honderdjarige Aloë is geen inboorling van Z. Afrika, doch afkomstig uit Amerika en heet *Agave*.

De boeren kennen hem als garingboom, omdat sommige soorten een uitstekende vezel hebben van groote commercieele waarde (sisal vezel). Ook geen Aloë is de *Sanseviera*, een plant die hier inheemsch is en die wel iets op een Aloë gelijkt. De vezel is bekend als Bowstring hennep. De echte Aloë's hebben geen vezels, die handelswaarde bezitten en behalve het voornoemde geneesmiddel

hebben de Aloë's slechts waarde voor den kweeker als gezochte sierplant.

Waar nu de Aloë's zoo algemeen verbreid zijn over geheel Z. Afrika, waar ze een zoo karakteristiek aanzien geven aan het landschap, ons doen denken aan legerscharen in slagorde gereedstaande op de hellingen der bergen, of ons pad voorlichten met de vreugdetoortsen van hun bloeiwijzen, moet ik wel instemmen met de woorden van een zeer bekend Afrikaner, dat er voorwaar geen betere of meer bij uitstek geschikte plant kan worden aangewezen, die zoo voldoet aan de kwalificatie van een Nationale Plant.

Pretoria.

J. C. VAN BALEN.

CONOPHYTUM, N. E. Br.

Nieuwe soorten, nieuwe vindplaatsen, bloemen.

Door Dr. A. TISCHER.

II.

(Vervolg van pag. 54).

3. *Conophytum fossulatum* Tisch. spec. nov.

Planten tot zoden uitstoelend. Corpuscula omgekeerd-kegelvormig, 1,5—2 c.M. hoog, van boven gezien cirkelrond tot zwak elliptisch, 0,8—1 c.M. breed en 0,6—0,9 c.M. dik: spleetzone diep ingezonken. waardoor twee lobben ontstaan, die evenwel niet (zijdelings) samengedrukt zijn (van terzijde gezien \pm type L van den Brownschen sleutel); bladoppervlak glad; opperhuidcellen met afgeplatte mamillen¹⁾ bezet; spleet behaard, eenigszins ingezonken, 2—3 m.M. lang; corpuscula grijsgroen van kleur, zijden roodachtig getint; gewoonlijk loopt bovenover de toppen der lobben aan weerskanten van de spleet en er loodrecht opstaande (dikwijls echter iets zijwaarts afbuigend) een donkergroene tot bruinachtige, dunne lijn, terwijl de bovenzijde bovendien geteekend is met eenige alleenstaande stippen, die in sommige gevallen tot korte, smalle lijntjes ineenvloeien; spleetrand met een aantal kleine, tamelijk onduidelijke stippen afgezet.

Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis 3 m.M.

¹⁾ *Mamillen* - tepelvormige uitgroeiingen. M. K.

lang, 1,5—2 m.M. boven het corpusculum uitkomend, wit. 4-slippig: slippen 1,5 m.M. lang, roodachtiggeel. Kroonbuis 7 m.M. lang, geelachtig; bloemkroon 1,5 c.M. in doorsnede, overdag en 's avonds geopend; kroonbladeren smal, stroogeel, \pm 20—25 in getal. Meeldraden lichtgeel, de buitenstent—2 m.M. boven de buis uitstekend, de binnensten geheel ingesloten; helmdraden wit. Stempels in de buis verborgen, 4 in getal, 2,5 m.M. lang, geel; stijl 2,5 m.M. lang. Vrucht onbekend.

Zuid-Afrika: vindplaats onbekend.

C. fossulatum is verwant aan *C. pauxillum* N.E.Br., is echter van deze en andere verwante soorten te onderscheiden door de greppelvormige inzinking van de bovenzijde¹⁾, de zeer fijne tekening, alsmede de bloem. De herkomst van deze plant is mij echter onbekend. Mijn typeplant, die ik reeds meerdere jaren bezit, stamt uit oude cultures en was, toen ik ze ontving, niet van een naam voorzien.

4. *Conophytum Lambertense Schick et Tisch. spec. nov.*

Een dwergachtig plantje van dezelfde grootte en habitus als *C. pusillum* N.E.Br. — Corpuscula tot 1 c.M. hoog, van boven gezien elliptisch in omtrek, 5—7 m.M. breed. Bovenzijde eenigszins zadelvormig ingedeukt (type M van den Brownschen sleutel); spleet op den bodem der inzinking, \pm 1 m.M. lang, behaard. Bladoppervlak glad, glimmend, grijsgroen; spleet met een smalle, donkergroene tot bruinachtigroode lijn of een rij stippen afgeteekend, die zich aan beide uiteinden van de spleet tot een tamelijk groote vlek verbreedt; op de bovenzijde vinden we verder op eenigen afstand van de spleet, meer naar den rand van het bovenvlak toe en ten deele even over het zijgedeelte van het corpusculum heen reikend eenige verspreide stippen of korte lijntjes, die ternauwernood verhoogd en van eenzelfde kleur en breedte als het lijntje om de spleet zijn. — Bloem en vrucht onbekend.

Zuid-Afrika: Lamberts-Bay.

Deze soort is nauw verwant aan *C. pusillum* N.E.Br., van welke plant ze echter duidelijk verschilt door haar zadelvormige bovenzijde, glimmend oppervlak en de minder geprononceerde en anders samengestelde oppervlaktetekening.

¹⁾ Aan dit kenmerk dankt de soort haar naam *fossulatus (um)* = van een kuil of greppel voorzien. M. K.

5. *Conophytum pardivisum* Tisch. spec. nov.

Kleine, tot losse zoden uitstoelende plantjes. Corpuscula omgekeerd-kegelvormig, tot 2 c.M. hoog. Bovenzijde breed eivormig, plat, 1—1,3 c.M. lang en 0,7—1 c.M. breed. Spleet een weinig ingekeerd (type F van den Brownschen sleutel), omgeven door een ruitvormige lijn van samenvloeiende, donkergroene tot bruinachtige stippen, die zich aan weerskanten aan de uiteinden der spleet niet tot een vlek verbreedt; spleet 5 m.M. lang, 2 m.M. breed; bladoppervlak licht grijsgroen, zijden roodachtig getint, bij sterke vergroting met korte, papilvormige haren bezet, die echter in de spleet wat langer zijn; op de bovenzijde gaan meerdere (12—15) donkergroene tot bruinachtiggroene, uit samenvloeiende stippen bestaande lijntjes straalsgewijze van de spleet uit, daartusschen verstrooid vinden we nog eenige kortere lijntjes en stippen (ook de radiaire lijnen zijn voor een deel wat korter van stuk en onderbroken!), die alle evenals de spleetlijn lichtelijk verhoogd zijn.

Bloem wit, met gele meeldraden. Vrucht onbekend.

Zuid-Afrika: vindplaats onbekend.

Ik heb de bekendheid met deze *Conophytum*-soort te danken aan den heer Schick te Freiburg, die ze reeds meerdere jaren in cultuur heeft. De heer Schick kreeg de plant indertijd als *M. perpusillum* toegezonden, doch kan er van die soort geen sprake zijn, daar ze van de hier besproken nieuwe species ten zeerste verschilt. Een opvallend verschijnsel bij *C. pardivisum* is de geringe neiging om tot zoden uit te groeien; niettegenstaande het ruim 15 jaar in cultuur geweest is, heeft zich uit het oorspronkelijk van den heer Schick ontvangen corpusculum slechts een 7-koppige plant ontwikkeld. Aan deze hoedanigheid dankt de plant dan ook haar naam (*pardivisum* = weinig verdeeld. M. K.). De nieuwe soort staat waarschijnlijk dicht bij soorten zooals *C. catervum* N.E.Br. of *C. obmetale* N.E.Br.

6. *Conophytum percrassum* Schick et Tisch. spec. nov.

Plant in vorm en grootte vrijwel met *C. Pearsonii* N. E. Br. overeenkomend. — Corpuscula echter wat langer en meer spits kegelvormig, 2—3 c.M. lang, tot 2 c.M. breed, van boven gezien cirkelrond, bovenzijde tamelijk gewelfd, spleetzone een weinig ingedrukt (type E van den Brownschen sleutel); spleet 2—4 m.M. lang, iets ingezonken, onbehaard; aan de uiteinden der spleet een

onregelmatig geschulpte donkergetinte zone; bladoppervlak donker grijsgroen met een aantal kleine, onduidelijke, soms in het geheel niet of nauwelijks zichtbare stippen geteekend.

Bloem niet in volkomen ontwikkelden toestand gezien; kroonbladeren vrij breed, niet talrijk (10—15), licht goudgeel, glanzend. Meeldraden donkergeel, uit de kroonbuis stekend. Stempels niet boven de meeldraden uitkomend.

Klein-Namaqualand: in de buurt van Steinkopf.

C. percrassum is naast *C. Wettsteinii* N.E.Br. en *C. Pearsonii* N. E. Br. wel als de grootste der *Conophyta* te beschouwen.¹⁾ Aanvankelijk meenden we met een variëteit van *C. Pearsonii* te doen te hebben. De gele bloem, die zich helaas niet ten volle ontplooidde, toonde echter duidelijk aan, dat het hier om een nieuwe soort ging.

Van *C. flavum* N. E. Br. (syn. *C. concinnum* Schw.), welke soort op dezelfde plaats wordt aangetroffen, verschilt ze door de grootte der corpuscula en de afwijkende structuur der bloem.

7. *Conophytum radiatum* Tisch. spec. nov.

Een zeer kleine *Conophytum* van ongeveer dezelfde grootte en habitus als *C. pusillum* N.E.Br., echter zijn de corpuscula nog kleiner, nl. 0,7—1 c.M. lang, van boven haast cirkelrond, tot 0,6 c.M. breed; bovenzijde afgerond (type A van den Brownschen sleutel), soms naar één kant iets scheef uitgerekt; spleet niet ingezonken, tot 1 m.M. lang, met iets verbrede, behaarde lippen, dikwijls zich niet precies midden op het corpusculum bevindend, doch een weinig naar den kant geschoven; bladoppervlak glad, grijsgroen, zijden roodachtig getint; spleet met een fijn, roodachtigbruin lijntje afgeteekend; van de spleet gaan straalsgewijze een aantal (6—10) zeer smalle, niet verhoogde lijntjes uit van eenzelfde kleur, die soms eerst op eenigen afstand van de spleet beginnen of door open plekken onderbroken zijn.

Bloem en vrucht onbekend en eveneens vindplaats en ontdekker.

Deze fraaie dwergsoort kweek ik reeds meerdere jaren, zonder dat het mij is mogen gelukken ze in bloei te krijgen. Door haar dikwijls scheef gevormden top en de fijne teekening²⁾ is ze duidelijk van alle andere beschreven soorten te onderscheiden.

¹⁾ De soortnaam *percrassum* — zeer dik, grof.

M. K.

²⁾ Aan de fijne straalsgewijze gerangschikte lijntjes dankt ze den soortnaam *radiatum*. M. K.

8. *Conophytum Loeschianum* Tisch. spec. nov.

Kleine, tot zoden uitstoelende plantjes van ongeveer denzelfden habitus als *C. saxetanum* N.E.Br., zoden echter meestal wat lossen van bouw. Corpuscula 3—6 m.M. in doorsnede, 5—10 m.M. hoog, iets neergedrukt, aan de bovenzijde vrij duidelijk gekield, met scherp ingekerfde, 1 m.M. lange spleet; bladoppervlak geelachtiggroen, ietwat dof, microscopisch fijn behaard, de zich in de spleet bevindende haren niet langer; op de kiellijn, aan den rand van de spleet en over de bovenzijde verstrooid bevinden zich eenige donkerder gekleurde stippen; bij blootstelling aan het zonlicht kleuren zich de kiellijn en spleetrand rood.

Bloem onbekend. Vrucht zeer klein, 4-hokkig.

Groot-Namaqualand: aan de oever der Oranjerivier, bij Hohenfels.

Dit kleine en interessante plantje behoort wel tot de aan *C. misellum* N.E.Br. en *C. saxetanum* N.E.Br. verwante soorten, is echter afwijkend door zijn geelachtiggroene kleur, de purperkleuring van de kiellijn en spleetrand, alsmede de scherpe afgrenzing van de spleet zelve. Ik noem deze nieuwe soort naar den heer Alfred Lösch, Oberlehrer te Kirchgarten, die reeds vele jaren met succes *Mesembryanthema* verzamelt en kweekt en bovenbeschreven plant ook heeft ingevoerd. Ook verder heb ik hem vele verrassingen op Mesemgebied te danken.

9. *Conophytum quaesitum* N.E.Br.

Deze interessante en zeldzame soort ¹⁾ was jarenlang geheel uit de cultuur verdwenen. Evenwel werd ze voor eenigen tijd ook op de rechter oever van de Oranjerivier bij Hohenfels gevonden.

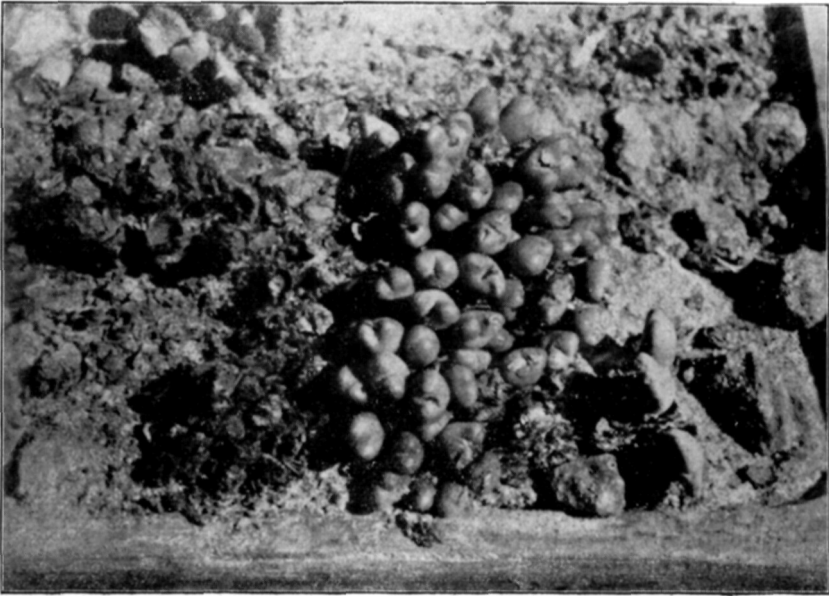
10. *Conophytum corniferum* Schick et Tisch.

Met photo.

In de cultuur heeft deze plant langzamerhand een meer gedrongen groeiwijze aangenomen; de lobben ¹⁾ zijn voor een deel wat korter geworden en kan men op de corpuscula eenige donker-groene puntjes waarnemen, die fijn als speldeprikken zijn. Voorts

¹⁾ De soortnaam *quaesitum* = ongemeen, bijzonder. M. K.

vindt men op het midden van den spleetrand een zwakke afteekening van een roodachtige vlek. De spleet is onbehaard.

Conophytum corniferum Schick et Tisch.

Photo Carl Schick.

11. *Conophytum globuliforme* Schick et Tisch.

Het schijnt mij toe, dat *C. ovigerum* Schwant. met deze soort identiek is en ze zou aldus als synoniem hieraan toegevoegd moeten worden. In cultuurstaat toont *C. globuliforme*²⁾ een donkere spleetomranding en een kleine, donkerder vlek aan de uiteinden der spleet. Verder bevinden zich nog enkele donkerder getinte stippen, zooals Schwantes in zijn beschrijving aangeeft, bovenop het corpusculum in de nabijheid van de spleet.

(Slot volgt).

Vert. M. K.

¹⁾ *Cornifcrus (um)* beteekent letterlijk: horendragend. De „horens" zijn de beide korte lobben. M. K.

²⁾ De beteekenis van den soortnaam *globuliforme* is bolvormig, kogelvormig.
M. K.

HET 's ZOMERS INPOTTEN VAN SUKKULENTEN IN ROTSPARTIJEN.

door
PFARRER BERTRAM-BINDERSLEBEN.

Vervolg.

Mijn tweede rotspartij, waarvan we ook een foto geven, is met winterharde opuntia's en andere vast-uitgeplante Sukkulenten bezet.

Het ligt in het midden van het Zuidelijke voortuintje, aan de Oostkant door een baksteenmuur, aan de Noordkant door de huismuur beschermd. Dit zou een uitstekende plaats zijn voor potten met importen. Het bed is 2 M. in 't vierkant, de hoogte van de afgeknotte pyramide is 65 c.M.

Daar voor — naar 't Zuiden — vlak tegen het hekwerk aan de zuidzijde, ligt een rotspartij met 24 echinopsissen. In 't midden staat een prachtig 85 c.M. hooge *Cereus macrogonus*, waarvan de top op de foto net nog te zien is. Dit bed is 255 c.M. lang, op de breedste plaats 55 c.M. en zo hoog, dat de grote cereuspot

nog bedekt is. Aan de beide einden staat een zeer grote Leuchtenbergiaimport.

Deze opstelling is zo gedaan met het oog op een tweede gezondheidsoogpunt; naast een droge standplaats hebben een aantal planten ook behoefte aan beschutting tegen te felle zon, aan halfschaduw. Echinopsissen houden hiervan, en ook de Leuchtenbergia, die in hun vaderland in het gras groeien en als mimicriplanten met hun verdorde stekels de indruk van voor voedsel ongeschikt gras willen wekken. De latten van het hekwerk geven deze halfschaduw. De zonnestrallen, „wandelen" tussen de latten en vallen dus nooit lang genoeg op één stuk van de plant om verbranding of geel worden te verwekken. Men zou hier natuurlijk evengoed Phyllo's kunnen zetten, die ook nooit in felle zon mogen staan, noch daarin bespoten mogen worden.

Wil een reeds ingebedde plant niet groeien, of ziet ze er zwak en ziekelijk uit, dan neemt men de pot op en klopt de plant er uit, nadat men, ingeval de grond uitgedroogd is, de dag te voren eens ruim gegoten heeft. Men kijkt dan bij de wortelkluit naar ongedierte (wortelluizen, wormen, pissebedden, enz.). Het beste is iedere pot vooraf zo na te zien, als er ten minste geen bloemknoppen gevormd zijn, waarvan men de ontwikkeling niet storen mag.

Voor het inbedden of bij dit nader onderzoek lette men er op, dat het bodemgat niet verstopt is; men boort het, als het te nauw is, wat groter, men legt er wat scherven over, zo nodig een laagje. Met het oog op de door de stand in de vrije lucht verhoogde groei geeft men een grotere pot. De laatste maatregel neemt men te weinig: Frissche lucht prikkelt en geeft eetlust! De voedingsstof in de aarde wordt sneller verbruikt, de uitspoelende regen helpt daar ook aan mee en de pot is gauw volgeworteld. Daarom moet men van tijd tot tijd het bovenste stuk van de pot met goede grond, met een beetje oude muurkalk er in, aanvullen, om zo nieuw voedsel te geven.

Terwijl men winterharde, uitgeplante sukkulenten weinig, of in regenachtige zomers heel niet behoeft te gieten, mag men dit bij de in potten op rotspartijen staande niet verzuimen zodra de oppervlakte droog is. Komen er algen op of korsten, dan wordt de grond los gemaakt. We hebben daar nu een instrumentje voor, dat voor een paar senten te krijgen is, de vingerspatel. Het kan ook wel met een puntig houtje. Andere metalen hulpmiddelen moet men liever niet gebruiken!

Over de beschutting tegen felle zon voor planten, die er niet tegen kunnen, heb ik al een vingerwijzing gegeven. Deze beschutting kan ook gemaakt worden door de takken van andere schaduwgevende planten.

Ten slotte zou ik nog willen wijzen op een faktor, die juist bij rotspartijen op de gezondheid der planten, van zo grote invloed is. De stenen houden de zonnewarmte lang vast en geven ze tot in de nacht aan de potten en zo aan de planten af. Ze verlengen dus de warmte van de dag aanmerkelijk. Het is zeer goed met de sukkulenten ook de stenen dikwijls te begieten en te bespuiten. De stenen zuigen niet als dorstige aarde het water dadelik op, maar laten het meer verdunnen en hullen de planten vooral bij zon in een weldadige nevel, iets wat de werking van de dauw nabootst.

Tot zo ver over het bewaren van de gezondheid van onze vetplanten. Nu nog enkele wenken over hun smaakvolle groeering, dus de aesthetiese kant. Men kan de mooiste planten hebben en toch tonen ze hun schoonheid niet ten volle, als wij ze niet, net als bij een schilderstuk, de passende lijst geven. Men hoeft nog geen kunstenaar van Gods genade te zijn, maar men moet eenvoudig zijn gezonde, natuurlijke gevoel laten spreken of het door vriendelijke raad laten wekken. Kunst is juist dat, wat niet gemaakt, gekunsteld, opgeschroefd, verdraaid er uit ziet, maar zich als onmiddellik getuigenis der natuur vertoont. Daartegen wordt veel gezondigd. Zie maar. Is een rotsgroep door mensen van bruine bakstenen, of tegels, of glinsterende dakpannen en dgl. mooi? Nooit. Voor het bouwen van een rotspartij is werkelijk niet ieder natuurlijk materiaal geschikt. Tufsteen en baksteen zou te week zijn en brokkelt te licht af. Iedere veldsteen of kiezelsteen kan dienst doen; heeft men er met kwartsaders of iets dergelijks, zo veel te beter.

Aan de andere kant hoede men zich voor te streng geometriese vormen. De natuur scheidt wel kunstige en mathematische vormen, maar altijd als een onbegrensde veelheid en menigvuldigheid der vormen, en altijd in harmonies verband, passend bij de innerlike natuur van het gegroeide en zijn omgeving.

De kunstvolle en mathematische vorm van de Astrophyten, kan men zich daarvoor een betere lijst denken dan de eindeloze woestijn! In 't bos. in de bloementuin. in 't bonte gewirwar van allerlei vormen en kleuren zou een Astrophytum niet zo zijn schoonheid

ontplooien. De natuur geeft zulke gewassen werkelijk niet om wat moois te laten kijken, maar voor haar eigen noodzakelijke innerlike levensbehoefte. Daarom moesten wij de natuur zo volgen, dat wij een woestijnplant als een Astrophiet niet midden tussen bloeiende fuchsia's en pelargoniums zetten, maar aan zijn omgeving, de rotspartij, meer het karakter geven van een woestijn, van een puinhoop, door zo onregelmatig mogelijk gestapelde stenen.

Laten we nog een stapje verder gaan. Als men, zoals ik enige zulke rotspartijen heeft, moeten we ze dan allemaal dezelfde vorm geven? Wat zou dat onnatuurlijk zijn! Neen, we volgen weer de veelvuldigheid der natuur en vermijden de eenvormigheid, de kleingeestigheid, de monotonie. Ieder bedenke zelf een of andere vorm! Niet werken volgens een schema. Juist dan heeft men altijd nieuw plezier van zijn werk, als men niet blindelings anderen naäapt, maar een eigen goede ingeving gevolgd heeft.

Merkt men, dat het nog niet voldoet, dat het nog niet naar zijn zin is, wel, straks komt de herfst. Dan moeten de planten naar hun winterkwartier. Voor ze in 't voorjaar weer opgesteld worden, heeft men alle tijd om alles te veranderen en te verbeteren. Men heeft dan het genoegen werkelijk wat goeds gemaakt te hebben.

De versiering van de rotspartij — behalve dan met de natuurlijk onzichtbaar blijvende, tot de rand ingegraven potten — is op velerlei wijze mogelijk. Men kan voor de stevigheid van het 's winters leegliggende bed en om de lelike potgaten wat te bedekken, tussen de stenen winterharde, bodembedekkende, kruipende kleinere planten als sempervivums, sedums, poctulacca's, saxifragasoorten inplanten, die dan 's zomers dankbaar meebloeien.

Misschien heeft iemand bij 't lezen van 't bovenstaande iets gemist, dat ik niet aangeroord heb. 't Was ook alleen een aansporing om te gelegentijd de sukkelentenvrienden te helpen aan betere plannen, dan ik geven kan.

(Vert. B. TH. K.)

Pfarrer Bertram verzocht ons de heer Krabbendam vriendelijk te willen bedanken voor de vlotte vertaling van den Duitschen tekst. Waaraan wij gaarne gevolg geven.

RED.

EEN MOOI PRIEELTJE.

Wat zijn de bewoners der tropische landen toch gelukkige menschen! Planten, die wij met moeite en zorg nauwelijks in

Cereus undatus.

Foto O. J. Loggers.

het leven kunnen houden, of welke ten onzent alleen in warme kassen met succes zijn te kweken, groeien elders alsof zij nooit haar bakermat hadden verlaten.

Dat bewijst wel de schitterende en zeldzame foto waarmee ons geacht medelid, de heer O. J. Loggers te *Glenmore* (Java) ons dezer dagen verraste.

Stel u voor een prieeltje bekleed met *Cereus undatus* Haw., wat moet zoo'n kiekje in het stille avonduur, wanneer de groote witte bloemen zich zachtens ontplooiën, een heerlijken aanblik geven.

Zooiets zal menig lezer, die z'n planten maar een bescheiden plaatsje kan geven, ongetwijfeld doen watertanden. Ja, wat zijn de bewoners van die tropische landen toch gelukkige menschen! . . .

Maar, er zijn ook schaduwzijden! Het is bekend, dat de cactussen over het algemeen een warm en droog klimaat verkiezen boven vochtig-tropische warmte. Vandaar, dat men in Indië met vele gewone cactussen, welke hier als kamerplant nog goed gedijen, een minder gunstig resultaat heeft.

Maar toch. Cactusliefhebbers kunnen ook in Oost-Indië hun hart ophalen, wanneer ze maar letten op een goede soortenkeuze. Slangvormig groeiende Cereussoorten, Rhipsalideae, Epiphyllums en Phyllocactussen zullen in de tropen zeker voldoening geven. Misschien, dat men ook met andere soorten, vooral in de hoogere streken, nog succes heeft. Het zou heusch wel de moeite waard zijn, wanneer onze leden in Indië, die in dit opzicht ervaring hebben opgedaan, daarvan eens iets vertelden in „Succulenta”. Allicht kunnen anderen daarmee hun voordeel doen. wat de liefhebberij ten goede komt.

G. D. D.

BOEKBESPREKING.

Blühende Sukkulenten. Herausgegeben von Dr. Erich Werdermann. Verlag J. Neumann, Neudamm.

De zoo juist verschenen vierde aflevering (map 4) van dit prachtwerk bevat 4 afbeeldingen van Echinocactussen. n.l. *E. chilensis* Hildm., *E. mammulosus* Lem., *E. Schickendantzii* Web. en *E. macrodiscus* Mart. De platen zijn naar kleurenfoto's op natuurlijke grootte vervaardigd, zij geven de planten zoo schitterend weer, dat men waant ze in werkelijkheid voor zich te zien.

Zoals wij reeds eerder mededeelden, bedraagt de prijs 24 Mark per jaar, waarvoor men dan 6 mappen elk met 4 platen ontvangt. Wie zich nu abonneert, betaalt 16 Mark en ontvangt dan al de

tot op heden verschenen 4 mappen nog. Later is het misschien niet meer zoo goed mogelijk het reeds verschenen gedeelte compleet na te leveren.

Dit jaar zullen nog 2 mappen het licht zien, terwijl het volgend jaar. evenals nu, weer 6 mappen elk met 4 platen zullen verschijnen. Aanbeveling verdient het zich nu reeds ook voor den jaargang 1932 te abonneeren.

Bij elke plaat behoort een uitvoerige tekstbeschrijving, vermeldende: literatuur overzicht, vindplaats, nauwkeurige omschrijving van plant en bloem, beteekenis van den naam, benevens behandeling. Dit laatste is van veel gewicht, daar men nu precies weet. hoe elke plant behandeld moet worden om daarmee succes te hebben.

G. D. D.

Cactussen door A. J. van Laren. 1931. Uitgave Verkade's Fabrieken N.V., *Zaandam*.

Wij zijn gewoon dat elk jaar een nieuw „Verkade's Album" het licht ziet. Al deze albums zijn zonder uitzondering gewijd aan het mooie en bewonderenswaardige, dat in de natuur valt op te merken.

Zoo verscheen een kwart eeuw geleden als eersteling „Lente", gevolgd door een reeks van uitgaven, waarvan zeewater aquarium en terrarium tot nu toe het laatste was.

Thans, ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum der Verkade's Albums, verscheen „Cactussen" om de kroon op het werk te zetten. Want dit album is wel het mooiste onder hare voorgangers. Niet, omdat *wij* als cactusliefhebbers het zoo mooi vinden, of omdat het ons bijzonder interesseert, maar vooral hierom, dat het de cactusplanten zoo natuurgetrouw afbeeldt. Hierin zijn de teekenaars C. Rol, J. Voerman Jr. en H. Rol bijzonder goed geslaagd, veel beter dan b.v. in „Kamerplanten", dat nu drie jaar geleden verscheen.

Wel is waar zijn op de meeste plaatjes slechts gedeelten van planten afgebeeld, maar toch zóó karakteristiek, dat iedereen, ook de leek, de planten direct herkennen kan.

De tekst, de bekwame pen des heeren van Laren ontvloed, behandelt achtereenvolgens: Wat zijn cactussen, waar leven ze en vanwaar komen ze? Bouw, aanpassing en verweer der cactussen. Oorsprong en ontwikkelingslijnen der cactussen. Verzamelen en liefhebben.

In dit laatste hoofdstuk wordt in hoofdzaak een verdeling der cactussen gegeven, waarbij het systeem Britton en Rose is gevolgd, terwijl dan tegelijk de in het album afgebeelde planten de revue passeeren. De heer van Laren heeft naast de wetenschappelijke benamingen ook gepoogd Nederlandsche namen te geven. Wij voor ons gelooven niet, dat deze, behoudens een uitzondering, ooit populair zullen worden.

Aan het kweeken en verzorgen der cactussen is geen groote ruimte toegedeeld, wel worden waar zich de gelegenheid voordoet, talrijke nuttige wenken ten beste gegeven.

Resumeerende kunnen wij zeggen, dat Verkade's Album over cactussen er schitterend uitziet, vooral voor de meergevorderde liefhebbers is het, door de talrijke afbeeldingen van importplanten, een nuttig determineer boek.

Jammer is het, dat zoo bescheiden de aandacht gevestigd werd op het bestaan onzer Vereeniging. Want ongetwijfeld zouden onder de tallooze gebruikers van Verkade's artikelen nog talrijke nieuwe leden gewonnen kunnen worden.

G. D. D.

WIE BRENGT MIJN PLANTEN OP NAAM ?

De heer Piet Wichers Rotterdam (Schiedamscheweg 69) schrijft ons: „Als pas beginner heb ik enkele planten, waarvan schijnbaar in geen enkel schriftuur wordt gerept. Derhalve stel ik er veel prijs op te weten met welke soort ik te doen heb. Zoo ook is dit het geval met enkele vetplanten. Voor hem, die daartoe competent is, houd ik mij ten zeerste aanbevolen”.

Wie onzer vrienden uit Rotterdam of naaste omgeving wil de heer Wichers bij het op naam brengen zijner onbekende planten behulpzaam zijn?

AAN DE LEDEN IN 'T GOOI.

Er zijn stemmen opgegaan om te geraken tot de oprichting van een Kring in 't Gooi met Hilversum als zetel.

Zij, die met dit plan sympathiseeren, worden beleefd verzocht hun adhaesiebetuiging te zenden aan den Heer N. J. Peursum, Kamerlingh Onnesweg 31 te Hilversum.

BESTUURSMEEDEDELINGEN.

De leden worden er aan herinnerd, dat eventueele voorstellen, die men op de e. v. Algemeene Vergadering wenscht behandeld te zien, vóór 15 December a.s. in het bezit van het Secretariaat moeten zijn. (Art. 23 sub. b. Huish. Reglement).

Om onaangenaamheden te voorkomen worden de leden herinnerd aan Art. 8 van het Huish. Regl. (*Opzeggen lidmaatschap*).

Oproeping tot het stellen van candidaten voor de vervulling van 2 bestuursfuncties wegens het periodiek aftreden van Mejuffrouw M. C. Karsten en den Heer S. P. C. van Romunde. Zij zijn terstond herkiesbaar. Opgaven van candidaten worden vóór 15 December a.s. ingewacht bij het Secretariaat. (Art. 14 van het Huish. Reglement.) Verzoeken te vermelden voor wie(n) de candidaat in de plaats gesteld wordt.

Een verklaring van den candidaat, dat hij een eventueele benoeming zal aanvaarden, is bij te voegen.

Voorstellen en namen der candidaten zullen in het Januari-nummer opgenomen worden.

Radio nieuws. Op 7 Nov. a.s. ten 7 uur n.m. zal op golflengte 1875 M. een causerie gehouden worden n. a. van het Pette-album.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den Kring op Vrijdag 13 November a.s., 8 uur, in het Gebouw „Koningin Wilhelmina“, Prinsengracht 1015.

1. Opening.
2. Notulen vorige vergadering.
3. Eventueele voorstellen voor de Jaarvergadering te Utrecht.
4. Program van werkzaamheden voor 1931 '32.

Het Bestuur wekt de leden, die zich nog van overcomplete planten wenschen te ontdoen in ruil voor andere, op om deze op de vergadering mede te brengen. Tijdens de pauze kan aldus wellicht nog een ruilbeurs worden gehouden.

H. WITTE, Secr.

Kring 's Gravenhage.

Zoals gewoonlijk droeg de kringvergadering van 10 October j.l. geheel het karakter van een gezellig samenzijn.

Er werd verslag uitgebracht over de laatste tentoonstelling van Floralia, waarop de Kring een groep succulenten had ingezonden en van de vriendelijkheid van het bestuur van de Ver. Floralia, dat ter herinnering aan de aangename samenwerking, de tentoonstellingsaffiche van den Kring, geteekend door den Heer Calcotte, van een fraaie lijst had doen voorzien.

De leden waren in de gelegenheid kleine glazen steeketiketten te bestellen tegen den geringen prijs van ongeveer 65 cent de 100, en er werden twee mooie cactussen verloot, benevens een aardig partijtje stekken.

Vele vragen werden gesteld en beantwoord door den Voorzitter, allen uitsluitend onze gedoomde vrienden betreffende.

De volgende vergadering werd bepaald op Zaterdag 7 November: deze bijeenkomst belooft zeer leerzaam te zullen worden, daar de heer Ed. Becht een lezing zal houden over het fotografeeren van planten wel voornamelijk over de wijze, waarop men het *niet* moet doen.

J. J. E. v. D. TH.

Kring 's-Gravenhage.

Vergadering op Zaterdag 7 November, des avonds om 8 uur, in zaal 6 van het Gebouw Amicitia, Westeinde 15.

Lezing met lichtbeelden door den Heer Ed. Becht: onderwerp: Het fotografeeren van planten.

J. J. E. V. D. TH.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 10 November '31, des avonds 8 uur (precies), in 't Victoria Hotel te Groningen.

Agenda

1. Opening.
2. Voorlezen notulen.
3. Ingekomen stukken.
4. Verloting van 2 prachtplanten.
5. Pauze (waarin ruil en verkoopbeurs).
6. Rondvraag.
7. Sluiting.

De *Secretaris*.

Groningen, Buiten Damsterdiep 98.

J.

FOKKINGA.

Kring Haarlem en Omstreken.

Onze feestelijke vergadering op Vrijdag 9 October mag alleszins geslaagd heeten. Te ruim 8 uur heette onze Voorzitter alle aanwezigen in het tjokvolle zaaltje van Hotel Lion d'Or hartelijk welkom en richtte in het bijzonder het woord tot den Heer Chr. de Ringh, algemeen Voorzitter, die zoo welwillend was geweest een avond van zijn kostbaren tijd aan onzen Kring af te staan.

Spreekster memoreerde het wel en wee van den jongen Kring in den tijd van het éénjarig bestaan en sprak den wensch uit dat het den Kring goed moge blijven gaan en hij moge voortgaan in den huidigen groei en bloei, tot in lengte van dagen.

Vervolgens was het woord aan den Heer Chr. de Ringh, die namens het

Hoofdbestuur der Vereeniging kwam complimenteeren. Spreker herinnerde aan het vroegere pogen om in Haarlem een Kring in stand te houden, hetwelk niet mocht gelukken. Nu echter Mevr. Schreuder er haar schouders onder zette was niet alleen binnen korten tijd een Kring tot stand gekomen doch vertoonde deze ook alle teekenen van een voorspoedig groeiende en kerngezonde jonge loot. Spreker wilde niet zonder het gebruikelijke jubileumscaudeau komen, wat hij gaf was, vlgs. sprekers meening, slechts een kleinigheid doch in de oogen van een rasecht vetplantenverzamelaar iets van groote waarde. Uit eigen verzameling ging daarop een heel klein vetplantje (naam mag ik niet verklappen, Secr.) uit het bezit van den Heer de Ringh in dat van den Voorzitter over.

Het volgende programmapunt, n.l. de verloting van het Pette's album en van verschillende plantjes, voor dit doel welwillend door verschillende leden afgestaan, liep vlot en onder veel animo van stapel. Nog zie ik het verheugde gezicht van den gelukkigen winner van het mooie album.

Na de pauze volgden de lang verbeide verrassingen, waarvan de eene bestond uit een enorm aantal rollen chocolade croquetten, geheel belangeloos door de firma Pette afgestaan terwijl No. 2 een tweetal liefvallige, levensgrootte, heusch levende Cactussen m ons midden bracht die schoorvoetend (vanwege het nauwe cactuskleed) in ons midden traden en een toepasselijk Cactus A-B-C. in versregelen. ten gehoor brachten. Letterlijk alle wetenswaardigheden, die zool in het afgelopen jaar in den Kring waren gepasseerd hadden het juiste plekje m dit A-B-C gevonden. Hulde voor den samensteller van dit aardige en ook rake gedicht en niet minder hulde voor de dames, die het hebben aangedurfd om zich gedurende een half uurtje in het stekelig cactuskleed te steken. Het is alleszins begrijpelijk, dat dit nummer een enorme bijval oogste.

Het was een uitstekende vergadering, die nog als oogst één vereenigingslid en drie kringleden bracht.

W. J. VAN ESSEN. *Secretaris.*

Kring Haarlem en Omstreken.

Vergadering op Vrijdag 20 November, 's avonds 8 uur, in Hotel Lion d'Or. Kruisweg, Haarlem.

Agenda:

1. Opening.
2. Ingekomen stukken.
3. Ruilbeurs en het gebruikelijke onderlinge plantenpraatje.
4. Bespreking concept Huishoudelijk Reglement.
5. Rondvraag en sluiting.

Met het oog op het zeer belangrijke punt verwacht het Bestuur een zeer groote opkomst.

W. J. VAN ESSEN, *Secretaris.*

Bloemendaal (post Santpoort). Joh. Verhulstweg 34.

AAN ONZE LEZERS.

Steunt onze Vereeniging door nieuwe leden te werven! Hoe meer leden „Succulenta" telt, des te meer wij voor u kunnen doen.

Laat u door de algemeene economische crisis niet ontmoedigen, zoekt afleiding bij de succulenten en „Succulenta"!

Binnenlandsche leden betalen een contributie van minimum f 3.— per jaar. Meldt u aan bij de Secretaresse: Mej. M. C. Karsten, Terborg (Gld.).

TO OUR FOREIGN READERS.

Support our Society by bringing in new members ! The more names we have in our books, the more we can do for you.

Don't let the general economical depression discourage you, the succulents and „Succulenta" wilt enable you to forget your worries for a while. Plants are no luxury, they are, on the contrary, a necessity in human life.

Subscription „Succulenta" 4 Guilders (Dutch currency) a year for foreign members. Apply for subscription to the Secretary : Miss M. C. Karsten, Terborg, Gelderland, Netherlands.

Sample copies of the Magazine free on application.

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- Mevr. D. Biemond-Zijp, v/h. Schoorl (N.-H.), „de Kroft". thans Amsterdam /... Minervaplein 4".
- J. J. Ligtoet, 's-Gravenhage, v/h. N. W. Binnensingel 110, thans Engelenburgstraat 142.
- Mej. C. van Ommen, 's-Gravenhage, v/h. Nieuwe Havenstraat 125, thans Obrechtstraat 153.
- M. T. van der Vliet, v/h. Scheveningen, Duinstraat 5a, thans 's-Gravenhage, Hendrik van Deventerstraat 140.
- Mevr. A. Modderaar-Woldring (v/h. Zuster A. Woldring), Groningen, v/h. J.C. Kapteynlaan 1, thans Dirk Huizingastraat 1a.
- P. Dekker, Haarlem, v/h. Velsersstraat 14, thans Zaanenlaan 26.
- W. Kortekaas, Haarlem, v/h. Betje Wolffstraat 1, thans Olmenstraat 80.
- F. L. Sep, Haarlem N., v/h. Arnoldystraat 10, thans Molukkenstraat 19.
- Mej. M. Schieke, v/h. Bilthoven, Soestdijksche Straatweg 101, thans Wassenaar. Schouwweg 72.

OVERLEDEN.

- Mevr. Buhrs-van Moorsel, Haarlem, Koninginneweg 39.

NIEUWE LEDEN.

- R. H. van Driel, Amersfoort, Schimmelpenninckstraat 22 B. (1932).
- B. Flaming. Amsterdam W., van Brakelstraat 34. (1932).

- Mevr. L. Wijtmans-Polak. Amsterdam Z., Archimedesweg 60. (1932).
 Mej. M. Deitermann, Bilthoven, Gregoriuslaan 6.
 Y. van Woerden. Delft. Van Bossestraat 14. (1932).
 Ir. J. A. L. Bouma, Dordrecht, Voorstraat 91.
 J. J. ter Horst. Enschede. Leliestraat 110. (1932).
 A. J. Schurink, Enschede, Bleekerstraat 91. (1932).
 C. Solbach, Enschede, Pluimstraat 35. (1932).
 J. Kloosterhuis, Groningen, van Jutsinghastraat 52a. (1932).
 J. P. Knigge, Rijksambtenaar, tijdelijk adres: p/a. P. Huizinga, Groningen, Slede-
 mennerstraat 45. Na 1 Januari 1932: Bellingwolde (Gr.). Rhederweg.
 Mej. J. C. Antonisse, Haarlem, Gaelstraat 53. (1932).
 H. Bulk, Hengelo (Ov.), Anninkweg 25.
 G. L. Struik, Stationchef, Koekange (Dr.) (1932).
 Que Keng Lead, Leiden, Nieuwe Rijn 34a.
 P. M. C. Hooftman. Lutterade (L.), Celebesstraat 20.
 Mej. L. Sengers, Noordwijkerhout, Langevelderweg 8. (1932).
 Mevr. H. M. J. Haberkorn, Overveen, Oranje Nassaulaan 163. (1932).
 Mej. Jannetje van Marion Jd. Rockanje (Z.-H.). Helhoek. (1932).
 J. T. Bakkers, Rotterdam, Beukelsdijk 13. (1932).
 B. J. Vermaas, Rotterdam, Oosterkade 4.
 J. Romein Jr., Schiedam, Kamerlingh Onneslaan 99a.
 A. A. Daamen, Vlissingen, de Lannooystraat 15. (1932).
 N. Lamme Jr., Voorburg, Dr. Blookerstraat 15. (1932).
 W. J. Bakker, Westzaan, Nieuwezijde F 55. (1932).
 G. de Feber, IJmuiden-Oost, Willebbeeksweg 65. (1932).
 J. G. van Hoften, IJmuiden Oost, Zeeweg 236. (1932).
 J. Post. IJmuiden-Oost, Zeeweg 250 D. (1932).
 J. Brouwer, Zaandam, Ringweg H.
 Mej. J. Doeleman. p/a den Heer A. A. W. Doeleman, Zierikzee, Poststraat. (1932).

RECTIFICATIE.

Mevr. A. Arends, Groningen, Schuitediep 100 (in pl. v. Mevr. D. Arends).

BIBLIOTHEEK.

Adres : **Chr. de Ringh, van** Ostadelaan 23, **Hilversum.**

NIEUWE AANWINSTEN.

Nederlandsch.

- 64a **G. D. Duursma.** ONZE CACTUSSEN. Practisch handboek voor amateur-
 kweekers. Tweede herziene, vermeerderde druk.
 Uitg. Maatsch. Kosmos. Amsterdam, 1930.
 79a **Chr. de Ringh.** VADEMECUM bij het verzamelen en kweken van Cac-
 tussen en overige vetplanten. Met 50 afb.
 Uitgave J. van Druten. Utrecht, 1929.

Duitsch,

88. **Curt Backeberg.** KAKTEENJAGD zwischen Texas und Patagonien. Mit
 74 fotogr. Aufnahmen. Brehm Verlag. Berlin, 1930.
 77a. **Alwin Berger.** KARTEEN. Anleitung zur Kultur und Kenntnis der wichtigsten
 eingeführten Arten, mit 105 Abb. Verlag Eugen Ulmer. Stuttgart, 1929.

90. Idem. DIE ENTWICKLUNGSLINIEN DER KAKTEEN. Mit 71 Abb. und 16 Schemata im Text. Verlag von Gustav Fischer. Jena, 1926.
- 61a. Walter Kupper. DAS KAKTEENBUCH. Mit 187 schwarzen Abb. und Farbentafeln. Verlag der Gartenschönheit, Berlin-Westend, 1928.
89. Wilhelm von Roeder. SUKKULENTEN. Ein Führer für Liebhaber und Sammler durch das Reich der Fettpflanzen. Mit 34 Tafeln und zahlreichen Abb. im Text. Franckh'sche Verlagshandlung. Stuttgart. 1931.
68. W. A. Rother. PRAKT. LEITF. ZUR ANZUCHT UND PFLEGE DER KAKTEEN UND ANDERER SUKKULENTEN. Neubearbeitet von W. Vorwerk. 4e Auflage. Mit 162 Abb. und 4 Farben-Aufnahmen. Verlagsanstalt Trowitzsch & Sohn. Frankfurt a. Oder. 1928.
92. Theodor Rümpler. DIE SUKKULENTEN. Beschreibung. Abbildung und Kultur derselben. Nach dem Tode des Verfassers herausgegeben von Prof. Dr. K. Schumann. Mit 139 Textabbildungen. Verlag von Paul Parey, Berlin. 1892.
- 63a. Ernst Schelle KAKTEEN. Mit 200 Abb. und Tafeln, Verlag Alexander Fischer, Tübingen, 1926.

Engelsch.

93. H. M. Louisa Bolus. NOTES ON MESEMBRIANTHEMUM AND SOME ALLIED GENERA. Part I. With twenty-one illustrations in colour and numerous in black and white by Mary M. Page and Beatrice O. Carter. The Specialty Press of S. Afr. Ltd. Cape Town Wijnberg. 1928.
91. Arthur D. Houghton. THE CACTUS BOOK. With 18 photographs. Published October, 1930. Reprinted March. 1931. The Macmillan Company. New York.
95. *Journal* of the Cactus and Succulent Society of America. Vol. I (July 1929—June 1930 inclusive). Published by the Society. Los Angeles.
96. William Watson. CACTUS CULTURE FOR AMATEURS. With 66 text-figures and 6 plates. „The Bazaar, Exchange & Mart". Ltd., London. E. C. 1.

Tsjechisch.

94. Kaktusarske Listy Vydává „Spolek Pestitelu Kaktusu V. R. C. S." V Praze (Verein der Kakteenzüchter. Prag II). Bd. VI (1930).

De leden worden nogmaals dringend verzocht de boeken tijdig terug te zenden: dit bespaart ons veel moeite en kosten.

Een der lezers van boek N°. 47 (jaargang 1919—1921 Succ.) schijnt verlegen geweest te zijn om een lijst van aanbevelenswaardige vetplanten. Bld. 13 en 14 van Maart 1920 zijn uit dit werk verdwenen. Dat de verwijdering met opzet is geschied, bewijst dat men gen. bladzijden er uit gesneden heeft, doch een randje heeft laten zitten om het uitelkaar vallen van het boek te voorkomen. (Toch wel weer vriendelijk !!)

Waar moet dat heen als iedere lezer maar uit een bock snijdt wat hem van pas kan komen ?

Indien eenige dagen na de ontvangst van een kennisgeving van af- en doorzending van boeken deze niet ontvangen zijn. wordt men beleefd verzocht hiervan onverwijld kennis te geven.

RUILRUBRIEK.

In ruil aangeboden voor Cactussen en andere vetplanten:

Kleinia articulata; Mesembryanthemum caulescens, M. splendens, M. spectabile; Kalanchoë flammea; Crassula rubicunda, C. lycopodioides. C. Schmidtii; Othonna canosa; Stapelia variegata.

Adres: W. J. Bakker. Nieuwezijde F 55. Westzaan.

SUCCULENTA
 MAANDBLAD VAN DE NEDERL. VEREENIGING VAN VETPLANTENVERZAMELAARS
 OPGERICHT 16 JUNI 1919 - GOEDGEKEURD BIJ KONINKL. BESLUIT VAN 15 SEPT. 1927.

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan: G. D. DUURSMA, Achter de Hoven 114 bis, LEEUWARDEN.	Redactie: G. D. DUURSMA. J. M. VAN DEN HOUTEN. Girorekening No. 133550 - HEESCH bij Oss.	Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat Adres: Mej. M. C. KARSTEN, TERBORG.
Hoofdbestuur: CHR. DE RINGH, <i>Voorzitter</i> , Hilversum, van Ostadelaan 23; Mej. M. C. KARSTEN, <i>Secretaresse</i> , Terborg; S. P. C. VAN ROMUNDE, <i>Penningmeester</i> , Heesch bij Oss; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114 bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.		

DE KERST-CACTUS.

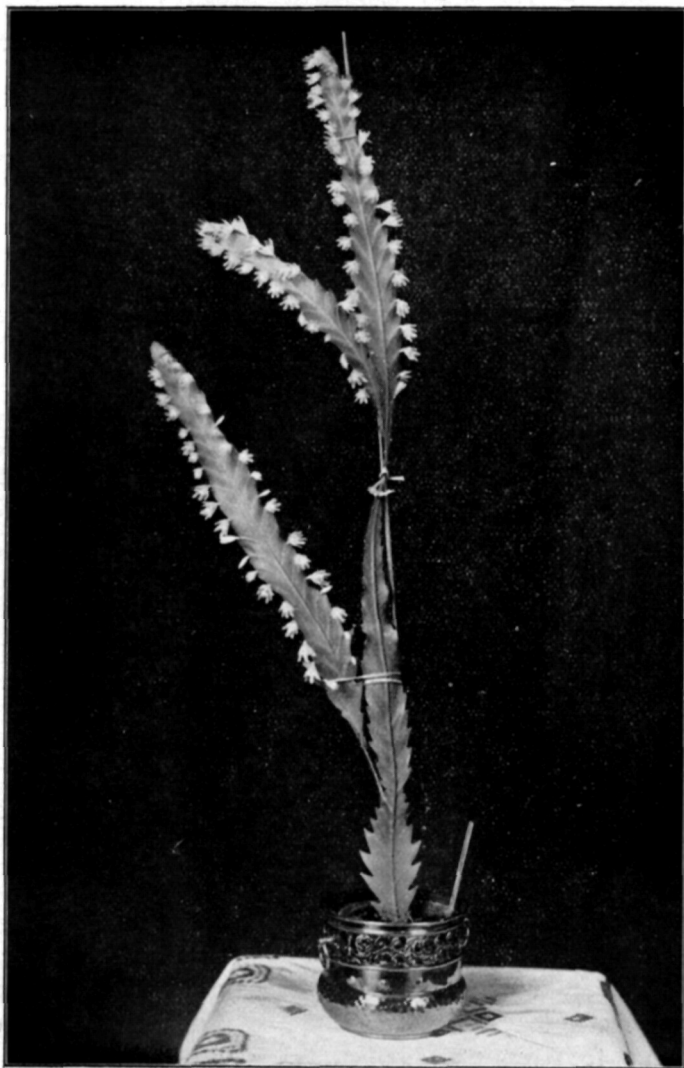
In het laatste nummer van dezen jaargang, dat in zekeren zin ook als Kerstnummer mag gelden, willen wij, in verband met de schitterende foto welke de heer W. Verwaal te Rijswijk ons indertijd verraste, enkele regels wijden aan de plant die bij de Duitschers als „Weihnachtsblüher“ bekend is.

Rhipsalis Houlettiana Lem. werd in 1858 voor het eerst uit de Braziliaansche oerwouden naar Frankrijk overgebracht. Later, in 1890, ontdekte de Zweed G. A. Lindberg op zijn botanische reizen door Brazilië een soortgelijke plant, die hij *Rhipsalis Regnellii* doopte. Vrij zeker is dit dezelfde soort geweest als de door Lemaire beschreven plant. In de nieuwe literatuur wordt *Rh. Regnellii* Lindb. dan ook beschouwd als synoniem met *Rh. Houlettiana* Lem.

Evenals alle in de oerwouden thuis behoorende en daar epiphytisch op boomen levende Cactussen, is deze *Rhipsalis* eigenlijk een warme kasplant, en houdt ze het meest van een vochtig-warme standplaats. In vochtig warme kassen worden de stengels meer dan twee meter lang, men kweekt ze meestal als hangplant, doch, zooals onze foto laat zien kan men de slappe stengels ook tegen een paar dunne stokjes aanbinden. Het voordeel voor den liefhebber is, dat zoo'n aangebonden plant veel minder ruimte inneemt dan als hangplant. En ze bloeit er niet minder rijk om!

De ongeveer twee c.M. groote bloempjes zijn eerst wit, doch nemen later een roomgele tint aan. Wanneer de plant niet te warm wordt gekweekt, verschijnen de bloempjes omstreeks Kerstmis,

zoodat de benaming. „Kerst-Cactus" zeer gepast is. Kweekt men de plant in een warme kas. dan verschijnen de bloemen meestal

Rhipsalis Houlettiana. Lem.

reeds in October; niet zelden tooit de plant zich na den bloei met karmijn roode bessen, welke nog grooter sierwaarde hebben dan de bloemen.

Doch de bloempjes, al zijn ze klein, verschijnen in zóó groot aantal, dat elk areool een klokje draagt. Zoo brengen deze klokjes vreugde bij den Cactus liefhebber, als allerwege de Kerstklokken luiden.

G. D. D.

CONOPHYTUM, N. E. Br.

Nieuwe soorten, nieuwe vindplaatsen, bloemen.

Door Dr. A. TISCHER.

III.

12. *Conophytum hians* N. E. Br. ¹⁾

Conophytum elongatum Schick et Tisch. blijkt achteraf met bovenstaande soort identiek te zijn en is dus als synoniem aan te wenden. Kortere en langere corpuscula vindt men meer bij *Conophyta* van een en dezelfde soort, evenzoo kortere of langere internodiën. Ik ben dan ook van meening, dat, gezien de groote variabiliteit dezer planten, de lange corpuscula alsook de vorming van stammetjes *niet* als specifieke kenmerken zijn op te vatten.

13. *Conophytum chloratum* Tisch. ²⁾

Deze soort heeft in den herfst van 1929 in de verzameling van den heer Schick te Freiburg in Br. gebloeid. De bloembeschrijving is als volgt: Kelkbuis 3 m.M. boven de spleet uitstekend, met 4, 1 m.M. lange slippen, groenachtig, Kroonbuis 1 c.M. boven de spleet uitkomend, witachtig, doorschijnend; bloemkroon 1,5 c.M. in diameter: kroonbladeren bijna 1 c.M. lang, aan hun top afgerond, dichtbij den top 1 m.M., breed, doch naar den voet toe smaller wordend, schitterend lila, 12—15 in getal, de binnensten niet korter. Meeldraden tot aan den mond van de kroonbuis reikend, de binnensten korter, geel. Stijl niet boven de meeldraden uitkomend, met 4 zeer korte stempels.

De bloem bevestigt de nauwe verwantschap dezer plant met *C. minusculum* N. E. Br.

Ik zou nog hierop willen wijzen, dat na de vervelling bij enkele corpuscula een donkergroene, iets verhoogde, glimmende lijn, dwars

¹⁾ De soortnaam *hians* = openstaand, gapend. Duidt op de geopende mondopening of centrale spleet. M. K.

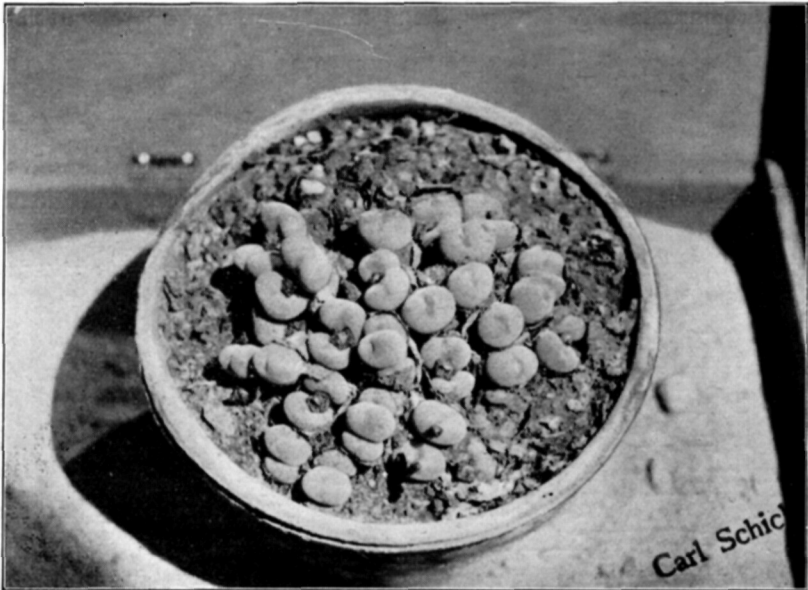
²⁾ De naam *chloratum* = groen gekleurd. M. K.

over den convexen top verlopend, zichtbaar werd; bovendien is de verhoogde spletrand geprononceerder geworden. Dergelijke kenmerken heeft N. E. Brown ook voor zijn *C. limbatum aangegeven*, welke soort op dezelfde vindplaats voorkomt; echter moeten bij deze de lijntjes niet verhoogd zijn. Evenwel kunnen dergelijke verschillen bij uiteenlopende cultuurmethodes optreden. Een verhoogde teekening wordt nl. dikwijls, zoo we bij ervaring weten, door een iets rijkere voeding ten deele uitgewischt.

Ik heb *C. limbatum* zelf niet gezien; het schijnt mij echter toe, dat de mogelijkheid dat beide soorten identiek zijn, nog niet geheel van de hand gewezen moet worden.

14. *Conophytum velutinum* Schwant. ¹⁾

Bloembeschrijving: Vruchtbeginsel in het corpusculum ingesloten. Kelkbuis 4—5 m.M. lang, 2 m.M. boven de buis uitstekend, wit, 5-slippig; slippen 1 m.M. lang, bruinachtig. Bloem 1,5 c.M. in diameter; kroonbuis 1,2—1,5 c.M. lang, wit; kroonbladeren in

Conophytum Tischeri Schick.

Photo Carl Schick.

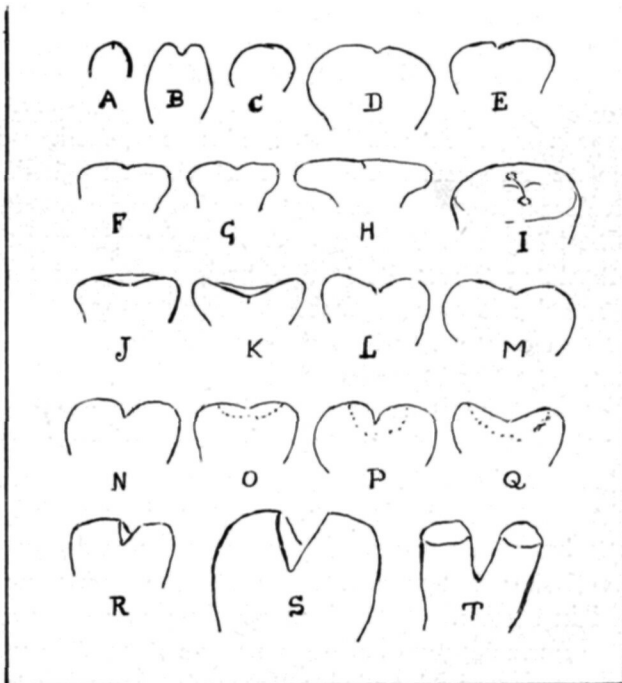
¹⁾ De soortnaam *velutinum* = fluweelachtig duidt op een zeer fijne beharing van het bladoppervlak. M. K.

2—3 kransen, 20—30 in getal, de buitensten teruggebogen, naar boven iets verbreed, tot 1,5 m.M. breed, aan den top afgerond, de binnensten echter steeds smaller, korter en puntiger wordend (staminodiën?¹), aan den voet witachtig, naar den punt in karmijnlila overgaand.

Meeldraden tot aan den uitgang van de bloembuis reikend, de binnensten korter; helmknoppen geel; helmraden aan den top geelachtig, aan de basis wit. Aantal stempels 4, niet boven de meeldraden uitkomend, 2 m.M. lang, geel; stijl 8 m.M. lang.

15. *Conophytum Tischeri* Schick.

De bloem heeft vrij veel van die van *C. velutinum* Schwant. Ze verschilt er echter van doordat de kroon van iets grootere afmetingen is, de buitenste kroonbladeren aan hun punt uitgetand, de smalle binnenste kroonbladeren talrijker zijn. Bovendien zijn

Schets der verschillende corpusculumvormen bij *Conophytum* (de zoogenaamde Brown'sche sleutel). Naar N. E. Brown in *The Gardeners' Chronicle*.
Overgenomen met toestemming van den Schrijver.

¹) *Staminodiën* = valsche meeldraden. M. K.

de stempels korter en reiken niet tot aan den uitgang van de kroonbuis.

De corpuscula onderscheiden zich van die van *C. velutinum* door hun groenere kleur (*C. velutinum* is van een in 't oog loopende *blauwachtig*groene tint); verder zijn de corpuscula van *C. Tischeri* rijkelijk bezaaid met donkergroene stippen, die van *C. velutinum* daarentegen niet.

Men kan er over twisten, of *C. Tischeri* een zelfstandige soort is of slechts een variëteit van *C. velutinum* Schwant. We hebben hier weer met een van die, juist bij de *Mesembryanthema* betrekkelijk veel voorkomende gevallen te doen, waarin zich een nieuwe en zelfstandige soort uit een zoogenaamde „standplaatsvariëteit" begint te ontwikkelen.

Vert. M. K.

STAPELIA GRANDIFLORA.

Een *Stapelia grandiflora* in bloei schijnt een geliefkoosd object te zijn om te fotografeeren en het is ook werkelijk de moeite waard een dergelijk wonder der natuur op de plaat vast te leggen.

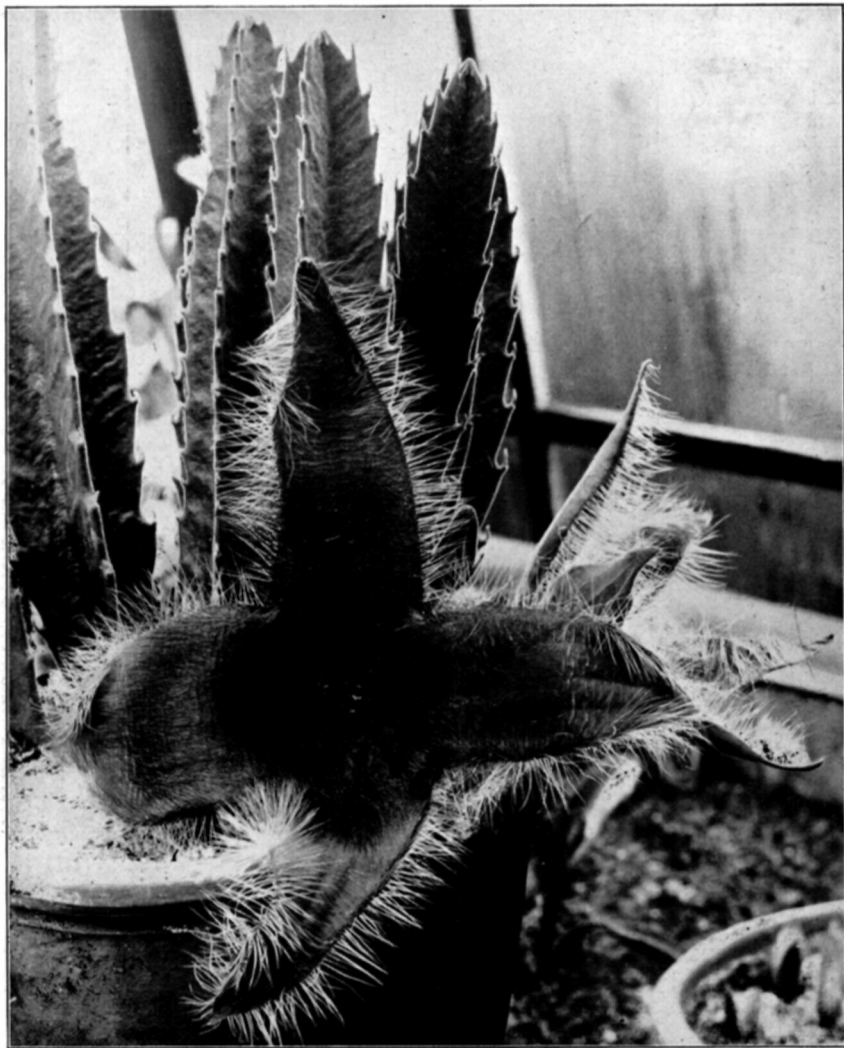
Vele afbeeldingen hebben wij al mogen aanschouwen en de mooiste afbeelding is wel die in driekleurendruk, welke het menu van het diner der Zomervergadering sierde.

Het zou dan ook overbodig zijn er nu weer mede aan te komen als deze foto niet iets bijzonders te zien gaf.

Het mag van algemeene bekendheid geacht worden dat de bloem van *Stapelia grandiflora* 5 slippig is. Rechts op de afbeelding zien wij dan ook duidelijk de 5 slippen van de pas ontloken bloem. Zoo bracht deze plant 8 bloemen.

Anders is het evenwel gesteld met de bloem op den voorgrond, hier zien wij maar 4 slippen. De slip geheel rechts vertoont den oorspronkelijkenvorm. De onderste en bovenste slip zijn aan de rechter zijde normaal gevormd doch aan de linkerzijde vertoonen zij bij de punt een afwijking. De linker slip geeft het idee alsof hier 2 slippen aan elkander gegroeid zijn, hetgeen niet het geval is, want zooals de afbeelding laat zien staan de onderste- en bovenste slip evenals de linksche en de rechtsche in eikaars verlengde, hetgeen niet mogelijk is bij een normale groeiwijze. Zouden

werkelijk 2 slippen vergroeid zijn dan zouden de overige slippen haar oorspronkelijke plaats behouden en kon het niet mogelijk zijn dat 2 slippen in eikaars verlengde liggen.

Stapelia grandiflora.

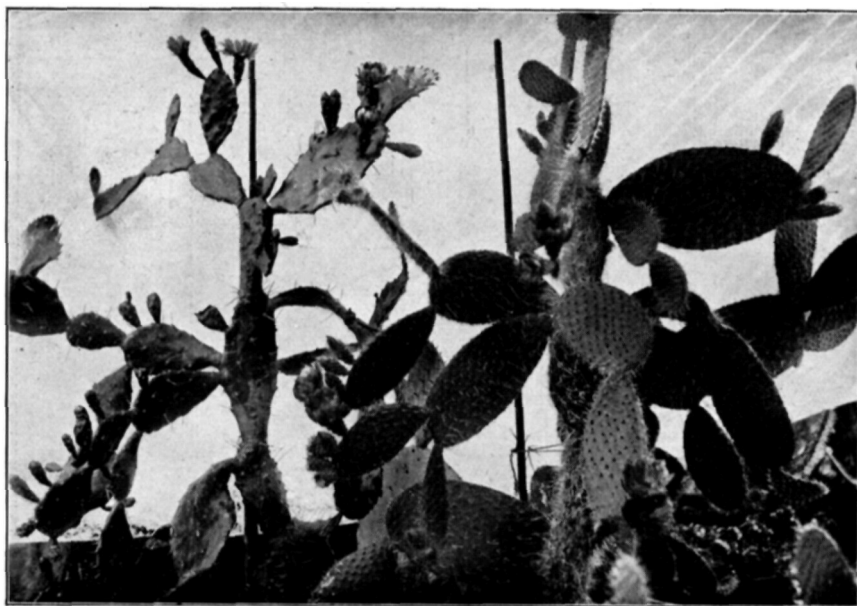
Foto N. J. Peursum, Hilversum.

De afgebeelde plant is het resultaat van een jaar kweken uit een stek. R.

OPUNTIA LEUCOTRICHA.

Een van de eerste dingen, die wij van onze planten verlangen is, dat ze ons op bloemen vergasten. Een plant, die ons niet met meer of mindere zekerheid zijn bloemen geeft, komt niet in zo heel grote gunst.

Het geslacht der Opuntia's mag zich daarom niet in een al te grote populariteit verheugen. Ja, we krijgen daar ook wel bloemen, maar dan moeten de planten zo groot zijn, dat de meesten van ons er geen ruimte meer voor hebben.

Opuntia monacantha en *Op. leucotricha* uit de collectie van
Mevr. van Beuningen-Echauzier, beide in bloei.

Opuntia leucotricha heeft geen bloemen nodig om ons te bekoren, de lange witte haren zijn versiering genoeg. Een plant van enige mooie schijven is al een sieraad en heel dikwijls zien we ze dan ook in de huiskamer.

Op „Thedingsweerd" in de kas van ons medelid. Mevrouw van Beuningen-Echauzier, vond ik deze zomer de plant in bloei en ik acht me gelukkig onze lezers een foto er van te kunnen tonen. Ik meen nl. dat het niet zo heel dikwijls voorkomt, dat

de plant in ons land bloeit en 't is dus voor de tuinman — een echte vetplantenliefhebber — een sukses. De *Opuntia monacantha* er naast bloeit alle jaren, dat is al heel gewoon.

*De tuinman van Mevr. van Buningen-Echauzier
te midden zijner Opuntia's.*

In de zomer brengt hij alles liefst naar buiten. U ziet hem daar midden tussen zijn planten, die hij alle van stek heeft opgekweekt. Met het verschijnen van dit Succulenta-nummer is hij juist 25 jaar in zijn betrekking. 't Feest is deze zomer al gevierd, maar hier willen we nog eens de wens uitspreken, dat hij door *Opuntia leucotricha* nog vele jaren met bloemen verrast zal worden.

Drumpt bij Tiel.

B. TH. KRABBENDAM.

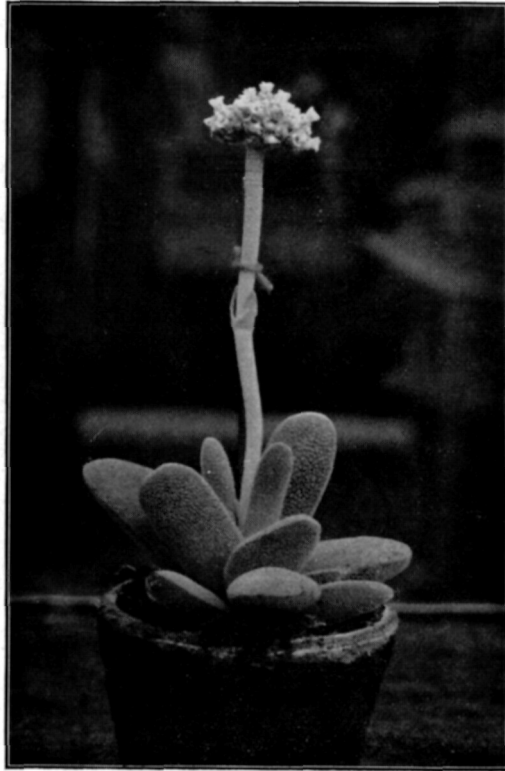
EEN ZELDZAME CRASSULA.

Dezer dagen zond Mej. J. C. Schüller te Rotterdam mij een foto van een bloeiende *Crassula*, met de vraag, of mij daarvan de naam bekend was.

Toevallig ben ik zelf sedert enkele jaren in het bezit van een soortgelijke plant, welke steeds einde November, begin December in bloei komt.

Aan de hand van Alwin Bergers „Crassulaceae" heb ik mijn

plant gedetermineerd als *Crassula tecta* Schönl. Deze plant behoort tot de onderfamilie Namaguensis; zij is even interessant als zeldzaam.

Crassula tecta Schönl.

Foto Mej. Schüller, Rotterdam.

Op het eerste gezicht lijkt de groeiwijze wel iets op een jonge plant van de bekende *Crassula* (= *Rochea*) *falcata*. Maar beziet men de plant wat meer van nabij, dan blijkt het blad geheel anders te zijn. De kleur is groenachtig grijs, met een beerlijken weerschijn, vooral tegen het zonlicht gezien.

De dikke, eenigszins rondachtig-stompe bladeren zijn met groote papillen dicht bezet. Wij bezitten reeds enkele jaren een volwassen exemplaar van deze plant, door Prof. Dinter den grooten Duitschen succulenten zoeker, uit de Karroo geïmporteerd.

In 't laatst van November ontwikkelt zich tusschen de jongste

bladeren een slap, koordvormig bloemstengeltje, van ongeveer 8 a 10 c.M. hoogte, dat eveneens dicht met papillen bezet is. Aan den top van dit stengeltje bevinden zich eenige kleine witte bloempjes, tot een kluwenvormige bloeiwijze vereenigd.

Ook bij deze plant valt waar te nemen, wat veel vaker in de plantenwereld voorkomt, dat uiterlijk mooi geteekende of mooi gevormde planten meestal maar heel eenvoudig bloeien, terwijl het omgekeerd ook vaak gebeurt, dat uiterlijk eenvoudige en weinig de aandacht vragende planten zich met kostbare bloemen tooien.

Crassula tecta is een echte hoog-succulente Crassulaceae, zij groeit echter uiterst gemakkelijk en stelt weinig eischen. Bij voorkeur kweekt men ze in een meer vlakke dan diepe pot, gevuld met voedzame bladaarde, vermengd met een weinig verteerde klei. Gedurende den zomer kan men ze matig vochtig houden, 's winters mag de aarde evenmin te sterk uitdrogen, doch wordt zoo nu en dan de potkluit vlak langs den rand der pot voorzichtig bevochtigd, zonder de bladeren nat te maken. Mijn ondervinding is, dat deze plant, evenals de hoog-succulente *Mesembrianthemums*, 's winters vooral niet te warm mag staan. Wel vraagt ze een standplaats zoo dicht mogelijk bij het glas.

G. D. D.

OVER HET VOORKOMEN VAN CACTUSSEN IN NED. OOST-INDIË.

Het vorig jaar werd door Dr. W. G. N. van der Sleen te Haarlem een lezing gehouden over Indië, waarbij aan de hand van een lantaarnplaatje ons werd medegedeeld, dat langs de kusten der Indische eilanden, bepaaldelijk op Java, talrijke *Opuntia*-zaailingen en stekplanten voorkwamen. Spreker deelde als zijn meening mede, dat deze zaden en planten door den golfstroom uit Amerika zouden zijn meegevoerd, en veronderstelde, dat de langs de Middellandsche Zee. Noord-Afrika, op de Canarische eilanden en elders verwilderde Cactussen op gelijke wijze haar ontstaan te danken hadden.

Wij hebben van de verspreiding der Cactussen door den golfstroom nergens iets in de literatuur kunnen vinden en daarom de meening eens gevraagd van ons medelid de heer O. J. Loggers als botanicus met de plantenvegetatie aan Java's Oostkust wel bekend.

De heer Loggers was zoo vriendelijk het volgende te antwoorden : „Inderdaad komen op Java meerdere Cactussoorten verwilderd voor: ik heb ze alle in mijn tuin! Het meest komt verwilderd voor, en vooral langs de zeekust: *Opuntia nigricans*, dan volgt *O. monacantha*, daarna *Nopalea coccinellifera*. Volgens Heyne in „De nuttige planten van Ned. Indië" zijn deze alle drie uit Amerika geïmporteerd ten behoeve van de cochenillecultuur, en nu lijkt het mij zeer waarschijnlijk, dat de overige soorten: *Phyllocactus acuminatus*, *Cereus peruvianus* en *C. jamacaru*, *Peireskia aculeata* en *P. Bleo*, tegelijk met bedoelde drie *Opuntia*'s zijn aangebracht. Naar ik vermoed is het door Dr. van der Sleen gefotografeerde opslag van *Opuntia* hoogstwaarschijnlijk afkomstig van zaden, die in menigte worden voortgebracht, van langs de kust groeiende planten. Dat men de meeste Cactussen juist langs de kust vindt, laat zich wel verklaren uit het feit, dat het klimaat in die streken door zijn langdurige droogteperioden bij uitstek voor *Opuntia*'s geschikt is.

Voor Ned. Indië geloof ik wel, dat mag worden aangenomen, dat de verschillende Cactussen door den mensch zijn overgebracht, hetgeen echter niet wegneemt, dat ik het voorkomen van Cacti langs de Middell. Zee en in Centraal Afrika wel degelijk ook aan verspreiding door vogels en zeestroomen meen te mogen toeschrijven."

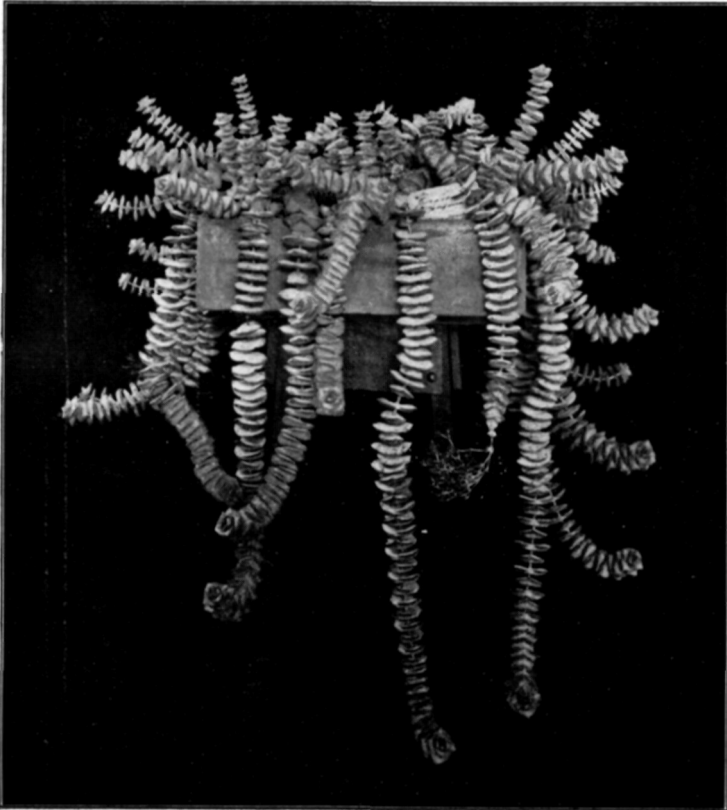
Wij zijn de heer Loggers hoogst dankbaar voor zijn uiteenzetting en zouden het zeer op prijs stellen ook van andere deskundige zijde mededeelingen over de verspreiding der Cactussen door zeestroomen te mogen ontvangen.

G. D. D.

CRASSULA PERFORATA. THUNB.

Crassula perforata Thunb. is een reeds sedert meer dan anderhalve eeuw met voorliefde gekweekte succulent. A. P. Decandolle geeft in zijn even kostbare als zeldzame „Plantes grasses" (Paris 1834) op plaat 25 een goed gelijkende gekleurde afbeelding van een bloeiende scheut dezer plant, en beschrijft ze onder den naam *Crassula perfossa* D. C. en als zoodanig treft men ze meestal nog in oude botanische collecties aan. Ter onderscheiding van de na aan haar verwante *Crassula perfossa* Lam., welke echter veel dikker

en anders gevormde bladeren heeft, en mede om prioriteitsredenen gebruiken wij in navolging van Alwin Berger liever den naam *Crassula perforata* Thunb.

Crassula perforata. Thunb.

Crassula perforata Thunb. is een echt liefhebbersplantje, gemakkelijk groeiend en een gracieus gewasje vormend. Zelden zagen wij echter een mooier exemplaar dan het hier afgebeelde uit de verzameling van Mevr. Hasseley Kirchner-Schmiedele te Baarn. In lange slingers hangen de rijkbebladerde stengels bij den pot neer. Tevens ziet men (rechts) een stengel welke in een bloeiwijze eindigt. De kleine, bleekgele, slechts weinig geopende bloempjes hebben echter niet veel te beteekenen en missen elke sierwaarde.

De naam „perforata” beteekent „doorboord”, en ziet op de

paarsgewijze tegen elkaar overstaande bladeren, welke aan den voet zoo innig met elkaar vergroeid zijn. dat het schijnt, als of het één blad is waar de stengel zich doorheen boort.

Het merkwaardige is, dat men zoo'n bladpaar geheel om den stengel kan ronddraaien, aan deze merkwaardigheid dankt de plant een groot deel van haar populariteit. In botanische tuinen, waar men meer merkwaardige plantentypen kweekt (Kanonneerplantje, Kruidje roer mij niet, Telegraafplantje, enz.) wordt de bezoeker dan ook steeds op deze eigenschap opmerkzaam gemaakt. Ik herinner mij heel goed, toen ik een kwarteeuw geleden een bezoek aan den botanischen tuin te Groningen maakte, dat de oude hortulanus Fiet mij dit toonde en zelfs zoo bereidwillig was mij een stekje mee te geven, dat ik vol trotsch mee naar huis nam.

't Was één mijner eerste vetplantjes welke ik kweekte en nog steeds beschouw ik het als een der liefste succulenten.

G. D. D.

HET ETIKETTENVRAAGSTUK.

Reeds zijn vele ideeën voor een oplossing van dit vraagstuk in Succulenta beschreven.

Het allerbeste was wel de glazen buisjes afgesloten met een kurkje. Het eenige bezwaar was, de hooge kosten.

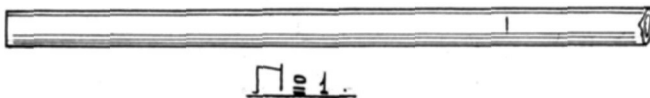
Dit heeft me er toe gebracht een goedkoopere oplossing te zoeken.

Ik zal trachten aan de hand van eenige schetsjes duidelijk te maken, hoe die oplossing tot stand is gekomen.

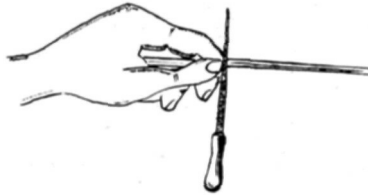
In een zaak van laboratoriumartikelen kocht ik een K.G. ronde glasbuis van 6 1/2 millimeter diam. en een doorlaat van 5 m.M. in diverse lengten. Kosten 2.00 gulden. Hieruit heb ik gemaakt 350 buisjes.

Zaak is het nu deze langere buizen in korte stukken van 10 1/2 c.M. af te snijden.

Met een half ronde zoetvijl van 5 Eng. duimen lang, vijlt men een kerfje van \pm 4 m.M. lengte in de buis. Zie fig. 1.

Men drukt daartoe met de rechterhand de punt van den vijl stevig op de tafel, het af te snijden stuk buis in de linkerhand en draait de buis tegen de scherpe kant langzaam iets om en het kerfje is tot stand gebracht. Zie fig. 2.

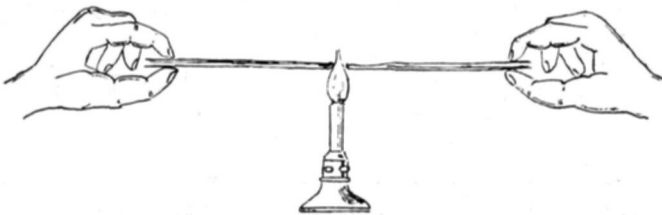
№ 2.

Men neemt dan de glasbuis zoodanig in beide handen, dat het kerfje naar boven is gericht tusschen beide duimen en tracht de buis door te breken. Zie fig. 3.

№ 3.

Dit gelukt zonder veel moeite. Voor splinters behoeft men geen angst te hebben. Nu heeft men stukken buis van 10 1/2 c.M., lang genoeg voor 2 etikettenbuisjes. Nu verwarmt men het midden van dit buisje boven een Bunsingbrander of opstekbrander van gasgloeilicht. Na een oogenblik is dit zoo warm geworden, dat men de buis uit elkaar kan trekken. Dit trekken moet in de vlam en langzaam gebeuren om beide punten te kunnen vormen en dicht te laten vloeien. Zie fig. 4.

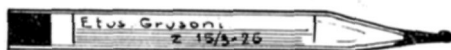

№ 4.

Het huisje is klaar en het etiket kan er ingestoken worden.

Voor afstopping gebruik ik gummisnoer, het moet stijf in de buis passen. Kosten van deze snoer is 0.35 gulden per Meter.

Is het etiket in de buis gestoken, dan draait men de gummisnoer er 6 a 7 m.M. diep in en snijdt het glad af. Zie fig. 5.

№ 5.

Dus geen verlies. De kosten van zoo'n buisje bedragen nog geen cent per stuk incl. het gasverbruik.

Een voordeel van deze buisjes is, dat men ze zonder bezwaar voor het beschadigen van de wortels tot even boven de grond in de pot kan steken waardoor het onoogelijke van etiketten nagenoeg wegvalt.

Ik zelf gebruik deze buisjes nu al 6 jaar en heb nog geen nieuwe etiketten behoeven te schrijven. Voor de etiketten gebruik ik z.g. ivoorpapier en schrijf met Oost-Indische inkt. Dat velen er hun voordeel mede doen.

Utrecht.

J. DE L.

P.S. Deze zelfde glazen buizen kan men gebruiken in de plaats van rieten stokken bij het opbinden van bijzonder mooie planten.

NOG EENS DE „KAJOETANGAN“.

Een rectificatie.

Men meldt ons, dat in het artikel over de Kajoetangan in het no. van October j.l. (bladz. 206—7) deze plant bij vergissing met een verkeerden naam is aangeduid. De plant in kwestie is niet *Euphorbia neriifolia* L., waarmede ze een hemelsbreed verschil vormt, doch *Euphorbia trigona* Haw. Men leze dus op bladz. 206 als opschrift boven dit artikel en op bladz. 207 onder de afbeelding *Euphorbia trigona* **Haw.**, in plaats van *E. neriifolia*.

Het naschrift van G. D. D. heeft dus nu geen zin meer.

Wat het verspreidingsgebied van *E. trigona* aangaat, schijnt dit tot Azië beperkt te zijn. In Berger's „Sukkulente Euphor-

bien" vinden we, dat ze voorkomt op droge heuvels in de buurt van Coimbatour (Br.-Indië) en op de Molukken.

M. K.

NAAR ZUID-AFRIKA! 22 Februari-20 Mei 1932.

Even voor het afdrukken van dit nummer kregen we bericht, dat de door de *Vereeniging voor Geografische Reisleiding* uitgeschreven reis naar Zuid-Afrika, onder leiding van ondergeteekende, uitgesteld is tot 22 Februari 1932. Het reisplan is gewijzigd en aanzienlijk uitgebreid: de geheele reisduur wordt nu drie. in plaats van twee maanden, waarvan 1 maand in Afrika. De reiskosten blijven onveranderd, nl. f 2500.— (alles inbegrepen). 22 Februari vertrekken we per *S.S. Nieuwkerk* (keurige hutten en uitnemende accomodatie!) van de Holland-Afrika Lijn van Rotterdam en komen dan 18 Maart te Kaapstad aan.

De reisroute door de Zuid-Afrikaansche Unie is thans als volgt vastgesteld: van Kaapstad naar Matjesfontein (voor Karroo-reservaat), Kimberley, Mafeking, Bulawayo, Victoria-Falls (in Zuid-Rhodesië) Johannesburg, Pretoria, Bloemfontein, Pieter-Maritzburg (van waaruit autotochten in Zoeloeland worden gemaakt!), Durban, alwaar we ons op het *S.S. Nieuwkerk* zullen inschepen, dat ons weer thuis zal brengen. 20 Mei zijn we weer in Holland.

Onze voorgenomen Zuid-Afrikaansche excursie staat onder de auspiciën van het *Departement van Openbaar Onderwijs* te Kaapstad. Bovendien kunnen we alle hulp en medewerking verwachten van vooraanstaande Z. Afrikaansche botanici. De reis moer slagen!

Zij, die kennis wenschen te maken met de plantenschatten van den nationalen botanischen tuin te Kirstenbosch bij Kaapstad en de niet minder interessante platenverzamelingen in de botanische tuinen te Pretoria, die *Crassula's*, *Aloë's*, *Mesembryanthema*, de eigenaardige „boterboomen" (*Cotyledon fascicularis*) etc. etc. op hun natuurlijke groeiplaatsen wenschen te aanschouwen en van ongerept natuurschoon willen genieten, worden uitgenoodigd zich om nadere inlichtingen omtrent de reis te wenden tot het Secretariaat van bovenvermelde Vereeniging, Zandvoortschelaan 6, te Heemstede, of tot ondergeteekende. Aanmelding voor de reis liefst vóór 15 Januari a.s.

M. C. KARSTEN, *Terborg* (Gld.)

BOEKBESPREKING.

J. M. van den Houten. Kamerplanten, tweede druk. Rotterdam. N. V. W. L. & J. Brusse's Uitgevers Mij. 1931.

In 1929 verscheen van dit vlot geschreven en fraai geïllustreerde boekje den eersten druk. Thans ligt de tweede druk voor ons wel een bewijs, dat de bloemenliefhebbers deze uitgave op prijs stellen. Ook de lezers van „Succulenta" zullen er heel wat van hun gading in vinden, al handelt het dan niet speciaal over Cactussen en andere Vetplanten.

Verdere aanbeveling is overbodig, de naam van den Schrijver zegt ons reeds genoeg. G. D. D.

UIT DE AFDEELINGEN.

Kring Amsterdam.

Vergadering van den kring op Vrijdag 18 Dec. 8 uur in Gebouw „Koningin Wilhelmina", Prinsengracht 1015.

Agenda:

Opening. Notulen vorige vergadering. Bespreking door den Heer H. Klein van de Album's van de Firma's Pette en Verkade. Pauze en wat verder ter tafel zal worden gebracht.

In de Jaarvergadering zal moeten worden voorzien in de verkiezing van een lid van bestuur daar de Heer H. Witte als Secretaris aan de beurt van aftreden is.

Opgaven van kandidaten voor 15 Dec. bij het Secretariaat.

Marco Polostraat 103 (West).

H. WITTE,

Kring Amsterdam.

Hoewel het hierna volgende eigenlijk reeds in een vroeger Nr. van Succulenta had moeten verschijnen, is het niet ongewenscht thans nog de lezing te vermelden, welke de Heer J. C. van Balen, uit Pretoria, op 11 September j.l. voor den Kring gehouden heeft over het onderwerp: Een natuurliefhebber in Zuid-Afrika. De Heer van Balen toch. wiens werkkring in een ander werelddeel ligt en die slechts korten tijd hier te lande met vakantie vertoefde, had er in toegestemd, hoewel weinige dagen hem scheidten van het vertrek en hij dus met voorbereidingen zeer in beslag genomen was, om ons van zijn werk en van de omgeving waarin hij dit werk verricht, uitvoerig te vertellen. En onze Kring had ook reden om in hooge mate over deze bereidwilligheid voldaan te zijn.

Nadat de Voorzitter in zijn begroeting van den Heer van Balen er op gewezen had. hoe deze op zijn talrijke reizen door het geheele gebied der Zuid-

Afrikaansche Unie de gelegenheid had gehad om de plantenwereld nauwkeurig te bestudeeren en hoe hij speciaal wat de Aloë's betreft verschillende nieuwe soorten had gevonden, zoodat hij op dit gebied ongetwijfeld als een autoriteit kan gelden, boeide de voordrachtgever ons gedurende den geheelen avond met zijn levendig en kleurrijk woord en met een schat van prachtige lichtbeelden, door hem zelf vervaardigd. Daar woord en beeld een onverbreekelijke eenheid vormden, is het onmogelijk om van de lezing tot in bijzonderheden verslag te doen. Wij moeten ons beperken tot de mededeeling, dat ons een duidelijk denkbeeld werd bijgebracht van het land, dat van zoo vele Succulenten de bakermat is en dat wij tevens kregen een ontelbare reeks van foto's van prachtgewassen, zooals zij voorkomen in de natuur, in 't bijzonder Aloë's en Stapelia's.

Een avond, waaraan wij langen tijd met genoegen zullen terug denken.

Kring Enschede en Omstreken.

Op Donderdag 5 November j.l. werd door onze Afdeeling haar tweede maandelijksche vergadering gehouden, waar bijna alle leden tegenwoordig waren.

Na voorlezing der notulen werd tot behandeling der ingekomen stukken overgegaan, hetwelk een vlot verloop had. Door enkele leden werden mooie planten en een Verkade's album „Cactussen" beschikbaar gesteld, welke onder de aanwezigen werden verloot, ten bate der kas. Verder werden voor gezamenlijke rekening stekpotjes en glazen steeketiketten besteld.

Door onzen Voorzitter werd een lezing over de behandeling van Phyllo's en Epiphyllums gehouden welke door de aanwezigen met groote belangstelling werd gevolgd. Verder niets meer aan de orde zijnde sloot de Voorzitter de vergadering met een krachtige opwekking aan de leden de Afdeeling zoo groot en sterk mogelijk te maken, door het aanwerven van nieuwe leden.

De Secretaris JOH. J. TER HORST.

Leliestraat 110, Enschede.

Kring 's-Gravenhage.

Vergadering van 7 November 1931.

Een groot aantal Kringleden was bijeengekomen, aangetrokken door de aangekondigde causerie van den Heer Ed. Becht over het fotografeeren van onze planten.

De Heer Becht, die vroeger al eens de wijze van fotografeeren van planten in het algemeen besprak, bepaalde zich ditmaal tot enkele onderdeelen, waarop hij wat dieper inging, terwijl hij zijn bedoeling met zeer instructieve lantarenplaatjes verduidelijkte. Niet het minst leerzaam waren de door den Heer Becht geprojecteerde voorbeelden van de wijze „waarop men het *niet* moet doen" die algemeene belangstelling vonden, ook van hen, die niet zelf fotografeeren. Zoo verwekte een stilleven van een meneer, die niet precies geweten had, wat hij fotografeeren wilde, zelfs groote hilariteit, hoewel het groepje, uit fotografisch oogpunt beschouwd, onberispelijk te noemen was: en was een lichtgedoornde Mamillaria Walthonii, zonder geelfilter opgenomen, veranderd in een onbekende Mamillaria met zwarte doornen.

Als slot van zijn met aandacht door de aanwezigen gevolgde lezing, vertoonde de Heer Becht een serie plantenfoto's met het doel, zooals hij dat zeide, de hoorders en kijkers in de gelegenheid te stellen, zelf te beoordeelen in hoeverre hij zijn eigen, juist verkondigde „wijsheid" in praktijk had gebracht. Er viel hierbij veel te genieten; de mooie planten van Mevrouw Becht met kennersoog geplaatst, op de juiste wijze belicht, oordeelkundig gekiekt, zonder fouten ontwikkeld en afgedrukt, vormden buitengewoon aantrekkelijke beelden. De vergadering gaf dan ook uiting aan haar bewondering door een welgemeend luid applaus, terwijl in stilte door velen den wensch werd geuit: „Kon ik het ook maar zoo".

Na afloop der lezing van den Heer Becht, verscheen de Heer Verbeek Wolthuys ter vergadering, om afscheid te nemen van den Kring. Tot groot leedwezen van den Kring, deelde de Heer Verbeek Wolthuys mede, dat zijn lidmaatschap van de Vereeniging Succulenta een einde had genomen en hij daarmede tevens aftrad als Voorzitter van den Kring 's-Gravenhage. Hij getuigde ervan, dat de jaren van zijn Voorzitterschap hem bij voortduring in aangename herinnering zullen blijven. Uit de vergadering werd, onder algemeene instemming, den Heer Verbeek Wolthuys dank gebracht voor hetgeen hij gedurende ongeveer zes jaren voor den Haagschen Kring geweest is en gedaan heeft.

Na eenige discussie werd besloten op de volgende vergadering te bespreken, welke maatregelen genomen moeten worden om in het aftreden van den Voorzitter te voorzien. Voorstellen daartoe worden ingewacht bij het secretariaat. A. v. Solmsstraat 80.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Kring 's Gravenhage.

Vergadering op Zaterdag 12 December des avonds 8 uur in zaal 5 van het gebouw Amicitia Westeinde 15.

Agenda ter Vergadering.

J. J. E. VAN DEN THOORN.

Kring Groningen en Omstreken.

Op de vergadering van 13 October trad als spreker op de Heer J. C. M. Ballyntijn van Harlingen, die eerst sprak over de toenadering tot de liefhebberij, de te gebruiken aarde en de huisvesting der planten, om na de pauze — waarin ruilbeurs — zijn lezing te vervolgen over het stekken en zaaien, om ten slotte het ongedierte en zijn bestrijding te behandelen. Van de gelegenheid tot het stellen van vragen werd een dankbaar gebruik gemaakt. Het was een leerzame avond en de Heer B. komt veel dank toe voor zijn belangelooze medewerking om de liefhebberij te bevorderen. Wij hopen hem nog menig keer in ons midden terug te mogen zien,

De Secretaris J. FOKKINGA.

Kring Groningen en Omstreken.

In onze vergadering van 10 November mochten wij ons nieuwe Kringlid Dr. H. van Waning Bolt arts te Veenhuizen II het welkom toeroepen. Onze

afdeelingtelt thans al 62 leden en 7 donateurs, zoodat zij zich in groeten bloei mag verheugen. Besloten werd. in overeenstemming met de Ned. Ver. het verenigingsjaar voortaan te doen loopen van 1 Jan.—31 Dec. Tot leden der kascommissie werd benoemd Mej. Woortman en de Heeren Luinge en Kloosterhuis. Bericht was binnengekomen van den Heer Joh. J. ter Horst te Enschede, dat aldaar ook een Kring was opgericht. Besloten werd de beginnende leden van den nieuwen Kring met stekken en plantmateriaal te verrassen, de Secr. zal zich met doorzending daarvan belasten. Nadat nog een tweetal aangekochte planten waren verloot, waarvan de Heeren Aising en Kloosterhuis de gelukkige winnaars werden, sloot de Voorzitter de vergadering.

De Secretaris J. FOKKINGA.

Kring Groningen en Omstreken.

Vergadering op 8 December 1931 's avonds 8 uur in 't Victoria Hotel.

Agenda:

1. Opening,
2. Notulen en ingekomen stukken.
3. Bestuursverkiezing wegens periodiek aftreden van Voorzitter en tweede Secretaris, zij zijn direct herkiesbaar. Eventueele candidaatstelling tot uiter 8 Dec. 's avonds 8 uur bij het bestuur.
4. **Pauze.**
5. Bespreking herdenking éénjarig bestaan.
6. Rondvraag.
7. **Sluiting.**

 Leden der landelijke vereeniging uit stad en provincie Groningen afkomstig en nog geen lid van den Kring zijnde, worden dringend uitgenoodigd deze vergadering te bezoeken en zich tevens als lid van den Kring op te geven.

De Secretaris J. FOKKINGA.
Buiten Damsterdiep 98, Groningen.

KRING T GOOL.

Leden in 't Gooi houdt Vrijdagavond 11 December a.s. vrij voor een propaganda-avond met lichtbeelden te houden in Hotel „Aben" Stationsstraat 28 te Hilversum ten 8 ure.

Ook toegankelijk voor niet leden.

Namens het voorloopig Bestuur,
P. H. LENSSELINK.

Kring Haarlem en Omstreken.

Propaganda vergadering op Vrijdag 11 December, 's avonds half negen, in de groote zaal van Hotel Lion d'Or, Kruisweg, Haarlem.

Agenda.

1. **Opening.**
2. Causerie met lichtbeelden door den Heer Romeyn, Hortulanus te Utrecht onderwerp: Onze Vetplanten.
3. Ingekomen stukken.
4. Ruilbeurs.
5. Rondvraag en sluiting.

Wij verwachten, dat vele leden ruilmateriaal zullen meebrengen, terwijl met het oog op het te verwachten groote aantal introducés den leden uitgenoodigd worden zooveel mogelijk mooie en bloeiende planten ter opluistering mede te brengen.

Men neme huisgenooten, vrienden en kennissen mee ter vergadering.

W. J. VAN ESSEN. *Secretaris.*

Bloemendaal (post Santpoort), Joh. Verhulstweg 34.

BESTUURSMEDEDEELINGEN.

Wij stellen ons voor de e. v. Algemeene Vergadering te houden op Zaterdag 30 Januari 1932. Uur en plaats zullen in het volgend nummer worden bekend gemaakt.

De leden worden er nogmaals aan herinnerd, dat eventueele voorstellen ter behandeling op de Algemeene Vergadering vóór 15 December in het bezit der Secretaresse moeten zijn. (Art. 23 sub. b. H. R.).

MUTATIES LEDENLIJST.

ADRESWIJZIGINGEN.

- A. H. Snoek, Eindhoven, v/h. Eckartscheweg 39, thans Woenselstraat 112.
 H. J. Huart, 's-Gravenhage, v/h. Obrechtstraat 245, thans Beeklaan 516.
 J. Walrecht, Groningen, v/h. Kerklaan 75, thans Oppenheimstraat 40a.
 A. Kuiper, Hoorn, v/h. Koepoortweg 99, thans Groote Noord 62^f.
 W. Mees, v/h. Rotterdam, Mathenesserlaan 233, thans Laren (N.-H.), Koloniepadij 5.
 Mej. H. G. Verveen, v/h. Hilversum, Simon Steveijnweg 114, thans Utrecht, Cornelis Houtmanstraat 6bis.
 S. Neeleman, Voorburg, v/h. Prinses Mariannelaan 348, thans Overburgkade 5.

Buitenland (aanvulling adreswijziging in October-no.):

Mr. E. Joakim, Raadsheer in het Hoogerechtshof, Tandjoenglaan 49. Batavia-Centrum (N. O.-I.).

LIDMAATSCHAPSOVERSCHRIJVINGEN.

Het lidmaatschap van S. I. Pool, Haarlem, Joh. van Vlietstraat 74, hebben we op zijn verzoek overgeschreven op naam van: H. S. Horeman, Haarlem, Leid-

schestraat 139. Voorts is het lidmaatschap van de N.V. v/h. Broese en Peereboom, Boekhandel. Breda, overgeschreven op: Ir. H. E. Loffman, Matramanweg 49. Meester-Cornelis (N. O.-Indië).

OVERLEDEN.

C. A. J. van Dishoeck, Bussum.

NIEUWE LEDEN.

Mej. S. Stork, Amsterdam Z. Scheldeplein 8^{III}. (1932).
 J. Wiereijn Jr. Amsterdam W., Haarlemmerweg 49 huis. (1932).
 R. Gierveld, Borne (Ov.), Oude Almelosche weg 20. (1932).
 E. J. Visschers, Deventer, „Het Kieken", Middelweg 6. (1932).
 F. Baijens, Dordrecht, E. D. Dekkerstraat 4 zwart. (1932).
 Mej. A. R. Fokkinga, Eelderwolde 15. bij Groningen. (1932).
 J. F. M. Piet. 's-Gravenhage, Toussaintkade 4. (1932).
 A. Tjeenk Willink, 's-Gravenhage, Adelheidstraat 264. (1932).
 Mej. M. C. Valk, 's-Gravenhage, Javastraat 66. (1932).
 Mej. A. Hemmes, Groningen, Turfsingel 25. (1932).
 J. Nienhuis, Grouw (Fr.), Drachtsterweg. (1932).
 P. Borsje, Hardinxveld. (1932).
 J. Hendriks, Hillegersberg, Hoylelesingel 46. (1932).
 M. Drukker, Hilversum. Jacob Catsstraat 40. (1932).
 J. v. d. Brink, Laren (N.-H.). Zevenend 12. (1932).
 M. Goldsmid, Laren (N.-H.), Noorderstraat 16, (1932).
 E. Crets, Maastricht. St. Jacobstraat 3. (1932).
 L. Sprenger, Maastricht, Brusselscheweg 4. (1932).
 J. H. Wamelink, Nieuwer-Amstel, Amsteldijk 110. (1932).
 K. G. Beijense, Rockanje (Z.-H.) Vleerdamschedijk. (1932).
 E. Hofland. Rockanje (Z.-H.). Duinen C 53. (1932),
 D. Vermaas Sr., Scheveningen, Kanaalweg 33.
 J. van Doorn, Utrecht. Bantamstraat 1bis. (1932).
 Jan van de Griendt, Vught (N.-Br.), Taaistraat 118. (1932).

Buitenland.

Mr. W. Lee, Chambers, 2068 Escarpa Street, Los Angeles, California (U. S. A.).
 Mr. J. R. Brown, Soldena Gardens, 2076 North Raymond Avenue, Pasadena, California (U. S. A.).
 Robert Blossfeld, Gartenbaubetrieb, Neue Königstrasse 94, Potsdam (Duitschland).

RECTIFICATIES.

Mevr. B.). Vermaas-Bangma, Rotterdam, Oosterkade 4. (1932) (in pl. v. B. J. Vermaas. enz).
 W. J. Bakker, Westzaan. Nieuwezijde F 55. *Deze naam moet vervallen.* Deze heer was reeds lid, werd door een abuis voor de 2de maal genoteerd.

BIBLIOTHEEK.

Adres: Chr. de Ringh, van Ostadelaan 23, Hilversum.

RUILRUBRIEK.

Aangeboden: 500 zaden *Ariocarpus fissuratus*, 25 z. *Etus denudatus*, 25 z. *Anhalonium Williamsii*, 200 z. *Gasteria* (onbekende soort), 10 z. *Mamillaria Hererae* en 100 z. *Efus Ottonis*, in ruil voor: planten of zaden (doch liefst pl.) van *Euphorbia bupleurifolia*, *E. obesa*; *Aloë variëgata*; *Astrophytum asterias* of *A. hybriden*; *Echinopsis aurea*.

Adres: J. C. van der Bilt. Haarlem. Garenkokerskade 28.

Aangeboden in ruil voor liefst bloeibare Cactussen: Jaargang 1929 en 1930 van „Succulenta”.

Adres: H. P. Manus, Honthorststraat 30. Amsterdam.

Aangeboden de volgende gebonden boeken:

1e deel: *Pluimveeteelt*, door A. C. E. Baldamus (402 bladz.. 235 afd.).

2e deel: *Pluimveeteelt*, „ .. (408 bladz.. 240 afd.).

Geïllustreerde Pluimvee-Bibliotheek. door A. Nuyens. Serie 4: *Duiven*.

Lehrbuch der Botanik. Bearbeitet von Dr. Fitting. Dr. Jost, Dr. Schenk, Dr. Karsten. 652 bladz.

In ruil voor flinke planten van:

Aloë concinna, *A. aristata*, *A. variëgata*, *A. saponaria*; *Gasteria pentamensis*. *G. excavata*; *Echeveria agovoides*; *Sempervivum tabulaeforme*; *Cereus marginatus*.

Adres: K. H. Heijlen, Spoorstraat 4. Nuth (Lb.).

CORRESPONDENTIE MET BUITENLANDSCHE
LEDEN.

Op verzoek van den Heer O. J. Loggers stellen wij voortaan eenige ruimte beschikbaar voor correspondentie met onze Oost- en West-Indische leden, zulk als tegemoetkoming, dat zij zich niet bij een der hier te lande gevestigde Kringen kunnen aansluiten en bijna uitsluitend op zich zelf zijn aangewezen.

De Heer Loggers doet hierbij de mededeeling, dat hij met het kweken van Cactussen veel succes heeft. De groei is veel vlugger dan in Nederland, zoodat hij ook van zaailingen veel genoeg beleeft.

Verder vraagt de Heer Loggers of het ter verkrijging van bloei bij Echinocactussen en Echinopsissen noodzakelijk is de stekbolletjes weg te nemen, of dat deze, bij overigens gezond en krachtig groeiende exemplaren, aan de plant kunnen blijven zitten.

Naar onze meening verdient het aanbeveling, vooral bij Echinopsissen, de jonge stekbolletjes steeds weg te nemen, om daardoor den bloei te bevorden. Wij zelf hadden hiermee een paar jaren geleden een aardige waarneming. Wij hadden twee flinke stekbollen van *Echinopsis Eyriesii* gelijktijdig gepot. De eene had na twee jaren geen enkel stekbolletje gemaakt en gaf reeds toen één bloem. De plant is nu 5 jaren oud. bloeit eiken zomer vol op, doch heeft ook thans nog geen stekbolletje geproduceerd. Haar tweelingzuster, heeft tot op heden nog niet gebloeid, doch maakt elk jaar tientallen nieuwe bolletjes. Klaarblijkelijk gevoelt de bloeiende plant geen behoefte aan ongeslachtelijke vermeerdering, terwijl de andere haar gemis aan bloemen door een menigte stekbolletjes tracht te vergoeden.

G. D. D.